

M.G. de Koning

HOSEA ACTUEEL

of

Gods liefde en trouw

Verklaring van het boek Hosea met praktische
toepassingen voor vandaag

INHOUD

Vooraf.....	3
Vertaling van Hosea.....	4
Het boek van de profeet Hosea.....	5
Algemene inleiding	22
Hoofdstuk 1.....	30
Hoofdstuk 2.....	53
Hoofdstuk 3.....	82
Hoofdstuk 4.....	91
Hoofdstuk 5.....	116
Hoofdstuk 6.....	130
Hoofdstuk 7.....	140
Hoofdstuk 8.....	154
Hoofdstuk 9.....	165
Hoofdstuk 10.....	177
Hoofdstuk 11.....	190
Hoofdstuk 12.....	201
Hoofdstuk 13.....	215
Hoofdstuk 14.....	228

VOORAF

De zogenaamde 'kleine profeten' waarvan Hosea de eerste is, behoren voor de meeste bijbellezers niet tot de favoriete boeken van de Bijbel. Ook voor mij hebben ze lange tijd de plaats gehad die ze in het Oude Testament in de Bijbel hebben: achteraan. Dat ze achteraan staan, heeft niets te maken met de belangrijkheid ten opzichte van bijbelboeken die ervoor staan. Ze hebben hun plaats achteraan gekregen, omdat ze daar geschiedkundig thuis horen. Ze hebben namelijk hoofdzakelijk betrekking op de laatste gebeurtenissen die zich in en rondom Israël hebben afgespeeld voordat het doek voor dat volk viel.

Dat ze bij mijn bestudering van de Bijbel achteraan kwamen, kwam doordat ik in het algemeen eigenlijk niet goed wist wat ik ermee aan moest, welk nut ik ervan kon hebben. Toen mij gevraagd werd lezingen over Hosea te houden, hoefde ik niet lang na te denken. Ik kreeg zo gelegenheid dit bijbelboek weg te halen van de plaats achteraan en het voorop in mijn bestudering van de Heilige Schrift te plaatsen. De voorbereiding van een bijbellesing is immers een uitstekende aanleiding je wat diepgaander met een bijbelboek bezig te houden.

Wat ik heb mogen ontdekken en al gedeeltelijk heb mogen doorgeven op de bijbelavonden over Hosea, heb ik in dit boek nader uitgewerkt om het met u te kunnen delen. Ik hoop en bid dat u bij het bestuderen van het boek Hosea net zoveel zegen zult ontvangen als ik. Moge de uitwerking ervan zichtbaar worden in onze levens onder de krachtige werking van Gods Geest tot eer van de Heer Jezus.

Voor tekstaanhalingen uit het Oude Testament heb ik, tenzij anders vermeld, gebruik gemaakt van de vertaling van het Nederlands Bijbelgenootschap. Voor die van het Nieuwe Testament heb ik de Herziene Voorhoeve-uitgave gebruikt, ook wel Telosvertaling genoemd.

Middelburg, oktober 2001

VERTALING VAN HOSEA

Ik vind het een groot voorrecht dat ik u direct hieronder een vertaling van het boek Hosea kan aanbieden die is gemaakt door de Zwitser Roger Liebi. Hij is een expert op het gebied van het Hebreeuws, de taal waarin het Oude Testament nagenoeg geheel is geschreven. Ik heb hem gevraagd of hij het boek Hosea zo woordelijk mogelijk wilde vertalen. Dat heeft hij gedaan. Daarbij heeft hij rekening gehouden met de opbouw van elk vers, dat wil zeggen dat hij wil laten doorklinken hoe de regels van een vers met elkaar verbonden zijn door de verwante inhoud van deze versregels. Ook heeft hij het ritme, dat eigen is aan de structuur van de oorspronkelijke Hebreeuwse tekst, zoveel mogelijk willen weergeven. De vele voetnoten die hij heeft geplaatst zijn een grote hulp om nog beter te begrijpen wat de oorspronkelijke tekst zegt.

In de Nederlandse vertaling die ik van zijn Duitse vertaling heb gemaakt, heb ik zijn methode op de voet gevolgd. Als resultaat van de door Roger Liebi gehanteerde vertaalmethode treft u een vertaling aan die goed leesbaar en begrijpelijk is, hoewel niet in modern, alledaags Nederlands. De blanco regels tussen de tekst geven een verandering van onderwerp aan.

Als u zijn vertaling vergelijkt met de vertaling van het Nederlands Bijbelgenootschap, die ik gebruik in mijn commentaar, zult u nog meer onder de indruk komen van de schoonheid en kracht van dit deel van het Woord van God.

HET BOEK VAN DE PROFEET HOSEA

Hoofdstuk 1

1 Het woord van de HERE, dat tot Hosea¹, de zoon van Beeri, geschiedde in de dagen van Uzzia, Jotham, Achaz, Hizkia, de koningen van Juda, en in de dagen van Jerobeam, de zoon van Joas, de koning van Israël. 2 Begin van het spreken van de HERE tot Hosea: Toen sprak de HERE tot Hosea: Ga, neem je een vrouw van hoererijen², en kinderen van hoererijen³, want het land bedrijft hoererend hoereri⁴, weg van het navolgen van de HERE.⁵ 3 Toen ging hij heen en nam zich Gomer, de dochter van Dibraïm, en zij werd zwanger en baarde hem een zoon. 4 Toen sprak de HERE tot hem: Noem zijn naam 'Jizreël'⁶, want nog een weinig [tijd] en Ik zal de bloedschuld van Jizreël bezoeken aan het huis van Jehu, en Ik zal aan het koningschap van het huis van Israël een eind maken. 5 En het zal gebeuren op die dag, daar zal Ik de boog van Israël verbreken in de dalvlakte van Jizreël. 6 En zij werd weer zwanger en baarde een dochter. Daar sprak Hij tot hem: Noem haar naam 'Lo Ruchama'⁷, want Ik ga niet meer door, Mij over het huis van Israël te erbarmen, dat Ik hun vergevend vergeve.⁸ 7 Maar over het huis van Juda zal Ik Mij erbarmen, zodat Ik hen redden zal door de HERE, hun God, en niet zal Ik hen redden door boog en door zwaard en door oorlog en door paarden en door ruiters. 8 En zij speende de Lo Ruchama. Toen werd

¹ Hebr. *Hoschea*; = 'redding' / 'heil'.

² D.w.z. een door hoereri gebrandmerkte vrouw.

³ D.w.z. door hoereri gebrandmerkte kinderen.

⁴ D.w.z. het land heeft zich volledig aan de hoereri overgegeven.

⁵ Letterlijk: *weg van achter de HERE*.

⁶ = 'God zaait' / 'God zal zaaien'.

⁷ = 'die geen erbarming verkregen heeft'.

⁸ D.w.z. dat Ik hun hoe dan ook vergeef.

zij zwanger en baarde een zoon. 9 Toen sprak Hij: Noem zijn naam 'Lo Ammi'⁹, want jullie zijn niet mijn volk,¹⁰ en Ik ben niet van jullie.

Hoofdstuk 2

1 En het getal van de zonen van Israël zal zijn als het zand van de zee dat niet gemeten en niet geteld wordt. En het zal geschieden in plaats dat tot hen gezegd geworden is: 'niet mijn volk'¹¹ zijn jullie', zal tot hen gezegd worden: '[jullie zijn] zonen van de levende God'¹². 2 En verzamelen zullen zich de kinderen van Juda en de kinderen van Israël tegelijk. En zij zullen zich één hoofd stellen en uit het land optrekken, want groot is de dag van Jizreël. 3 Zegt tot jullie broeders: 'Mijn volk'¹³, en tot jullie zusters: 'Die erbarming heeft verkregen'¹⁴. 4 Ga een rechtsgeding aan met jullie moeder, ga een rechtsgeding aan! Want zij is niet mijn vrouw, en Ik ben niet haar man: opdat zij haar hoererijen van haar aangezicht verwijderd en haar echtbrekerijen tussen haar boezem weg, 5 opdat Ik haar niet naakt uitkleed, en haar voorstel als op de dag van haar geboren worden¹⁵, en Ik haar maak als de woestijn en Ik haar toetakel als een dorland en haar laat sterven van dorst. 6 En over haar zonen zal Ik Mij niet erbarmen, want zonen van hoererijen zijn zij. 7 Want gehoereerd heeft hun moeder, schande bedreven heeft zij die hen gebaard heeft, want zij zei: Ik zal gaan achter mijn vrijers¹⁶ aan, de gevers van mijn brood en van mijn water, van mijn wol en van mijn vlas, van mijn olie en van mijn drank. 8 Daarom zie, Ik omhein jouw weg met dorens, en metsel haar muur, zodat zij haar paden niet vinden kan. 9 En zij zal haar vrijers najagen, zal hen echter niet bereiken en zij zal hen zoeken maar niet vinden. Dan zal zij zeggen: Ik zal toch naar mijn eerste man terugkeren, want toen ging het mij beter dan nu. 10 Zij, zij heeft echter niet erkend dat

⁹ = 'Niet mijn volk'.

¹⁰ Of: *want jullie zijn 'Lo Ammi'*.

¹¹ Hebr. *Lo Ammi*.

¹² Hebr. *Bne El Chai*.

¹³ Hebr. *Ammi*.

¹⁴ Hebr. *Ruchama*.

¹⁵ D.w.z. *toen zij werd geboren*.

¹⁶ Of: *achter hen aan, die liefde met mij maken*. Zo ook verder.

Ik haar gaf, de koren, de most en de olie, en dat Ik haar vermeerderde zilver en goud – dat zij¹⁷ voor de Baäl¹⁸ verspild hebben. 11 Daarom zal Ik weer terugnemen mijn koren te zijner tijd, en mijn most op zijn termijn, en wegrukken mijn wol en mijn vlas, die haar naaktheid moesten bedekken. 12 En nu zal Ik onthullen haar schaamte, voor de ogen van haar vrijers, en niemand zal haar redden uit mijn hand. 13 En Ik stel een eind aan al haar vreugde: aan haar feest, aan haar nieuwe maan, aan haar sabbat, en aan al haar bestemde feesttijden. 14 En Ik zal verwoesten haar wijnstok en haar vijgenboom, van welke zij zei: Mijn loon zijn deze voor mij, die mij mijn vrijers gegeven hebben. Ik echter zal deze tot een woud maken en de dieren van het veld zullen ze afvreten. 15 En Ik zal aan haar de dagen van de Baäls¹⁹ bezoeken, op welke zij aan hen gerookt heeft, en [daarbij] haar neusring en haar versiering aangedaan heeft, nagegaan is achter haar vrijers aan. Mij echter had zij vergeten. [Dat is de] spreuk van de HERE. 16 Daarom zie, Ik zal haar lokken en haar in de woestijn voeren, en Ik zal tot haar hart spreken. 17 En Ik zal haar van daaruit haar wijngaarden geven en de dalvlakte Achor²⁰ tot een deur van de hoop, dat zij daar zingen²¹ zal als in de dagen van haar jeugd, ja, als op de dag van haar optrekken uit het land Egypte. 18 En het zal geschieden op die dag, spreuk van de HERE, daar zul je Mij noemen: ‘mijn man’²², en niet meer zul je Mij noemen: ‘mijn Baäl’²³. 19 En Ik zal de namen van de Baäls uit haar mond wegdoen, en men zal hun naam niet meer gedenken. 20 En Ik zal voor hen²⁴ een verbond sluiten op die dag, met de dieren van het veld en met de vogels van

¹⁷ D.w.z. de Israëlieten.

¹⁸ Baäl = Naam voor de bliksem- en regengod van de Kanaänieten. ‘Baäl’ betekent ‘heer’, ‘bezitter’ of ‘echtgenoot’.

¹⁹ Het meervoud ‘Baäls’ heeft deze betekenis: Regionaal werden verschillende goden onder de naam Baäl vereerd (vgl. de van plaats tot plaats verschillende Madonna’s van de ene Mariacultus).

²⁰ = ‘droefheid’; vgl. Joz. 7:26.

²¹ Letterlijk: *antwoorden* (d.w.z. antwoorden bij het beurtgezag, vgl. Ex. 15:21a).

²² Hebr. *ischi*.

²³ Hebr. *Baali*.

²⁴ D.w.z. ten gunste van haar.

de hemel en met de wemelende dieren²⁵ van de aardbodem. En de boog en het zwaard en de oorlog zal Ik verbreken [en verdelgen] uit het land²⁶, en Ik zal hen in zekerheid wonen laten. 21 En Ik zal jou Mij verlossen voor eeuwig, en Ik zal jou Mij verlossen in gerechtigheid en recht en in goedheid²⁷ en in erbarming, 22 en Ik zal jou Mij verlossen in trouw, en jij zult de HERE kennen. 23 En het zal geschieden op die dag: Ik zal antwoorden²⁸. [Dat is] de spreuk van de HERE. Ik zal antwoorden de hemel, en hij, hij zal antwoorden de aarde, 24 en de aarde zal antwoorden het koren en de most en de olie, en zij, zij zullen Jizreël antwoorden. 25 En Ik zal haar Mij in het land inzaaien en zal Mij over Lo Ruchama²⁹ erbarmen, en zal tot Lo Ammi³⁰ zeggen: Jij bent 'Ammi'³¹! En het, het zal zeggen: Mijn God!

Hoofdstuk 3

1 En de HERE sprak tot mij: Ga nog eens heen, heb een vrouw lief, door haar vriend geliefd, maar echtbreuk bedrijvend, zoals de HERE de zonen van Israël liefheeft, hoewel zij zich tot andere goden wenden en druivenkoeken³² liefhebben. 2 Toen verwierf ik haar mij voor vijftien zilver[shekel] en voor een homer gerst en een halve homer gerst. 3 En ik sprak tot haar: Vele dagen zul jij mij zo blijven: Je zult geen hoerij begaan, en je zult van geen man zijn, en ook ik [zal zo zijn] tegen jou. 4 Want vele dagen zullen de zonen van Israël zonder koning, en zonder vorst blijven, en zonder slachtoffer en zonder beeldzuil³³, en zonder efod³⁴ en huisafgoden³⁵. 5 Daarna

²⁵ Of: *met de kruipende dieren / met de kleinere dieren.*

²⁶ Of: *weg van de aarde.*

²⁷ Of: *verbondstrouw.*

²⁸ Of: *verhoren.* Zo 5x in 2:23,24.

²⁹ = 'Die geen erbarmen verkregen heeft'.

³⁰ = 'Niet mijn volk'.

³¹ = 'Mijn volk'.

³² Deze koeken werden als offergaven in de afgodische cultus gebruikt.

³³ Een voor de afgodendienst gebruikte gedenksteen.

³⁴ Een priesterlijk schouderkleed (vgl. Ex. 28:4).

³⁵ Hebr. *terafim*. Een afgodsbeeld ter verering van voorouders.

zullen de zonen van Israël omkeren, en de HERE, hun God zoeken, en David³⁶, hun koning³⁷. En zij zullen bevend tot de HERE [zich wenden], en tot zijn goedheid, aan het eind van de dagen.

Hoofdstuk 4

1 Hooft het woord van de HERE, zonen van Israël, want de HERE heeft een rechtsstrijd met de bewoners van het land, omdat er geen waarheid en goedheid³⁸, en geen kennis van God is in het land. 2 [Niets als] vloeken en liegen en moorden, en stelen en echtbreken. Men breekt in en bloedschuld rijgt zich aan bloedschuld. 3 Daarom zal het land treuren, en iedere bewoner erin zal versmachten, [de bewoners] aan dieren van het veld en vogelen van de hemel, en zelfs de vissen van de zee zullen weggeraapt worden. 4 Maar niemand moet rechten en niemand moet berispen! Maar jouw volk is als die, welke met de priester rechten. 5 En zo zul jij struikelen op de dag, en struikelen zal ook de profeet, met jou bij nacht. En verdolgen zal Ik jouw moeder. 6 Te gronde gaat mijn volk, omdat er geen kennis is. Want jij hebt de kennis verworpen, daarom zal Ik jou verwerpen, Mij priester te zijn. Jij hebt de wet van jouw God vergeten, Ik, ook Ik zal jouw zonen vergeten. 7 Hoe talrijker zij werden, des te meer hebben zij tegen Mij gezondigd. Hun heerlijkheid zal Ik in schande verwisselen. 8 De zondoffers van mijn volk eten zij, hun begeerte verlangt naar hun misdaad. 9 En zo zal het als met het volk, zo met de priester vergaan, en Ik zal hun wegen aan hen bezoeken, en hun daden zal Ik hun vergelden. 10 En zij zullen eten, maar niet zat worden. Zij hoereren, maar zij zullen zich niet uitbreiden, want zij hebben het opgegeven, op de HERE te letten. 11 Hoererij en wijn en most nemen het verstand³⁹ weg. 12 Mijn volk bevraagt zijn hout, en zijn staf maakt het hem bekend⁴⁰. Want de geest van de hoererijen heeft het doen dwalen, en zij hoereerden onder hun God vandaan. 13 Op de bergtoppen offeren zij, ja, op de heuvelen roken zij, onder

³⁶ = 'de geliefde'.

³⁷ Een aanduiding voor de Messias.

³⁸ Of: *verbondstrouw*.

³⁹ Of: *het hart*. Het begrip 'hart' betekent het centrum van de menselijke persoonlijkheid, verbonden met gevoel en verstand.

⁴⁰ D.w.z. waarzegt hem.

eiken, populieren en terebinten, want hun schaduw is goed. Daarom hoereren hun dochters, en hun schoondochters plegen echtbreuk. 14 Ik zal het aan hun dochters niet bezoeken, dat zij hoereren, en aan hun schoondochters, dat zij het huwelijk breken, want zij zelf⁴¹ gaan [zich] met hoereren te buiten en met de tempelhoeren offeren zij, en het volk begrijpt niets, komt ten val. 15 Wanneer jij hoereert, Israël, laat Juda zich niet schuldig maken! Gaat niet naar Gilgal, en gaat niet op naar Beth-Aven⁴² en zweert niet: '[Zo waar] de HERE leeft!' 16 Want als een weerbarstige koe is Israël weerbarstig geworden. Nu zal de HERE hen weiden als een lam op een ruime weide⁴³. 17 Verbonden met afgoden is Efraïm, laat hem met rust! 18 Hun zuipgelag is ontaard, zij hebben zich aan de hoererijs overgegeven⁴⁴, ijverig geliefd hebben⁴⁵ hun beschermers⁴⁶ de schande. 19 De wind heeft hen met zijn vleugels gepakt, en zo werden zij te schande met hun slachtoffers.

Hoofdstuk 5

1 Hooft dit, jullie priesters, ja, merkt op, huis van Israël, en huis van de koning, verneemt het! Want jullie [dreigt] het gericht; Want jullie zijn een strik geworden in Mizpa, en een uitgebreid vangnet op de Tabor. 2 De afvalligen hebben de verdorvenheid ver gedreven⁴⁷. Maar Ik [heb] voor hen allen een tuchtiging [klaargelegd]. 3 Ik ken Efraïm, en Israël is niet verborgen voor Mij. [Ik weet], dat jij, Efraïm, nu gehoereerd hebt, [dat] Israël zich verontreinigd heeft. 4 Hun daden veroorloven het hun niet terug te keren tot hun God, want een geest van hoererijs is in hun binnenste, en de HERE hebben zij niet gekend. 5 Maar de trots van Efraïm zal in zijn gezicht getuigen, en Israël en Efraïm zullen struikelen door hun ongerechtigheid. Ook struikelt Juda met hen. 6 Met hun kleinvee en met hun runderen zullen zij komen, om

⁴¹ D.w.z. de vaders van de gezinnen in het algemeen.

⁴² = 'huis van de boze / van de zonde / van de ongerechtigheid'; een woordspelende aanduiding voor Beth-El' (= 'huis van God').

⁴³ D.w.z. zo, dat zij aan alle vijandige dieren zijn prijsgegeven.

⁴⁴ Letterlijk: *hoerend hebben zij gehoereerd*.

⁴⁵ Letterlijk: *liefhebbend hebben liefgehad*.

⁴⁶ Letterlijk: *hun schilden*.

⁴⁷ Letterlijk: *diep gemaakt*.

te zoeken de HERE, maar zij zullen hem niet vinden. Hij heeft zich aan hen onttrokken⁴⁸. 7 Aan de HERE zijn zij ontrouw geworden, want zij hebben vreemde kinderen verwekt. Nu zal de nieuwe maan⁴⁹ hen vreten, tezamen met hun erfdelen. 8 Blaast op de sjofarhoorn⁵⁰ in Gibeaa, op de trompet⁵¹ in Rama, blaast alarm in Beth-Aven: [De vijand] achter je aan, Benjamin! 9 Efraïm zal tot ontstellende woesterij worden, op de dag van de tuchtiging. De stammen van Israël heb Ik de waarheid bekendgemaakt. 10 Geworden zijn de vorsten van Juda gelijk aan hen, die de grenzen verplaatsen. Over hen zal Ik uitgieten als water mijn toorn. 11 Onderdrukt wordt Efraïm, in elkaar geslagen door het gericht. Want hij was erop uit, na te lopen achter [mensen]geboden aan⁵². 12 Ik echter werd voor Efraïm als een mot, en als een knagende worm voor het huis Juda. 13 En toen Efraïm zijn ziekte zag, en Juda zijn zweer, daar ging Efraïm naar Assur, en zond tot de koning Jareb⁵³. Maar hij, hij kan jullie niet genezen, en hij zal de zweer niet van jullie wegnemen. 14 En Ik ben als een leeuw tegen Efraïm, en als een jonge leeuw tegen het huis Juda. Ik, Ik zal verscheuren en weggaan, Ik zal wegnemen, en [er is] geen redder. 15 Ik zal weggaan, terugkeren naar mijn plaats, tot zij hun schuld geboet hebben⁵⁴ en zoeken zullen mijn aangezicht. In hun verdrukking zullen zij Mij ernstig zoeken⁵⁵.

⁴⁸ Of: *Hij heeft zich van hen losgemaakt.*

⁴⁹ D.w.z. hun door ontrouw schandelijk gemaakte godsdienst wordt voor hen een aanleiding voor het gericht over hen (vgl. voor het feest van nieuwe maan Num. 28:11-15, Ps. 81:4).

⁵⁰ Een horen van een dier, bijv. van de ram of van de antilope.

⁵¹ Een van metaal vervaardigd instrument (vgl. Num. 10:1vv.).

⁵² D.w.z. de geboden van Jerobeam, die een valse godsdienst invoerde (2 Kon. 12:28-33).

⁵³ = 'strijdzuchtige'; een profetische aanduiding voor de koning van Assyrië.

⁵⁴ Of: *tot zij hun schuld berouwd / beleden hebben.*

⁵⁵ Of: *ijverig zoeken.*

Hoofdstuk 6

1 Komt, wij willen naar de HERE, want Hij heeft verscheurd⁵⁶, maar Hij zal ons genezen, Hij heeft stukgeslagen, maar Hij zal ons verbinden. 2 Hij zal ons levend maken na twee dagen, op de derde dag ons opwekken, en zo zullen wij leven voor zijn aangezicht. 3 Dus laat ons kennen, laat ons jagen naar de kennis van de HERE! Als het morgenrood is zeker zijn tevoorschijn treden⁵⁷, En Hij zal komen als de regenbui voor ons, als de late regen [die] het land bevochtigt. 4 Wat zal Ik jou doen, Efraïm? Wat zal Ik jou doen, Juda? Jullie goedheid⁵⁸ is immers [vluchtig] als een morgenwolk, en als de dauw, die vroeg vergaat. 5 Daarom heb Ik haar geslagen⁵⁹ door de profeten, gedood door de woorden van mijn mond, en mijn rechtsbeslissingen zullen tevoorschijn treden als het licht. 6 Want aan goedheid⁶⁰ heb Ik welgevallen en niet aan slachtoffer, en aan kennis van God meer dan aan brandoffer. 7 Maar zij, zij hebben als Adam het verbond overtreden, daar zijn zij Mij ontrouw geworden. 8 Gilead is een stad van misdadigers, met bloedsporen. 9 En als het opwachten van een straatrover, [zo gedraagt zich] de priestergemeenschap: Op de weg naar Sichem⁶¹ vermoorden zij, ja, schanddaden hebben zij bedreven. 10 In het huis Israël heb Ik huiveringwekkends gezien, daar is de hoererij van Efraïm, [daar] heeft Israël zich verontreinigd. 11 Ook voor jou, Juda, is een oogst bestemd, wanneer Ik het lot van mijn volk wend.

Hoofdstuk 7

1 Zodra Ik Israël genees, daar wordt de schuld van Efraïm openbaar, en de boosheden van Samaria. Want zij hebben bedrog gepleegd, en de dief dringt in, op de straat plundert een bende. 2 Maar zij bedenken niet in hun hart, dat Ik al hun boosheid gedenk. Nu

⁵⁶ D.w.z. als een roofdier, hetzelfde woord als in 5:14.

⁵⁷ Hetzelfde woord als in Ps.19:7a.

⁵⁸ Of: *verbondstrouw* / *vroomheid*.

⁵⁹ Het Hebr. woord betekent het slaan resp. uitslaan van stenen in een steengroeve.

⁶⁰ Of: *verbondstrouw* / *vroomheid*.

⁶¹ Sichem was een van de toevluchtsteden voor doodslagers (Joz.20:6).

hebben hun daden hen omringd, zij zijn voor mijn aangezicht. 3 Met hun boosheid verheugen zij de koning, en met hun leugens de vorsten. 4 Zij alle tezamen zijn echtbrekers, zijn gelijk een door de bakker aangestoken oven. Hij laat het oppoken achterwege [alleen] van het kneden van het deeg tot aan het doorzuurd-zijn toe. 5 Op de [geboorte]dag van onze koning zijn de vorsten koortsziek geworden van de wijn. Hij heeft zijn hand de spotters gereikt. 6 Zij hebben binnengevoerd⁶², als in een oven, hun hart in de arglist binnenin. Gedurende de hele nacht slaapt hun bakker. In de morgen brandt hij als vlammend vuur⁶³. 7 Zij allen tezamen zijn heet als de oven, en verteren hun rechters. Al hun koningen zijn gevallen. Geen onder hen roept Mij aan. 8 Efraïm, met de volken heeft hij zich vermengd. Efraïm is geworden als een koek, zonder omkering. 9 Vreemden hebben zijn kracht verteerd, hij echter heeft het niet gemerkt. Ook heeft de ouderdom [zijn hoofdhaar] op hem ingesprenkeld, hij echter heeft het niet gemerkt. 10 Zo getuigt de trots van Israël hem in zijn aangezicht, maar zij zijn niet tot de HERE, hun God, omgekeerd, en zij hebben Hem ondanks dit alles niet gezocht. 11 Zo is Efraïm als een duif geworden, onnozel, zonder verstand⁶⁴. Egypte hebben ze erbij geroepen, naar Assyrië zijn ze gegaan. 12 Zodra zij gaan, breid Ik over hen uit mijn net, als de vogels van de hemel haal Ik hen naar beneden, Ik zal hen tuchtigen overeenkomstig de verkondiging in hun gemeente⁶⁵. 13 Wee hun, want zij zijn van Mij weggevlogen, verderf over hen, want zij zijn van Mij afgevallen. Maar Ik, Ik zal hen verlossen, maar zij, zij spreken over Mij leugens. 14 En zij schreeuwden niet tot Mij in hun hart, maar huilen op hun legersteden, rondom koren en most scharen zij zich. Zij wijken af [en stellen zich] tegen Mij. 15 En Ik, Ik had hun onderwezen, Ik had hun armen gesterkt, maar zij bedenken boosheid tegen Mij. 16 Zij keren zich om, — niet naar boven, ze zijn geworden als een bedrieglijke boog. Hun vorsten zullen door het zwaard vallen, vanwege de woede van hun tong. Dat zal hun bespotting zijn in het land Egypte.

⁶² Letterlijk: *nabij gebracht*.

⁶³ De 'oven' is de arglist, het 'hart' het brood, de 'bakker' de hartstocht van de afgodendienst en van de boze lusten.

⁶⁴ Of: *zonder hart*.

⁶⁵ D.w.z. overeenkomstig de oordeelsaankondigingen in de wet van Mozes (Deut. 27,28), die voor het hele volk moest worden voorgelezen (Deut. 31:12).

Hoofdstuk 8

1 Aan uw mond [zet] de shofarhoorn! Als een arend [komt het] over het huis des HEREN, omdat zij mijn verbond overtreden hebben en tegen mijn wet in opstand zijn gekomen. 2 Tot Mij zullen zij roepen: Mijn God, wij kennen U, [wij] Israël! 3 Verworpen heeft Israël het goede. De vijand vervolge het! 4 Zij, zij hebben koningen aangesteld, maar niet van Mij uit. Zij hebben vorsten aangesteld, maar Ik heb het niet goedgekeurd. Hun zilver en hun goud hebben zij gemaakt tot afgodsbeelden voor zich, opdat het teniet gedaan zal worden. 5 Hij heeft jouw kalf verworpen, Samaria. Mijn toorn is tegen hen ontbrand. Tot wanneer zijn zij nog onbekwaam tot de reinheid? 6 Want uit Israël is dit, en dit, een kunstenaar heeft het gemaakt, en het is geen God, want tot splinters zal het worden, het kalf van Samaria. 7 Want wind zaaien zij, maar storm zullen zij oogsten. Arenvorming⁶⁶ heeft het uitgespruite niet, het brengt geen meel. Zou het brengen, [zo] zouden vreemden het verslinden. 8 Verslonden is Israël. Nu zijn zij onder de heidenen geworden als een vat, waaraan men geen welgevallen heeft. 9 Want zij, zij zijn naar Assyrië opgetrokken. Een wildpaard leeft voor zich, Efraïm echter heeft zich vrijers gehuurd⁶⁷. 10 Hoewel zij ook onder de volken huren, zal Ik hen nu tezamen brengen, en zij zullen spoedig [van pijn] kronkelen onder de last van de koning der vorsten. 11 Want Efraïm heeft de altaren vermeerderd, om te zondigen, zij werden hem tot altaren tot het zondigen. 12 Ik schreef hen tienduizend [geboden] van mijn wet voor, als iets vreemds achten zij het. 13 Zij offeren slachtoffers, die men Mij schenkt, als [gewoon] vlees, en dan verteren zij het. De HERE heeft geen welgevallen aan hen. Nu zal Hij hun ongerechtigheid gedenken, en zal hun zonden bezoeken: Zij, zij zullen naar Egypte terugkeren. 14 Vergeten heeft Israël Degene, Die het gemaakt heeft, en heeft paleizen gebouwd, en Juda heeft versterkte steden vermeerderd. En zo zal Ik vuur in zijn steden zenden, en het zal haar burchten verteren.

⁶⁶ Letterlijk: *omhoogkomen*. De Hebr. uitdrukking duidt op de aanvang van de arenvorming van het koren.

⁶⁷ In tegenstelling tot Efraïm weet een wildpaard zijn zelfstandigheid en onafhankelijkheid te bewaren.

Hoofdstuk 9

1 Verheug je niet, Israël, tot aan de jubel, gelijk de naties, want je bent van je God weggehoereerd. Je hebt hoerenloon liefgehad, op alle korendorsvloeren. 2 Dorsvloer en wijnpers zullen hun⁶⁸ niet voeden, en de most zal het⁶⁹ bedriegen. 3 Zij zullen niet blijven in het land van de HERE, en zo zal Efraïm naar Egypte terugkeren en in Assyrië [het] onreine eten. 4 Zij zullen [voor] de HERE niet wijn uitgieten⁷⁰, en hun slachtoffers zullen hem niet bevallen. Als treurbrood zal het hun zijn, allen, die het eten, zullen zich verontreinigen, want hun brood zal alleen voor henzelf zijn⁷¹, het zal niet in het huis van de HERE komen. 5 Wat zullen jullie doen op de feestdag, ja, op de dag van het feest van de HERE? 6 Want zie, zij zijn weggetrokken vanwege de verwoesting, Egypte zal hen verzamelen, Mof⁷² zal hen begraven. Het sieraad uit hun zilver - onkruid zal het in bezit nemen, dorens zullen in hun tenten zijn. 7 Er komen de dagen van de bezoeking, er komen de dagen van de terugbetaling. Israël zal het erkennen. Een dwaas is de profeet, krankzinnig is de man van de geest, vanwege de menigte van je schuld, en de grootte van je vijandigheid. 8 Efraïm ziet [naar visioenen] uit, naast mijn God. De profeet is een val van de vogelvanger op al zijn wegen. Vijandigheid is in het huis van zijn God. 9 Zij hebben zich diep naar beneden verdorven, als in de dagen van Gibea⁷³. Hij zal gedenken hun ongerechtigheid, Hij zal bezoeken hun zonden. 10 Als druiven in de woestijn vond Ik Israël, als een vroegvrucht aan de vijgenboom in zijn eerste tijd⁷⁴, zag Ik jullie vaderen. Zij, zij gingen naar de Baal-Peor, en wijdden zich de schande, en werden tot gruwelen, als hun vrijers. 11 Efraïm - als een vogel fladdert hun heerlijkheid daarvandaan. Geen geboorte, geen zwangerschap, geen ontvangenis⁷⁵! 12 Wanneer zij

⁶⁸ D.w.z. de Israëlieten.

⁶⁹ D.w.z. Israël.

⁷⁰ D.w.z. als drankoffer.

⁷¹ Letterlijk: *voor hun zielen*.

⁷² = Memphis.

⁷³ Vgl. Richt. 19—21; Hos. 10:9.

⁷⁴ D.w.z. in het voorjaar.

⁷⁵ Hierin ligt een woordspeling met de naam Efraïm ('Efraïm' = dubbele

ook hun zonen groot brengen, zo maak Ik hen toch kinderloos, dat geen mens daar is. Want voorwaar, wee hun, wanneer Ik van hen wijk! 13 Efraïm is, zoals Ik het [daartoe] verkozen heb, tot een Tyrus, geplant op een weiland, geworden. Maar Efraïm moet zijn zonen naar buiten voeren naar de slachter. 14 Geef hun, HERE! Wat zult U hun geven? Geef hun een onvruchtbaar moederlichaam en droge borsten! 15 Al hun boosheid [stamt] van Gilgal af, want daar heb Ik hen gehaat. Wegens de boosheid van hun daden zal Ik hen van mijn huis weggagen. Ik zal niet voortgaan, hen lief te hebben, al hun vorsten zijn afvalligen. 16 Efraïm is geslagen. Hun⁷⁶ wortel is verdord. Zij brengen geen vrucht. Wanneer ze ook kinderen baren, zo zal Ik de lievelingen van hun buik doden. 17 Mijn God zal hen verwerpen, want zij hebben niet naar Hem geluisterd. En zo zullen zij vluchtelingen zijn onder de naties.

Hoofdstuk 10

1 Israël is een rankende wijnstok, die voor zich vrucht kreeg. Overeenkomstig de veelheid van zijn vrucht vermeerderde hij de altaren. Overeenkomstig de schoonheid van zijn land hebben zij de gedenksteden⁷⁷ mooi gemaakt. 2 Hun hart is dubbelzinnig⁷⁸, nu zullen zij het boeten. Hij, Hij zal verwoesten hun altaren, verwoesten hun gedenksteden. 3 Ja, nu zullen zij zeggen: Wij hebben geen koning [meer], omdat wij de HERE niet gevreesd hebben. En de koning – wat zal hij voor ons doen? 4 Zij hebben [lege] woorden gesproken valse eden [afgelegd] verbonden gesloten, en spruit uit als gifkruid het oordeel, op de voren van de akker. 5 Wegens het kalf van Beth-Aven zullen sidderen de inwoners van Samaria, want zijn volk zal om het treuren, en zijn afgodspriesters om het sidderen, wegens zijn heerlijkheid, want zij is in de verbanning weggetrokken. 6 Ook dit zal naar Assyrië gebracht worden, als schatting voor de koning Jareb. Schaamte zal Efraïm aangrijpen, en Israël zal zich schamen wegens zijn raad. 7 Vernietigd is Samaria, hun koning is als een afgeknakte twijg op de vlakte van het water. 8 En verwoest zijn de kultushoogten

vruchtbaarheid).

⁷⁶ 3^e pers. mv.

⁷⁷ Voor de afgodendienst gebruikte grenssteden.

⁷⁸ Of: *vals*.

van Aven⁷⁹, de zonde van Israël. Dorens en distelen zullen opschieten over hun altaren. En zij zullen tot de bergen zeggen: Bedekt ons! En tot de heuvelen: Valt op ons! 9 Sedert de dagen van Gibeā⁸⁰ heb jij gezondigd, Israël, daar zijn zij staan gebleven. Niet bereikte hen in Gibeā de oorlog tegen de zonen van de misdaad. 10 Naar mijn begeren zal Ik hen tuchtigen, en volken zullen tegen hen verzameld worden. als Ik ze aan hun beide schulden binden zal⁸¹. 11 Efraïm is een [aan het juk] gewende jonge koe⁸², die ervan houdt, te dorsen. Maar Ik, Ik rijd over de schoonheid van haar hals, Ik zal Efraïm inspannen, Juda zal ploegen⁸³, eggen moet Jakob voor zichzelf. 12 Zaaït jullie tot de gerechtigheid, oogst naar de maat van de goedertierenheid⁸⁴! Ploegt jullie een nieuwbreuk, het is immers tijd, de HERE te zoeken, tot Hij komt en het regenen laat: Gerechtigheid voor jullie. 13 Jullie hebben wetteloosheid geploegd, onrecht hebben jullie geoogst, gegeten hebben jullie de vrucht van de leugen, want jij hebt op jouw weg vertrouwd, op de menigte van jouw helden. 14 Een oorlogsgeluid verheft zich tegen jouw volk, en al je vestingen zullen verwoest worden, zo als Schalman⁸⁵ Beth-Arbel verwoestte, op de dag van de oorlog: Moeder en zonen worden verpletterd. 15 Alzo heeft Beth-El jullie gedaan, wegens de boosheid van jullie boosheid. In de morgenschemering wordt volledig vernietigd de koning van Israël.

Hoofdstuk 11

1 Toen Israël een jongen was, toen had Ik hem lief, en uit Egypte heb Ik mijn zoon geroepen. 2 Zij⁸⁶ riepen hen⁸⁷, toen gingen

⁷⁹ Of: de hoogten van het boze; 'Aven' = afkorting van Beth-Aven, vgl. Hos. 4:14; 5:8; 10:5.

⁸⁰ Vgl. Richt. 19—21; Hos. 9:9.

⁸¹ Vgl. Jer. 2:13.

⁸² Of: *een [aan het juk] gewend kalf*.

⁸³ Bij het dorsen mocht het werkdier als loon eten, bij het ploegen en eggen was er zo'n genoeg niet.

⁸⁴ Of: *verbondstrouw*.

⁸⁵ Verkorte vorm van Salmaneser.

⁸⁶ D.w.z. de profeten van God.

zij van hun aangezicht⁸⁸ weg. 3 De Baäls offerden zij, ja, de gesneden beelden rookten zij. 3 En Ik, Ik leerde Efraïm lopen. Hij⁸⁹ nam hen op zijn armen, maar zij erkenden niet, dat Ik hen genas. 4 Met mensenbanden trok Ik hen, met koorden van liefde, en werd hun als een omhoogtiller van het juk op hun kinnebak, en zachtaardig tegen hem, gaf Ik [hem] te eten. 5 Hij zal niet in het land Egypte terugkeren, maar de Assyriër, hij is zijn koning, want zij hebben geweigerd, om te keren. 6 Rondgaan zal het zwaard in zijn steden, en vernietigen zijn grendels, en zal vreten wegens hun plannen. 7 Mijn volk is opgehangen⁹⁰ aan de afval van Mij, en roept men hem naar boven, - in zijn geheel verheffen zij zich niet. 8 Hoe zou Ik jou overgeven, Efraïm? Hoe zou Ik jou prijsgeven, Israël? Hoe zou Ik jou overgeven als Adama, jou maken als Zeboïm⁹¹? Mijn hart heeft zich in Mij omgekeerd⁹², altermaal zijn opgewekt mijn medegevoelens. 9 Niet zal Ik uitvoeren de gloed van mijn toorn, niet zal Ik wederom Efraïm verderven, want Ik ben God⁹³, en niet een mens, de Heilige in jouw midden, en Ik zal niet in de toorn komen. 10 Zij zullen de HERE navolgen; als een leeuw zal Hij brullen, want Hij, Hij zal brullen, en zo zullen de zonen bevend komen vanaf de zee, 11 bevend zullen zij komen als een vogel van Egypte, en als een duif uit het land Assyrië, en zo zal Ik hen in hun huizen wonen laten, [dat is] de spreuk van de HERE.

Hoofdstuk 12

1 Omringd heeft Mij met leugen Efraïm, ja, met bedrog het huis van Israël. Maar ook Juda doolt nog rond naast God⁹⁴, ja, naast de trouwe Heilige. 2 Efraïm streeft naar wind, en jaagt de oostenwind na.

⁸⁷ D.w.z. de Israëlieten.

⁸⁸ D.w.z. voor het aangezicht van de profeten van God.

⁸⁹ D.w.z. God.

⁹⁰ D.w.z. als aan een paal of een boom.

⁹¹ De steden Adama en Zeboïm werden samen met Sodom en Gomorra door vuur van de hemel verwoest (Deut. 29:23).

⁹² D.w.z. mijn hart verzet zich daartegen.

⁹³ Hebr. *El*.

⁹⁴ Hebr. *El*.

De hele dag vermeerdert hij leugen en verwoesting. En zo sluiten zij een verbond met Assyrië, en olie wordt naar Egypte gebracht. 3 Een rechtsstrijd heeft de HERE met Juda, Hij moet Jakob bezoeking doen naar zijn wegen, naar zijn daden zal Hij hem vergelden. 4 In het moederlichaam hield hij de hiel van zijn broeder⁹⁵, en in zijn mannenkracht streed hij met God⁹⁶. 5 Ja, hij streed met de engel en had overwinning, hij weende en smeekte Hem. In Bethel trof Hij hem aan, en daar sprak Hij met ons. 6 Ja, HERE, God van de legerscharen, HERE is zijn gedenknaam. 7 En jij, tot jouw God moet jij omkeren! Goedertierenheid⁹⁷ en recht bewaar, en hoop op jouw God bestendig! 8 Een handelaar⁹⁸ [is hij] – in zijn rechter[hand] is een weegschaal van het bedrog, om op te lichten houdt hij van. 9 En Efraïm sprak: Voorwaar, ik ben rijk geworden, ik heb mij vermogen verworven. In al mijn gewin, zal men mij niet ten laste leggen⁹⁹ ongerechtigheid, die zonde is. 10 Ik echter ben de HERE, jouw God, van het land Egypte af. Ik zal je weer in tenten wonen laten als in de dagen van het feest. 11 En Ik heb tot de profeten gesproken, ja, Ik, Ik heb visioenen vermeerdert, en door de profeten heb Ik in gelijkenissen gesproken. 12 Is Gilead nietswaardig? Ja, het is een niets geworden! In Gilgal offerden zij runderen, ook hun altaren [zullen] als steenhopen¹⁰⁰ [zijn] op de voren van het veld. 13 En Jakob vluchtte in de landstreek Aram, en Israël diende om een vrouw, ja, om een vrouw hoedde hij. 14 En door een profeet voerde de HERE Israël uit Egypte op, ja, door een profeet werd het gehoed. 15 Efraïm heeft bittere toorn opgewekt. Zijn bloedschuld zal op hem laten, en zijn schande hem vergelden zijn Heer¹⁰¹.

⁹⁵ Een zinspeling op de naam ‘Jakob’ (=hielenhouder), vgl. Gen. 25:26.

⁹⁶ Een zinspeling op de naam ‘Israël’ (= strijder van God’ / die met God strijdt’).

⁹⁷ Of: *verbondstrouw*.

⁹⁸ Hetzelfde woord als ‘Kanaäniet’. De Fenicische Kanaänieten waren een van de succesvolste handelsvolken van de antieke wereld (vgl. Jes. 23:8; Ezech. 26, 27).

⁹⁹ Letterlijk: *zal men bij mij niet vinden*.

¹⁰⁰ Een woordspeling in het Hebr.: ‘steenhoop’ wil zeggen ‘gal’ en klinkt door in de naam ‘Gilgal’.

¹⁰¹ Hebr. *Adonai*.

Hoofdstuk 13

1 Als Efraïm sprak, was [er] schrik. Hij verhief zich in Israël, doch toen maakte hij zich schuldig door de Baäl, en zo stierf hij. 2 En nu gaan zij door, te zondigen, en maken zich gegoten beelden uit hun zilver, naar hun bekwaamheid afgodsbeelden, een werk van kunstenaars zijn zij alle tezamen. Hun zeggen zij: De offeraars onder de mensen moeten kalveren kussen! 3 Daarom zullen zij zijn als een morgenwolk, als de dauw, die vroeg verdwijnt, als het kaf, dat wegstuift uit de dorsvloer, als de rook, [die wegtrekt] door het wandgat naar buiten. 4 Ik echter ben de HERE, jouw God, van het land Egypte af¹⁰². En een andere God buiten Mij ken jij niet, en een Redder afgezien van Mij is er niet. 5 Ik, Ik heb jou gekend in de woestijn, in het land van de vuurgloeden. 6 In overeenstemming met hun weide¹⁰³ werden zij zat. Zij werden zat, en toen verhief zich hun hart. Daarom hebben zij Mij vergeten. 7 Toen werd Ik hun als een leeuw. Als een luipaard op de weg zal Ik hen opwachten. Ik zal hen aanvallen als een van jongen beroofde beer, en zal hun borst¹⁰⁴ verscheuren, en hen vreten als een leeuw. De dieren van het veld zullen hen in stukken scheuren. 9 Het heeft jou te gronde gericht, Israël, dat je tegen Mij bent, tegen jouw hulp. 10 Waar is dan je koning, dat hij je redt in al je steden? En je richters, daar je gezegd hebt: Geef mij een koning en vorsten! 11 Ik geef je een koning in mijn toorn, en neem hem weg in mijn grimmigheid. 12 Tezamen gebonden is de ongerechtigheid van Efraïm, bewaard zijn zonde. 13 Weeën van een barende zullen over hem komen. Hij is een onwijze zoon, want wanneer het tijd is, treedt hij niet in de doorbraak van de kinderen. 14 Uit de macht van het dodenrijk zal Ik hen verlossen, van de dood zal Ik hen vrijkopen! Waar zijn je zuchten, dood? Waar is je prikkel, dodenrijk? Medelijden zal van mijn ogen weg verborgen zijn¹⁰⁵! 15 Want hij, hij zal onder zijn broeders vrucht dragen. Komen zal de oostenwind, de wind van de HERE, uit de woestijn zal hij opkomen, en zo zal zijn bron verdrogen, ja, zijn bronnenplaats zal droog zijn. Hij, hij zal plunderen de schat van alle kostbare gereedschappen.

¹⁰² Als Hos. 12:10.

¹⁰³ D.w.z. naar dat zij weide hadden.

¹⁰⁴ Letterlijk: *hun afsluiting*.

¹⁰⁵ D.w.z. verdriet om een dode zal verdwijnen.

Hoofdstuk 14

1 Samaria zal boeten, want zij heeft tegen haar God gerebelleerd. Door het zwaard zullen zij vallen. Hun kleine kinderen zullen verpletterd worden, hun zwangeren zullen opengesneden worden. 2 Keer om, Israël, tot de HERE, jouw God, want je bent gestruikeld door je ongerechtigheid! 3 Neemt woorden met jullie en keert om tot de HERE. Spreekt tot hem: Alle schuld vergeef, en neem [het] goede aan, zo zullen wij U vergoeden als stieren onze lippen. 4 Assyrië zal ons niet redden, op paarden willen wij niet rijden, en niet meer willen wij zeggen: 'Onze goden'¹⁰⁶ tot het maakwerk van onze handen, want in U verkrijgt de wees erbarmen¹⁰⁷. 5 Ik zal genezen hun afkerigheid, Ik zal hen gewillig liefhebben, want mijn toorn heeft zich van hem afgewend. 6 Ik zal zijn als de dauw voor Israël, het zal bloeien als de lelie, en zijn wortels uitslaan als de Libanon. 7 Uitspruiten zullen zijn scheuten, en als de olijfboom zal zijn zijn pracht, en zijn reuk als de Libanon. 8 Wederom zullen de onder zijn schaduw wonenden koren opleven laten, en bloeien als een wijnstok, [waarvan] de roep als de Libanon is. 9 Efraïm [zal zeggen]: Wat zal ik verder met afgoden te doen hebben? Ik, Ik heb [hem] verhoord en heb op hem gezien. Ik ben als een groenende cypres. Van Mij uit is jouw vrucht gevonden. 10 Wie is wijs, dat hij deze dingen zou verstaan, verstandig, dat hij ze zou kunnen erkennen? Ja, recht zijn de wegen van de HERE, en de rechtvaardigen wandelen op hen, maar de ontrouw gewordenen zullen struikelen op hen.

¹⁰⁶ Of: *onze god*.

¹⁰⁷ Een zinspeling op Hos. 1:6—2:3.

ALGEMENE INLEIDING

De kleine profeten

De twaalf bijbelboeken die wel genoemd worden 'de kleine profeten', zijn misschien wel de minst gelezen bijbelboeken en daardoor ook het minst bekend bij de christenen. Maar ook deze 'kleine profeten' behoren tot de geïnspireerde Schriften, waarvan in 2 Timotheüs 3 vers 16 staat: *'Alle Schrift is door God ingegeven en nuttig om te leren, te weerleggen, te verbeteren en te onderwijzen in de gerechtigheid'*, met als doel *'opdat de mens Gods volkomen is, tot alle goed werk ten volle toegerust'* (2 Timotheüs 3 vers 17). Ze worden 'de kleine profeten' genoemd vanwege de korte inhoud van hun geschriften in vergelijking met profeten als Jesaja en Jeremia, die je 'grote profeten' zou kunnen noemen, omdat hun boeken veel omvangrijker zijn. Maar voor het gezag waarmee hun woorden bekleed zijn, maakt het geen enkel verschil. Zowel voor wat we van Jesaja als voor wat we van Hosea, Joël, Amos, Obadja en de acht volgende profeten in de Bijbel hebben, geldt dat de inhoud van al die boeken is bekleed met hetzelfde Goddelijk gezag. Daarom is het goed en noodzakelijk dat christenen ook luisteren naar de boodschap van deze twaalf 'kleine profeten', die door sommigen ook wel als één geheel worden gezien en dan aangeduid worden als 'Het Twaalf Profeten boek'.

Hosea heeft een actuele boodschap

Wat God toen door die twaalf profeten tot zijn volk te zeggen had, spreekt nog dezelfde duidelijke taal voor Gods volk in deze tijd. De vraag is echter of wij nog wel oren hebben naar wat God te zeggen heeft. In het boek dat nu voor u ligt, wil ik u graag laten zien hoe actueel de boodschap van Hosea voor de christen van vandaag is. Met 'christen' bedoel ik iedereen die zegt een christen te zijn, ieder die zichzelf rekent tot Gods volk op aarde. Zoals Hosea zich heel direct richtte tot het toenmalige volk van God, zou ik graag, samen met u, naar Hosea willen luisteren in geestelijk afgeleide zin: Wat is zijn boodschap voor Gods volk in deze tijd?

De persoon Hosea

Voordat we gaan luisteren naar *'het woord des HEREN, dat tot Hosea... kwam'* (1 vers 1), wil ik eerst enkele dingen opmerken over de persoon Hosea, over Hosea als profeet en over de situatie waarin Israël zich tijdens zijn prediking bevond. Tegen die achtergrond zullen veel van zijn uitspraken duidelijker voor ons worden. De naam Hosea betekent 'verlosser', 'bevrijder'. In die naam komt direct al tot uiting wat Gods bedoeling met de prediking van deze profeet is. Hij wil zijn volk bevrijden van de macht van de zonde. Zijn naam herinnert aan de naam 'Jezus'. Jozef kreeg te horen dat hij de Zoon, die Maria zou baren, de naam 'Jezus' moest geven *'want Hij zal zijn volk behouden van hun zonden'* (Mattheüs 1 vers 21). Met dat doel is de Heer Jezus naar de aarde gekomen. Als God iemand zendt, tot de mens in het algemeen of tot zijn volk in het bijzonder, doet Hij dat altijd met het oog op het welzijn van die mens en van zijn volk. Wat we ook nog van Hosea weten, is dat hij *'de zoon van Beëri'* was. De naam Beëri betekent 'mijn bron'. Zou dat niet iets zeggen over de bron waarmee Hosea in verbinding stond? Hij putte de kracht voor zijn dienst niet uit eigen vermogen, maar uit God. God was zijn bron, uit Hem betrok Hosea wat hij nodig had om te doen wat hem werd opgedragen. Trouwens, met minder zou hij zijn dienst nooit hebben kunnen verrichten. Verder is over de persoon Hosea niet veel bekend.

Een profeet wijst op de zonde

Van een profeet is ook niet zozeer belangrijk wie hij is, maar de boodschap die hij brengt. Daarachter moet zijn persoon als het ware schuilgaan. Profeten waren over het algemeen niet geliefd bij het volk. Dat komt omdat ze stevast op het toneel verschenen als er iets bij Gods volk niet in orde was. Daar spraken ze het volk dan op aan. Helaas merk je, dat het volk als geheel niet openstond voor de stem en het hart van God, vertolkt door de profeten. God, Die wilde dat het volk zijn zonde beleed en naar Hem terugkeerde, werd afgewezen. Dat is duidelijk te zien aan het lot dat veel profeten hebben ondergaan. De Heer Jezus zegt in zijn weeklacht over Jeruzalem: *'Jeruzalem, Jeruzalem, dat de profeten doodt en hen stenigt die tot u zijn gezonden, hoe dikwijls heb Ik uw kinderen willen bijeenverzamen, zoals een hen haar kuikens bijeenverzamelt onder haar vleugels, en u hebt niet gewild'* (Mattheüs 23 vers 37). Het volk

was blind voor het feit dat God in zijn liefde profeten tot hen zond, omdat een leven in de zonde, met de rug naar God toe, nooit gelukkig maakt. Als er schuld ligt bij het volk van God door afgoderij en ander afwijken, spreken profeten namens God tot het hart en geweten van het volk. Ze waarschuwen voor het oordeel dat God moet laten komen. Daarom wordt een profeet vaak gezien als een rustverstoorder, iemand die ergernis oproept, een pessimist. Zo noemt Achab de profeet Elia in 1 Koningen 18 vers 17 een *'beroerder van Israël'* (Statenvertaling), iemand *'die Israël in het ongeluk stort'* (Vertaling Nederlands Bijbelgenootschap). Achab had door zijn goddeloos gedrag Gods oordeel over Israël afgeroepen en daarvan geeft hij Elia de schuld. Wij hebben vaak de neiging om de schuld van onheil dat ons treft af te wentelen op anderen, het meest op degenen die ons op dat schuldig zijn wijzen.

Een profeet wijst ook op zegen

Maar profeten spreken niet alleen over oordeel. Het oordeel is meestal voor de massa van het volk die weigert zich te bekeren. Profeten spreken ook over zegen voor iedere enkeling die naar het woord van God luistert. Die belofte van zegen is een bemoediging voor iedereen die te midden van een ontrouwe massa trouw wil blijven aan God en wil leven naar zijn wil. En zijn wil maakt Hij bekend in zijn Woord. Er is een verschil tussen een profeet als Hosea en profeten zoals Elia en Elisa. Van Elia en Elisa staat geen boek in de Bijbel, maar van Hosea dus wel. De prediking van Elia en Elisa had alleen betrekking op de situatie van hun tijd en zij kondigden met het oog daarop oordeel en zegen aan. Maar hun profetieën hadden geen vervulling in de verre toekomst. Zij hebben dus niet geprofeteerd met het oog op een herstel van Israël in verbinding met de komst van de Messias. Dat is juist wel het geval bij de profeten van wie we een boek in de Bijbel hebben. De 'schrijvende' profeten wijzen altijd vooruit naar de persoon van Christus en de vestiging van zijn rijk. Dit rijk, wel genoemd het duizendjarig vreedrijk, is nog steeds toekomstig. We zullen bij Hosea meerdere verwijzingen naar die tijd vinden.

De tijd waarin Hosea leefde

De tijd waarin Hosea leefde was er geen van armoede en hongersnood, maar een van grote voorspoed en welvaart. Dat maakte

zijn prediking niet gemakkelijker. Ga maar eens over oordeel prediken als het de mensen voor de wind gaat. En als ze bovendien naar de kerk gaan, zullen ze eerder in hun gevoelens bevestigd worden dat ze toch wel heel trouwe mensen zijn. Ze redeneren: als we slecht en zondig leefden zouden we het vast niet zo goed hebben. In de tijd dat Hosea profeteerde, wees niets erop dat het oordeel voor de deur stond. Jerobeam II (ter onderscheiding van Jerobeam I, de eerste koning van het tienstammenrijk nadat Israël in twee en tien stammen was gescheurd, zie 1 Koningen 12) regeerde van 793-753 v. Chr. De grenzen van Israël waren toen bijna gelijk aan die in de tijd van Salomo. God had Jerobeam aan de macht gebracht omdat Hij medelijden had met de ellende waarin het volk toen verkeerde: *'Hij [Jerobeam] heroverde het gebied van Israël, van de weg naar Hamath tot de zee der Vlake, volgens het woord dat de HERE, de God van Israël, gesproken had door zijn knecht, de profeet Jona, de zoon van Amittai, uit Gath-Hefer. Want de HERE had gezien, dat de ellende van Israël zeer bitter was, dat het met hoog als met laag gedaan was en dat er geen helper was voor Israël. Maar de HERE had niet gezegd, dat Hij de naam van Israël van onder de hemel zou uitwissen; dus verloste Hij hen door Jerobeam, de zoon van Joas'* (2 Koningen 14 vers 25—27). Voordat Jerobeam koning werd, was de toestand in Israël kritiek. Het volk werd ten tijde van zijn grootvader Joahaz door de Arameeërs aan de rand van de afgrond gebracht: *'Waarlijk, hij had aan Joahaz geen krijgsvolk overgelaten dan vijftig ruiters, tien strijdwagens en tienduizend man voetvolk, want de koning van Aram had hen te gronde gericht en hen gemaakt als stof bij het dorsen'* (2 Koningen 13 vers 7). Er was maar een schijntje over van de vroegere macht en heerlijkheid van Israël. Onder Jerobeams vader Joas krabbelde Israël weer wat overeind: *'En Joas, de zoon van Joahaz, [dus niet de Joas die over Juda regeerde] heroverde op Benhadad, de zoon van Hazaël, de steden die deze op diens vader Joahaz in de oorlog veroverd had; Joas versloeg hem driemaal en heroverde de steden van Israël'* (2 Koningen 13 vers 25). Onder Jerobeam zette dit herstel zich voort en hij bracht het land tot grote bloei.

Tijden van welvaart

Tijdens die bloeitijd — je zou kunnen spreken van een gouden eeuw — predikte Hosea. Jerobeam is dan aan het tweede deel van zijn regering bezig. De mensen die toen leefden genoten dus van al

de gemakken en het plezier die welvaart met zich meebrengt, zonder dat ze daarvoor zelf hadden hoeven te strijden. Zij wisten alleen uit de verhalen dat er ooit strijd was geleverd, dat er nederlagen waren geleden en dat Israël verdrukt was geweest. Wat zij aan welvaart en voorspoed genoten was hun in de schoot geworpen. Het is een algemeen bekend gegeven dat voorspoed maar zelden leidt tot een gedrag dat God behaagt. Eerder ontstaat de neiging om God te vergeten, vooral als men voor die voorspoed zich niet heeft hoeven inspannen. Misschien hebt u wel eens gehoord van 'de ziekte van het derde geslacht'. Die ontstaat zo: wat de eerste generatie verwerft, en de tweede generatie erft, is wat de derde generatie verderft. De eerste generatie heeft zich voor het verkrijgen van een stuk welvaart ingespannen. De tweede generatie heeft die welvaart zonder veel inspanning geërfd, maar waardeert die wel, omdat ze de moeite herkent die het heeft gekost en is er dankbaar voor. De derde generatie heeft geen enkele binding met het verwerven van de welvaart en het betekent ook niets voor haar, ze waardeert niet wat ze bezit.

Zegeningen krijgen of ervoor strijden

Heel letterlijk is dat toe te passen op de tijd waarin wij leven. Ik schrijf dit aan het begin van de eenentwintigste eeuw. Mijn ouders hebben de Tweede Wereldoorlog (1940 — 1945) meegemaakt. Na de oorlog hebben ze zich moeten inzetten voor de wederopbouw van Nederland. Dat heeft veel inspanning gekost. Ik heb hun verhalen over verdrukking en armoede gehoord, maar er geen deel aan gehad. Ik ben geboren net na de oorlog en opgegroeid in de tijd dat er weer voldoende te koop was en dat de middelen om te kopen ook aanwezig waren. Toch was het nog uitkijken geblazen. Je kon niet alles kopen wat je wenste. Maar onze kinderen, geboren in de jaren '70 en later, zijn opgegroeid in weelde en welvaart. Ze worden steeds meer omgeven door luxe en dingen die het leven gemakkelijk maken. Het wordt hun in de schoot geworpen. Maar ziet de wereld er nu beter uit? Zijn de jongeren van vandaag gelukkiger? Is er een vragen naar God? Steeds meer jongeren lopen vast in een maatschappij die alleen maar aandacht voor hen heeft, voor zover ze zich aan deze jonge mensen kan verrijken. En zo neemt het verderf hand over hand toe. Wat op maatschappelijk terrein geldt, is ook van toepassing op geestelijk gebied. Veel christenen voelen zich rijk in hun kennis van

geestelijke zegeningen. Ze hebben veel gehoord over de Heer Jezus, er wordt thuis uit de Bijbel gelezen, ze bezoeken samenkomsten waar over Hem wordt gesproken. Toch heeft dit alles geen uitwerking in hun leven. Integendeel, het lijkt erop dat hun kennis van die geestelijke zegeningen hen nonchalant en onverschillig maakt. Ze weten immers hoe alles zit? Maar van een echte omgang met God en een leven waaruit dankbaarheid jegens God blijkt, is geen sprake. Alle uiterlijke voorspoed ten spijt legt God door Hosea de werkelijke toestand van zijn aardse volk bloot en Hij wil door deze profeet ook de werkelijke toestand van zijn 'geestelijk' volk, de gemeente, blootleggen.

Duur van Hosea's prediking

Zoals al opgemerkt, was de taak van Hosea geen gemakkelijke. Hij had het tij duidelijk tegen. Samen met Amos en Micha heeft Hosea het volledige verval van Israël, de tien stammen, aan de kaak gesteld en heeft hij het oordeel over het gehele volk aangekondigd. Amos is door God als profeet tot de tien stammen gestuurd tijdens het eerste deel van de regering van Jerobeam II. Hij is dus de voorloper van Hosea. Maar naar Amos had men niet geluisterd. Nu was het de beurt van Hosea. Het feit dat Amos' prediking nauwelijks resultaat had opgeleverd, maakte Hosea's taak er ook niet gemakkelijker op. Toch ging hij er moedig mee aan de slag en profeteerde tegen het kwaad van zijn dagen. Door middel van Hosea zond God een laatste waarschuwing aan zijn volk. Na hem zou er geen profeet meer komen. Daarom ging Hosea zo indringend in op de ernst van de zonde van het volk en kondigde hij het oordeel aan dat zeker zou komen als ze niet zouden luisteren. Als het volk aan zijn oproep geen gehoor zou geven, zou het met hen als natie gedaan zijn. De periode van Hosea's optreden beslaat meer dan vijftig jaar. Al die tijd was hij getuige van de opstand van Israël tegen God. Hij had zijn volk lief en daarom brak hun toestand zijn hart. Uit de lange tijd die Hosea heeft geprofeteerd, zien we hoe lankmoedig God is. Hij geeft in Hosea zijn volk een laatste kans om alsnog tot Hem terug te keren. Mogelijk heeft Hosea zelfs de wegvoering van de tien stammen onder de regering van Israëls laatste koning, zijn naamgenoot Hosea, nog meegemaakt. Die wegvoering vond plaats in het jaar 722 v. Chr. Hij is dus tot op het laatst bezig geweest het volk te waarschuwen.

Hoe Hosea predikte

In de 14 hoofdstukken die zijn bijbelboek telt, vermaant Hosea het volk en waarschuwt en bestraft hij het, omdat het van de HERE is afgeweken. Hij spreekt tot het volk in voorbeelden en krachtige taal. Hij doet dat niet vanuit de hoogte, maar als iemand die bij dat volk hoort. Zijn uitspraken raken hemzelf, ze gaan door hem heen als een zwaard. Vandaar de smart van zijn hart die telkens door zijn profetie heen te horen is, vooral in de hoofdstukken 4 — 10. Zijn stijl is buitengewoon krachtig en vol plotselinge overgangen: hij gaat zomaar van bedreigingen op beloften over, van een kort woord van zegen op een toneel van bloedvergieten, van genoten gunstbewijzen in het verleden op toekomstige barensweeën die telzeling over Efraïm zouden komen. Dat was omdat het oordeel voor de deur stond; hij had haast om alles te zeggen wat kon bijdragen aan een inkeer van het volk. Hij wijzigt soms zo snel en abrupt van onderwerp dat we in die gevallen beter kunnen spreken van *uitspraken* van Hosea dan van *toespraken* van Hosea. Maar naast het oordeel laat hij ook steeds weer zien hoe God tenslotte in genade met het volk zal handelen en een keer zal brengen in hun lot.

Het gebied waar Hosea profeteerde

Het gebied waar hij predikte is het tienstammenrijk. Het lijkt erop dat hijzelf ook tot het tienstammenrijk behoorde, omdat hij in hoofdstuk 7 vers 5 spreekt over *'onze koning'*, waarmee hij aangeeft één te zijn met het volk tot wie hij spreekt. Hosea gebruikt voor het rijk de namen Israël en Efraïm. De naam Efraïm gebruikt hij, omdat Efraïm de voornaamste van de tien stammen is en deze stam dan het hele rijk vertegenwoordigt. Incidenteel spreekt hij ook over Juda, zoals bijvoorbeeld in hoofdstuk 4 vers 15, 5 vers 5, maar nauwelijks tot Juda. Hosea spreekt Israël (of Efraïm) aan. De namen Israël en Efraïm worden samen bijna 80 maal genoemd, die van Juda slechts 15 maal.

De indeling van het boek

De indeling van het boek is vrij eenvoudig. Er zijn drie delen:

Hoofdstuk 1—3. Hierin vinden we hoe Israël zich gedraagt en wat God daarom met dit volk moet doen. Maar we vinden er ook de raadsbesluiten van God ten opzichte van Israël, hoe Hij zijn plan met Israël zal vervullen, ondanks de houding van het volk. Elk van deze hoofdstukken eindigt dan ook met de zegen die God uiteindelijk voor het volk heeft.

Hoofdstuk 4—13. Daarin staan de vermaningen die de profeet in naam van de HERE tot het volk uitspreekt.

Hoofdstuk 14. Hier horen we de oproep van de profeet tot het volk om zich te bekeren en hoe het volk daaraan zal gehoorzamen. Deze bekering zal in de laatste dagen plaatsvinden. Het resultaat wordt beschreven.

Wat het boek Hosea met ons moet doen

Voor we gaan luisteren naar *'het woord des HEREN... door Hosea'* nog één opmerking. Het is mogelijk om het volle nut te ontvangen van wat God ons door de dienst van Hosea te zeggen heeft. Dat gebeurt vooral als we bij het bestuderen van dit bijbelboek gegrepen worden door de hevige angst en de heftige gevoelens die het hart van deze man Gods vervulden vanwege

- (a) de liefde tot zijn volk en
- (b) de smart waarvan hij wist dat die God werd aangedaan door hun ontrouw.

Als het woord van God zo door ons heen kan gaan en bezit van ons kan nemen, gaan we delen in Gods gevoelens ten aanzien van de dingen om ons heen in de wereld in het algemeen en wat zich afspeelt in de christenheid in het bijzonder. Die houding geeft de Heilige Geest volop gelegenheid zijn vormend werk in ons te doen. De uitwerking ervan zal gezien worden in ons leven, tot zegen voor onze omgeving en bovenal tot blijdschap en eer van God.

HOOFDSTUK 1

Korte inhoud

Hosea krijgt van God de opdracht te trouwen met een vrouw die hem ontrouw zou worden. Daardoor leert Hosea Gods gevoelens kennen ten aanzien van Israël, dat Hem ontrouw geworden was. God kan Israël niet langer als zijn volk blijven zien. In de namen die Hosea zijn kinderen moet geven, komt dit tot uiting: ‘*Jizreël*’ betekent ‘God verstrooit’, ‘*Lo-Ruchama*’ ‘niet-begenadigde’, ‘*Lo- Ammi*’ ‘niet-mijn volk’. Toch heeft het volk niet voorgoed afgedaan. Vanaf vers 10 laat God merken dat Hij zijn voornemens met het volk in genade toch zal vervullen, een genade waarin ook de volken zullen delen.

Hoofdstuk 1 is als volgt in te delen:

Inleiding (vers 1).

Het volk verlaat God en wordt daarvoor geoordeeld (vers 2—5).

God verbreekt de betrekkingen met zijn volk en houdt op Zich over hen te ontfermen (vers 6—9).

Israël én de volken buiten Israël krijgen deel aan de zegeningen van het nieuwe verbond (vers 10).

God hervat zijn betrekkingen met Israël en Christus wordt als Hoofd erkend (vers 11).

Een overblijfsel tekent zich af (vers 12).

1 vers 1: *Het woord des HEREN, dat tot Hosea, de zoon van Beëri kwam, in de dagen van Uzzia, Jotham, Achaz en Jehizkia, koningen van Juda, en in de dagen van Jerobeam, de zoon van Joas, koning van Israël.*

Het woord des HEREN

De profeet brengt niet zijn eigen woord, maar dat van de HERE. Er staat niet ‘de woorden (meervoud) des HEREN’, maar ‘*het woord des HEREN*’, wat aangeeft dat al de woorden van God een innerlijke

eenheid vormen. Elk afzonderlijk woord in *'het woord des HEREN'* vormt met alle andere uitgesproken woorden een volmaakt geheel.

Tijdsaanduiding

De tijd waarin dat woord tot Hosea kwam, wordt hoofdzakelijk aangeduid naar de koningen van Juda. Van het tienstammenrijk, waar hij toch profeteerde, noemt hij slechts Jerobeam, terwijl hij na Jerobeam nog zes koningen heeft meegemaakt. Algemeen wordt aangenomen dat hij met het noemen van de koningen van Juda erkent dat, naar Gods verkiezing, de koningen in het geslacht van David recht hebben op de troon van Israël. God had David beloofd dat zijn nageslacht voortdurend zou regeren (zie 2 Samuël 7 vers 12, 13). De koningen van Israël (het tienstammenrijk) waren geen nageslacht van David en konden dus op deze belofte geen aanspraak maken.

Opvolging in het tienstammenrijk

Van het tienstammenrijk noemt Hosea alleen Jerobeam, omdat hij de laatste koning van Israël was door wie God handelde en hulp verschaftte tegenover de vijand. Hij werd door de HERE gebruikt om zijn volk te verlossen (2 Koningen 14 vers 27). Na Jerobeam was er slechts wanorde, doodslag en anarchie (zie Hosea 8 vers 4: *'zij hebben koningen aangesteld, maar buiten Mij om; vorsten, zonder dat Ik er van wist'*). Daarom vermeldt Hosea de zes opvolgers (Zacharia, Sallum, Menahem, Pekahia, Pekah, Hosea) van Jerobeam niet. Het is alsof hij zich ervoor schaamt. Hij zou hun door het noemen van hun namen ook te veel eer aandoen en de schijn wekken dat hij hen toch als wettige koningen erkende.

Het huis van Jehu

Jerobeam vormde het derde geslacht na Jehu, over wie het ook in vers 4 gaat. Aan Jehu was beloofd dat hij tot in het vierde geslacht iemand op de troon zou hebben. De vierde zou Jerobeams zoon Zacharia zijn. Jerobeam heeft lang geregeerd, 41 jaar (2 Koningen 14 vers 23); zijn zoon Zacharia maar heel kort, slechts zes maanden (2 Koningen 15 vers 8). Door de lange regering van Jerobeam laat God zien dat Hij geduld had met het huis van Jehu. Na de korte regering van zijn zoon Zacharia volgt de ene koning de andere op door moord.

Politieke situatie

Tijdens de dienst van Hosea worden vier koningen vermoord. Zijn tijd wordt gekenmerkt door grote politieke instabiliteit. Ook zijn er diverse politieke partijen. De ene partij zoekt haar heil bij het noordelijk buurland Assyrië, de andere partij maakt zich sterk voor een bondgenootschap met het zuidelijk gelegen Egypte. Maar waar zijn de mensen die hun vertrouwen op God stellen? Vandaag wordt in de christenheid ook meer verwacht van het samen als kerken op weg gaan, van overeenkomsten en verdragen, alles naar het model van de gangbare wereldse politiek, dan van een terugkeer naar de Heer en zijn Woord. En hoe staat het met het vertrouwen op God in het persoonlijke leven van de christen? Is het niet vaak zo dat we meer steunen op de verzekeringen die we hebben afgesloten, de sociale voorzieningen die we als verworven rechten beschouwen, invloedrijke mensen die een goed woordje voor ons kunnen doen, dan op God? Laten we onszelf maar eens kritisch onder de loep nemen en wanneer we ontdekken dat we inderdaad meer op andere mensen en zaken vertrouwen dan op God, dat als zonde voor God erkennen.

De scheuring binnen Gods volk

Het in vers 1 noemen van Juda en Israël als afzonderlijke rijken herinnert aan de trieste scheuring die zich binnen Gods volk heeft voltrokken. Door de ontrouw van Salomo moest God dit oordeel brengen (1 Koningen 11 en 12).

De grote verdeeldheid in de christenheid is ook het gevolg van de ontrouw van de christenen. Heel vroeg al in de geschiedenis van de christelijke kerk zijn christenen in groepen uiteengevallen. De oorzaak? Het ontstaan van een speciale klasse gelovigen die het Woord van God kon uitleggen aan de 'gewone' gelovigen. Hierdoor kreeg die speciale klasse een heersende positie in de gemeente. Het verschil tussen 'geestelijken en leken' was geboren. Het kon niet uitblijven of ook onder hen die de heersende klasse, of de geestelijkheid vormden, traden verschillen op. Hierdoor viel het geheel uiteen in groepen. Paulus wijst de Korinthiërs op dit kwaad als hij in 1 Korinthiërs 3 vers 4 het denken in termen van verschillende groepen kwalificeert als menselijk handelen: *'Want wanneer iemand zegt: Ik ben van Paulus, en een ander: Ik van Apollos, bent u dan niet*

menselijk? Zie ook 1 Korinthiërs 1 vers 11, 12. De resultaten van de verdeeldheid zien we in de christenheid om ons heen.

Ook nu nog geeft God een begaanbare weg

Ook met het oog daarop wil God ons door Hosea aanspreken. God houdt de weg open om naar zijn gedachten als zijn volk te leven. Overal waar verootmoediging over de toestand te midden van Gods volk wordt gevonden en waar men gaat vragen naar zijn wil, zal Hij die weg tonen. Zijn Woord is nog even waar en waard om gehoorzaamd te worden als ten tijde van Hosea. Wie zich daardoor laat gezegen, zal in praktijk mogen brengen, ook al gebeurt dat in grote zwakheid, wat God met de gemeente op aarde heeft bedoeld. God wil Hosea gebruiken, ook vandaag nog, om christenen wakker te schudden, opdat ze opnieuw en alleen hun vrouwen zullen stellen op God en zijn Woord. Paulus heeft de dagen waarin wij leven haarscherp getekend in zijn afscheidsrede tot de oudsten van de gemeente te Efeze. In Handelingen 20 vers 32 wijst hij op de enige steun die voor de gemeente blijft gelden: *'En nu draag ik u op aan God en aan het woord van zijn genade, dat machtig is op te bouwen en het erfdeel te geven onder alle geheiligden.'*

1 vers 2: *Het begin van het spreken des HEREN door Hosea. De HERE zei tot Hosea: Ga heen, neem u een ontuchtige vrouw en kinderen uit een ontuchtige geboren, want het land wendt zich in schandelijke ontucht van de HERE af.*

Een levende illustratie

De wijze waarop de HERE door Hosea begint te spreken is heel merkwaardig. De taal die de Hij gebruikt, wijst heen naar een huwelijks- en familiedrama. Het is alsof God zegt: 'Ik heb genoeg woorden gesproken; nu zal Ik op een andere manier gaan spreken. Het huwelijk en de kinderen van Hosea zullen een symbolische betekenis hebben. Als het volk nog oren heeft om te horen, zullen ze daarnaar luisteren.' Wat moest Hosea doen? Hij moest trouwen met een vrouw van wie hij van de HERE te horen kreeg dat ze hem ontrouw zou worden. Op deze wijze zou hij gaan begrijpen wat God voelde bij de ontrouw van zijn volk Israël. Door de tragedie van zijn eigen huwelijk zou hij iets gaan voelen van wat de zonde van het volk was voor het hart van God. Hij ontdekte zo wat ontrouw betekent voor

liefde. Zonder deze ervaring zou zijn profeteren heel anders geweest zijn.

Ook bij ons doet God Zich kennen in onze ervaringen, opdat we in staat zijn in bepaalde omstandigheden zijn gevoelens te vertolken. Dat gebeurt dan echt op een andere manier dan als we die ervaring niet hadden opgedaan.

Dat het huwelijk van Hosea een afschaduwning moest zijn van Gods verhouding tot zijn volk en andersom blijkt duidelijk uit de reden die God voor de opdracht tot dit bijzondere huwelijk geeft: *'want het land wendt zich in schandelijke ontucht van de HERE af.'* God had een verhouding met zijn volk, zoals Hosea die met zijn vrouw had. Ook zou zijn huwelijk het volk ertoe moeten brengen hun ontrouw jegens de HERE in te zien. Zo was Hosea door de omstandigheden van zijn eigen leven een heel praktische illustratie van wat God wilde zeggen.

Het huwelijk van Hosea

Er is heel wat te doen geweest over dit huwelijk. Sommigen menen dat het niet een echt huwelijk is geweest, maar dat hij het alleen in een visioen heeft beleefd. Anderen menen dat dit huwelijk figuurlijk moet worden gezien, als een soort fabel. Maar er is geen enkele reden om het niet als een werkelijk gesloten huwelijk te beschouwen.

God weet alle dingen van te voren. Als Hij het nodig vindt, kan Hij toekomstige gebeurtenissen die in iemands leven zullen plaatsvinden, bekend maken. Zo zegt Hij bijvoorbeeld in Handelingen 9 vers 15, 16 tegen Ananias wat Paulus voor Hem zal moeten lijden en wat zijn dienst zal zijn.

Zo doet Hij dat ook bij Hosea. Ik twijfel er niet aan dat de vrouw die Hosea nam bij haar trouwen nog geen overspel had gepleegd. Zij moet immers de houding van Israël jegens God uitbeelden? Toen God Zich zijn volk tot vrouw nam, was dat Hem ook niet direct ontrouw. Hij spreekt over de begintijd van zijn omgang met het volk in Jeremia 2 vers 2 als volgt: *'Ik gedenk de genegenheid van uw jeugd, de liefde van uw bruidstijd, toen gij Mij gevolgd waart in de woestijn, in onbezaaid land; geheiligd was Israël de HERE, de eersteling zijner opbrengst.'*

Andere profeten en hun huwelijk

Hosea is niet de enige profeet die via zijn huwelijk een boodschap doorgeeft aan het volk. We vinden dit ook bij drie andere profeten. God spreekt tot Ezechiël, dat Hij diens vrouw plotseling zal wegnemen: *‘Mensenkind, zie, Ik neem de lust van uw ogen door een plotselinge slag van u weg’* (Ezechiël 24 vers 16). De vrouw van Ezechiël was de lust voor zijn ogen. Zo was Gods heiligdom en eigenlijk het hele volk een lust voor Gods ogen. In de boodschap die God daaraan koppelt, lezen we hoe God zijn heiligdom en zijn volk zal prijsgeven aan het zwaard (Ezechiël 24 vers 17—27).

Bij de tweede profeet, Jesaja, die getrouwd was met een profetes (Jesaja 8 vers 3), zit de boodschap in de bijzondere namen die hij zijn beide kinderen moest geven. In Jesaja 7 vers 3 zegt de HERE hem dat hij met zijn zoon Schear-Jaschub naar Achaz moet gaan. Door de naam Schear-Jaschub, die betekent ‘een overblijfsel zal terugkeren’, geeft Jesaja zijn boodschap aan Achaz. Die naam houdt de waarschuwing in dat het volk bij volhardende ontrouw als geheel in ballingschap zal worden weggevoerd en dat slechts ‘een overblijfsel zal terugkeren’. De andere zoon moest hij Maher-Schalal Chaz-Baz noemen, wat betekent ‘haastig buit, spoedig roof’. Hierin ligt de voorzegging dat het land spoedig ten prooi aan de vijand zou vallen.

De derde profeet met wie iets bijzonders ten aanzien van het huwelijk is, is Jeremia. Hij mocht niet trouwen. Ieder die hem zou vragen waarom hij ongetrouwd bleef, zou hij antwoorden dat hij geen kinderen wilde verwekken omdat die anders, door het oordeel dat God over Juda moest brengen, in handen van de vijand zouden vallen (Jeremia 16 vers 2—4).

Ontrouw, iedereen deed er aan mee

De ontrouw die door Hosea in de illustratie van zijn huwelijk aan de kaak moest worden gesteld, was niet een zaak die maar eens af en toe plaatsvond. Er is niet slechts een ontrouwe Israëliet hier en daar, maar het hele land hoereert. Het is een nationale zonde geworden. De ontrouw van het volk bleek uit de vele afgoden die het bezat en vereerde. God noemt dat hoererie.

De ontrouw in de christenheid wordt door God op dezelfde manier betiteld: *‘Overspeligen, weet u niet dat de vriendschap jegens de wereld vijandschap is jegens God?’* (Jakobus 4 vers 4). Christenen die in hun denken, hun houding en gedrag de wereld als norm nemen, plegen geestelijk overspel. God en zijn Woord behoren de norm te zijn voor het denken, de houding en het gedrag in woord en daad van de christen. Ik heb er al eerder op gewezen hoe de christenheid zich richt naar wat gangbaar is in de wereld. Dat is een gruwel in Gods oog. God is een jaloers God, Die het niet kan uitstaan dat zij die met Hem verbonden zijn, hun liefde en aandacht geven aan wat op voet van vijandschap met Hem staat. Paulus deelt in die gevoelens van jaloersheid ten aanzien van de Korinthiërs: *‘Want ik ben jaloers over u met een jaloersheid van God; want ik heb u aan één man verloofd om u als een reine maagd voor Christus te stellen. Maar ik vrees dat wellicht, zoals de slang Eva verleidde door haar sluwheid, uw gedachten bedorven en afgeweken zijn van de eenvoudigheid en de reinheid jegens Christus’* (2 Korinthiërs 11 vers 2, 3).

Het kruis van Christus

Voor de christen is de toetssteen van zijn leven te vinden bij het kruis van de Heer Jezus Christus. Het kruis is de plaats waaraan de christen al zijn doen en laten moet toetsen. In de verwerping van Christus heeft de wereld haar ware karakter laten zien. Johannes schrijft daarom in zijn eerste brief dat *‘de hele wereld in het boze ligt’* (1 Johannes 5 vers 19). Waar het de duivel lukt om dit bewustzijn te doen vervagen of weg te nemen, vindt een steeds verder opschuiven naar de normen van de wereld plaats. Dat doet hij onder andere door van het kruis een ereteken te maken, de smaad ervan weg te nemen. Je kunt het opspelden, ermee in een processie door de straten lopen en de mensen zullen het waarderen. Als je er maar niet de exclusieve betekenis aan hecht die het in de Bijbel heeft. Het is noodzakelijk om het kruis in ons leven opnieuw de plek te geven van opperste schande en smaad. Het is de plaats waar, toen Christus stierf, Gods oordeel over de wereld en de zonde is voltrokken.

1 vers 3: *Toen ging hij heen en huwde Gomer, de dochter van Diblaïm, en zij werd zwanger en baarde hem een zoon.*

Hosea trouwt met Gomer

Hosea doet wat God hem heeft opgedragen. Het is niet duidelijk of hij reeds als profeet was opgetreden en het volk hem al als zodanig kende. Het lijkt er niet op, omdat van zijn huwelijk gezegd wordt dat dit *'het begin van het spreken des HEREN door Hosea'* is. Daarom zal zijn huwelijk aanvankelijk niets opzienbarends zijn geweest. Ook het eerste kind dat geboren wordt, lijkt geen buitenechtelijk kind te zijn. Er staat dat zij *'hem'* een zoon baarde. Dat lezen we niet van de volgende kinderen die Gomer krijgt. Die zijn door een daad van overspel verwekt. Toen zijn de praatjes gekomen. Hosea was een man met precies dezelfde gevoelens die iedere man heeft voor zijn vrouw. Er is geen enkele reden aan te nemen dat hij niet van haar zal hebben gehouden. Hij is met haar getrouwd, omdat hij van haar hield. Maar zal hij niet met angst het moment hebben afgewacht dat ze hem zou vertellen dat ze zwanger was van een andere man?!

De afwezige man

Misschien is Hosea door zijn werk als profeet regelmatig niet thuis geweest. De praktijk bewijst dat zo'n situatie vrouwen in de verleiding kan brengen om hun heil bij andere mannen te zoeken. Huwelijksontrouw wordt niet alleen gevonden in gevallen waarin een man wordt opgeslokt door zijn drukke maatschappelijke bezigheden. Ook in huwelijken van drukbezette voorgangers in de christenheid is huwelijksontrouw helaas een nogal eens voorkomende zonde. En zeker niet alleen van de kant van de vrouw, zelfs meer nog van de man.

Huwelijksontrouw

Er is geen enkele reden om aan te nemen dat Hosea niet goed voor zijn vrouw is geweest. Integendeel, als zijn huwelijk symbolisch de verhouding tussen God en zijn volk moet voorstellen, is het zeer waarschijnlijk dat hij alles heeft gedaan om haar te bewijzen dat hij veel van haar hield. Ondanks dat wordt ze hem toch ontrouw. Heel wat vrouwen hebben aanleiding gevonden in het gedrag van hun man om hem ontrouw te worden. Hoewel op het gedrag van mannen soms heel wat is aan te merken, kan daarin voor een vrouw nooit één enkele rechtvaardiging worden gevonden van haar ontrouw. Ze zal

haar daad van ontrouw dan ook als zonde moeten belijden. Maar ook de man zal zijn zonden, waarin zijn vrouw een aanleiding heeft gevonden hem ontrouw te worden, moeten belijden. Op die wijze kan er worden gewerkt aan herstel van de verbroken relatie. In het omgekeerde geval, de ontrouw van de man, geldt uiteraard hetzelfde. Vaker is daarbij zelfs geen duidelijk verkeerd gedrag van de vrouw aanwezig. Vrouwen van wie de man overspel pleegt, voelen zich in het algemeen wel schuldig. Ze vragen zich vertwijfeld af hoe zij het hadden kunnen voorkomen. Toch is het vaak de man die zich openstelt voor andere vrouwen, ondanks dat hij met zijn eigen vrouw toch een goede huwelijksrelatie heeft. De oorzaak daarvan ligt in de begeerten van de man die hij niet onder controle houdt. De Heer Jezus richt Zich niet voor niets in Mattheüs 5 vers 28 tot de man, als Hij zegt: *'Maar Ik zeg u, dat ieder die een vrouw aanziet om haar te begeren, al overspel met haar heeft gepleegd in zijn hart.'* Hij geeft in het volgende vers aan dat je met die begeerte korte metten moet maken: *'Als nu uw rechteroog u een aanleiding tot vallen is, trek het uit en werp het van u; want het is nuttig voor u, dat één van uw leden vergaat en niet uw hele lichaam in de hel wordt geworpen.'* Wees radicaal. Draai je om als je iets ziet waardoor er begeerte kan ontstaan. Eruit met die video, dat boek, gooi weg dat spul waar dingen in voorkomen die je gedachten vervuilen. Laat je niet verleiden om op Internet sekssites te bezoeken. Alles, ook de verderfelijkste zonden, ligt tegenwoordig letterlijk binnen handbereik: met een enkele vingerbeweging, een druk op de (muis)knop, zie je de wereld en al zijn heerlijkheid en verdorvenheid. Als voor u, lezer, hier een verzoeking ligt, beantwoord deze verzoeking dan met de woorden van de Heer Jezus: *'Ga weg, satan, want er staat geschreven: 'De Heer, uw God, zult u aanbidden en Hem alleen dienen'* (Mattheüs 4 vers 10).

Praten over de zonden van anderen

Toen bleek dat Hosea's vrouw hem ontrouw was geworden, zal er heel wat over te doen zijn geweest. Het 'praatje' zal als een lopend vuurtje door de stad zijn gegaan en onderweg stevig zijn aangedikt. Zo gaat dat meestal met het 'doorgeven' van zulk soort gebeurtenissen. Maar Hosea kan daarop inspelen en zeggen: *'Zoals mijn vrouw is, zo zijn jullie allemaal!'* Zijn prediking moet de gewetens raken en ze in Gods licht laten komen. Ze moeten zien dat waarvan

ze anderen beschuldigen, al is het soms nog zo terecht, zij precies dezelfde dingen doen.

Zo verging het ook de farizeeën die een overspelige vrouw bij de Heer Jezus brachten (Johannes 8 vers 3—11). Ze wilden wel eens zien wat Hij met dit geval zou doen. Zeker, ze had overspel gepleegd en het bewijs was niet tegen te spreken. Ze was op heterdaad betrapt. Als Hij haar zou veroordelen, kon Hij niet de Heiland zijn. Dan was Hij alleen een Wetshandhaver en dat waren zij ook. Als Hij haar zou vrijspreken, dan kon Hij niet van God komen, want dan deed Hij geen recht aan Gods wet. Wat doet de Heer Jezus? Door het stellen van een vraag maakt hij duidelijk dat de zonde waarvan ze de vrouw beschuldigden in hun eigen hart aanwezig was: *‘Wie van u zonder zonde is, laat die het eerst een steen op haar werpen.’* Als Hij dit heeft gezegd, gaan ze weg, ze druipen af *‘één voor één, te beginnen bij de oudsten tot de laatsten toe’*. Kijk, dat is wat ook wij moeten leren. Wat hebben we vlug de mond vol over de zonde van anderen, terwijl we vergeten hoe we zelf zijn. Ik zeg dat niet om de zonde goed te praten, maar om goed, op de goede manier, over de zonde te praten. We moeten de zonde allereerst bij onszelf herkennen. Hoeveel christenen kijken niet avond aan avond naar vnzige programma’s en ander ‘tv-vuil’ of zoeken bewust naar porno op Internet, terwijl ze heel gemakkelijk iets zeggen over de ontrouw van anderen?

De trouw van Hosea

Hosea had kunnen zeggen: ‘Het aangaan van dit huwelijk is de fout van mijn leven geweest; kijk eens, wat een ellende ik over me heb gehaald, wat een smaad voor de kinderen.’ Hij zou ook God de schuld hebben kunnen geven, net als Adam: ‘De vrouw die U mij hebt gegeven’ (zie Genesis 3 vers 12). Dat doet hij niet. Als hij deze woorden schrijft, is het alsof hij terugkijkt en zegt: ‘Zo heeft God mij geleid.’ Deze visie geeft hem de kracht om van haar te blijven houden en zelf niet ontrouw te worden. Ook al loopt ze bij hem weg, hij blijft haar trouw. Ze komt zelfs bij hem terug, zoals we zullen zien in hoofdstuk 3. Hosea ervaart hierdoor tevens Gods trouw ten aanzien van zijn volk. Ook al moet Hij Israël verstoten vanwege ontrouw, het is niet voorgoed. Er komt een tijd dat Hij zijn volk weer zal aannemen.

Liefhebben is opdracht

In deze tijd, waarin zoveel wordt gedaan vanuit het gevoel, is het goed om ook nog op deze houding van Hosea te wijzen. Ik hoor wel eens: 'We kunnen maar beter uit elkaar gaan, want ik voel niets meer voor haar, of we voelen niets meer voor elkaar.' Alsof de afwezigheid van bepaalde gevoelens een geldige reden tot ontbinding van een huwelijk zou kunnen zijn. Wie bedenkt zoiets? Dat komt alleen maar voort uit de leugenkoker van de satan.

In Efeze 5 vers 25 staat als een duidelijke opdracht: *'Mannen, hebt uw vrouwen lief, evenals Christus de gemeente heeft liefgehad en Zichzelf voor haar heeft overgegeven.'* Duidelijk toch? Niks geen praatjes als 'niets meer voelen voor' of 'je moest maar eens in mijn schoenen staan'. Gewoon doen. De enige kracht voor het beste én voor het moeilijkste huwelijk ligt in het voorbeeld van de Heer Jezus. Hij heeft de gemeente lief. Hij had haar lief toen ze in het prille begin van haar bestaan op aarde helemaal aan Hem was toegewijd. Hij heeft haar ook lief, nu ze tegen het eind van haar aanwezigheid op aarde, Hem zo ontrouw is. Die liefde is volmaakt te zien op het kruis. Daar stierf Hij uit liefde voor zijn gemeente, zijn vrouw, om haar eeuwig voor Zich tot bruid te verwerven.

1 vers 4: *De HERE zei tot hem: Noem hem Jizreël, want het zal niet lang meer duren of Ik zal de bloedschuld van Jizreël bezoeken aan Jehu's huis, en een einde maken aan het koninkrijk van het huis Israëls.*

Jizreël

Het eerste kind van Hosea is een zoon. Hij krijgt de opdracht hem 'Jizreël' te noemen. Dat is niet zonder reden. De betekenis van die naam houdt een boodschap in. Wat van de kinderen van Jesaja gezegd is, kan ook van de kinderen van Hosea gezegd worden: *'Zie, ik en de kinderen die mij de HERE gegeven heeft, zijn tot tekenen en zinnebeelden onder Israël vanwege de HERE der heirscharen, die op de berg Sion woont'* (Jesaja 8 vers 18). De naam Jizreël, in samenhang met de naam Jehu, verwijst naar de stad waar Jehu het huis van Achab heeft uitgeroeid. Daartoe had hij van God bevel gekregen. Hoe dat alles gegaan is, staat in 2 Koningen 9 vers 7 tot hoofdstuk 10 vers 28. Die geschiedenis wordt hier door God in

herinnering geroepen als iets dat om vergelding vraagt. Hoe zit dat nu? Jehu heeft gehandeld in opdracht van God. God heeft er, nadat Jehu zijn opdracht had uitgevoerd, zijn goedkeuring aan gegeven. Er was zelfs een beloning aan gekoppeld: *'De HERE zei tot Jehu: omdat jij goed gehandeld hebt door te doen wat recht is in mijn ogen en aan het huis van Achab gedaan hebt naar alles wat in mijn hart was, zullen uw zonen tot in het vierde geslacht op de troon van Israël zitten'* (2 Koningen 10 vers 30). Toch wordt in Hosea zijn handelwijze afgekeurd en spreekt God over een bloedschuld, die aan Jehu's huis wordt bezocht. En dat niet alleen, met het oordeel over Jehu en zijn huis wordt het oordeel over het hele koningschap uitgesproken. Israël zal ophouden een zelfstandig koninkrijk te zijn. Wat na de regering van Jerobeam II volgt, zijn slechts de stuiptrekkingen van een ten dode opgeschreven rijk. De naam Jizreël spreekt van het oordeel dat God gaat volvoeren. Die naam betekent namelijk 'God zal verstrooien' of 'God zal zaaien'. Deze naam, Jizreël, geeft het spoedige einde van Israël weer: het volk zal verstrooid worden onder de volken vanwege zijn hoererij. Dat moet hun hard in de oren hebben geklonken, maar ze zullen er vast ook hard om hebben gelachen. Ze beleefden immers een tijd van voorspoed? Maar het lachen is hun vergaan toen in het jaar 722 v. Chr. de Assyriërs Israël wegvoerden uit zijn land en, zoals de Assyriërs gewoon waren, de gevangen genomen Israëlieten als het ware over allerlei andere landen verstrooiden. Daarmee schakelde de vijand het gevaar van hergroepering uit en werd Israëls kracht gebroken.

Jehu's bloedschuld

Maar nu de vraag nog waaruit Jehu's bloedschuld dan wel bestond. De oplossing van dit probleem is waarschijnlijk zo: Hoewel Jehu Gods wil ten uitvoer had gebracht, zondigde hij door meer mensen te doden dan God had gezegd. Hij had namelijk Ahazia, de koning van Juda en zijn 42 broers vermoord en daartoe had God hem geen opdracht gegeven (zie 2 Koningen 9 vers 27; 10 vers 14). In Gods uiterlijke regering kreeg Jehu diens goedkeuring en beloning voor wat hij had gedaan. Maar zijn overleggingen waren niet zuiver. Hier laat God zien hoe Hij er echt over denkt: Jehu had zich eerezuchtig en wreed getoond. Niets van wat de mens zelf inbrengt in het werk van God is voor Hem verborgen. Wat van de mens zelf is, zal God rechtvaardig oordelen, vooral daar waar het onder zijn grote

naam 'HERE' gebeurt. Jehu wordt verworpen om wat hij meer heeft gedaan dan God hem had opgedragen.

Misdaad verjaart niet bij God

Opmerkelijk is ook nog dat het al zo'n 80 jaar geleden is dat Jehu deze moorden heeft gepleegd. Maar God vergeet niets. In 2 Samuël 21 komt God ook terug op iets wat Saul had gedaan en waarvoor nog geen genoegdoening had plaatsgevonden. Bij God verjaart misdaad nooit. Hij zal iedereen op een gegeven moment met daden confronteren waarvoor geen verzoening is geschied. Er is slechts één mogelijkheid om aan Gods vergelding te ontkomen: oprechte belijdenis van de zonde. Dan kan er een beroep worden gedaan op het werk dat Jezus Christus volbracht op het kruis van Golgotha. Daar bracht Hij voor de berouwvolle zondaar de verzoening tot stand met de heilige en rechtvaardige God.

1 vers 5: *Te dien dage zal het geschieden, dat Ik Israëls boog verbreken zal in het dal van Jizreël.*

Verbreking van Israëls kracht

Een boog was in die dagen het symbool van kracht. Het was een belangrijk wapen in de oorlogsvoering. Een verbroken boog spreekt van het verlies van die kracht. Evenals in vers 7, waar het bedekt van Juda wordt gezegd, vinden we ook hier de gedachte dat Israël in de strijd vertrouwde op eigen kracht.

1 vers 6: *Zij werd wederom zwanger en baarde een dochter; Hij zei tot hem: Noem haar Lo-Ruchama, want Ik zal mij voortaan niet meer over het huis Israëls ontfermen, dat Ik hun iets vergeven zou.*

Hosea's tweede kind

Na een zoon krijgt Hosea's vrouw nu een dochter. Dit zal zeker bedoeld zijn om aan te geven dat Israël uit zonen en dochters bestaat (zie ook vers 12). Dit kind is bij Gomer verwekt in een buitenechtelijke relatie. Gomer is Hosea ontrouw geworden. Stond in vers 5 nog dat Gomer 'hem', dat is Hosea, een zoon baarde, in dit vers staat het er niet bij. Toch wordt het kind Hosea toegerekend. Hij krijgt de verantwoordelijkheid ervoor. De HERE geeft hem de opdracht het kind

de naam 'Lo-Ruchama' te geven, wat betekent: 'geen ontferming meer'. De mensen hebben vast gehoord dat Hosea's vrouw hem ontrouw is geworden en dat dit kind niet van Hosea is. Wat zullen ze erover gepraat hebben, zoals dat ook in onze tijd gebeurt als zoiets bekend wordt. Met verhalen van ontrouw worden hele roddelbladen gevuld en er wordt van gesmuld. Dit soort bladen mag zich in een behoorlijke oplage verheugen, waarmee maar bewezen is dat mensen er graag in lezen. Maar de lezers zijn blind voor hun eigen ontrouw. Wie graag zulke verhalen hoort of leest, is moreel afgestompt en heeft geen enkel gevoel voor de zondigheid die er in het eigen hart schuilgaat.

Geen ontferming

Als Hosea de opmerkingen over zijn ontrouwe vrouw hoort, wijst hij op de naam die hij dit kind moest geven. Deze naam is veelzeggend. Opnieuw moet het zijn volksgenoten hard in de oren hebben geklonken en mogelijk hebben ze zelfs opnieuw gelachen. Maar God zal ermee ophouden zijn ontfermingen aan hen te bewijzen. Als God zijn ontfermingen terugtrekt is dat een afschuwelijke zaak. Hij moest Israël echter laten voelen wat de uitwerking is als Hij Zich niet langer ontfermt. Een kind zonder ontferming is gedoemd te sterven of wordt een monster. Een mens of een volk kan niet zonder ontferming. Die ontfermingen zijn voor zijn volk toen (Israël) en voor zijn volk nu (de gemeente) de basis van hun bestaan. Als God zijn ontfermingen niet meer kan bewijzen betekent dat het einde.

God is de ontfermende God

Voor God is het een vreselijke zaak dat Hij Zich zo moet opstellen. In Psalm 103 vers 13 zegt David van Hem: *'Gelijk zich een vader ontfermt over zijn kinderen, ontfermt Zich de HERE over wie Hem vrezen.'* En had Israël die ontfermingen niet onlangs nog ondervonden? Nog maar een paar jaar geleden, ten tijde van de regering van Joas, de vader van Jerobeam, hadden ze het ervaren: *'Maar de HERE was hun genadig, erbarmde Zich over hen, en keerde Zich weer tot hen'* (2 Koningen 13 vers 23). En nog korter geleden, onder Jerobeams regering, had de HERE *'gezien, dat de ellende van Israël zeer bitter was, dat het met hoog als met laag gedaan was en dat er geen helper was voor Israël... dus verloor Hij hen'* (2 Koningen

14 vers 26, 27). God doet Zich kennen als een God die Zich ontfermt over mensen in nood. Zo leren we God ook kennen in de geschiedenis van Job: *'U hebt van de volharding van Job gehoord en hebt uit het einde van de Heer gezien dat de Heer vol genegenheid en ontfermend is'* (Jakobus 5 vers 11).

Er bestaat geen grotere aansporing om God lief te hebben en te dienen, dan nadat we ontferming hebben ervaren. In Romeinen 12 worden de christenen aangesproken als mensen die Gods ontfermingen kennen. Die ontfermingen zijn in de hoofdstukken 1—8 van de brief aan de Romeinen breed uitgemeten. In de hoofdstukken 9—11 worden die ontfermingen getoond ten aanzien van Israël. Het is dan ook niet verwonderlijk dat Paulus in hoofdstuk 12, waar het praktische deel van de brief begint, als eerste zegt: *'Ik vermaan u dan, broeders, door de ontfermingen van God, dat u uw lichamen stelt tot een levende offerande, heilig, voor God welbehaaglijk, dat is uw redelijke dienst.'* God mag van ons verwachten dat we Hem zullen dienen met alles wat we zijn en hebben, vanwege alles wat Hij voor ons heeft gedaan in Christus.

Geen ontferming, geen vergeving

Het is de grootst denkbare ondankbaarheid om zijn ontfermingen te beantwoorden met ontrouw, het doen van de eigen wil en het volgen van eigen begeerten. Als we consequent zijn ontfermingen negeren, doen alsof die niets betekenen, komt het moment dat Hij zijn ontfermingen niet langer kan laten voelen. Dat moment zou voor Israël heel spoedig aanbreken. Dat God Zich niet langer over zijn volk zou ontfermen zou blijken uit het feit dat Hij hun niets meer zou vergeven. Zijn ontferming wordt namelijk het duidelijkst zichtbaar in de vergeving die Hij schenkt.

Als God niet meer vergeeft, omdat er geen berouw meer is bij zijn volk, zakt het volk steeds verder weg in zijn zonden. Dan móet Hij het definitieve oordeel wel voltrekken, wat zal gebeuren als de tien stammen uit hun land worden weggevoerd. Het zinsdeel *'dat Ik hun iets vergeven zou'* kan ook worden vertaald met *'Ik zal hen volkomen wegnemen'*, waardoor nog duidelijker het oordeel tot uitdrukking komt dat het volk wacht.

1 vers 7: *Doch over het huis van Juda zal Ik Mij ontfermen en hen verlossen als de HERE, hun God. Maar Ik zal hen niet verlossen door boog of zwaard of oorlogstuig, door paarden of door ruiters.*

Een woord over Juda

Als God zover moet gaan dat Hij Israël zijn ontfermingen moet ontzeggen, verbindt Hij daaraan een boodschap voor Juda. Hoewel Hosea, zoals in de inleiding gezegd, zich hoofdzakelijk tot Israël, het tienstammenrijk, richt, zegt hij af en toe toch ook iets over Juda. Dat wil niet zeggen dat Israël dan even niet hoeft te luisteren. Het gezegde bevat ook een boodschap voor hen.

Als ik in Gods Woord lees, spreekt Hij — zoals ook de Heer Jezus doet in de evangeliën — vaak een heel volk, een groep mensen of slechts een persoon aan. In letterlijke zin ben ik dat niet. Toch weet ik mij aangesproken, omdat wat geldt voor de direct aangesprokene(n), ook voor mij geldt. Ik moet mij steeds afvragen wat de boodschap inhoudt voor mij in wat tot de ander wordt gezegd. De aanleiding van wat God of de Heer Jezus opmerkt, kan een bepaald gedrag zijn. Herken ik zulk gedrag bij mezelf, dan doe ik er goed aan terdege te luisteren naar het woord van God.

Als Israël als geheel niet meer aan het oordeel kan ontkomen, kan het woord dat tot Juda wordt gezegd voor de enkeling in Israël die zich onder Gods oordeel buigt, toch een uitweg betekenen. Wie tot Juda de toevlucht neemt, kan nog rekenen op de ontferming van God. Ook vandaag, waar het oordeel over de christenheid als geheel onafwendbaar is, is er zo'n vluchtweg. De oproep tot afzondering van het kwaad aan de ene kant en de toezegging van de ontfermingen van God aan de andere kant staan beide vermeld in 2 Korinthiërs 6 vers 17 en 18: *'Daarom, gaat weg uit hun midden en scheidt u af, zegt de Heer, en raakt niet aan wat onrein is, en Ik zal u aannemen; en Ik zal u tot een Vader zijn, en u zult Mij tot zonen en dochters zijn, zegt de Heer, de Almachtige.'*

God verlost Juda

Voor Juda betekent dit woord een grote bemoediging. De HERE noemt Zich hier *'hun God'*. Hij stond nog met hen in verbinding. Zij zouden zijn ontferming ervaren in de verlossing die Hij zou geven.

Algemeen wordt aangenomen dat hiermee wordt bedoeld op het gebeuren dat in 2 Koningen 19 vers 35 wordt vermeld. God had de koning van Assur toegestaan de tien stammen weg te voeren. In zijn vermetelheid wilde de koning van Assur ook het rijk van de twee stammen veroveren. Hij was genaderd tot Jeruzalem en had het belegerd. Maar God stond hem niet toe zijn stad in te nemen. *'Maar in deze stad zal hij niet komen, luidt het woord des HEREN. En Ik zal deze stad beschutten om haar te verlossen om Mijnentwil en ter wille van mijn knecht David. In die nacht ging de Engel des HEREN uit en sloeg in het leger van Assur honderd vijf en tachtig duizend man... Dus brak Sanherib, de koning van Assur, op en aanvaardde de terugtocht'* (2 Koningen 19 vers 33—36). De verlossing kwam niet door te vertrouwen op eigen kracht en inspanning, door het volgen van een knap uitgedachte tactiek. Er is geen wapengekletter van Juda aan te pas gekomen. Het is een verlossing die duidelijk alleen door *'de HERE, hun God'* tot stand is gebracht, zonder van enig mens gebruik te maken. Die verlossing is tot stand gekomen op grond van wat God is in Zichzelf (*'om Mijnentwil'*) en op grond van wie David is, zijn uitverkoren knecht. In David zien we een beeld van de Heer Jezus, de ware Knecht van God. De verlossing, elke verlossing, is gegrond op pure genade van God die Hij kan betonen, om Wie de Heer Jezus voor Hem is en wat Hij gedaan heeft op het kruis.

1 vers 8, 9: *Nadat zij Lo-Ruchama gespeend had, werd zij zwanger en baarde een zoon. Toen zeide Hij: Noem hem Lo-Ammi, want gij zijt mijn volk niet en Ik zal de uwe niet zijn.*

Hosea's derde kind

Lo-Ruchama was nauwelijks los van de moederborst of Gomer ging weer het slechte pad op. Ze was snel in haar ontrouw waarvan het gevolg zich ook weer direct toonde. Hoe diep moet Hosea gegriefd zijn door deze hernieuwde ontrouw. Zou hij niet gehoopt hebben dat ze, na haar eerste overspelige daad, hem nu trouw zou blijven? Zou ze, omdat ze gezien moet hebben hoe Hosea voor haar en de kinderen zorgde, niet door zijn liefde gewonnen moeten zijn? Nee, zodra ze geen verantwoordelijkheid meer voelt voor het kind dat ze baarde, gaat ze weer het slechte pad op. Alle liefde die Hosea haar had bewezen nadat ze bij hem was teruggekomen, zwanger van een andere man, ten spijt. Maar ook nu, als ze voor de tweede keer terugkomt, opnieuw zwanger van een andere man, laat hij haar weer

binnen. Opnieuw neemt hij haar op, met haar buitenechtelijk kind. Opnieuw krijgt Hosea van de HERE de opdracht dit kind een naam te geven. Opnieuw komt in die naam het oordeel van God over zijn volk tot uitdrukking.

Niet mijn volk

Ook deze keer zal er weer het nodige geroddel zijn geweest over Gomers ontrouw. En weer heeft Hosea de gelegenheid aangegrepen om naar aanleiding van de betekenis van de naam van het kind het volk Gods oordeel aan te kondigen vanwege hun ontrouw. Was er in de vorige naam alleen nog maar sprake van dat God zijn ontferming aan zijn volk onttrok, in de naam die hij dit derde kind moet geven wordt de definitieve breuk tussen Godzelf en zijn volk aangegeven: Lo-Ammi betekent 'niet mijn volk'. Elke band tussen God en zijn volk werd verbroken. Het opgeven van zijn verbinding met Israël is een nog hardere klap dan het niet meer liefhebben. God trekt Zich terug. Er is geen openlijke erkenning meer dat Israël zijn volk is. Hij zou vanaf nu met hen handelen zoals dat in het boek Esther wordt beschreven. De naam van God wordt in dat boek niet genoemd. Toch blijkt God er achter de schermen voor te zorgen dat zijn volk niet tot op de laatste man wordt uitgeroeid. In voorzienigheid — dus niet openlijk, maar op een verborgen manier — blijft Hij voor Israël bezig, tot op de dag van vandaag. Hij zal dat blijven doen tot op de dag van Israëls herstel. Dat herstel is het onderwerp van het volgende vers.

1 vers 10: *Eens echter zullen de kinderen Israëls talrijk wezen als het zand der zee, dat niet te meten of te tellen is. En ter plaatse waar tot hen gezegd wordt: Gij zijt mijn volk niet — zullen zij genoemd worden kinderen van de levende God.*

Genade op grond van het offer van Jezus Christus

'Eens echter.' Een heldere lichtstraal van hoop komt in deze woorden tot uitdrukking. Na de waarschuwingen van het komende oordeel, komt hier de soevereine genade van God naar voren. Als Hij vanwege Israëls ontrouw elke band met hen heeft moeten doorsnijden, geldt dit echter niet voor altijd. Er komt een tijd dat God de draad met zijn volk weer zal opnemen. Dan zal Hij alle aan Abraham, Izaäk en Jakob gedane beloften vervullen. De uitdrukking 'het zand der zee' herinnert aan de belofte van God aan Abraham in

Genesis 22 vers 17. God doet die belofte nadat Abraham zijn zoon geofferd heeft. In deze gebeurtenis is duidelijk het beeld te zien van God, die zijn Zoon Jezus Christus offert op het kruis. Het is alleen op grond van het offer van Christus dat God al zijn beloften ten aanzien van Israël zal vervullen.

Alle rechten verspeeld

Het volk heeft alle rechten op herstel en alle aanspraken op vervulling van de beloften verspeeld. God zou hen zegenen als zij Hem trouw bleven. Zij hadden met die voorwaarde ingestemd, toen zij bij de Sinaï het tot drie maal toe uitspraken: *'Alles wat de HERE gesproken heeft, zullen wij doen'* (Exodus 19 vers 8; 24 vers 3 en 7). Maar ze hebben in de loop van hun geschiedenis laten zien hoe ze al Gods rechtvaardige geboden en inzettingen met voeten hebben getreden. En als God op grond daarvan zijn oordelen moet uitspreken, zoals Hij dat in Hosea 1 heeft gedaan, en die oordelen ook daadwerkelijk ten uitvoer brengt, wil dat niet zeggen dat daarmee al zijn beloften vervallen zijn (zie Romeinen 9 vers 6).

De beloften waargemaakt aan een overblijfsel

Hij zal zijn beloften waarmaken aan een door Hemzelf uitverkoren overblijfsel, een rest van het volk. Hoe dat zal gaan, staat uitvoerig beschreven in Romeinen 9—11. Er blijft een toekomst voor Israël. Die toekomst is er, niet naar de verdienste van het volk zelf, maar naar de verdienste van Jezus Christus. Waar Israël faalde, heeft Hij volmaakt alles gedaan wat God van de mens vroeg. Hij heeft de vervulling van de beloften verdiend. Wanneer het huidige tijdperk, dat van de gemeente, is afgelopen (dat is als de Heer Jezus de gemeente tot Zich heeft genomen (1 Thessaloniërs 4 vers 15—18)), zal Hij weer met Israël aan het werk gaan. Dan zal Hij over hen de Geest van genade en gebeden uitstorten (Zacharia 12 vers 10). Dan komt Hij terug naar de aarde en zullen ze zien op Hem die zij doorstoken hebben (Openbaring 1 vers 7). Allen die dan tot berouw zullen komen, zullen met Hem mogen delen in de vervulling van de beloften. De massa zal worden geoordeeld, omdat die de antichrist, die zich dan zal openbaren, heeft aangenomen. De uitverkorenen zullen niet met de massa worden meegesleept in hun aanbedding van de antichrist. Zij zullen, ondanks heftige vervolging, trouw blijven uitzien naar de

komst van de Messias. Van hun kant is dat geen verdienste: alleen genade zal hen trouw doen blijven. Alles gaat van God uit. In het vreedzaam zal deze rest, dit overblijfsel, uitgroeien tot een enorme menigte, *'als het zand der zee, dat niet te tellen is'*. (Tussen haakjes: In de uitdrukking *'zand der zee'* ligt een aanwijzing dat het gaat om het Gods aardse volk, Israël. Dit in tegenstelling tot de uitdrukking *'sterren des hemels'* in bijvoorbeeld Genesis 22 vers 17 die op het hemelse volk van God slaat.)

Genade ook voor de heidenen

Er zal echter niet alleen een grote verandering in aantal plaatsvinden. Ook zal er, en dat is nog veel belangrijker, een verandering plaatsvinden in hun verhouding tot de HERE. Van afgodendienaars zullen ze, na hun herstel, door God zijn kinderen worden genoemd. Deze verandering kan alleen door de genade van God worden bewerkt. Maar als alles alleen op genade gegrond is, kan die genade niet beperkt blijven tot de Joden, maar wordt de deur ook opengezet voor de volken. Paulus haalt in Romeinen 9 vers 26 dit vers uit Hosea dan ook aan, om duidelijk te maken dat God niet verplicht is zijn genade tot de Joden te beperken. Romeinen 9 is een hoofdstuk dat laat zien dat God soeverein is, ook in het betonen van genade aan wie Hij wil. Hij heeft het recht mensen uit de volken te roepen en hen op grond van geloof te rechtvaardigen, zoals vers 30 van Romeinen 9 ons zegt. Dat Paulus dit vers uit Hosea aanhaalt, komt ook doordat hier gesproken wordt over *'kinderen van de levende God'*. Dat is typisch een uitdrukking van de relatie tussen God en de christen. God kon niet langer in verbinding staan met de Jood, noch met de heiden. Van beiden moest Hij zeggen: *'Jullie zijn mijn volk niet.'* Voor de Joden gold dit al sinds God, als gevolg van hun ontrouw, zijn verbinding met hen moest verbreken. Voor de heidenen gold dit altijd al. Hun had God op hun eigen wegen laten gaan. En nu haalt Paulus, de apostel van de volken, dit vers aan als een bewijs dat allen die door God geroepen zijn, zowel uit de Joden als ook uit de volken door Hem *'kinderen van de levende God'* worden genoemd.

De levende God

God wordt hier *'de levende God'* genoemd. Hiermee staat Hij in scherp contrast met de dode afgoden. Die tegenstelling komt bij de

bekering van de Thessaloniërs, en als het goed is bij ieder mens die zich bekeert, prachtig tot uiting: *'Hoe u zich van de afgoden tot God hebt bekeerd om de levende en waarachtige God te dienen en zijn Zoon uit de hemelen te verwachten'* (1 Thessaloniërs 1 vers 9, 10). Dat Hij de levende God is, geeft niet alleen aan dat Hij leeft, maar ook dat alle leven zijn oorsprong in Hem vindt: *'In Hem was leven, en het leven was het licht der mensen'* (Johannes 1 vers 4). In Johannes 5 vers 26 zegt de Heer Jezus: *'Want zoals de Vader leven heeft in Zichzelf, zo heeft Hij ook de Zoon gegeven leven te hebben in Zichzelf.'* Als Petrus dan ook in Mattheüs 16 op de vraag van de Heer Jezus: *'U echter, Wie zegt u dat Ik ben?'*, antwoordt: *'U bent de Christus, de Zoon van de levende God.'*, geeft hij daarmee aan dat het leven in Christus Zelf aanwezig is. Daarom kon de Heer aan deze belijdenis van Petrus over de waarheid van zijn Persoon, de prachtige belofte van de bouw van de gemeente verbinden: op Hem, de Zoon van de levende God, zou de gemeente worden gebouwd, een gemeente die niet door de dood kon worden aangetast, zie Mattheüs 16 vers 15—18.

1 vers 11: *Dan zullen de kinderen van Juda en de kinderen van Israël zich bijeenstellen, één hoofd over zich stellen, en optrekken uit het land; want groot zal de dag van Jizreël zijn.*

Eén volk, één Hoofd

Na de zegen voor de tien stammen in vers 10 (en voor de volken, zoals dat in het licht van het Nieuwe Testament (Romeinen 9) duidelijk wordt), spreekt Hosea in dit vers over de zegen voor geheel Israël. Die zegen ligt in de toekomst. Er zal dan sprake zijn van een hereniging van de twee en tien stammen, die sinds de dagen van Rehabeam en Jerobeam I van elkaar gescheurd waren (1 Koningen 12). Jeremia heeft daar ook over gesproken: *'Zie de dagen komen, luidt het woord des HEREN, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond sluiten zal'* (Jeremia 31 vers 31). Als die tijd is aangebroken zullen ze zich als één volk achter hun Messias scharen. Dan zullen het niet meer twee volken zijn met elk een eigen heerser. Nee, het zal zijn één volk met *'één hoofd'*. Ze zullen in de verworpen Jezus van Nazareth de hun door God gegeven Koning erkennen. Vanuit het hele land zullen ze optrekken naar Jeruzalem, de woonplaats van God, om Hem te eren. Mogelijk is dat *'optrekken uit het land'* ook slaat op hun terugkeer uit de verstrooiing.

'Het land' zou dan het land Egypte voorstellen als een symbool van alle naties waarheen de Israëlieten zijn verstrooid (vgl. bijvoorbeeld Hosea 2 vers 13, 14; Deuteronomium 28 vers 68). Zo zijn er in de loop van de tijd al heel wat Israëlieten naar hun land teruggekeerd. Het is niet mogelijk dit vers te laten slaan op de terugkeer uit Babel onder Ezra en Nehemia. Dat was slechts een rest. Bovendien stonden ze toen nog onder het gezag van de volken dat God hun in de persoon van Nebukadnezar had gegeven en ze konden dus niet zelf een 'hoofd' kiezen. Tot het jaar 1948 zijn ze zelfs nooit meer zelfstandig geweest.

Groot is de dag van Jizreël

Als de dag of de tijd waarover Hosea spreekt, is aangebroken, kan terecht worden gezegd dat die dag 'groot' is. Waarvan niemand had durven dromen, waaraan geen vijand van Israël dacht of denkt, zal dan gebeuren. Al Gods toezeggingen worden in die dag en aan dat volk waargemaakt door Hem die hun Hoofd is. Die dag wordt genoemd 'de dag van Jizreël'. Jizreël betekent, zoals ik al bij vers 4 vermeldde: 'God zal verstrooien' of 'God zal zaaien'. De eerste betekenis is waar geworden toen de Assyriërs de tien stammen wegvoerden en over al de landen, die zij hadden veroverd, verstrooiden. Maar als Israël zich onder zijn ene Hoofd heeft geschaard, zal God zijn volk in het land zaaien. Dan zal het nooit meer verstrooid worden. Het is geen dag van vernedering, maar van openbare heerlijkheid. Ieder zal in het land zijn eigen erfdeel bezitten en mogen genieten van de zegeningen die God dan rijkelijk zal schenken. Hoe groot die zegen is en op welke wijze God die laat komen, zullen we aan het eind van hoofdstuk 2 zien, waar opnieuw over Jizreël wordt gesproken. Inderdaad: 'Groot zal de dag van Jizreël zijn.' De tijd die beantwoordt aan die dag is het duizendjarig vrederijk. Dan zal de ongedeelde, zelfstandige natie een tijd van ongekende, herboren heerlijkheid beleven, onder Christus als de erkende Leider (vgl. Jesaja 2 vers 1—5; 11 vers 1—14; Openbaring 20 vers 1—6).

1 vers 12: *Zegt tot uw broeders: Ammi, en tot uw zusters: Ruchama.*

Een overblijfsel en het kenmerk ervan

Na het schitterende vergezicht dat in de vorige verzen is ontvouwd, krijgt de profeet de opdracht iets tot een nader omschreven gezelschap te zeggen. Het betreft een woord gesproken tot mensen die God noemt 'uw broeders' en 'uw zusters'. God ziet deze mensen dus in verbinding met Hosea staan, hij beschouwt ze als zijn familie. Niet het gehele volk wordt aangesproken, maar die leden ervan die delen in de gevoelens van Hosea ten aanzien van heel Israël en dus ook in de gevoelens van God. Het gaat hier om wat genoemd kan worden 'een overblijfsel' dat door het hart van God wordt erkend en dat een voorwerp van barmhartigheid is, terwijl de natie als geheel door Hem verworpen moet worden. Het is alsof God hiermee wil zeggen dat dit 'karakter van overblijfsel' verwezenlijkt kan worden door hen die 'oren hebben om te horen'. Luisteren naar God, naar wat Hij zegt in zijn Woord, was het ware kenmerk toen en is het ware kenmerk nu van iedereen die Hij erkent als een lid van zijn 'familie'. Op dezelfde wijze spreekt de Heer Jezus in Mattheüs 12, in vers 46—50. Hij noemt daar zijn broeders en zusters hen die de wil van zijn Vader doen: *'En Hij strekte zijn hand over zijn discipelen uit en zei: Zie, mijn moeder en mijn broeders! Want wie de wil doet van mijn Vader die in de hemelen is, die is mijn broeder en zuster en moeder.'* Ook vandaag, te midden van een christenheid waar voor de Christus der Schriften geen plaats is en het Woord van God van alle kanten wordt aangevallen, is het eenvoudige kenmerk van iemand die trouw wil zijn: liefde voor de Heer Jezus. En die liefde uit zich in gehoorzaamheid aan het Woord van God.

HOOFDSTUK 2

Korte inhoud

Dit hoofdstuk heeft hetzelfde thema als het vorige: Israël wordt weer voorgesteld als een hoererende vrouw. Het verschil met hoofdstuk 1 is dat het hier niet over Hosea's huwelijk gaat. De ontrouw van *Israël* wordt hier nader beschreven. God roept Hosea op zijn volk aan te klagen. Zij heeft zich schuldig gemaakt aan de grofste ontrouw jegens God, door bij de volken haar voordeel te zoeken. Zij is vergeten dat alle zegen alleen van God komt. Daarom brengt God haar in de eenzaamheid van de woestijn. Daar spreekt Hij tot haar hart. Zijn genade bewerkt een terugkeer van het volk dat Hij weer 'mijn volk' zal noemen. Toepassing: Zo wil God ook in ons leven werken als wij Hem vergeten.

2 vers 1: *Klaagt uw moeder aan, klaagt haar aan, want zij is mijn vrouw niet, en ik ben haar man niet. Laat zij haar ontucht van haar gelaat verwijderen en haar overspel van haar boezem.*

Tot wie de oproep wordt gericht

De oproep om 'uw moeder', dat is Israël, aan te klagen, wordt gericht tot de Godvrezenden binnen datzelfde Israël. Het is een getrouw overblijfsel dat Gods kant kiest tegenover de zonde. Het 'aanklagen' waartoe wordt opgeroepen, is een gepast en ootmoedig getuigen tegen het kwaad, in het besef bij hetzelfde volk te horen tot wie de aanklacht wordt gericht. Dat deze oproep herhaald wordt, geeft aan hoe noodzakelijk de aanklacht is. De tijd was meer dan rijp voor. Langer uitstel zou de schijn wekken dat God onverschillig was tegenover de zonde van zijn volk. Als God getuigt tegen het kwaad moeten de getrouwen dit ook doen. Hosea was zo'n getrouwe, evenals zij die in hoofdstuk 1 vers 12 zijn 'broeders' en 'zusters' worden genoemd. Net als Hosea, waren ook zij verontwaardigd over de zonde van ontrouw waaraan het volk zich schuldig maakte. Zij voelden het kwaad, spraken erover en handelden ermee, naar Gods wil en zoals zijn Geest hun duidelijk maakte.

De gezindheid om aan te kunnen klagen

De oproep komt tot de individuele, trouwe Israëliet om ervan te getuigen dat het volk als geheel zich op de weg van de zonde bevindt. Maar het geeft extra moed om dit getuigenis onbevreesd te geven als we weten dat we, ook in ons getuigenis tegen het kwaad, er niet alleen voor staan, maar dat anderen die gevoelens met ons delen. Door duidelijk afstand te nemen van het kwaad door er niet aan mee te doen, er zich zelfs van af te zonderen, krijgt dit getuigenis zijn ware kracht.

Niemand kan een echt getuige tegen heersend kwaad zijn door ermee verbonden te blijven. Deze oproep kan vandaag worden toegepast op een plaatselijke gemeente die wereldse invloeden toelaat en afwijkt van de Schrift. Daartegen moeten we onze stem laten horen en actie ondernemen. Afwijken van Gods gedachten moet aan de kaak worden gesteld. Als er, na herhaalde verzoeken, nog geen gehoor gevonden wordt, moet er scheiding plaatsvinden. Dit kan pas gebeuren als alle pogingen om tot inkeer te komen hebben gefaald, als gebleken is dat men de ongerechtigheid niet oordeelt, maar laat bestaan of er bewust mee in verbinding blijft. De oproep is dan: *'Laat ieder die naam van de Heer noemt, zich onttrekken aan ongerechtigheid'* (2 Timotheüs 2 vers 19; zie ook Openbaring 18 vers 4, 5).

Israëls schaamteloze gedrag

God kan Israël niet meer als zijn vrouw erkennen: door haar huwelijksontrouw heeft zij de huwelijksband doorgesneden; door haar hoererij heeft zij het verbond met Hem verbroken. Ze blijkt geen enkel gevoel van schaamte te bezitten. Ze wordt niet meer schaamrood, weet niet meer wat blozen is. In plaats daarvan staat het verlangen naar ontucht op haar gezicht te lezen. Jeremia spreekt over een *'hoerenvoorhoofd'* (Jeremia 3 vers 3). Maar het staat niet alleen op hun gezicht te lezen, ook hun praktijk bewijst hun volledige ontrouw jegens God. Zoals hoeren schaamteloos de borsten ontbloten, zo biedt ook Israël zichzelf, zonder enig schaamtegevoel, aan om haar minnaars te verleiden. In zijn beschrijving van de ontrouw van zijn volk is God bepaald niet vleierend. Zonder terughoudendheid vergelijkt Hij de houding en het gedrag van zijn volk met die van een brutale hoer. Hij doet dat, opdat de Israëlieten oog zullen krijgen voor het

weezinwekkende van hun gedrag en tot inkeer zullen komen. Je zult toch maar worden vergeleken met een hoer!

Wij kunnen schande spreken van Israëls gedrag, maar dan hebben we niet begrepen dat hetzelfde tot ons wordt gezegd (bijvoorbeeld in 2 Korinthiërs 11 vers 3; Jakobus 4 vers 4). Als dat doordringt, wat is dan onze reactie? Meerdere zijn denkbaar: boosheid, of onverschilligheid, maar ook erkenning. In de hoop op die laatste reactie volgt de aansporing tot het wegdoen van de ontucht in houding en gedrag, zowel tot Israël als tot ons.

Een verborgen plek

Het laatste gedeelte van vers 1 luidt in de Statenvertaling: *‘en haar overspelerijen wegdoen van tussen haar borsten.’* Dit kan erop wijzen dat dit overspel op een verborgen plek, in het geheim, plaatsvond. Als verborgen zonden worden beleden en weggedaan, kan Christus die plaats innemen. Van Hem staat in Hooglied 1 vers 13: *‘Mijn geliefde is mij een bundeltje myrrhe, rustend tussen mijn borsten.’* Ieder, die de Heer Jezus ‘mijn Geliefde’ noemt, zal niet toelaten dat iets of iemand Hem van die plaats zal verdringen.

2 vers 2: *Anders zal Ik haar naakt uitkleden en haar laten staan als ten dage toen zij geboren werd, haar maken als een woestijn, haar doen worden als een dor land, en haar doen sterven van dorst.*

Bekering nog mogelijk

Het woord ‘Anders’ geeft aan dat bekering nog mogelijk was. Maar als geen gehoor wordt gegeven aan de oproep aan het eind van vers 1, zullen de gevolgen zijn zoals die in vers 2 worden beschreven. In hoofdstuk 1 was een dergelijke mogelijkheid niet aanwezig. Daar werd het oordeel aangekondigd, zonder te vermelden dat bekering dit oordeel zou afwenden. Maar in oordeelsprediking hoeft er ook niet altijd op gewezen te worden dat men aan dat oordeel kan ontkomen door bekering. Jona, bijvoorbeeld, predikt alleen oordeel. Maar als dit oordeel wordt erkend, komt er berouw en bekering. Het gevolg is dat God het oordeel niet uitvoert of uitstelt.

Naaktheid en droogte

Het oordeel dat God over zijn volk zou brengen, als het zich niet zou bekeren, hield in dat Hij haar naakt zou uitkleden als op de dag van haar geboorte. Dit betekent dat Hij alle door Hem geschonken voorrechten aan zijn volk zou ontnemen. Tevens zou Hij haar in een toestand van volkomen hulpeloosheid brengen.

In Ezechiël 16 vers 4, 5 wordt Israël op de dag van haar geboorte als volgt beschreven: *‘Wat uw geboorte aangaat: toen gij geboren waart, werd uw navelstreng niet afgesneden en werd gij niet tot uw reiniging met water gewassen; ook werdt gij niet met zout ingewreven noch in windsels gewikkeld. Geen oog zag met ontferming op u neer om uit mededogen één dezer dingen met u te doen, maar gij werdt weggeworpen op het veld, omdat men geen waarde hechtte aan uw leven, toen gij geboren waart.’*

Dit wordt Israël als waarschuwing voorgehouden, opdat het tot inkeer zou komen. Verder waarschuwt God zijn volk dat Hij het tevens zou maken tot een woestijn, tot een oord waar geen water is en men omkomt van dorst. God zou in zijn oordeel het volk de regen onthouden. Geen zegen zou meer hun deel zijn. Het is telkens weer aangrijpend om te zien hoe God tot zijn volk spreekt. Hij aarzelt nog steeds in de uitvoering van zijn oordeel. Door de dienst van Hosea biedt Hij het een laatste kans om eraan te ontkomen. Naarmate Hosea ziet dat het volk lak aan zijn boodschap heeft — een boodschap namens God — worden zijn uitspraken steeds heftiger en indringender.

2 vers 3: *En over haar kinderen zal Ik Mij niet ontfermen, omdat zij uit ontucht geboren zijn.*

Geboren uit ontucht

Door *‘de moeder’* heeft de HERE het gehele volk aangesproken. Nu spreekt de HERE over *‘haar kinderen’* met wie de individuele Israëlieten worden bedoeld. Hij zou hun geen medelijden tonen, omdat zij waren geboren als gevolg van de omgang van *‘de moeder’* met valse goden. De afgoderij vierde hoogtij in Israël. Aan God werd niet gedacht. De verkregen zegeningen werden toegeschreven aan Baäl (vers 7). Niet alleen de natie als geheel was schuldig, ook elke Israëliet afzonderlijk. In elke Israëliet werd de

vrucht van het overspel van 'de moeder' zichtbaar. Het gezegde 'zo moeder, zo dochter' (Ezechiël 16 vers 44) is hier van toepassing. Men zou kunnen tegenwerpen dat kinderen er toch niets aan kunnen doen als hun moeder overspel bedrijft. Maar daarom gaat het hier niet. Immers, niet alle kinderen volgden de moeder in haar overspelig gedrag. Zij die in 1 vers 12 'broeders' en 'zusters' werden genoemd en die in 2 vers 1 werden opgeroepen hun moeder aan te klagen, deden er niet aan mee. Als God Zich niet ontfermt over kinderen die uit ontucht geboren zijn, komt dat omdat zij handelen naar hun geboorte. Deze kinderen kennen geen berouw, geen roepen tot God, geen smeken om zijn ontferming. Zij doen precies dezelfde dingen als hun moeder. Dat God Zich niet over hen ontfermt, ligt puur aan henzelf, aan hun eigen overspelig gedrag in navolging van hun moeder.

2 vers 4: *Want hun moeder heeft ontucht bedreven; zij, die van hen zwanger geweest is, heeft schandelijk gehandeld. Want zij zeide: Ik wil achter mijn minnaars aan gaan, die mij mijn brood en water, mijn wol en vlas, mijn olie en drank gaven.*

Welvaart door afgoden

'Moeder' ziet weer op het hele volk Israël. Met 'hen' worden de kinderen van vers 3 bedoeld. Zoals Gomer haar minnaars achterna liep en geschenken gaf, zo deed Israël dat met de afgoden van de omringende volken. Israël schreef al de zegeningen waarmee de HERE het had overladen, toe aan de gunst van de valse goden. Ongetwijfeld waren deze dingen in hun bezit gekomen als gevolg van handelsovereenkomsten. Maar Israël verbond er de gedachte aan dat de omringende volken die handelswaar bezaten als gevolg van de goedgunstigheid van een afgod. Daarom verlangde Israël ernaar om, naast het bezitten van de stoffelijke voordelen, ook geestelijk met die goden in verbinding te komen. Die goden brachten immers al hun welvaart?

De minnaars van Israël

Het ontrouwe volk deed alsof die goederen haar toebehoorden door de vrijgevigheid van de wereld, waarvan zij ze ook inderdaad wilde ontvangen. Met haar 'minnaars' worden vooral Egypte en Assyrië bedoeld, met wie zij ontuchtige verbintenissen aanging: 'Ook

hebt gij ontucht gepleegd met de Egyptenaren, uw wellustige naburen; veel ontucht hebt gij gepleegd, waarmee gij Mij hebt gekrenkt. ... Bovendien hebt gij ontucht gepleegd met de Assyriërs, omdat gij niet te bevredigen waart; ja, gij hebt ontucht met hen gepleegd en toch zijt gij niet bevredigd geworden. Eveneens hebt gij veel ontucht gepleegd met het handelsland Chaldéa, maar ook daardoor werd gij niet bevredigd' (Ezechiël 16 vers 26, 28, 29). Ze ging die verbintenissen aan om aardse voordelen te verkrijgen. Maar ze was blind voor het feit dat ze ook die aardse voordelen van Gód kreeg (zie vers 7). Ze bleven hun bevrediging uitsluitend in de aardse genoegens zoeken. Daardoor stond ze buiten de ervaring die David in Psalm 4 vers 8 heeft beschreven: *'Gij hebt meer vreugde in mijn hart gegeven dan toen hun koren en most overvloedig waren.'* Davids vreugde lag niet in aardse voorspoed en weelde. Wat ieder mens die eerlijk is ook vandaag ten diepste erkent, was Davids deel: Als het hart rust vindt in God is het volmaakt gelukkig en kan alle aardse heerlijkheid hem gestolen worden.

Onze god is de buik

Evenals Israël toen, zoekt ook de christenheid nu haar voordeel in de wereld. Zonder te vragen naar God van wie alles is, genieten christenen op dezelfde manier van allerlei middelen als de mensen van de wereld dat doen. Ze zeggen ook vaak dat ze er zelf voor hebben gewerkt en laten zo hun recht gelden op een bepaalde levensstandaard. Alleen voor de vorm wordt bij de maaltijd soms nog een (formulier)gebed uitgesproken. Veel christenen willen zoveel mogelijk profijt trekken van allerlei voordelen om het leven op aarde zo aangenaam mogelijk te maken. De christenheid van vandaag is volledig vervreemd van wat een man als Paulus bezielde. Als hij het over bepaalde voordelen heeft waaruit hij een slaatje zou kunnen slaan, tot bevrediging van zijn ego, zegt hij: *'Maar wat winst voor mij was, heb ik om Christus' wil schade geacht. Jazeker, ik acht ook alles schade te zijn om de uitnemendheid van de kennis van Jezus Christus, mijn Heer, om Wie ik de schade van alles heb geleden en het als vuilnis acht, opdat ik Christus mag winnen'* (Filippiërs 3 vers 7, 8). Daarom kan deze man het ook zeggen van christenen die zichzelf te buiten gaan aan de welvaart van de wereld: *'Want velen wandelen, van wie ik u dikwijls heb gezegd en nu ook wenend zeg, dat zij de vijanden van het kruis van Christus zijn; hun einde is het verderf, hun*

god is de buik en hun heerlijkheid is in hun schande; zij bedenken de aardse dingen' (Filippiërs 3 vers 18, 19). Hoezo zouden er vandaag geen afgoden zijn? Van hoevelen is de god niet *'de buik'*? Ze vullen zich met allerlei wereldse 'lekkernijen'. Deze afgod mag zich dan ook in een ongekend grote populariteit verheugen. Hoe dat komt? Omdat Christus niet meer alles is voor het hart.

Wat we van Rebekka kunnen leren

In Genesis 24 kunnen we lering trekken uit de houding van Rebekka. Als de knecht van Abraham van alles heeft verteld over Izaäk en ook kostbare dingen heeft laten zien, en haar dan voorstelt om met hem mee te gaan, zegt ze zonder tegenstribbelen: *'Ja'* (Genesis 24 vers 58). Zij had alle ontberingen van de woestijnreis ervoor over om bij Izaäk te zijn. Niets van haar ouderlijk huis was in staat haar daar te houden. Hoewel ze Izaäk niet had gezien, had ze zoveel van zijn heerlijkheid gezien dat ze graag met de knecht meeging. Zij geeft zich onvoorwaardelijk aan hem, hij is haar eerste liefde. Als onze liefde voor de Heer Jezus net zo groot was, zouden wij niet zo vol zijn van al die aardse lekkernijen.

De rijke dwaas

Brood en water zijn noodzakelijke levensbehoeften, wol en vlas worden gebruikt om kleding van te maken en olie en wijn symboliseren vreugde en feestelijkheden. Om deze dingen draaide het leven van de Israëliet ten dage van Hosea en om deze dingen draait het leven van talloze christenen vandaag. Het telkens terugkerende *'mijn'* doet denken aan de gelijkenis van de rijke dwaas die de Heer Jezus in Lukas 12 vers 13—21 uitspreekt. De man boerde goed. De zaken gingen zo voortreffelijk, dat hij alles niet meer kwijt kon in zijn voorraadschuren. Hij dacht na over de te nemen maatregelen en kwam tot de conclusie dat hij de oude loodsen zou afbreken en grotere zou bouwen!

'Het land van een rijk mens bracht veel op; en hij overlegde bij zichzelf en zei: Wat zal ik doen? Want ik heb niets waarin ik mijn vruchten kan verzamelen. En hij zei: Dit zal ik doen: ik zal mijn schuren afbreken en grotere bouwen, en ik zal daar al mijn gewas en mijn goederen verzamelen.' Ziet u hoe egoïstisch deze man bezig is

en hoe zijn hele denken gericht is op zijn bezit? De woordjes 'ik' en 'mijn' komen nogal wat keren voor.

God heeft altijd het laatste woord

Maar de man is nog niet klaar met zijn overleggingen: *'en ik zal tot mijn ziel zeggen: Ziel, je hebt vele goederen liggen voor vele jaren; rust, eet, drink, wees vrolijk.'* Hij had zijn schapjes op het droge en dacht nu eens lekker te kunnen genieten. We kunnen zeggen dat de man goed had nagedacht en zijn zaakjes prima had geregeld. Maar aan één ding had hij niet gedacht: aan het woord dat de Heer Jezus had gezegd: *'zijn leven behoort niet tot zijn bezittingen'*. Daarom eindigt de gelijkenis niet met een geslaagd en van het leven genietend zakenman, maar met de realiteit dat God het laatste woord heeft. Want de Heer Jezus gaat verder: *'God echter zei tot hem: Dwaas, in deze nacht zal men uw ziel van u afeisen, en wat u hebt bereid, voor wie zal het zijn?'* God noemt iemand die alleen leeft voor geld en goed, eten, drinken en plezier, een dwaas. Heel plotseling kan een einde aan het aardse leven komen en dan heb je niets meer aan al die spulletjes waarvoor je zo hebt gezwoegd en waaraan je zo was gehecht.

2 vers 5: *Daarom, zie, Ik ga uw weg met doornen versperren, Ik ga tegen haar een muur oprichten, zodat zij haar paden niet kan vinden.*

Een weg met doornen

Dit vers geeft aan hoe God handelt met zijn volk om het terug te brengen van de eigen weg die het gaat. Hij gebruikt hierbij twee keer beeldspraak: *'met doornen versperren'* en *'een muur oprichten.'* Een weg met die met doornen versperd is, is een weg waarop een ondoordringbare versperring is aangebracht. Je kunt die weg alleen opgaan als je het ervoor over hebt dat je pijnlijke verwondingen zult oplopen. De weg van de zonde wordt onaantrekkelijk gemaakt, de pijnlijke kant ervan wordt getoond. Iemand kan van een zondige weg worden afgehouden als hem in felle kleuren wordt geschilderd dat die weg bijvoorbeeld de ruïnering van zijn gezondheid zal betekenen. Een militair oefenterrein of een mijnenveld kan door prikkeldraad worden afgezet omdat het levensgevaarlijk is dit terrein of veld te betreden. Wie zich van de waarschuwingen niets aantrekt en zich er toch op wil

wagen, moet de gevolgen dragen. Hij kan heel wat kleerscheuren oplopen en ook lichamelijke verwondingen, maar loopt ook de kans gedood te worden. Het is alleen een dwaas, die zich niets van doornen of prikkeldraad aantrekt.

Een muur

Maar God heeft nog een middel. Hij zal de toegang tot het door de zonde platgetreden pad met een muur afsluiten. Dat doet Hij om de illegale gebruikers van het pad van de zonde weer op het recht pad te brengen. God richt een muur op, een muur die voor afzondering zorgt, en zijn volk van haar minnaars scheidt (vgl. Job 19 vers 8). Dat is gebeurd toen Hij Israël verstrooide. Toen bestonden ze niet meer als natie en hadden als natie geen contact meer met vreemde volken en hun goden. Zo kan zij geen overspel meer plegen met de afgoden. In hoofdstuk 3 wordt dit nader uitgewerkt. Hier wordt dit oordeel beschreven als een tuchtmaatregel die moet leiden tot bekering (zie vers 6).

2 vers 6: Dan zal zij haar minnaars nalopen, maar hen niet bereiken; hen zoeken, maar niet vinden. Dan zal zij zeggen: Ik wil heengaan en terugkeren tot mijn eerste man, want toen had ik het beter dan nu.

Terugkeer zonder belijdenis van zonden

In dit vers volgt de uitwerking van wat God in vers 5 heeft gedaan. Als Israël tevergeefs een beroep doet op de volken van wie ze zoveel voordeel hadden genoten, zullen ze zich gaan herinneren dat ze het bij God zo slecht nog niet hadden. Ze zullen tot Hem terugkeren. Helaas ontbreekt de belijdenis van zonde: er is van berouw geen sprake. Van walging over hun zonde is niets te bekennen en de afgoden worden niet opgegeven.

Terugkeer met belijdenis van zonden

Met de verloren zoon in Lukas 15 ging dat anders. Die jongen dacht ook dat het in de wereld beter was dan thuis. Maar toen hij in de ellende zat, herinnerde hij zich hoeveel beter hij het thuis had gehad. Maar als deze jongen opstaat en teruggaat naar huis doet hij dat wel

met een belijdenis. Laten we het maar eens lezen: *‘En na niet vele dagen pakte de jongste zoon alles bijeen en ging op reis naar een ver land en bracht daar zijn bezit door in een losbandig leven. Toen hij nu alles had verteerd, kwam er een zware hongersnood in dat land en hij begon gebrek te lijden. En hij ging heen en vervoegde zich bij één van de burgers van dat land, en die zond hem op zijn velden om de varkens te weiden. En hij begeerde zich te verzadigen met de peuleschillen die de varkens aten, en niemand gaf ze hem. Toen kwam hij tot zichzelf en zei: Hoeveel dagloners van mijn vader hebben overvloed aan broden, en ik verga hier van honger. Ik zal opstaan en naar mijn vader gaan en tot hem zeggen: Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u, ik ben niet meer waard uw zoon te heten; maak mij als één van uw dagloners. En hij stond op en ging naar zijn vader’* (Lukas 15 vers 13—20).

Was Israëel ook maar met zo’n belijdenis tot God teruggekeerd. Het volgende vers maakt duidelijk dat zij er geen besef van had dat God het was geweest die haar alles, wat zij aan de afgoden toeschreef, had gegeven.

God hoort niet naar holle woorden

Dit beeld van Israëel is ook van toepassing op het naamchristendom. Men zoekt de wereld en haar voordelen, haar rijkdom en voorspoed, het aangename bestaan, zonder te vragen naar God. Maar als er geen voordeel meer te halen is, bijvoorbeeld door een natuurramp die alle overvloed van een land wegneemt, of door een ziekte die aan alle plannen een eind maakt, dan ontstaat de neiging om die aloude ‘godsdiens’ toch maar weer van stal te halen. In oorlogstijd stromen de kerken vol en als er persoonlijke nood is, begint men vaak weer te bidden. Maar als men uitsluitend door de nood weer naar God gaat vragen, zonder dat er van berouw en bekering sprake is, is dit slechts een holle frase. God zal er zeker niet naar luisteren: *‘Wel jammert men over de veelheid der verdrukkingen, roept om hulp wegens het geweld der machtigen, maar men zegt niet: Waar is God, mijn Maker... Daar roept men, maar Hij antwoordt niet, wegens de overmoed der bozen. Waarlijk, God hoort niet het ijdel geroep, de Almachtige ziet er niet naar om’* (Job 35 vers 9—13).

2 vers 7: *Zij echter beseft het niet, dat Ik het ben, die haar het koren, de most en de olie heb gegeven, die haar het zilver rijkelijk geschonken heb en het goud, dat zij voor de Baäl gebruikt hebben.*

Alle zegen komt van God

God is de bron van alle zegen. 'Koren, most en olie' worden vaak samen genoemd. Ze zijn de drie hoofdzegeningen van het land. Als men de gaven die God in de natuur of op geestelijk gebied geeft los van de Gever gaat beschouwen, is de ontrouw geboren. Israël was het besef kwijt dat zij alles wat ze bezat aan God te danken had. In zekere zin zegent God alle mensen: *'Hoewel Hij Zich toch niet onbetuigd heeft gelaten in goeddoen, door u uit de hemel regen en vruchtbare tijden te geven en uw harten te vullen met voedsel en vreugde'* (Handelingen 14 vers 17). Maar net zo min als Israël beseft ook de moderne mens in onze tijd over het algemeen niet dat God de bron is van voedsel en vreugde die hij elke dag mag genieten.

Misbruik maken van wat God geeft

Integendeel, Israël gebruikte de geschenken van God zelfs om ze aan de Baäl te geven. Dat gebeurde bijvoorbeeld door van het goud een Baälsbeeld te maken, maar ook door aan dat zelfgemaakte beeld allerlei wijgeschenken te offeren. Mogelijk staat de naam 'Baäl' hier voor alle afgoden, waarvan Baäl de populairste was. We mogen onszelf wel afvragen: Waarvoor gebruik ik wat ik van God heb gekregen? Dien ik mijzelf ermee? Of dien ik er wel anderen mee, maar dan alleen om het voordeel dat het mij weer oplevert? Of dien ik er soms de goden van deze tijd mee: ga ik volledig op in mijn carrière; besteed ik overmatige aandacht en geld aan hoe ik eruit zie; wil ik zo krachtig mogelijk kunnen argumenteren? Zo zijn er wel meer voorbeelden te noemen waarbij iemand wat hij van God heeft gekregen, misbruikt tot eer van zichzelf.

2 vers 8: *Daarom zal Ik mijn koren weer wegnemen in de oogsttijd, en mijn most in zijn seizoen, en wegrukken mijn wol en mijn vlas, die haar naaktheid moeten bedekken.*

God neemt de zegen weg

Vanwege het gebrek aan besef dat alleen God de bron van hun zegen was (vers 7), gaat God de zegen weer wegnemen. Door hun

zondige daden zou God hun voedsel en kleding wegnemen, zodat er gebrek zou ontstaan aan de meest elementaire levensbehoeften (zie 1 Timotheüs 6 vers 8). God zou bijvoorbeeld de regen aan het land kunnen onthouden. Vaker is het volk voor zijn ontrouw en afgoderij met droogte gestraft (zie 1 Koningen 17). Ook kan Hij de zegen wegnemen door vijanden die de oogst roven, zoals in het boek Richteren meermalen gebeurt (zie bijvoorbeeld Richteren 6 vers 1—6). God handelt zo omdat het volk ontrouw is. Vandaar dat dit vers, evenals vers 5, met *'daarom'* begint. Want God kan niet toelaten dat zijn volk zich toeigent wat van Hem is. God spreekt hier over *'mijn koren'*, *'mijn most'*, *'mijn wol'* en *'mijn vlas'*, om aan te geven dat het van Hem kwam en ook van Hem bleef. Wat Hij geeft is Hij niet kwijt. Hij blijft de Eigenaar ervan en heeft het recht het terug te nemen.

Verlies van geestelijke zegeningen

In geestelijk opzicht is dit ook zo. Door ontrouw van de gemeente is deze veel zegen kwijtgeraakt. Vijanden hebben het voor het zeggen gekregen in de gemeente. Mensen die aan bijbelkritiek doen, krijgen de kans op de kansel hun verderfelijke leringen te spuien. De christenen in het algemeen staan meer open voor invloeden uit de wereld dan voor het Woord van God. Als vergader- en organisatietechnieken in de wereld blijken te werken, worden die ook gebruikt om besprekingen in en het functioneren van de gemeente van God beter te doen verlopen. Op die manier krijgt de vijand controle op het reilen en zeilen binnen de gemeente. Het Woord van God is niet meer het ijkpunt, maar het woord van mensen. De gemeente wordt een vereniging die bestuurd wordt in overeenstemming met wat aanvaardbaar is in wereldse verenigingen. God neemt dan weg wat Hij aan zegen had gegeven. De gelovigen verliezen het besef van hun verbinding met een verheerlijkte Christus, in Wie alle schatten van wijsheid en kennis verborgen zijn (Kolossers 2 vers 4).

Verlies van stoffelijke zegeningen

Dit beginsel kan ook worden toegepast op het natuurlijke leven en stoffelijke zaken. Er moet soms geld worden uitgegeven aan zaken die het gevolg zijn van ontrouw handelen of het overtreden van voorgeschreven regels. Dat is het geval met een bekeuring voor te

hard rijden. Het geld dat daarvoor betaald moet worden, ben je kwijt. Als je een aanrijding veroorzaakt, kost dat vaak nog meer geld. Zo is het ook mogelijk om onverantwoord met je gezondheid om te gaan, waardoor je lichaam bepaalde functies kwijtraakt. Door slecht gedrag kan geld en goed en gezondheid je worden ontnomen, je bent het kwijt. Maar nu de reactie. Doe ik het af met: Ach, dat kan iedereen overkomen, dus mij ook? Dat is natuurlijk waar, maar kijkt de christen niet verder? God spreekt erdoor. Sta ik er voor open om te leren wat God mij erdoor leren wil? Dat laatste mag je zeker van een christen verwachten.

2 vers 9: Nu dan, Ik wil haar schaamte ontbloten voor de ogen van haar minnaars en niemand zal haar uit mijn hand redden.

Gods volk te schande gemaakt

Het woord vertaald met 'schaamte' betekent hier 'verdorpe toestand'. Dat zou het eindresultaat zijn, als God al haar overvloed van haar zou hebben weggenomen. Israëls 'liefhebbers' zouden haar daarom minachten en niets meer met haar te doen willen hebben. Het duidt Israëls diepe vernedering aan. Zo gaat het met iedereen die God verlaat om de wereld te dienen. God zal zo iemand voor de ogen van de wereld te schande maken. De wereld lijkt een minnaar, maar zodra er niets meer te halen valt, word je als oud vuil aan de kant geschoven. Zoiets overkwam een Egyptische jongeman. Omdat hij ziek geworden was, werd hij door zijn heer achtergelaten als een prooi voor ieder die hem zag. Gelukkig viel deze jongeman in de handen van David (zie 1 Samuël 30 vers 11—20).

Als God zijn oordeel uitspreekt is het niet mogelijk daaraan nog te ontkomen. Niemand kan Hem dan nog tegenhouden. Misschien zijn er mensen die medelijden hebben met je situatie, maar als er geen echte terugkeer is naar God, is het niet mogelijk om werkelijk uit die 'verdorpe toestand' te komen.

2 vers 10: Ik zal doen ophouden al haar vreugde, haar feest, haar nieuwemaansdag en haar sabbat, ja, al haar hoogtijden.

God ontnemt het volk zijn feesten

God zou alles waaraan zijn volk plezier beleefde, maar een plezier zonder Hem, wegnemen. De feesten waren verworpen tot

godsdienstige vormen, zonder dat daar enige plaats was voor God. Het centrum voor de godsdienstige plechtigheden was Jeruzalem. Maar het tienstammenrijk zal zijn feestelijkheden wel hebben gehouden in Bethel en Dan bij de gouden kalveren, of op andere gewijde plaatsen. Van de feesten die in Leviticus 23 worden beschreven, worden hier genoemd het maandelijks feest van geklank (nieuwemaansdag), de wekelijkse sabbat en de jaarlijkse feesten of hoogtijden. Die hoogtijden zijn: het pascha, het pinksterfeest en het loofhuttenfeest. Maar wat in Leviticus 23 vers 2 wordt genoemd *'feesttijden des HEREN'*, wordt hier genoemd *'haar feest'*, *'haar nieuwemaansdag'*, *'haar sabbat'*, *'haar hoogtijden'*. In het evangelie naar Johannes vinden we hetzelfde. Daar wordt het Pascha *'het Pascha van de Joden'* genoemd (Johannes 2 vers 13; 6 vers 4; zie ook 5 vers 1; 7 vers 2). Ze hielden die feesten niet ter ere van God, maar om het feest zelf. Alleen de vorm werd in stand gehouden.

Instellingen van God zijn uiterlijke vormen geworden

Zo is het ook gesteld met het christendom. De uiterlijke vormen bestaan nu nog wel, maar ze zijn verworden tot gelegenheden waar niet God geëerd wordt, maar waar de mens centraal staat en zich te goed doet. In het Nieuwe Testament wordt van twee dingen gezegd dat ze *'van de Heer'* zijn: *'het avondmaal van de Heer'* (1 Korinthiërs 11 vers 20) en *'de dag van de Heer'* (Openbaring 1 vers 10). De uitdrukking *'van de Heer'* betekent 'toebehorend aan de Heer' en komt zo alleen op deze twee plaatsen voor. Het avondmaal van de Heer is verworden tot een avondmaal van mensen. Of men nu zegt dat het avondmaal dient tot versterking van het geloof, zoals in het Protestantisme, of dat men zegt dat je door het eten ervan Christus eet en daardoor eeuwig leven hebt, zoals in het Katholicisme, in beide gevallen wordt niet begrepen wat deze maaltijd inhoudt. Het avondmaal is een gedachtenismaal aan Hem, die Zichzelf overgaf aan God en stierf voor de gemeente. Zo is ook de dag van de Heer, de zondag dus, verworden tot een dag die we vullen met het doen van dingen die we zelf leuk vinden. Misschien bezoeken we nog wel een kerk of samenkomst, maar dat mag allemaal niet te lang duren, want er moet ook nog genoeg tijd voor onszelf overblijven. We denken er niet meer aan dat het een dag is die Hij speciaal voor Zichzelf heeft afgezonderd.

Dag van de Heer en de sabbat

Overigens is de *'dag van de Heer'* niet een verkapte vorm van de sabbat, waarvoor allerlei regels zijn bedacht van wat je wel en vooral van wat je niet mag doen. De dag van de Heer heeft als doel dat op die dag iedere christen zich speciaal erop zal toeleggen met de Heer bezig te zijn. Natuurlijk geldt ook voor andere dagen dat een christen met de Heer bezig is. Hij kan geen moment zonder Hem. Maar op die speciale dag gaan de alledaagse dingen die we steeds te doen hebben, zoveel mogelijk aan de kant, om Hem te eren. Dat eren zal in de eerste plaats gebeuren door met Gods kinderen samen te komen. Ook kunnen we Hem eren door eens wat extra aandacht te geven aan sommigen die een bezoekje erg op prijs stellen. Verder zal ieder die zich door de Heer laat leiden, zeker wel een invulling voor die dag vinden die beantwoordt aan het feit dat het *'de dag van de Heer'* is.

2 vers 11: *Dan zal Ik haar wijnstok en haar vijgenboom verwoesten, waarvan zij zei: die zijn het loon dat mijn minnaars mij gaven. Ik zal ze maken tot een woud, en het gedierte des velds zal ze afvreten.*

Wijnstok en vijgenboom

Van de feesten in het vorige vers, gaat de profeet weer over naar de vruchten van het land. Feesten en vruchten horen bij elkaar, want de jaarfeesten hingen samen met de landbouw. De wijnstok en de vijgenboom stellen de heerlijke vruchten van het land voor, die God bedoeld had als een zegen voor elke Israëliet. In de tijd van Salomo, toen hij heerste over een groot gebied en vrede had aan alle zijden, woonden Juda en Israël gerust *'ieder onder zijn wijnstok en onder zijn vijgenboom'* (1 Koningen 4 vers 24, 25). Maar wat een geschenk van God was, werd door Israël gezien als iets dat ze van haar minnaars, Egypte en Assyrië, hadden gekregen. Als ze hun wijnstok en vijgenboom zagen, werden ze niet meer herinnerd aan de goedheid van God, maar aan hun handelspartners. Misschien beroemden ze zich wel op hun slimheid in de onderhandelingen.

Geen bescherming van God meer

God kwam niet meer in hun gedachten voor. Wat een belediging voor Hem! Maar als ze dan de zegeningen die God hun had gegeven, meenden verkregen te hebben door hun 'minnaars', dan hoefden ze ook niet meer te rekenen op Gods bescherming. Hij zou elke bescherming van zijn volk wegnemen en ze tot een buit maken voor hun vijanden. Wie Gods zegeningen versmaadt, moet ook Gods bescherming ontberen.

2 vers 12: Zo zal Ik over haar bezoeken de dagen waarop zij voor de Baäls het offer ontstak, zich tooide met ring en halssieraad, en achter haar minnaars aan ging, maar Mij vergat, luidt het woord des HEREN.

De reden voor het oordeel

De reden voor het oordeel ligt in het offers ontsteken voor de Baäl. Dat verwijst terug naar de dagen van Achab. Al in Richteren 2 vers 13 diende het volk de Baäl. Maar tijdens de dagen van Achab werd door hem de Baälsdienst tot 'staatsgodsdienst' verheven en werd de dienst van God aan de kant gezet (1 Koningen 16 vers 31—33). En hoewel Jehu de dienst van Baäl heeft uitgeroeid (2 Koningen 10 vers 18—28), is het hart van het volk aan Baäl blijven kleven en kon de afgodendienst weer opleven en begon het dienen van de Baäl opnieuw (2 Koningen 11 vers 18). Het meervoud 'Baäls' duidt aan dat er meerdere verschijningsvormen in de afgoderij waren. Zo had iedere stad zijn eigen Baäl. Ook waren er Baäls met verschillende functies. Het eerbetoon aan de Baäls ging gepaard met uitgebreide ceremoniën. Men kleepte zich zoals hoeren dat deden om hun minnaars te verleiden.

God is vergeten

Dan volgt het treffende '*maar Mij vergat*'. Hier horen we de roerende taal van Gods hart vanwege het versmiden van zijn liefde. Hem vergeten is haast nog erger dan tegen Hem ingaan. Het is niet anders dan geen rekening meer met Hem houden, doen alsof Hij er niet is. Er is niets wat een mens meer kan krenken dan te doen alsof hij niet bestaat. Hoe schokkend kan voor een kind de ontdekking zijn

dat zijn ouders hem zijn vergeten. Dan ben je niet echt belangrijk, dan zijn andere dingen of mensen blijkbaar belangrijker. Iemand kan uit onze gedachten verdwijnen, omdat we hem of haar niet langer interessant vinden. Zo kan dat ook gebeuren met God. Er zijn wel mensen die zeggen dat ze een zwak geheugen hebben en zich zo denken te kunnen verontschuldigen voor het niet dienen van God. Maar als je naar hen luistert, merk je hoe ze andere dingen heel goed kunnen onthouden. God vergeten is een schuldige daad, waarmee Hem enorm veel onrecht wordt aangedaan. Het laat Hem beslist niet koud hoe zijn volk met Hem omgaat. Als zijn liefde niet wordt beantwoord, doet Hem dat verdriet.

2 vers 13: *Daarom zie, Ik zal haar lokken, en haar leiden in de woestijn, en spreken tot haar hart.*

Oordeel is niet Gods laatste woord

Met dit vers begint een beschrijving van wat God met zijn volk in de toekomst zal doen. Die beschrijving loopt door tot het eind van het hoofdstuk. Na de oordeelsaankondigingen volgen nu de heilsbeloften. Het oordeel dat God wel moest aankondigen en ook moest voltrekken, is niet zijn laatste woord tot zijn volk. Het 'daarom' waarmee het begint, leidt hier de zegen in, zoals het 'daarom' van vers 5 en 8 het oordeel inleidde. De plaats die God uitkiest om met het zegenen te beginnen, is de woestijn. Daar moest het volk leren dat haar valse goden haar niet rijk konden maken. In de eenzaamheid van de woestijn, alleen met de HERE, zou ze leren waarheen haar zonde haar had gebracht. Daar zou ze het gemis van de zegeningen voelen die God haar in zijn land gegeven had. Dit is Gods weg met zijn volk om haar ten laatste wel te doen.

De woestijn

Dit wegvoeren in de woestijn heeft God gedaan toen Hij zijn volk door de Assyriërs liet wegvoeren en liet verstrooien in 'de woestijn der volken.' Ezechiël 20 vers 35, 36 zegt: *'Ik zal u brengen naar de woestijn der volken en daar met u in het gericht treden, van aangezicht tot aangezicht. Zoals ik met uw vaderen in het gericht getreden ben in de woestijn van het land Egypte, zo zal Ik ook met u in het gericht treden, luidt het woord van de Here HERE.'* De woestijn is de plek waar de 'jeugdherinneringen' worden opgehaald. God kan

hen daar herinneren aan de dagen van weleer, toen Israël in haar eerste liefde Hem volgde: *'Ik gedenk de genegenheid van uw jeugd, de liefde van uw bruidstijd, toen gij Mij gevolgd waart in de woestijn, in onbezaaid land'* (Jeremia 2 vers 2). Het woord 'woestijn' hier in Hosea en de aanhaling van 'Egypte' in het volgende vers wijzen op een historische overeenkomst met de tijd van Israëls vertrek uit Egypte. Zoals God het volk toen opdroeg Egypte te verlaten, de woestijn in te gaan en te beginnen met de reis naar het beloofde land, zo zal Hij dat in de toekomst ook doen. Net zoals in die tijd, de tijd van haar eerste liefde, zal het volk opnieuw in de 'woestijn' worden gebracht. Daar zal God het beproeven, oordelen en reinigen, opdat het de weg van zegen terug zal vinden en opnieuw in het bezit van het land zal komen. Velen zullen geoordeeld worden en slechts een overblijfsel zal er daadwerkelijk komen. Zo ging het ook bij de uittocht uit Egypte op de weg naar het beloofde land, toen de lichamen van velen vielen in de woestijn.

God lokt

Het is opmerkelijk hoe dit oordeel van verstrooiing hier wordt voorgesteld, namelijk als een zaak van Goddelijke liefde. God zegt dat Hij haar erheen zal 'lokken', om te *'spreken tot haar hart'*. Hij 'lokt' haar. Hij sleept haar dus niet aan de haren mee de woestijn in. Het woord voor 'lokken' bevat de gedachte van 'overreden door middel van aantrekkelijke voordelen'. Achter de dwang van de verstrooiing, noodzakelijk vanwege haar ontrouw, gaat dus Gods liefde schuil. God wil zijn volk weer voor Zich alleen wil hebben. Het *'tot (of: naar) haar hart spreken'* wil zeggen 'vriendelijk, bemoedigend, vertroostend tot iemand spreken'. Zie voor dezelfde uitdrukking Jesaja 40 vers 2 en Ruth 2 vers 13, waar het ook de bedoeling is de ander op zijn of haar gemak te stellen.

De woestijn in ons leven

Zoals hier voor Israël de woestijn een beeld is van verstrooiing onder de volken, zo is voor ons de woestijn een beeld van de plaats waar God de zijnen op de proef stelt en hen vormt. In ons persoonlijk leven begint, na een afwijken van de weg met de Heer, het herstel ook vaak doordat we in beproeving terechtkomen. We ontdekken dat het leven zonder God toch niet die bevrediging geeft die we ervan

verwacht hadden. We doen teleurstellende ervaringen op. Het leven gaat er uitzien als een woestijn. Er is niets 'eetbaars' te vinden, niets wat een mens echt voldoening kan geven. Maar dan ontdekken we ook dat God ons in die beproeving heeft 'gelokt' en daarin 'tot ons hart wil spreken'. Zo doet God, ook met ons, omdat Hij ons liefheeft.

2 vers 14: Ik zal haar aldaar haar wijngaarden geven, en het dal Achor maken tot een deur der hoop. Dan zal zij daar zingen als in de dagen van haar jeugd, als ten dage toen zij trok uit Egypte.

De zegen komt terug

De terugkeer uit de woestijn in het land wordt met prachtige woorden weergegeven in Hooglied 8 vers 5: '*Wie trekt daar op uit de woestijn, leunend op haar geliefde?*' Hier zien we Israël, niet meer leunend op eigen kracht, maar op haar Geliefde. Hij heeft tot haar hart gesproken en haar zegeningen in het vooruitzicht gesteld. Daarom trekt ze op uit de woestijn. De troost die de HERE voor zijn volk heeft, komt niet alleen in woorden tot uiting. Hij zou haar in zijn genade ook de toegang geven tot zijn zegeningen. Het zijn zegeningen die Hij haar eerst had gegeven en vervolgens had ontnomen. Nu ze geleerd had dat alle zegen alleen van God komt, mocht ze die opnieuw uit Gods hand aannemen. In zijn genade noemt Hij de wijngaarden zelfs '*haar wijngaarden*'. Die wijngaarden vertegenwoordigen hier de zegeningen van het land Kanaän.

Het dal Achor

Het dal Achor herinnert aan Gods oordeel, het oordeel over de zonde van Israël (Jozua 7 vers 1, 24—26). Als Israël dit oordeel over de zonde die onder hen was gebeurd in opdracht van God heeft voltrokken, kan de deur die toegang geeft tot de zegen weer open. Zo wordt een 'beroering' (dat is wat Achor betekent) tot een deur van hoop. In Jesaja 65 vers 10 wordt het dal Achor ook genoemd in verband met de toekomstige zegen voor het volk: '*Saron zal tot een weide voor schapen worden en het dal Achor tot een ligplaats voor runderen, voor mijn volk dat Mij zoekt.*' Ook voor ons persoonlijk is het waar: het dal waar wij onze zonde belijden en veroordelen, wordt een plaats van hoop. Een dal spreekt van vernedering. Vernedering, onze zonden oordelen, is het startpunt van het opnieuw gaan beleven van de gemeenschap met God. In Golgotha zien we ten diepste deze

plaats van gericht. Maar Golgotha heeft ook de deur van de hoop wijd heeft opengezet.

Het lied van de verlossing

Als Israël in de toekomst de zegeningen van het land opnieuw mag bezitten, zal ze zingen (lett.: 'antwoorden'), zoals ze dat gedaan heeft bij de Rode Zee na haar verlossing uit de slavernij van Egypte. Dat was het lied van haar jeugd. Bij de zegeningen die ze in de toekomst weer zal genieten, zal ze ook de blijdschap van haar eerste bevrijding en verlossing opnieuw beleven. Genade geeft een nieuw begin aan haar geschiedenis, die gepaard gaat met onwankelbare zegeningen. De frisheid van deze hernieuwde jeugd die voor het hele volk zal aanbreken, zal dan niet meer verloren gaan.

2 vers 15: *En het zal te dien dage geschieden, luidt het woord des HEREN, dat gij Mij noemen zult: mijn man, en niet meer: mijn Baäl.*

De juiste verhouding tot God

In de toekomst, als God zijn volk weer in genade voor Zich heeft gewonnen, zal Hij voor zijn volk als een echtgenoot zijn. Hij wil dan niet langer een Meester (Baäl) voor hen zijn en als zodanig door hen worden aangesproken. Mogelijk is dat Israël de HERE als Baäl was gaan aanspreken. Als het volk nog wel vasthoudt aan een verbinding met God, maar de liefde voor Hem niet meer aanwezig is, wordt Hij gezien als één van de vele goden aan wie men zich onderwerpt. Wat Israël betreft zal aan die situatie in de toekomst een eind komen. Dan zal Israël weer in de rechte liefdesverhouding tot Hem komen te staan: *'Want uw man is uw Maker, HERE der heerscharen is zijn naam; en uw lossen is de Heilige Israëls, God der ganse aarde zal Hij genoemd worden. Want als een verlatene en diep bedroefde vrouw heeft u de HERE geroepen, als een vrouw uit de jeugdtijd, nadat zij versmaad werd — zegt uw God. Een kort ogenblik heb Ik u verlaten, maar met groot erbarmen zal Ik u tot Mij nemen; in een uitstorting van mijn toorn heb Ik mijn aangezicht een ogenblik voor u verborgen, maar met eeuwige goedertierenheid ontferm Ik Mij over u, zegt uw Lossen, de HERE'* (Jesaja 54 vers 5—8).

De God van liefde

Ook binnen de christenheid leeft de gedachte dat God een onbuigzaam heerser is, aan wiens ijzeren wil niemand kan ontkomen. God wil aan die situatie, die het leven van veel christenen tot een uiterst sombere aangelegenheid maakt, graag een eind maken. Deze christenen leven bij wijze van spreken in het dal Achor, maar dan zonder de deur van de hoop te kennen die dit dal ook inhoudt. Altijd zien zij God als een God die toornt over de zonde, hun zonde. Maar het lijkt of ze blind zijn voor de deur die God juist op dat moment opent. Hij wil van hen blijde, dankbare christenen maken die Hem mogen kennen en aanspreken als Vader, in plaats van 'een God die gedurig toornt'. Wie God alleen als een toornende Heerser kent, heeft een eenzijdig en daarmee onjuist beeld van Hem. God wordt daardoor op één lijn gezet met de afgoden die ook geheel willekeurig handelen, zonder enige genegenheid voor hun aanbidders. Afgoden zijn altijd eisende goden. Wie de God en Vader van de Heer Jezus Christus voorstelt als een louter eisende God, maakt een karikatuur van Hem, en slaat geen acht op de gevende en vergevende God. In Jezus Christus heeft God alles gegeven om een mens tot zijn kind te kunnen maken om hem tot Vader te zijn. *'God zij dank voor zijn onuitsprekelijke gave!'* (2 Korinthiërs 9 vers 15; zie ook Johannes 4 vers 10).

2 vers 16: *Ja, Ik zal de namen der Baäls verwijderen uit haar mond; hun naam zal niet meer genoemd worden.*

Geen andere namen meer

Door haar bekering zal het afgelopen zijn met haar dienen van de afgoden. Hun namen zullen niet meer worden genoemd. In Psalm 16 vers 4 spreekt de Godvrezende Israëliet dezelfde taal als God hier: *'Vele zijn de smarten van hen die dingen naar de gunst van een andere god; ik zal hun plengoffers van bloed niet plengen, zelfs hun namen niet op mijn lippen nemen.'* Het zal kenmerkend zijn voor de tijd waarin Israël weer leeft in trouw aan zijn God, dat andere goden niet meer in beeld komen: *'En Ik zal te dien dage, luidt het woord van de HERE der heerscharen, de namen van de afgoden uit het land uitroeien, zodat niet meer aan hen gedacht zal worden'* (Zacharia 13 vers 2). Het herstelde volk dat weer in het land woont, zal dan de wet in hun hart hebben geschreven en daarnaar ook handelen. Het zal

dan geen moeite meer hebben met het woord dat hun bij de Sinaï gezegd is en dat daarna door hen zo vaak is overtreden: *'Ten aanzien van alles, wat Ik u bevolen heb, zult gij op uw hoede zijn; de naam van andere goden zult gij niet noemen, hij zal uit uw mond niet gehoord worden'* (Exodus 23 vers 13).

Ons taalgebruik

Voor ons, christenen, staat in Efeze 5 vers 3 eenzelfde waarschuwing: *'Maar laat hoererij en alle onreinheid of hebzucht onder u zelfs niet genoemd worden, zoals het heiligen past, alsook oneerbaarheid, en zotte praat of lichtzinnige taal, die niet gepast zijn, maar veeleer dankzegging.'* Wie durft te beweren dat hij zich nog nooit aan één of meerdere van de genoemde uitingen schuldig gemaakt heeft? Dubbelzinnige opmerkingen horen niet uit de mond van een christen te komen. Seksueel getinte praat past niet bij kinderen van God. Allerlei oneerbare toespelingen naar iemand van het andere geslacht zijn uit de boze en niet uit God. Uitspraken die aan de hebzucht doen denken zijn een aanwijzing dat we niet tevreden zijn met wat we hebben. Tegenover al die uitingen van het vlees, uitingen die kenmerkend zijn voor de wereld, staat één enkel ander woord: *'dankzegging'*. Wie dankt, staat in verbinding met God als de Gever, de bron van alle goede gaven en elk rein woord. En dat is wat God wil: dat we alleen met Hem in verbinding staan en vanuit die relatie leven. Dan is er geen ruimte meer voor enige vorm van afgoderij.

2 vers 17: Te dien dage zal Ik voor hen een verbond sluiten met het gedierte des velds, het gevogelte des hemels en het kruipend gedierte der aarde. Dan zal Ik boog en zwaard en oorlogstuig in het land verbreken, en hen veilig doen wonen.

Vrede op aarde

In Genesis 9 vers 2 wordt de dierenwereld gekenmerkt door angst voor de mens. Dat zal in het toekomstige vreedrijk niet meer zo zijn. De vrede die Israël dan als volk zal bezitten, zal zijn uitstraling hebben over de hele aarde, inclusief het dierenrijk. Jesaja spreekt in hoofdstuk 11 van zijn profetie uitbundig over die tijd en de dan heersende vrede. Hij geeft een paar voorbeelden van hoe het dan zal zijn: *'Dan zal de wolf bij het schaap verkeren en de panter zich nederleggen bij het bokje; het kalf, de jonge leeuw en het mestvee*

*zullen tezamen zijn, en een kleine jongen zal ze hoeden; de koe en de berin zullen samen weiden, haar jongen zullen zich tezamen nederleggen, en de leeuw zal stro eten als het rund; dan zal een zuigeling bij het hol van een adder spelen en naar het nest van een giftige slang zal een gespeend kind zijn hand uitsteken. Men zal geen kwaad doen noch verderf stichten op gans mijn heilige berg, want de aarde zal vol zijn van kennis des HEREN, zoals de wateren de bodem der zee bedekken' (Jesaja 11 vers 6—9). Wat Hosea hier zegt, zal letterlijk in vervulling gaan. Maar er is ook een toepassing te maken. In de verschillende dieren kunnen de instrumenten van Gods oordelen gezien worden: zij stellen de verschillende vijanden voor door middel van wie God zijn volk in het verleden kastijdde. Als de vijandige volken hun door God opgedragen taak hebben volbracht, wordt met hen ook een verbond gesloten. Zo zullen ook zij delen in de zegen die Israëls deel zal zijn (Jesaja 19 vers 22—25). De oorlog, door de eeuwen heen de gesel der aarde, zal er niet meer zijn: *'Dan zullen zij hun zwaarden tot ploegscharen omsmeden en hun speren tot snoeimessen; geen volk zal tegen een ander volk het zwaard opheffen, en zij zullen de oorlog niet meer leren'* (Jesaja 2 vers 4; Micha 4 vers 3). In Hosea 1 vers 5 wordt Israëls boog verbroken, maar hier is het die van de vijand, zodat het volk in vrede zal wonen.*

2 vers 18: *Ik zal u Mij tot bruid werven voor eeuwig; Ik zal u Mij tot bruid werven door gerechtigheid en recht, door goedertierenheid en ontferming.*

Een nieuw begin

God spreekt hier rechtstreeks tot Israël. Er wordt een nieuw begin gemaakt, als was Israël nooit ontrouw geweest. Het is een nieuw verbond, dat komt in de plaats van het oude, dat door Israël verbroken is. De nieuwe verbintenis die God dan met zijn volk aangaat, zal niet meer stuk gaan. Israël zal dan niet meer van God wegdwalen, want Gods wet is in hun hart geschreven.

Gerechtigheid en recht

De basis van deze verhouding is meervoudig. Voorop staat *'gerechtigheid en recht'*. Hierin komt de volmaakte wettige basis voor dit huwelijk tot uiting. Het is geen verhouding waarbij de zonde door de vingers is gezien. Al de ontrouw van het volk is door God

rechtvaardig geoordeeld. Echter, op grond van het werk van zijn Zoon blijft een overblijfsel gespaard. Aan dit overblijfsel, dat in Jezus de Christus belijdt, zal God al zijn beloften vervullen. Omdat door Christus volledig voldaan is aan Gods gerechtigheid heeft Christus ook recht op de vervulling van de beloften. Hij staat in zijn recht wanneer Hij het volk weer aanneemt tot zijn bruid.

Goedertierenheid en ontferming

Behalve gerechtigheid en recht liggen ook goedertierenheid en ontferming ten grondslag aan het herstel van de verhouding tussen de HERE en zijn bruid. Hierdoor komt tot uiting dat God met zijn hele hart voor zijn bruid zorgdraagt. Dit wijst op Gods gezindheid voor zijn volk en zijn bewogenheid met de ellendige toestand waarin het verkeerde. Dat wat de verhouding tussen de Messias en zijn aardse volk kenmerkt, vinden we ook terug in de wijze waarop de Messias in het vrederijk regeert: *'Gerechtigheid en recht zijn de grondslag van uw troon, goedertierenheid en trouw gaan voor uw aangezicht henen'* (Psalm 89 vers 15). Zie voor 'ontferming' commentaar bij 1 vers 6 en 7.

Twee bruiden

Het is voor sommigen moeilijk te verteren dat de Heer Jezus twee bruiden heeft: een aardse, Israël, en een hemelse, de gemeente, die in Openbaring 21 vers 9 wordt genoemd *'de bruid, de vrouw van het Lam'*. Maar we moeten goed bedenken dat het om beeldspraak gaat. Het gaat om een voorstelling van de verhouding tussen de Heer Jezus en Israël en een voorstelling van de verhouding tussen de Heer Jezus en de gemeente. Met zowel Israël op aarde, als de gemeente in de hemel, onderhoudt de Heer Jezus een nauwe band van liefde en gemeenschap. Die verhouding en die band, die Hij dus zowel met Israël als met de gemeente heeft, kan niet beter worden voorgesteld dan door het beeld van het huwelijk.

2 vers 19: *Ik zal u Mij tot bruid werven door trouw; en gij zult de HERE kennen.*

Trouw

Het vijfde kenmerk, na de vier van het vorige vers, waarop de nieuwe verhouding tussen God en zijn volk is gebaseerd, is 'trouw'. Dit kenmerk van trouw zal zeker ook voor het volk gelden in hun relatie met God. Ze zullen Hem niet meer ontrouw worden. Voor God was dit altijd al zo. *'Als wij ontrouw zijn — Hij blijft trouw, want Zichzelf kan Hij niet verloochenen'* (2 Timotheüs 2 vers 13). Dat Hij trouw is, blijkt ook daaruit dat Hij garant staat voor al zijn aan Israël gegeven beloften. Hij zal die vervullen. Zij zullen niet opnieuw van de HERE wegdwalen, omdat ze Hem echt zullen kennen. Dat is het resultaat van het nieuwe hart dat ze dan zullen hebben gekregen. *'Zie, de dagen komen, zegt de Heer, dat Ik voor het huis van Israël en voor het huis van Juda een nieuw verbond zal sluiten; niet overeenkomstig het verbond dat Ik met hun vaders maakte ten dage dat Ik hen bij de hand nam om hen uit het land Egypte te leiden, want zij bleven niet in mijn verbond en Ik sloeg geen acht meer op hen, zegt de Heer. Want dit is het verbond dat Ik na die dagen met het huis van Israël zal maken, zegt de Heer: Ik zal mijn wetten in hun verstand geven en Ik zal ze in hun harten schrijven; en Ik zal hun tot een God en zij zullen Mij tot een volk zijn. En zij zullen geenszins leren ieder zijn medeburger en ieder zijn broeder door te zeggen: 'Ken de Heer', want zij zullen Mij allen kennen, van de kleine tot de grote onder hen. Want Ik zal jegens hun ongerechtigheden genadig zijn en hun zonden zal Ik geenszins meer gedenken'* (Hebreeën 8 vers 8—12, een aanhaling van Jeremia 31 vers 31—34). Het is deze kennis des HEREN die kenmerkend is voor het vreedrijk, zoals ook blijkt uit het al eerder aangehaalde Jesaja 11. Deze kennis is nu nog niet aanwezig (zie Hosea 2 vers 7; 4 vers 1, 6).

2 vers 20, 21: *Het zal te dien dage geschieden, dat Ik verhoren zal, luidt het woord des HEREN: Ik zal de hemel verhoren, en die zal de aarde verhoren, en de aarde zal het koren, de most en de olie verhoren, en die zullen Jizreël verhoren.*

Een stroom van zegen

Het hart van het volk is tot God teruggebracht. De verbroken verhouding tussen God en zijn volk is hersteld. Na het herstel van de innerlijke band staat niets de stroom van Gods zegen meer in de weg. Maar die stroom van zegen komt pas, nadat het volk erom heeft

gevraagd. God wil Zich doen kennen als een God Die verhoort. Dat staat voorop. Al het andere is slechts de uitwerking ervan. Waar Israël de zegeningen van het land eerst zag als het eigen bezit, erkennen ze nu door hun gebed dat het zegeningen zijn die van God moeten komen, uit genade geschonken. Zij rekenen voor hun behoeften niet meer op de gunst van de afgoden. Toen Israël de zegen toeschreef aan de Baäls heeft God hen die zegen ontnomen, opdat ze zouden leren dat Hij de Gever was (zie vers 6, 7). Nu is er voor afgoden geen plaats meer. In de herstelde betrekking met hun God maken ze Hem nu in het gebed hun behoeften bekend. Daarop zal Hij antwoorden, en hoe! Er zal een onafgebroken stroom van zegen zijn tussen de HERE en zijn aardse volk.

Hemel en aarde gescheiden

Hemel en aarde zijn sinds de zondeval van de mens van elkaar gescheiden. Satan had macht op aarde (Lukas 4 vers 5, 6) en verscheen voor God in de hemel als de aanklager der broederen (Openbaring 12 vers 10). Maar in de tijd van zegen die dan voor Israël zal zijn aangebroken, zal Satans macht verbroken zijn. Op aarde kan hij gedurende die tijd geen kwaad meer aanrichten (Openbaring 20 vers 2, 3). En de hemel zal, nadat hij daaruit verwijderd is, van zijn aanwezigheid gezuiverd zijn (Openbaring 12 vers 10).

Hemel en aarde verenigd

Dan zal er een prachtige harmonie bestaan tussen de hemel en de aarde. Ook zal er een prachtige harmonie zijn tussen zaaiing en oogst. De keten van zegen vindt zijn oorsprong in God. Het eerste wat gezegd wordt is: *'Ik zal... verhoren.'* Dat zegt God en vervolgens begint de zegen te stromen. De hemel zal aan God vragen om aan de aarde regen (dat is zegen) te mogen geven en God zal verhoren. Maar de vraag van de hemel komt van de aarde. De aarde wordt gezien als een persoon die aan de hemel om regen vraagt. De hemel zal reageren en de zegen geven. Maar ook de vraag van de aarde staat niet op zichzelf. Op haar beurt was de aarde door het koren, de most en de olie om vruchtbaarheid gevraagd. Daarom vraagt de aarde aan de hemel om regen. Maar ook de vraag van het koren, de most en de olie staat niet op zichzelf. Jizreël had gevraagd om de vrucht van het land. Jizreël vraagt dus als eerste. Jizreël is Israël

zoals het in die tijd door God gezaaid zal zijn in het land (zie ook de verklaring bij hoofdstuk 1 vers 11). Zij is het voorwerp van Gods zegen. Zo zullen de hemel en de aarde en de vrucht van de aarde — in het vrederijk — voorzien in de behoeften van het volk van God.

Gebed

Het is schitterend om te zien hoe hier de gebeden op elkaar zijn afgestemd. Alle gebeden hebben eenzelfde doel, elke schakel in deze gebedsketen werkt daaraan mee. Het gaat om zegen voor Gods volk. De hemel wordt verhoord door God Die regen zal geven. Daardoor zal Jizreël de zegen van het land kunnen genieten als komend uit Gods hand en als verhooring op het gebed. De inhoud van deze gebeden heeft ons wel wat te zeggen. God wil zijn huidige volk, de gemeente, ook graag zegenen. Bidden we daar wel voor? Daarbij gaat het om het genieten van wat God ons al heeft gegeven. In Efeziërs 1 vers 3 staat dat God *'ons gezegend heeft met alle geestelijke zegening in de hemelse gewesten in Christus'*. Maar Paulus bidt voor de Efeziërs dat God hun zou geven *'de geest van wijsheid en openbaring in de kennis van Hem, verlichte ogen van uw hart, opdat u weet wat de hoop van zijn roeping is, wat de rijkdom is van zijn erfenis in de heiligen, en wat de uitnemende grootte van zijn kracht is jegens ons die geloven'* (Efeziërs 1 vers 17—19). Ook voor de Kolossers bidt hij *'dat u vervuld mag worden met de kennis van zijn wil, in alle wijsheid en geestelijk inzicht, om de Heer waardig te wandelen tot al zijn welbehagen, terwijl u in alle goed werk vrucht draagt'* (Kolossers 1 vers 9, 10). Tevens roept hij hen op mee te bidden: *'Volhardt in het gebed, terwijl u daarin waakzaam bent met dankzegging en tevens voor ons bidt, dat God ons een deur voor het woord opent, om over de verborgenheid van Christus te spreken'* (Kolossers 4 vers 2, 3). Als we ons in onze gebeden meer op de inhoud van wat Paulus hier zegt zouden richten, zou er dan niet meer echte zegen van God in Christus door ons worden genoten?

De schepping vrijgemaakt van de vloek

Ten aanzien van het herstel van Israël in haar betrekking tot de HERE is nog meer resultaat te melden. Er zal niet alleen zegen zijn voor Israël, maar de hele aarde zal in die zegen delen. De hele schepping zal dan vrijgemaakt zijn van de vloek die op haar is komen

te liggen door de zondeval. Romeinen 8 vers 19—21 verbindt aan de vrijmaking van de schepping ‘*de openbaring van de zonen van God*’. Als de Heer Jezus terugkomt en die heerlijke tijd voor Israël en de hele aarde zal aanbreken, komt Hij niet alleen. Allen die zonen van God zijn geworden door het geloof in dé Zoon van God, zullen Hem vergezellen (Openbaring 19 vers 14). Samen met al de gelovigen van het Oude Testament en ook met allen die na de opname van de gemeente tijdens de grote verdrukking zijn omgebracht, zullen ze ‘*met Hem de duizend jaren regeren*’ (Openbaring 20 vers 4—6).

2 vers 22: *Dan zal Ik haar voor Mij zaaien in het land, en Mij ontfermen over Lo-Ruchama, en tot Lo-Ammi zeggen: Gij zijt mijn volk. En hij zal zeggen: Mijn God!*

Gods doel bereikt

God is tot zijn doel gekomen. Hij heeft zijn volk terug aan zijn hart en in zijn land. Het door en voor Hem gezaaide volk zal in gemeenschap met Hem de volle zegen genieten. In die tijd, de tijd van het vrederijk, zal de situatie die Hosea in zijn dagen moest verwoorden in de namen van zijn kinderen (zie hoofdstuk 1), totaal omgekeerd zijn. Het ‘God verstroot’ (de ene betekenis van ‘Jizreël’), waarin zijn oordeel tot uitdrukking komt, wordt veranderd in ‘God zaait’ (de andere betekenis van ‘Jizreël’). Daarmee wordt Gods zegen tot uitdrukking gebracht. Dat God hier spreekt over zaaien doet, behalve aan de zegen voor het zaad, ook denken aan vermenigvuldigen, in aantal toenemen. Het volk zal genieten van de zegen, maar zal ook zeer talrijk worden en zich in menigte uitbreiden (Jesaja 54 vers 3).

De speciale zegen voor Israël

In Romeinen 9 vers 25 haalt Paulus dit vers uit Hosea aan. Bij Hosea 1 vers 10 hebben we al gezien dat Paulus ook dat vers in Romeinen 9 aanhaalt: vers 26. Daar laat hij zien dat, als God genade bewijst, die genade niet beperkt kan blijven tot de Jood. Het citeren van Hosea 2 vers 22 dient een ander doel. Dit vers maakt duidelijk dat, hoewel genade zonder enig onderscheid wordt bewezen aan Jood en heiden, er voor de Jood toch een aparte zegen overblijft. Die zegen is: herstel in zijn land. Ook Petrus haalt in zijn eerste brief Hosea 2 vers 22 aan. Hij belicht weer een ander aspect. Uit zijn brief blijkt (hoofdstuk 1 vers 1) dat hij schrijft aan bekeerde Joden in de

verstrooiing. Hij schrijft hun: *'U echter bent een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilige natie, een volk tot een eigendom, opdat u de deugden verkondigt van Hem die u uit de duisternis heeft geroepen tot zijn wonderbaar licht, u die vroeger geen volk was, maar nu Gods volk bent, die aan geen barmhartigheid deel had, maar nu barmhartigheid hebt verkregen'* (1 Petrus 2 vers 9, 10). Het laatste deel van dit vers verwijst duidelijk naar Hosea 2 vers 22. Petrus wilde hiermee duidelijk maken dat de gelovige Joden aan wie hij schreef, toen al in de betrekking tot God stonden die het hele volk pas in de toekomst zal hebben. Als Joden van nature stonden ze onder het oordeel dat God in Hosea had bekendgemaakt. Als bekeerde Joden waren ze al als Gods volk aangenomen en hadden ze zijn barmhartigheid reeds verkregen. Dat ze door hun geloof in de Heer Jezus bij de gemeente waren gevoegd is ook waar, maar dat feit wordt hier niet door Petrus genoemd. Het is hem erom te doen, zijn Joodse broeders te laten zien wat zij, door het geloof in de Messias, van God hadden ontvangen.

Overweldigd door Gods goedheid

Zoals we al bij de naam Jizreël hebben gezien, worden hier ook de andere namen door Gods genade ten goede veranderd. In hoofdstuk 1 betekenden ze oordeel. Hier krijgen ze een positieve betekenis, die doet denken aan barmhartigheid en zegen. God ontfermt Zich over Lo-Ruchama (betekent 'geen ontferming'). Tegen Lo-Ammi (betekent 'niet mijn volk') zegt Hij: *'Gij zijt mijn volk.'* Het volk kan bij zoveel goedheid alleen maar uitroepen: *'Mijn God.'* Daarmee geeft het uitdrukking aan al de gevoelens van dankbaarheid, bewondering en lofprijzing, die hun harten vervullen. Dit doet denken aan wat we in Johannes 20 van Thomas lezen. Thomas is een beeld van het overblijfsel, dat pas tot geloof komt als het de opgestane Heer ziet. Maar als Thomas Hem ziet, zegt hij, met eerbied en ontzag vervuld: *'Mijn Heer en mijn God'* (Johannes 20 vers 28).

HOOFDSTUK 3

Korte inhoud

Ook in dit hoofdstuk wordt Israëls geschiedenis in beeld gebracht: Hosea moest opnieuw zijn overspelige vrouw als echtgenote accepteren, maar zonder een echt huwelijk met haar te sluiten. Hij zou haar tot een eenzame vrouw maken. Zo zou God ook met Israël doen: Hij zou het volk een tijd lang eenzaam maken, zonder koning enz. Dat is de situatie van Israël op dit moment. Maar in de toekomst zal het zich bekeren en tot de HERE en zijn heil komen. Dit korte hoofdstuk laat Israëls verleden, heden en toekomst zien: vers 1-3 het verleden, vers 4 het heden en vers 5 de toekomst.

3 vers 1: *De HERE zei tot mij: Ga weder heen, bemin een vrouw, die zich door een ander laat beminnen en overspelig is, gelijk de HERE de Israëlieten bemint, die zich tot andere goden wenden en minnaars zijn van druivenkoeken.*

Van kwaad tot erger

We kunnen ons voorstellen hoe het met Gomer van kwaad tot erger moet zijn gegaan. Waar steeds wordt teruggevallen in bepaalde vormen van kwaad, kan de situatie nooit verbeteren, alleen maar slechter worden. Verbetering treedt pas op als een radicale breuk met het verleden plaatsvindt. Waarschijnlijk is Gomer, na haar diverse 'uitstapjes', steeds weer bij Hosea teruggekomen. Ondanks alle pijn en verdriet die hij door haar overspelig gedrag heeft gevoeld, heeft hij haar steeds weer opgevangen. Telkens zal hij gehoopt hebben dat ze echt met de zonde zou breken. Telkens werd hij in zijn liefde, trouw en zorg voor haar teleurgesteld: weer werd ze hem ontrouw. Tot ze wegging en wegbleef. Het is mogelijk dat Hosea, na de geboorte van het derde kind, haar heeft moeten wegsturen, zoals ook God zijn volk heeft weggestuurd, verstrooid. Het is ook mogelijk dat ze er zelf van door is gegaan.

Het gepraat van mensen

Wat zullen de mensen daar over hebben gepraat. Hij zal goed bedoeld medelijden hebben gehoord. Ook zal hij ongevoeligheid met zijn situatie hebben ervaren. Opgemerkt kan zijn: 'Dat is toch ook wat, dat ze je heeft laten zitten met de kinderen. Dat heb je toch niet aan haar verdiend. Maar aan de andere kant: Man wees er blij om. Dit was toch ook geen leven. Nu krijg je weer rust in je huis.' Hierop zijn tal van variaties denkbaar. Maar situaties zoals die van Hosea zijn uniek. Ik heb er in hoofdstuk 1 al het een en ander over gezegd. Het hart dat huilt van de pijn die iemand in zulke omstandigheden voelt, is niet met goedbedoelde woorden te troosten en de pijn wordt er niet minder door.

Hosea moet Gomer terugnemen

Zoals Hosea met Gomer heeft gehandeld, heeft God ook met Israël gedaan. Steeds opnieuw heeft Hij haar zijn liefde getoond. Als het woord van de HERE tot Hosea komt dat hij haar weer tot vrouw moet nemen, is dat omdat God dit ook met Israël zal doen. Hij heeft zijn volk ook niet voor altijd verstoten. God zal geen opdracht geven een andere vrouw te beminnen dan zijn eigen wettige vrouw. Daar zou geen boodschap voor Israël in zitten. Het gaat hier om Gomer, maar haar naam wordt niet genoemd, omdat het vanzelf spreekt dat het om haar gaat. Ook gaat het meer om de omstandigheden waarin ze terecht is gekomen dan om haar persoon. Dat zij hier niet 'uw vrouw' wordt genoemd, maar 'een' vrouw, wijst mogelijk op de vervreemding die er tussen Hosea en haar is ontstaan door haar gedrag. Dat zal het uitvoeren van Gods opdracht nog zwaarder hebben gemaakt.

De opdracht om lief te hebben

Bij hoofdstuk 1 vers 3 ben ik al ingegaan op deze opdracht om lief te hebben. Naar aanleiding van de opdracht die Hosea hier krijgt, is het toch noodzakelijk deze opnieuw te benadrukken, door te wijzen op de valse motieven om onder deze opdracht uit te komen. Hosea moet haar terugnemen, ondanks het feit dat hij misschien niets meer voor haar 'voelde'. Het gevoel heeft zeker vandaag de overhand en wordt zelfs norm van handelen. Hosea krijgt de opdracht: 'Ga...

bemin. 'Houden van' is dus een opdracht. Je hoort het nogal eens, zowel van ongetrouwden als van getrouwden: 'We voelen niets meer voor elkaar, dus gaan we maar uit elkaar.' Maar dat je 'niet meer verliefd bent' is geen geldige reden om uit elkaar te gaan. Het is zelfmisleiding om aan zo'n excuus geldigheid te geven. Het is ook ongehoorzaamheid aan God en dus zonde. De vraag is niet of ik iets voor mijn vrouw voel, maar of ik gehoorzaam wil zijn aan de opdracht van God. De taal van het Nieuwe Testament zegt het zo: *'Mannen, hebt uw vrouwen lief, evenals ook Christus de gemeente heeft liefgehad en Zichzelf voor haar heeft overgegeven'* (Efeziërs 5 vers 25). Liefhebben is niet slechts een gevoel, het is bovenal een daad. De man moet zijn vrouw liefhebben. Dat kan als de liefde van God in ons woont, want God is liefde. Alleen liefde tot de Héér maakt ons geschikt om zijn opdracht uit te voeren. De Heer vroeg niet aan Petrus of hij de lammeren en schapen liefhad, maar of hij Hém liefhad. Als dat het uitgangspunt is voor elke dienst, komt daarna vanzelf de liefde voor de lammeren en de schapen.

Wat Hosea moet doen is wat God zal doen

Hosea moest naar Gomer gaan en haar liefhebben zoals God zijn volk liefhad. Het is niet voldoende te weten dat God liefde is, we moeten er ook naar handelen. Hij had Gomer lief voordat zij hem ontrouw werd. Hij moet haar ook liefhebben na haar ontrouw en wel door haar uit die situatie te redden. Evenals in hoofdstuk 1 geeft God zijn reden voor deze zware opdracht: in het terugnemen van Gomer, zou Hosea Gods liefde voor zijn volk illustreren. Israël had, net als Gomer, alle recht op herstel verspeeld. Maar genade zocht haar op. Niet in de eerste plaats om haar te herstellen, maar meer om haar te verlossen uit de situatie waarin zo door haar eigen schuld terecht was gekomen. Daarna zou ze hersteld worden. *'Want als een verlatene en diep bedroefde vrouw heeft u de HERE geroepen, als een vrouw uit de jeugdtijd, nadat zij versmaad werd – zegt uw God. Een kort ogenblik heb Ik u verlaten, maar met groot erbarmen zal Ik u tot Mij nemen; in een uitstorting van toorn heb Ik mijn aangezicht een ogenblik voor u verborgen, maar met eeuwige goedertierenheid ontferm Ik Mij over u, zegt uw Losser, de HERE'* (Jesaja 54 vers 6–8).

Druivenkoeken

Israël had, evenals Gomer, van het leven een feest gemaakt, een feest zonder God. Door ongeoorloofde verbindingen aan te gaan meende het volk voordeliger uit te zijn, meer uit het leven te kunnen halen. Ze vergaten dat door hun handelwijze niet *zij* meer uit het leven haalden, maar dat het leven *uit hen* werd gehaald. Echt leven is alleen mogelijk in verbinding met de levende God. De afgoden zijn dood, dode materie. De druivenkoeken, gemaakt van de vrucht van de wijnstok, symboliseren vreugde, want God is bij zijn volk en Hij versterkt hen. Dat valt af te leiden uit 2 Samuël 6 vers 19; 1 Kronieken 16 vers 13 en Hooglied 2 vers 5. Als deze koeken worden gegeten in verbinding met de afgoden wordt ook duidelijk waarin het volk zijn vreugde en kracht zoekt. Het is eens te meer een bewijs hoe God uit hun gedachten was verdwenen, hoe ze Hem waren vergeten (2 vers 12).

3 vers 2: *Toen kocht ik haar voor vijftien zilverstukken en anderhalve homer gerst.*

Een slaaf van de zonde

Hosea moet zijn vrouw loskopen. Zo werkt dat als iemand de zonde gaat dienen: die persoon moet worden losgekocht. Gomer was de slaaf van een ander geworden. Wat haar als vrijheid toelachte, bleek haar naar slavernij te voeren. Ze meende vrij te zijn, maar werd een slaaf. Dat gaat altijd zo bij het dienen van de zonde. *'Ieder die de zonde doet, is een slaaf van de zonde'* (Johannes 8 vers 34). De duivel probeert ons wijs te maken dat we buiten God vrij zijn, maar zoals Gomer merk je dat je dan slaaf wordt. Maar precies zoals Hosea gaat ook God de mensen achterna en wil hun zijn heil schenken.

Een slaaf wordt vrijgekocht

Wat zal het vernederend voor Hosea zijn geweest om naar de man te moeten gaan waar zijn vrouw nu was. Mogelijk was ze zo diep gezonken dat ze slavin was geworden. Hij trof haar aan op een slavenmarkt, waar ze te koop werd aangeboden omdat haar minnaar wellicht op haar was uitgekeken. Hij moet met de man gaan onderhandelen om zijn eigen vrouw weer terug te krijgen. Ze worden

het eens over de prijs. Hosea hoeft nog minder dan de prijs van een slaaf voor haar neer te tellen en nog wat in natura. (Vijftien zilverstukken is de helft van de prijs voor een slaaf, Exodus 21 vers 32). Meer was zij haar bezitter niet waard. De anderhalve homer gerst herinnert aan armoede: gerst was het voedsel van de armen. Het lijkt erop dat Hosea zijn hele kapitaal afgeeft en dat aanvult met iets in natura. Hosea moest haar eenvoudig vrijkopen. Dat heeft God ook met zijn volk gedaan: *'Want Ik, de HERE, ben uw God, de Heilige Israëls, uw Verlosser; Ik geef Egypte, Ethiopiërs en Seba als losgeld in uw plaats. Omdat gij kostbaar zijt in mijn ogen en hooggeschat en Ik u liefheb, geef Ik mensen voor u in de plaats en natiën in ruil voor uw leven'* (Jesaja 43 vers 3, 4). Alleen echte liefde ziet iets in het voorwerp dat — door zoveel ontrouw — slechts waard is om verworpen te worden.

3 vers 3: *En ik zei tot haar: Vele dagen zult gij blijven zitten; gij zult geen ontucht bedrijven, geen man toebehoren; en ook ik zal tot u niet komen.*

Wel terug, maar nog niet hersteld

Hosea neemt Gomer mee naar huis en geeft haar huisarrest. Opnieuw is dat een beeld van wat God zou doen met Israël. Israël is weggevoerd en leeft al eeuwen geïsoleerd onder de volken. Maar er komt een tijd dat ze zullen terugkeren en de HERE zullen zoeken. Ook Gomer wordt geïsoleerd, ze zit als een slavin in haar eigen huis. Maar Hosea heeft ook geen omgang met haar. Deze tuchtmaatregel, een teruggetrokken leven in eenzaamheid en van alle omgang met een man uitgesloten, dient ervoor dat ze tot bezinning komt. Ze zou geen gelegenheid meer krijgen om overspel te bedrijven en ontucht te plegen met andere mannen. Ook van een normale relatie met haar man was geen sprake.

Geen kwaad doen en geen goed doen

We kunnen deze situatie ook toepassen op het persoonlijke leven. Het zou kunnen zijn dat iemand met zijn leven in een isoleercel zit. Hij is de zonde beu. Kwaad doet hij niet, maar er is ook geen goeddoen. Er is geen echt leven. Als iemand zich dat gaat realiseren, kan God dat leven geven. Maar deze situatie kan ook worden toegepast op een christelijke gemeenschap. Ze hebben het kwaad

weggedaan. Vervolgens hebben ze zich uit angst voor het kwaad zo geïsoleerd, dat er helemaal niets meer van hen uitgaat. Als men zich dat gaat realiseren, breekt voor God de tijd aan om echt leven te geven. Gaat men echter door met het verblijf in die 'isoleercel', dan is de kans groot dat de ellende groter wordt dan deze ooit was. Daarvoor waarschuwt de Heer Jezus in Mattheüs vers 43—45: *'Wanneer nu de onreine geest van de mens is uitgevaren, gaat hij door dorre plaatsen, op zoek naar rust, en vindt die niet. Dan zegt hij: Ik zal terugkeren naar mijn huis waar ik ben uitgegaan. En als hij komt, vindt hij het leegstaan, geveegd en geordend. Dan gaat hij heen en neemt zeven andere geesten met zich mee, bozer dan hijzelf, en zij komen binnen en wonen daar; en het laatste van die mens wordt erger dan het eerste. Zo zal het ook zijn met dit boze geslacht.'*

Vele dagen

Het '*vele dagen*' wijst op een onbepaalde tijd. Gomer was die hele periode wel van Hosea (hij had haar immers gekocht), maar van een normale betrekking was geen sprake. Ze moest als een weduwe blijven zitten, tot hij bij haar zou komen. Zoals gezegd is dit de situatie van Israël nadat God het volk had teruggebracht uit de ballingschap. Toen veel later de Heer Jezus tot zijn volk kwam, wilden ze Hem niet. *'Hij kwam tot het zijne en de zijnen hebben Hem niet aangenomen'* (Johannes 1 vers 11). Niet alleen hebben ze Hem niet aangenomen, ze hebben Hem zelfs verworpen! Wat daarvan het gevolg is, wordt in het volgende vers gezegd.

3 vers 4: *Want vele dagen zullen de Israëlieten blijven zitten zonder koning en zonder vorst, zonder offer en zonder gewijde steen, zonder efod of terafim.*

Israëls situatie sinds het kruis

In dit vers komen enkele bijzonderheden naar voren, die in hoofdstuk 1 en 2 niet aan de orde zijn geweest. Het eerste hoofdstuk gaf de algemene positie waarin het volk zich bevond en het door Gods oordeel werd geplaatst, terwijl in hoofdstuk 2 verschillende details nader werden ingevuld. Dit hoofdstuk geeft duidelijkheid over de vernedering en de geïsoleerde positie van Israël. En dat niet voor even, maar voor onbepaalde tijd, met aan het eind haar invoering in de overvloedige zegen. In dit ene, vierde vers komt de hele situatie

naar voren waarin Israël zich reeds vele eeuwen bevindt. Geen enkele Jood kan ontkennen dat dit vers de actuele situatie op treffende wijze weergeeft. De *'vele dagen'* is de tijd na het kruis. Al die tijd is het volk al *'zonder koning en zonder vorst'*, dus zonder een erkende regering met een officieel staatshoofd. Dit geldt vooral voor de tien stammen, die verstrooid zijn. Ook zijn ze *'zonder offer'*: ze hebben geen eredienst waarbij ze tot God naderen op de grondslag van het offer. Maar ook zijn ze *'zonder gewijde steen'*: dat waren aan de afgoden gewijde stenen die Israël moest vernielen (Exodus 23 vers 24), maar die in Israël vaste voet aan de grond hadden gekregen (2 Koningen 3 vers 2; 10 vers 26—28; 17 vers 10). De gewijde steen stelt de afgodische aanbidding voor die Israël van de omliggende volken had overgenomen. Het volk zou dus zonder ware en valse middelen van aanbidding zijn. Tenslotte waren ze *'zonder efod'* (het hogepriesterlijk kleed): er is geen priesterlijke bemiddeling om de HERE te raadplegen. Maar ook de *'terafim'* ontbreekt: er is, in plaats van de priesterlijke raadpleging, ook geen raadplegen van de afgoden door middel van de daarvoor geëigende middelen. Het mag een wonder worden genoemd dat, ondanks het ontbreken van wat noodzakelijk lijkt om als volk te kunnen bestaan, Israël al de eeuwen door is blijven bestaan. Het is eens te meer een bewijs van de waarheid en betrouwbaarheid van de Bijbel die aan Israël onvoorwaardelijke beloften van God toeschrijft. Dat God deze tijd van het *'isolement'* van Israël gebruikt voor het bijeenbrengen van de gemeente is een waarheid die in het Nieuwe Testament wordt ontvouwd.

3 vers 5: *Daarna zullen de Israëlieten zich bekeren, en de HERE, hun God, zoeken, en David, hun koning, en bevende komen tot de HERE en tot zijn heil — in de dagen der toekomst.*

Daarna...

Het *'daarna'* waarmee dit vers begint, ligt nog in de toekomst en ziet op de tijd van Christus' terugkeer op aarde en zijn zegenrijke regering. *'David, hun koning'*, is de Heer Jezus, de ware David. Bij zijn eerste komst is nauwelijks naar Hem gezocht. Ja, een paar wijzen uit het oosten, die zijn ster hadden gezien, kwamen om Hem te aanbidden. En ook Herodes zocht Hem, maar dan om Hem te doden. Verder waren er nog een paar mensen die oog voor Hem hadden. Maar het volk als zodanig? Dat heeft Hem verworpen. In de toekomst zal dat anders zijn. Wat in Ezechiël 37 vers 23 en 24 staat, sluit

uitstekend aan bij wat Hosea hier en in het vorige vers zegt: *'Niet langer zullen zij zich verontreinigen met hun afgoden, hun gruwelen en al hun overtreedingen, maar Ik zal hen verlossen van alle afvalligheid waarmee zij gezondigd hebben, en hen reinigen, zodat zij Mij tot een volk zullen zijn en Ik hun tot een God zal zijn. En mijn knecht David zal koning over hen wezen; één herder zal er voor hen allen zijn.'* God heeft niet voorgoed afgerekend met zijn volk. Israël wordt ook niet opgenomen in de gemeente. Wel de individuele Jood die zich bekeert tot het christendom, maar die houdt dan op Jood te zijn (Kolossers 3 vers 11). In het laatste der dagen zullen ze door zijn heil (of: goedertierenheid, zoals andere vertalingen zeggen) worden aangetrokken, er zelfs door overstelpt worden. Het woord *'bevende'* wijst op eerbied, die gepaard gaat met schaamte over het feit dat ze Hem hebben verlaten.

Bekering, de eerste stap op weg naar herstel

Het uiteindelijke herstel van Israël onder de zegenrijke regering van de Messias, waarbij het zal genieten van alle beloofde zegeningen, begint als het volk zich bekeert. Bekering is de eerste noodzakelijke stap om met God in contact te komen. Dat gebeurt als een mens (of, in dit geval, een volk) inziet dat hij geleefd heeft met zijn rug naar God toe. Als Hij zich van die weg bekeert, draait hij zich om en kan, zodoende, naar God kijken. Wie God in 'het gezicht' kijkt, kan niet anders dan erkennen dat Hij heilig is. De mens zelf kan slechts erkennen dat hij onheilig en zondig is en dat God hem daarvoor moet oordelen. Maar nu heeft hij zich omgekeerd, naar God toe, omdat hij wordt aangetrokken door Gods goedertierenheid. God moet de mens die in zijn zonden volhardt, straffen, maar de mens die zijn zonden belijdt, die vindt bij Hem ontferming. Bij Israël is het moment van de bekering aangebroken als Zacharia 12 vers 10 in vervulling gaat: *'Ik zal over het huis Davids en over de inwoners van Jeruzalem uitgieten de Geest der genade en der gebeden; zij zullen Hem aanschouwen, die zij doorstoken hebben, en over Hem een rouwklacht aanheffen als de rouwklacht over een enig kind, ja, zij zullen over Hem bitter leed dragen als het leed om een eerstgeborene.'* Door de werking van Gods Geest zal het volk zijn zonde, begaan door de verwerping van de Heer Jezus, hun Messias, belijden en daarover berouw hebben. De droefheid die het inzien van hun zonde bewerkt, is een droefheid in overeenstemming met God. Zo'n droefheid over begane zonden

'bewerkt een onberouwelijke bekering tot behoudenis' (2 Korinthiërs 7 vers 10). Of het nu een volk of een enkeling betreft, hiermee begint alle ware herstel.

HOOFDSTUK 4

Korte inhoud

Zowel de gang van zaken bij het gewone volk als de handelwijze van de godsdienstige leiders worden vermeld. In felle woorden wordt de aanklacht gedaan. Vers 6 geeft de kern weer van alle afwijking en verval. Als er geen kennis is van wat God wil, komt men tot de meest zondige praktijken. Door de hardnekkigheid van hun zondig gedrag moet God het oordeel brengen. Hij zal zijn handen van hen aftrekken en hen aan zichzelf overlaten. Dit uiteindelijke oordeel komt als volgt tot stand: eerst geeft God aan dat Hij niet meer naar hen wil luisteren. Daarna, in vers 14, zegt Hij dat oordeel geen zin heeft, om tenslotte, in vers 17, met het ergste oordeel te komen door het volk aan zichzelf over te laten. Een mens of een volk kan namelijk geen erger oordeel treffen dan aan zichzelf te worden overgelaten, zonder enige hulp.

Inleiding

Na de eerste drie hoofdstukken die de inleiding op het boek vormen, volgt nu het hoofddeel van Hosea's profetie. Hierin doet de Heilige Geest een verontwaardigd beroep op Israëls geweten vanwege het toenemend kwaad. De eerste hoofdstukken lieten ons de periode van de regering van Jerobeam II zien. Wat nu volgt in hoofdstuk 4 vers 1 tot hoofdstuk 6 vers 3 verplaatst ons in een later deel van de geschiedenis van Israël (de tien stammen). Dat wordt duidelijk uit de zinspelingen op de koningsmoorden. Zo'n zinspeling treffen we bijvoorbeeld aan in hoofdstuk 4 vers 2 waarbij we kunnen denken aan Zacharia, de laatste telg uit het geslacht van Jehu, die door Sallum werd vermoord en aan Sallum die op zijn beurt door Menahem werd vermoord. De opvolger van Menahem, zijn zoon Pekahia, werd door Pekah vermoord en die werd op zijn beurt door Hosea, de laatste koning van het tienstammenrijk, vermoord. De profeet Hosea noemt hun namen niet; hij wil het volk alleen zijn morele toestand voorhouden. In dit deel van de profetie wordt veel gesproken over de leidslieden van het volk en andere

hoofdverantwoordelijken, zoals de priesters en de profeten. Van het schitterende toekomstperspectief, waarmee elk van de eerste drie hoofdstukken eindigt, was in de dagen van de profeet niet veel te zien. Toch doorbreekt regelmatig een straal van hoop de reeks van aanklachten die de profeet over het volk uitgiet. Deze stralen van hoop zijn kenmerkend voor alle 'schrijvende' profeten.

4 vers 1: Hoort het woord des HEREN, gij Israëlieten, want de HERE heeft een rechtsgeding met de bewoners van het land, omdat er geen trouw, geen liefde en geen kennis Gods is in het land.

Oproep om te luisteren

De eerste oproep die tot het hele volk wordt gedaan is die om te horen. Van wie mag God meer verwachten dat zij naar Hem zullen luisteren dan van hen die belijden zijn volk te zijn? Ze willen wel luisteren naar een troostwoord. Maar willen ze ook luisteren als er vermaning komt, als er een aanklacht tegen hen wordt ingediend? De Heer is de aanklager. Aanvankelijk klinkt de aanklacht nog vrij algemeen. Wat we in de verzen 1 en 2 lezen, herinnert aan Romeinen 3 vers 9—19. Daar staat een beschrijving van wat een mens zonder God is en doet. Die beschrijving geldt voor alle mensen, zonder uitzondering. Maar Hosea spreekt Gods volk aan. Dat maakt zijn aanklacht des te indringender.

Wat bij Gods volk ontbreekt

Hosea wijst in dit vers op zaken die hij bij het volk mist. Ze hadden er wel moeten zijn! In het volgende vers spreekt hij over zaken die wel bij het volk aanwezig zijn, terwijl die er juist niet behoorden te zijn. Het eerste dat ontbreekt is trouw. Hiermee worden zowel betrouwbaarheid, als oprechtheid en eerlijkheid bedoeld. Ook de liefde ontbreekt, wat wil zeggen dat goedheid en welwillendheid niet worden gevonden. Als derde gemis wordt de kennis van God genoemd. Deze kennis, die volgens hoofdstuk 2 vers 19 in de toekomst wel aanwezig zal zijn, ontbreekt hier volledig. Dit gemis aan kennis komt voort uit innerlijke vervreemding van God, dat wil zeggen dat het hart niet meer op God is gericht. Het gevolg kan niet anders zijn dan zedelijke verwildering. In dit hoofdstuk staat het gebrek aan de kennis van God centraal (zie vers 1, 6 en 14). Alle wantoestanden zijn daarvan een gevolg. Als de kennis van God ontbreekt kan er niets

goeds worden verwacht. Met kennis wordt niet een verstandelijke kennis bedoeld. Die komen we zelfs bij de duivel tegen. Het gaat hier om een diepe, innige, persoonlijke relatie, een kennen met het hart. Om zulk kennen te kunnen ervaren, is het noodzakelijk het Woord van God te bestuderen. Van iemand die eerlijk is, zal zijn kennis van God zichtbaar worden in zijn manier van leven. God kennen én in het kwaad leven passen niet bij elkaar. Wie gewoon is zonden te bedrijven, kent God niet! Paulus wijst meerdere keren op deze onwetendheid als oorzaak van zondige opvattingen en een daaruit voortvloeiend zondig gedrag. Zie bijvoorbeeld 1 Korinthiërs 15 vers 34; Efeziërs 4 vers 17—19; 1 Thessaloniërs 4 vers 13.

4 vers 2: *Vloeken, liegen, moorden, stelen en echtbreken! Men pleegt geweld, bloedbad volgt op bloedbad.*

Gods geboden overtreden

Als trouw, liefde en kennis van God ontbreken is er ruim baan voor allerlei soorten ongerechtigheid of zonden. Als de band met God is doorgesneden, heeft dat ook kwalijke gevolgen voor de verhoudingen tussen mensen onderling. Waar Gods rechten worden miskend, wordt dat wat normaal is tussen mensen ook uit het oog verloren. Dat zien we al bij Adam en Eva. Zodra zij van God zijn afgevallen, vallen ze ook elkaar af. Ze geven elkaar de schuld. Ook bij hun kinderen wordt het niet erkennen van Gods rechten zichtbaar: Kaïn slaat Abel dood. Uit de zonden die Hosea met korte, krachtige woorden opsomt, blijkt hoe het volk de wet van God met voeten treedt. Verschillende geboden worden hier op grove wijze overtreden: vloeken (zweren, om een leugen te bevestigen) is een overtreding van het derde gebod, liegen van het negende, moorden van het zesde, stelen van het achtste en echtbreken van het zevende (zie Exodus 20 vers 1—17). Hieronder ga ik kort op elk van deze geboden in. De overtreding van het zesde gebod, het moorden, wordt door Hosea extra benadrukt. De uitdrukking *'bloedbad volgt op bloedbad'* luidt letterlijk 'bloedige daad raakt aan bloedige daad'. Blijkbaar was het moorden een heel gewone zaak geworden die veelvuldig plaatsvond. Het leek alsof de ene moord de volgende aanraakte, alsof het een soort moordestafette was. Hierdoor werd het land van bloedschuld vervuld (vgl. 2 Koningen 21 vers 16; Psalm 106 vers 38).

Vloeken

Met vloeken wordt het eed zweren bedoeld. Hiermee wordt dat wat gezegd is, bekrachtigd. We moeten in dit verband vooral denken aan leugenachtige uitspraken die voor absoluut waar moeten doorgaan. Dit staat in verband met het derde gebod: *'Gij zult de naam van de HERE, uw God, niet ijdel gebruiken, want de HERE zal niet onschuldig houden wie zijn naam ijdel gebruikt.'* God zegt in Leviticus 19 vers 12: *'Gij zult bij mijn naam niet vals zweren en zo de naam van uw God ontheiligen: Ik ben de HERE.'* De Heer Jezus leert ons in Mattheüs 5 vers 33—37 de ware bedoeling van dit gebod. De eed waarover het daar gaat, heeft betrekking op het onderling verkeer tussen mensen in het leven van alle dag. Er waren ook toen al mensen, die hun woorden met het zweren van een eed kracht wilden bijzetten. Dat gebeurde vooral als hun eerlijkheid in twijfel werd getrokken. De Heer verbiedt dit soort zweren (of vloeken). Het is een bewijs van zwakheid of mogelijk zelfs leugenachtigheid als wij onze woorden vergezeld laten gaan van allerlei krachttermen en daarmee geloofwaardig willen overkomen. *'Maar'*, zo zegt de Heer, *'laat uw woord ja echter ja zijn, en uw nee nee; en wat meer is dan dit is uit de boze'* (Mattheüs 5 vers 34, 37). Men moet ons kennen als mensen die te vertrouwen zijn in wat ze zeggen. Niet leugenachtig, niet dubbelzinnig, maar betrouwbaar, eerlijk. Kent iedereen ons zo?

Liegen

Nauw verwant aan vloeken of zweren is liegen. Het gaat hier om duidelijk en bewust onwaarheid spreken. Wie dat doet, overtreedt het negende gebod: *'Gij zult geen vals getuigenis spreken tegen uw naaste.'* Vloeken of zweren is meer een persoonlijke zaak, maar bij liegen is ook een ander betrokken. De waarheid wordt geweld aangedaan, meestal om de ander in een kwaad daglicht te stellen. Dat gebeurt om er zelf beter van te worden of in elk geval niet slechter. Meer nog dan bij vloeken, blijkt hier de verdorven verhouding tussen de leden van Gods volk. In de gemeente in Efeze kwam dit kwaad ook voor. En vandaag komt het voor in de gemeente te 'Overal', als u begrijpt wat ik bedoel. Paulus heeft voor die situatie de volgende aanbeveling: *'Legt daarom de leugen af en spreekt de waarheid, ieder met zijn naaste, want wij zijn leden van elkaar'* (Efeziërs 4 vers 25). De leugen moet voor God worden beleden als

zonde en op die manier worden weggedaan. Het is trouwens heel kortzichtig om als leden van de gemeente tegen elkaar te liegen. We zijn immers leden van elkaar. De gemeente wordt in de Bijbel vergeleken met een lichaam (bijv. in Efeziërs 1 vers 23 en Kolossers 1 vers 18). Het is gewoon te dwaas eraan te denken, dat het ene lid van mijn lichaam iets zou doen waardoor het andere lid beschadigd zou worden of pijn zou lijden. Daardoor loopt het hele lichaam schade op. Welnu, zo is het ook gesteld in onze verhouding ten opzichte van elkaar als leden van het lichaam van Christus. Maar daar moet dan iets positiefs voor in de plaats komen: de waarheid en over de waarheid spreken met elkaar. Dat bouwt op. Waarover en hoe praten wij met elkaar?

Moorden

Bij liegen tegen de naaste wordt de naaste kwaad gedaan. Moord gaat nog een stapje verder. Wie iemand vermoordt, belet hem verder te leven. Dan wordt het zesde gebod overtreden: *'Gij zult niet doden.'* Niet alleen wordt de persoon het leven ontnomen, het is voor hem ook niet meer mogelijk te genieten van wat God gegeven heeft. Het was Gods bedoeling dat zijn volk zou leven in een land overvloeiende van melk en honing. Daaraan komt voor de vermoorde persoon een abrupt einde. Misschien dat we niet vlug de kans lopen een ander te vermoorden. Toch komt het woord van Johannes in zijn eerste brief wel heel erg op ons af als hij zegt: *'Ieder die zijn broeder haat, is een mensenmoordenaar, en u weet dat geen mensenmoordenaar eeuwig leven in zich heeft wonen'* (1 Johannes 3 vers 15). Het is niet Gods bedoeling dat wij proberen onze broeder en zuster het leven te benemen, maar juist het leven voor hem of haar zo aangenaam mogelijk te maken. Dat kan alleen als er in plaats van haat, liefde in onze harten is. Als de liefde in onze harten werkzaam is, zullen wij, in plaats van onze broeder het leven te benemen, zelfs in staat zijn het leven voor onze broeder af te leggen. De liefde die in staat is dit op te brengen, hebben we leren kennen in de Heer Jezus die zijn leven daadwerkelijk voor ons heeft afgelegd. *'Hieraan hebben wij de liefde gekend, dat Hij zijn leven voor ons heeft afgelegd; ook wij behoren het leven voor de broeders af te leggen'* (1 Johannes 3 vers 16). Alleen door te zien op Hem kunnen we het opbrengen onszelf helemaal voor onze broeder of zuster weg te cijferen opdat zij van het

ware leven, het leven met de Heer Jezus, kunnen genieten. Geven wij onze broeder en zuster de ruimte om te leven?

Stelen

Stelen wil zeggen aan een ander iets ontnemen wat hem toebehoort. Dit is een overtreding van het achtste gebod. Het gaat wel minder ver dan moord, want daarbij ontnem je iemand zijn leven. Bij stelen gaat het om iemands eigendommen, waarvoor de dief geen respect heeft. In vers 28 van het al eerder aangehaalde Efeziërs 4 staat iets voor iedereen die zijn handen niet kan thuishouden: *'Laat hij die een dief was, niet meer stelen, maar veeleer arbeiden en met zijn handen het goede werken, opdat hij kan meedelen aan hem die gebrek heeft.'* Ook hier wordt aan de ene kant de zonde veroordeeld, terwijl er iets positiefs voor in de plaats wordt gesteld. De opdracht is dat er gewerkt moet worden. In praktische zin een heel verstandige zaak. Wie niets doet, loopt groot gevaar op een verkeerde manier aan inkomsten te komen. Door te werken kan iemand in zijn eigen onderhoud voorzien. Maar werken is geen 'must' om alleen in de *eigen* behoeften te kunnen voorzien. Paulus, geleid door de Heilige Geest, zegt dat de gelovigen moeten werken, juist ook om mee te delen aan anderen die gebrek hebben. Dat is nu typisch christelijk. Daar komt de ander eerst en dan pas denk je aan jezelf. Zo werkt dat in Gods gemeente. Wat doen wij met onze bezittingen, zowel stoffelijk als geestelijk? Stellen wij die ook ter beschikking van onze medegelovigen?

Een andere vorm van stelen

Bij stelen gaat het meestal om materiële zaken, maar het is ook mogelijk om in immaterieel opzicht te stelen. *'Daarom zie, Ik zal de profeten! luidt het woord des HEREN, die mijn woorden van elkaar stelen'* (Jeremia 23 vers 30). Het gaat er dus om dat je dingen kunt zeggen waaruit blijkt dat je alleen een ander napraat, zonder dat je er zelf over hebt nagedacht. We kunnen ook iemands eer stelen, dat wil zeggen, met de eer gaan strijken die iemand anders toekomt. In plaats daarvan wordt ons gezegd dat we moeten eren wie eer toekomt (Romeinen 13 vers 7). Dan nog iets: De Heer Jezus heeft ieder lid van de gemeente een gave gegeven. De bedoeling daarvan is dat we de andere leden daarmee dienen. Iemand anders dienen betekent dat

door mijn dienst de ander beter kan functioneren, dus zijn of haar taak meer tot eer van de Gever kan verrichten. Zo zijn alle leden een gave aan elkaar. Als we die gave gebruiken 'tot verheerlijking' van onszelf of we doen helemaal niets met onze gave, dan plegen we diefstal. We beroven de gemeente van het gebruik van de gave. Een gave is niet iets om ons op te beroemen. Hij is ook maar gekregen: *'En wat hebt u dat u niet hebt ontvangen? En als u het dan hebt ontvangen, waarom beroemt u zich alsof u het niet had ontvangen?'* (1 Korinthiërs 4 vers 7). Wat doen wij met onze gave?

Echtbreken

Hosea besluit zijn opsomming van zonden met echtbreken, een inbreuk op het zevende gebod: *'Gij zult niet echtbreken.'* Over het huwelijk en de ontrouw daarin is bij de bespreking van de hoofdstukken 1 en 3 al veel gezegd. In de verhoudingen die tussen mensen kunnen bestaan is het huwelijk de meest hechte. De huwelijksband is niet alleen hecht, hij is in Gods oog zelfs onverbreeklijk. *'Wat dan God heeft samengevoegd, laat een mens dat niet scheiden'* (Mattheüs 19 vers 6). Let wel, er staat 'wat', niet 'wie'. Het woordje 'wat' geeft aan dat het gaat om de instelling van het huwelijk op zich. Wat door de band van het huwelijk is samengevoegd, mag niet worden gescheiden. Alleen in geval van overspel is echtscheiding toegestaan (niet: verplicht!), omdat door de daad van overspel het huwelijk in feite al verbroken is. Nu is ook hier, net als in het geval van moord, misschien het gevaar van overspel niet direct aanwezig. Toch is het gevaar dat het gebeurt vele malen groter dan bij moord. De Heer Jezus wijst op dit gevaar in Mattheüs 5 vers 27, 28: *'U hebt gehoord dat gezegd is: U zult geen overspel plegen. Maar Ik zeg u, dat ieder die een vrouw aanziet om haar te begeren, al overspel met haar heeft gepleegd in zijn hart.'* Als de Heer dat al tegen zijn discipelen zegt, is het zeker voor ons geen overbodige luxe dit woord ter harte te nemen. De wereld waarin we leven is voor een groot deel op seks gericht. Onderzoeken hebben uitgewezen dat ook mensen die zich christen noemen, regelmatig naar seksprogramma's op de TV kijken. En wat zullen onderzoeken uitwijzen die erop gericht zijn in kaart te brengen hoeveel christenen via internet seks-sites bezoeken? De uitslag ervan belooft niet veel goeds. De Heer Jezus geeft de oplossing waardoor we niet in dit gevaar hoeven te vallen: zonder pardon alles wegdoen uit ons leven

wat ons tot zonde kan verleiden. *‘Als nu uw rechteroog u een aanleiding tot vallen is, trekt het uit en werp het van u;... En als uw rechterhand u een aanleiding tot vallen is, hak die af en werp die van u’* (Mattheüs 5 vers 29, 30).

4 vers 3: *Daarom treurt het land, en al wat erin woont verkwijnt, zowel het gedierte des velds als het gevogelte des hemels; ja zelfs de vissen der zee komen om.*

De vloek op de schepping

Als de mens zijn verbinding met God verbreekt, heeft dat drastische gevolgen voor de verhoudingen tussen mensen onderling. Dat zagen we in het vorige vers. Maar dat is niet het enige gevolg. Het handelen van de mens levend in de zonden, heeft ook gevolgen voor zijn natuurlijke omgeving, de schepping. Als gevolg van de zonden die in vers 2 zijn genoemd heeft God het land moeten oordelen door het de regen te onthouden. In 1 Koningen 17 en 18 en Joël 1 is sprake van dezelfde tuchtiging van God. Het resultaat daarvan, de droogte, gaf het land een troosteloze aanblik. Door het hele Oude Testament heen zijn de zonde van het volk en de toestand van het land nauw met elkaar verbonden. Als Gods volk naar Hem luistert is er overvloed, als ze ongehoorzaam zijn wordt het land ‘geslagen’ en is er schaarste.

De ontrouw van de mens als beheerder van de schepping

Wat voor Israël geldt, geldt ook voor de hele schepping. In Romeinen 8 vers 22 staat: *‘Want wij weten dat de hele schepping tezamen zucht en tezamen in barensood is tot nu toe.’* In vers 20 staat dat dit het gevolg is van het handelen van de mens. Daardoor levert de schepping nu haar overvloed niet, zoals dat in het vreedrijk wel zal gebeuren. Ook de verstoorde verhoudingen in het dierenrijk zijn een gevolg van de zonde van de mens. De mens was oorspronkelijk gesteld *‘te heersen over de vissen der zee en over het gevogelte des hemels en over het vee en over de gehele aarde en over al het kruipend gedierte dat over de aarde kruipt’* (Genesis 1 vers 28). Als de mens God trouw was blijven dienen, zou dat zegen voor de schepping betekend hebben. Maar de mens heeft door te zondigen

de schepping meegesleept in zijn afval van God. God had de mens op de aarde geplaatst om die te bebouwen en te bewaren en te heersen over de dieren (Genesis 2 vers 15). Daarvan is niets terechtgekomen. Net zoals vroeger in Israël, zijn ook in onze tijd de gevolgen van de zonde in de schepping zichtbaar.

4 vers 4: Laat maar niemand een aanklacht inbrengen en laat maar niemand een terechtwijzing uiten, aangezien mijn aanklacht u geldt, o priester!

God klaagt aan

Daar zitten ze, allemaal in de beklagdenbank. Het is een hele rij: volk, vorsten, priesters, profeten. Je ziet ze naar elkaar kijken. Maar dat hoeven ze echt niet te doen. Niemand hoeft een beschuldigende vinger naar een ander uit te steken. Ze zijn allemaal schuldig, niemand gaat vrijuit. Elkaar aanklagen zou de zaak alleen maar slechter maken. Soms heeft een aanklacht als resultaat dat men inziet dat de beschuldiging terecht is. Maar aanklagen heeft ook in dat opzicht geen zin meer omdat er geen hoop is op herstel (vgl. 2 Kronieken 25 vers 16). De priesters moesten wél worden aangeklaagd, een aanklacht die God Zelf voor zijn rekening neemt. Zij waren hoofdverantwoordelijk voor het verval, omdat zij daarin voorgingen. Het betreft hier geen priesters van de HERE, maar hen die dienden in de afgodsheiligdommen te Bethel en Dan en op andere plaatsen. Dat hele, valse priestergeslacht, dat het volk misleidde, zou God verdelen.

Heeft een aanklacht nu wél zin?

Wij leven aan het eind van de christelijke bedeling. We kunnen ons afvragen, hoe we de oren nog open krijgen voor de boodschap van God. Als van veel kansels wordt gepredikt dat je de Bijbel niet in alles serieus moet nemen, is het logisch gevolg dat de mensen niets meer serieus nemen van wat de predikanten verkondigen. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de kerken leeglopen. Er kleeft 'bloedschuld' aan de handen (de prediking) van de voorgangers. Maar wat de inhoud van de prediking ook is, degene die luistert naar een prediking, heeft zelf de verantwoordelijkheid om, aan de hand van het Woord van God, te toetsen of wat wordt gezegd waar is. Ieder die zich christen noemt is persoonlijk verantwoordelijk voor wat hij gelooft of

niet gelooft. De constatering dat de kerken leeglopen heeft sommigen ertoe gebracht naar populaire middelen te grijpen om de kerken weer vol te krijgen. Het moet aantrekkelijk worden gemaakt om te komen luisteren. De boodschap moet worden aangepast, of in elk geval de verpakking. Zelfs popgroepen omlijsten, in onze tijd, de diensten. Daardoor wordt de boodschap letterlijk overschreeuwd door de verpakking. God komt er niet meer doorheen met zijn woord. In bepaalde gevallen heeft het zelfs geen zin meer erop te wijzen. Laat dan de aanklacht maar achterwege.

4 vers 5: *Gij zult struikelen bij dag, en met u zal ook de profeet struikelen bij nacht, en verdelgen zal Ik uw moeder.*

Struikelen door blindheid

Als iemand overdag struikelt, gebeurt dat meestal door onoplettendheid. Men kan natuurlijk ook letterlijk blind zijn. De Heer Jezus past dit toe op de weg die Hij ging. Hij liet Zich leiden door zijn Vader, wandelde in zijn licht. Daardoor wist Hij volmaakt wat Hij moest doen zonder te struikelen. *‘Jezus antwoordde: Zijn er niet twaalf uren in de dag? Als iemand overdag wandelt, struikelt hij niet, omdat hij het licht van deze wereld ziet; maar als iemand ’s nachts wandelt, struikelt hij, omdat het licht niet in hem is’* (Johannes 11 vers 9, 10). Hierin is Hij een voorbeeld voor ons. Voor ons is Hij nu het licht der wereld en zegt tegen ons: *‘Wie Mij volgt zal geenszins in de duisternis wandelen, maar zal het licht van het leven hebben’* (Johannes 8 vers 12). Wie zonder licht is, hetzij door blindheid, hetzij door volslagen duisternis om hem heen, is gedoemd te struikelen. Voor wie blind is, maakt het geen verschil of het dag is of nacht. Dag en nacht zijn dan aan elkaar gelijk. De priesters en profeten die voorbeelden in het goede moesten zijn, deden het volk dwalen. Over de leidlieden in zijn dagen zegt de Heer Jezus: *‘Laat hen begaan. Zij zijn blinde leidlieden van blinden. Als nu een blinde een blinde leidt, zullen zij beiden in een kuil vallen’* (Mattheüs 15 vers 14). Evenals in de dagen van Hosea, had de Heer Jezus de hoop op herstel van deze farizeeën opgegeven. Daarom zegt Hij: *‘laat hen begaan.’* Maar ook evenals in Hosea, klaagt Hij juist deze leidlieden aan als Hij hen in Mattheüs 23 vers 16 en 17 aanspreekt met *‘Wee u, blinde leidlieden’* en *‘Dwazen en blinden’* en in vers 24 nog eens met *‘Blinde leidlieden’*.

Priesters en profeten

De soort profeten waarover Hosea het heeft, komen we ook tegen in 1 Koningen 22 vers 6. Soortgelijke priesters had Jerobeam I aangesteld, geheel naar eigen gedachten; ze kwamen uit alle lagen van het volk (zie 1 Koningen 12 en 13). Er waren geen priesters meer uit het door God uitverkoren geslacht. Die hadden allemaal de wijk genomen naar Juda, omdat *'Jerobeam en zijn zonen het hun onmogelijk maakten voor de HERE het priesterambt te bekleden'* (2 Kronieken 11 vers 13—16). Ongetwijfeld hebben ook de meeste ware profeten des Heren het in Israël niet kunnen uithouden. Alleen profeten als Hosea en vroeger Elia en Elisa waren daar te vinden omdat ze de opdracht van de HERE hadden ontvangen daar te prediken. Mocht er nog een beetje (een ongerechtvaardigde) hoop zijn dat het volk als geheel dan toch wel gespaard zou blijven, dan wordt ook die hoop weggenomen. Van het geheel is geen hulp te verwachten, want God zal het geheel verdoen. De valse priesters en profeten zullen tezamen met het ontrouwe volk, 'de moeder', worden verdelgd.

4 vers 6: *Mijn volk gaat verloren door het gebrek aan kennis. Omdat jij de kennis verworpen hebt, verwerp Ik u, dat jij geen priester meer voor Mij zult zijn; daar jij de wet van uw God vergeten hebt, zal ook Ik uw zonen vergeten.*

Gebrek aan kennis van God

Gebrek aan kennis bij het volk komt vooral voor rekening van de priesters. Juist zij hadden, samen met de Levieten, de opdracht aan het volk Gods wet te leren: *'Van Levi zei hij [dat is Mozes]:... zij onderwijzen Jakob uw verordeningen, Israël uw wet'* (Deuteronomium 33 vers 8, 10); *'En zij [dat zijn de priesters] zullen mijn volk het onderscheid leren tussen heilig en niet heilig en het onderscheid doen kennen tussen onrein en rein'* (Ezechiël 44 vers 23); *'Want de lippen van de priester bewaren kennis en uit zijn mond zoekt men onderricht in de wet, want een bode van de HERE der heerscharen is hij'* (Maleachi 2 vers 7). Gods oordeel over de priesters schied in dat Hij hen uit zijn nabijheid zou verwijderen. Het grote voorrecht van de priester was immers dat zij in de tegenwoordigheid van God mochten zijn? Maar God kon hen daar niet langer dulden. God spreekt nog wel over 'mijn volk', (zie ook vers 12), maar het zou niet lang meer duren

of Hij zou hen 'Lo Ammi', 'niet-mijn volk' moeten noemen. Het gebrek aan kennis kwam niet omdat ze geen licht hadden, maar omdat ze het licht haatten! Ze waren niet op een dwaalweg omdat ze de weg niet wisten, maar omdat ze er totaal niet naar verlangden Gods weg te gaan. Zij waren geworden als de mensen van wie Job zei: *'Maar tot God zeiden zij: Wijk verre van ons, want aan de kennis uwer wegen hebben wij geen lust'* (Job 21 vers 14).

Slecht voorbeeld doet slecht volgen

De houding en het gedrag van priesters en volk hadden niet alleen gevolgen voor henzelf. Als ouders de kennis van God verwerpen, kunnen ze ook niets aan hun kinderen overdragen. De gevolgen van een Godloze opvoeding laten zich gemakkelijk raden: ook de kinderen zullen niet vragen naar God. Als kinderen niet leren hun Schepper te gedenken, mogen ze niet verwachten dat hun Schepper hun gedenkt. Een voorbeeld van door God verworpen priesterzonen zien we in de zonen van Eli. Eli had zijn zonen geen kennis van God bijgebracht. Dit is Gods verwijt aan Eli: *'Waarom veracht gij mijn slachtoffer en mijn spijsoffer, die Ik in mijn woning voorgeschreven heb, eert gij uw zonen boven Mij, en doet u te goed aan het beste deel van elk spijsoffer van mijn volk Israël?'* (1 Samuël 2 vers 29). De houding van Eli bepaalde het gedrag van zijn zonen. En door hun gedrag ging men in Israël het offer minachten (1 Samuël 2 vers 17). De verachting die Eli's zonen voor het offer toonden, wordt Eli aangerekend. God kan niet anders doen dan Eli en zijn huis het priesterschap ontnemen (1 Samuël 2 vers 30, 31; 3 vers 12-14).

Bijbelstudie

De kennis van het Woord van God is voor *ieder* lid van Gods volk van het grootste belang. Alleen door het lezen en bestuderen van de Bijbel is het mogelijk tot eer van God te leven. Maar ook hier speelt de tijdgeest Gods volk parten. Er wordt nauwelijks meer gevraagd naar bijbelstudielectuur. Men is meer uit op boeken die gemakkelijk lezen en aansluiten bij het gevoel. Die markt is nog lang niet verzadigd. Natuurlijk zijn er ook goede, geloofsopbouwende boeken, zeker als het gaat om boeken die vanuit een herderlijke bewogenheid met de kudde geschreven zijn. Dat zal blijken uit het aantal verwijzingen naar de Bijbel. Vaak is het zo dat men afhaakt zodra er

enige inspanning wordt gevraagd. Soms wordt zelfs het verwijt gemaakt dat je niet bij alles een bijbeltekst moet aanhalen! Nu zeg ik ook weer niet dat het altijd even wijs is om lukraak teksten te citeren. Waar het me om gaat is de houding die je vandaag in de christenheid tegenkomt: er is nauwelijks meer interesse voor het graven in het Woord van God, en juist daardoor worden zijn gedachten ons meer eigen. Deze list van de satan doet het goed. De oproep van Jesaja moet ook nu weer worden gehoord: *'Tot de wet en tot de getuigenis! Voor wie niet spreekt naar dit woord, is er geen dageraad'* (Jesaja 8 vers 20). Terug naar de Schrift! Wie meent het zonder te kunnen, zal het licht niet zien, maar in de duisternis blijven dolen.

Tip voor gezonde bijbelstudie

Ik heb nog een tip voor gezonde bijbelstudie die ik hier graag doorgeef. Om op een goede en vruchtbare manier de Bijbel te bestuderen en daarna ook anderen met Gods woord te dienen, zijn de elementen van Ezra 7 vers 10 van doorslaggevend belang: *'Want Ezra had er zijn hart op gezet om de wet des HEREN te onderzoeken en haar te volbrengen, en om in Israël inzetting en verordening te onderwijzen.'* In dit vers wordt duidelijk dat het in de eerste plaats gaat om de kennis van het hart (vgl. Efeziërs 1 vers 17, 18) en niet om pure hoofdkennis. Vervolgens is het nodig om dat wat we weten ook zelf in praktijk te brengen. En, tenslotte, is het pas dan mogelijk om door God gebruikt te worden zijn volk te onderwijzen.

4 vers 7: Hoe talrijker ze werden, des te meer zondigden zij tegen Mij. Hun eer zal ik in schande verkeren.

Misbruik maken van wat God geeft

'Talrijker worden' doet denken aan getalsmatige groei. Maar bij het woord *'talrijker'* zit ook de gedachte aan een toenemen in eer en aanzien. Hoe het ook zij, of ze nu in aantal toenamen of in waardigheid en mogelijk macht, het resultaat is een toename in de zonde. Als we de geschiedenis van de mensheid bezien, blijkt telkens weer dat verkregen grootheid door de mens is misbruikt tot zelfverheffing, terwijl God werd vergeten. Maar God zal hen tegenkomen. Als hun aantal hun eer is, zal God dit aantal zo verminderen dat hun aantal een schande wordt. Zijn ze trots op hun aanzien? Nou, God zal hen verachtelijk maken zodat ieder die hen

ziet het hoofd zal schudden. Beroemen ze zich op hun rijkdom? God zal hen arm maken. God treft de mens juist in de dingen waarop hij zich beroemt. Dat zien we bijvoorbeeld bij het oordeel van de eerstgeborenen in Egypte, vlak voor de bevrijding van Israël (Exodus 11; 12 vers 29, 30). Op die eerstgeborenen hadden de Egyptenaren hun hoop gevestigd. Maar God *'sloeg alle eerstgeborenen in hun land, de eerstelingen van hun ganse kracht'* (Psalm 105 vers 36). God doet dat echter pas na vele waarschuwingen. Zo gaat Hij ook om met zijn volk Israël en met de gemeente. Alles waarop een mens, vooral de christen, zich beroemt ten koste van God moet Hij wegnemen.

4 vers 8: *Van de zonde van mijn volk eten zij, en op zijn ongerechtigheid zetten zij hun zinnen.*

Het 'voordeel' van de zonde

Zonde kan 'voordeel' opleveren. Voor de priesters betekende het extra broodwinning. Hoe meer het volk zondigde, hoe meer zij te eten hadden. Als een lid van het volk had gezondigd, moest er een zondoffer worden gebracht. Het offerdier ging naar de priester die het voor de zonde offerde. Van dat zondoffer at de priester, dat was een voorschrift: *'De priester die het als zondoffer offert, zal het eten;'* ... *'Allen die van het mannelijk geslacht zijn onder de priesters, zullen het eten'* (Leviticus 6 vers 26, 29). God wilde door dit voorschrift bereiken dat de priester zich met die zonde vereenzelvigde, er als het ware innerlijk de afschuw van voelde. Maar wat Hosea zegt, geeft wel een ander beeld. Letterlijk zegt hij dat zij de zonden van het volk 'verslonden'. Ze waren er gulzig op uit dat het volk zondigde om er maar zoveel mogelijk winst bij te halen. Ze smulden er niet alleen letterlijk van, maar ook figuurlijk: ze genoten als ze de zonde van anderen zagen. Ook wij zijn in staat veroordelend te spreken over de zonden van anderen en er toch heimelijk van te genieten. Dat is een heel kwalijke zaak. Het is nog kwalijker als de zonde van de ander ons op de een of andere manier voordeel oplevert.

Aflaat

Het kwaad waar Hosea op wijst, is te vergelijken met de aflaat van de Roomse kerk. Dit gebruik is geruime tijd naar de achtergrond verdwenen, maar de laatste tijd wordt er weer meer op gewezen. Dit gebruik sluit aan op de behoeften van de mens om iets te doen of te

betalen voor iets dat verkeerd is gegaan. De Roomse kerk vaart er wel bij. Hoe meer mensen zondigen en daarvoor een aflaat willen, des te meer komt er in de kas van de kerk. In plaats van de stem te verheffen tegen de zonde en ervoor te waarschuwen, wordt op deze manier de zonde in bedekte termen gestimuleerd. Natuurlijk wordt gezegd dat het verkeerd is wat gebeurde. Maar alleen door een oprechte belijdenis voor God en het besef wat het Christus heeft gekost voor die zonde het oordeel te dragen, zal als uitwerking hebben dat men meer begrip krijgt van de ernst van de zonde. Zolang er een bepaalde tegenprestatie voor een bedreven zonde wordt gevraagd, heeft men nog niets begrepen van het werk van Christus. Het gevolg is dat men ook de zonde niet ziet zoals God die ziet. Daardoor kan er met de zonde handel worden gedreven. Zonde bedrijven is een bezigheid geworden waar de kerk, of de geestelijkheid, een slaatje uit kan slaan.

4 vers 9: *En het wordt: zo priester zo volk. Daarom zal Ik zijn wandel aan hem bezoeken en zijn handel hem vergelden.*

Zo priester zo volk

'*Zo priester zo volk*' wil zeggen dat het volk de priesters ging nadoen. Het slechte voorbeeld van de priesters vond navolging. Een belangrijke waarschuwing voor iedereen die een vooraanstaande positie te midden van Gods volk bekleedt: De weg van God af ga je niet alleen. Er zijn altijd mensen die je op die weg volgen. Maar de leiders hebben niet alleen de schuld. Het volk heeft een eigen verantwoordelijkheid. Als zij hun leiders volgen op hun verkeerde weg, doen ze dat omdat die weg hun bevalt. Hier geldt het gezegde: Een volk krijgt de leiding die het verdient. Tussen die beide bestaat een wisselwerking. Volk en priester stijfden elkaar in het kwaad. Het volk wil graag leiders hebben die hun naar de mond praten en de leiders vinden een gewillig oor voor hun verdorven leringen. '*Want er zal een tijd zijn dat zij de gezonde leer niet zullen verdragen, maar naar hun eigen begeerten voor zichzelf leraars zullen verzamelen, om zich het gehoor te laten strelen; en zij zullen het oor van de waarheid afwenden en zich tot de fabels wenden*' (2 Timotheüs 4 vers 3, 4). Als voorgangers de zonde geen zonde meer noemen, of zonde zelfs goedpraten, is het niet vreemd dat het 'kerkvolk' het ook niet meer zo nauw neemt en steeds minder rekening houdt met de wil van God.

Dan worden leiders verleiders. God zal hun verkeerde wegen en daden aan hen bezoeken.

Leiding geven in de Heer

Het is erg belangrijk dat we bidden voor hen die leiding geven, opdat ze dat zullen doen *'in de Heer'* (1 Thessaloniërs 5 vers 12). *'In de Heer'* geeft aan dat het leiding geven niet moet gebeuren in eigen kracht, maar in de kracht van de Heer. Eigen inzichten moeten onderworpen worden aan Hem. Hij alleen kan het goede inzicht in problemen geven. Daarom moet het leiding geven plaatsvinden in volle afhankelijkheid van de Heer. De manier waarop leiding wordt gegeven moet als het ware omgeven zijn door zijn aanwezigheid. Dat zal zo zijn als het gebeurt in zijn gezindheid.

4 vers 10: *Dan zullen zij eten, maar niet verzadigd worden; zij zullen ontucht bedrijven, maar niet talrijk worden; want zij hebben nagelaten de HERE te vereren.*

Niet verzadigd en niet talrijk worden

De bezoeking en vergelding die in het vorige vers werd aangekondigd, wordt in dit vers uitgewerkt. De priesters en het volk konden dan wel denken dat de zonde voordeel opleverde, maar nooit zouden ze er een voldaan gevoel aan overhouden. In een iets ander verband lezen we in Micha 6 vers 14: *'Gij zult eten en niet verzadigd worden, maar de honger in uw binnenste zal blijven.'* Dat ze onverzadigbaar waren, was het gevolg van het oordeel van God. In letterlijke zin kunnen we hierbij denken aan een speciale vloek van God, waardoor de heilzame werking van de spijs werd weggenomen of zelfs in het tegendeel veranderd. In zijn (onjuiste) beoordeling van Job zinspeelt Zofar op deze mogelijkheid. Samen met zijn beide andere vrienden beschuldigde hij Job van heimelijke zonden. De aanwijzingen daarvoor meende hij te zien in het lijden dat Job doormaakte. Een van de dingen die Job volgens Zofar als straf op de zonde kreeg, was dat *'zijn spijs verandert in zijn ingewanden, zij wordt addervenijs in zijn binnenste. Schatten slokte hij in, maar hij moet ze weer uitspuwen, God drijft ze uit zijn buik'* (Job 20 vers 14, 15). Wat door Zofar ten onrechte op Job werd toegepast, zou mogelijk door Hosea bedoeld kunnen zijn. In elk geval geeft de zonde nooit de bevrediging waarnaar wordt gezocht. Hetzelfde geldt voor de ontucht

die bedreven werd, mogelijk met het oog op een talrijk nageslacht. God zou ervoor zorgen dat er niets van overbleef. Hoe zou God hun wandel en handel kunnen zegenen, terwijl zij met Hem geen rekening hielden? Aan het vereren van de HERE dachten zij niet. Al hun daden waren erop gericht zoveel mogelijk zichzelf te bevoordelen, zowel qua bezit als qua aanzien.

4 vers 11: *Ontucht, wijn en most nemen het verstand weg.*

Behoed uw hart

'Verstand' kan ook worden vertaald met 'hart'. In Spreuken 4 vers 23a vermaant Salomo zijn zoon: *'Behoed uw hart boven al wat te bewaren is.'* Dat had Israël niet gedaan. Ze hebben hun hart opengezet voor de vijanden *'ontucht, wijn en most'*. Die hebben hun hart in beslag genomen. En als hoererij, wijn en most eenmaal in het hart zijn toegelaten, gaan ze de hele mens beheersen en maken hem tot een slaaf. Wie wel eens met zulke mensen te maken heeft, doet de schokkende ontdekking hoe willoos zulke mensen vaak zijn. Ze hebben absoluut geen kracht meer om met de zonde te breken. Het mag een wonder heten als mensen van deze verslaving afkomen. De meesten redden dat ook niet op eigen kracht. Zeker is er kracht in de Heer om te helpen, maar vaak schakelt Hij daarbij mensen in. Als hart of verstand niet in gemeenschap met de Heer blijft, is er geen juist zicht meer op de alledaagse dingen van het leven. Het gebrek aan een bezonnen beoordeling vindt vooral zijn oorzaak in een losbandig omgaan met het huwelijk (ontucht) en een overmatige verlangen naar aardse genoegens (wijn en most). Als het hart daarop is gericht, is het weg bij God. Hij vraagt juist ons hart: *'Mijn zoon, geef mij uw hart'* (Spreuken 23 vers 26), *'want daaruit zijn de oorsprongen des levens'* (Spreuken 4 vers 23b). Als wij ons hart aan God geven, zal onze hele handel en wandel op Hem gericht zijn en daardoor wordt Hij geëerd.

4 vers 12: *Mijn volk raadpleegt zijn hout, en zijn staf moet het voorlichten. Want een geest van ontucht doet hen dwalen, zodat zij zich in ontucht aan hun God onttrekken.*

Afgoderij en bijgeloof

De gevolgen die ontstaan als het verstand of het hart niet meer op God gericht zijn, worden hier zichtbaar. Het volk, dat God nog

smartelijk *'mijn volk'* noemt, neemt zijn toevlucht tot de algemene praktijk van de heidense, afgodische volken. Ze vragen om leiding aan een stuk hout! God wordt ingeruild voor een houten afgodsbeeld en een toverstaf. Hoe minder er rekening wordt gehouden met God des te meer ruimte komt er voor bijgeloof. Jeremia stelt dit dwaze bijgeloof scherp aan de kaak als hij zegt: *'Zij, hun koningen, hun vorsten, hun priesters en profeten, die tot een stuk hout zeggen: Gij zijt mijn vader, en tot een steen: Gij hebt mij gebaard. Want zij keren Mij de nek toe en niet het aangezicht'* (Jeremia 2 vers 26, 27). De dwaasheid van dit handelen wordt door Jesaja, in hoofdstuk 44 vers 14—17 op sarcastische wijze geschilderd. Hij maakt hun onzinnigheid duidelijk door te zeggen dat de mens de helft van een stuk hout gebruikt als brandhout, om zich daarbij te warmen of om er brood op te bakken, maar van de andere helft maakt hij een god waarvoor hij zich neerbuigt. Iedere mens met een beetje verstand, ziet de bespottelijkheid ervan in. Maar ja, wat wil je als je verstand op nul is gezet door hoererij, wijn en most (vers 11). Dan verval je tot zulke dwaasheden. De mens kan nu eenmaal niet zonder een voorwerp van verering. Als hij God niet vereert (vers 10b), vervalt hij tot afgoderij en bijgeloof.

Een geest van ontucht

Afgoderij en bijgeloof staan niet op zichzelf. Zij worden gevoed door een geest van ontucht, waarvan de atmosfeer zwanger is. Allen die zich niet aan Gods gezag onderwerpen, zich daar in feite aan onttrekken, komen onder het beslag van die geest van ontucht en worden erdoor beïnvloed. Dit voert tot geestelijk overspel. Op het terrein van de zonde is altijd een satanische geest actief, waaraan iemand die zich op dat terrein begeeft, zich uitlevert. Daarvoor is men wel zelf verantwoordelijk. Zij die de uitspraken van God in zijn Woord negeren en te rade gaan bij de wereld en het vlees, raadplegen in feite hun hout en vragen om voorlichting aan hun staf. Ook hier is de parallel tussen de dagen van Hosea en de onze helder. Het is in de christenheid mogelijk geworden voor een geest van ontucht om werkzaam te zijn. Steeds meer wordt het contact met de wereld gezocht. De aangevoerde motieven, als zou het gaan om vanuit dat contact de wereld onder de invloed van het christendom te brengen, deugen niet. De Heer Jezus heeft gezegd: *'Zij zijn niet van de wereld, zoals Ik van de wereld niet ben'* (Johannes 17 vers 16). Wie dat

vergeet en de wereld gaat nadoen om succes te hebben, zelfs al gaat dat met de mooiste motieven om bijvoorbeeld ingang voor het evangelie te krijgen, raakt onder invloed van de geest van ontucht, en die *'doet hen dwalen'*. We moeten niet wijzer willen zijn dan wat God ons in zijn Woord zegt.

4 vers 13: *Op de toppen der bergen slachten zij offers en op de heuvelen ontsteken zij die, onder eik, populier en terebint, omdat de schaduw ervan aangenaam is. Daarom bedrijven uw dochters ontucht en plegen uw schoondochters overspel.*

De plaats van aanbidding

God had Jeruzalem uitgekozen als enige plaats van aanbidding. Israël, de tien stammen, had die plaats na de scheuring de rug toegekeerd. Als vervanging daarvoor had Jerobeam I Bethel en Dan bedacht, met de kalveren als voorwerpen om te aanbidden. Maar daarbij was het niet gebleven. Ook op andere plaatsen hadden zij, naar heidens model, afgodische offerdiensten ingevoerd. Met het invoeren van de heidense praktijken sleepten zij ook hun dochters mee in hun ontucht. Het volk vond het daar aangenaam toeven. Het voelde aan als een beschermende schaduw tegen de hete stralen van de zon. Het was er aangenaam, omdat het geweten heerlijk buiten schot bleef; aangenaam, omdat je in een zelfbedachte eredienst alles naar je eigen hand kunt zetten; aangenaam, omdat je gevoel daar lekker aan zijn trekken komt. In veel verfijnder vorm kunnen we dit alles, in allerlei variaties, op het christelijk erf waarnemen. In Deuteronomium 12 had God zijn volk gewaarschuwd: *'Gij zult alle plaatsen volkomen vernietigen, waar de volken, wier gebied gij in bezit neemt, hun afgoden gediend hebben, op hoge bergen en op heuvels en onder elke groene boom... Niet alzo zult gij de HERE, uw God, dienen'* (vers 2—4). Verder maakt God daar duidelijk hoe Hij het wél wil hebben: *'Maar de plaats, die de HERE, uw God, uit het gebied van al uw stammen verkiezen zal om daar zijn naam te vestigen, om daar te wonen, die zult gij zoeken en daarheen zult gij gaan. Daarheen zult gij brengen uw brandoffers en uw slachtoffers'* (vers 5, 6a).

De schaduw

Meer dan ooit is de christenheid doordrenkt van het gevoel *'ieder voor zich en God voor ons allen'*. Dat mag aardig klinken, maar

deze opvatting is echt in strijd met Gods wil! Niemand heeft het recht zelf een eredienst te bedenken. Ook kan niemand zich zomaar aansluiten bij een al bestaande, maar door mensen bedachte eredienst, omdat hij zich daarin het meest kan vinden, zich het prettigst voelt, waar *'de schaduw ervan aangenaam is'*. In Deuteronomium 12 spoort God de Israëliet aan op zoek te gaan naar de plaats waar Hij woont. Later blijkt dat Jeruzalem te zijn. In het Nieuwe Testament spoort God de gelovige aan te zoeken naar de plaats waarvan de Heer Jezus heeft gezegd: *'Want waar twee of drie vergaderd zijn in mijn naam, daar ben Ik in hun midden'* (Mattheüs 18 vers 20). Uit het verband waarin dit vers staat, blijkt dat het gaat om het samenkomen van de plaatselijke gemeente. Daar mogen de offers van lof en dank worden gebracht. Daar kan de schaduw van de Geliefde worden ervaren, zoals de bruid in Hooglied 2 vers 3 zegt: *'Als een appelboom onder de bomen des wouds, zo is mijn geliefde onder de jonge mannen.'* God verlangt ernaar met de zijnen samen te komen, niet op elke willekeurige plaats, maar op de plaats waar Hij kan wonen. Dat wil zeggen, waar Hij rust heeft, omdat men zich aan Hem onderwerpt. Als niet Hij en zijn Woord norm zijn, maar de dienst wordt aangepast aan de smaak van de mens, mag het negatieve resultaat geen verbazing wekken: *'Daarom bedrijven uw dochters ontucht en plegen uw schoondochters overspel.'* Van een eredienst die veel elementen bevat die het vlees strelen, zal de uitwerking zijn dat onze kinderen helemáál voor het vlees gaan leven.

4 vers 14: *Ik zal aan uw dochters de ontucht niet bezoeken, die zij bedrijven, noch aan uw schoondochters het overspel dat zij plegen. Want zij zelf zonderen zich af met hoeren en brengen offers met aan ontucht gewijden. Zo komt het volk dat geen inzicht heeft, ten val.*

God trekt zijn handen van het volk af

Dat God de dochters in hun ontucht en overspel niet met zijn oordeel bezoekt, wil niet zeggen dat hij hun daden door de vingers ziet. God kan nooit zonde tolereren of op zijn beloop laten. Als God zijn handen van iemand aftrekt, betekent dat niet dat Hij toegeeflijk is. Hij handelt zo bij wijze van oordeel, omdat de persoon onverbetterlijk is. Door zo iemand aan de zonde prijs te geven, bezegelt God de keus die ten gunste van de zonde is gemaakt. Op zulke situaties doelt Paulus als hij zegt: *'En daar het hun niet goeddacht God te erkennen, heeft God hen overgegeven aan een verkeerd denken, om dingen te*

doen die niet betamen' (Romeinen 1 vers 28). Het Zich terugtrekken van God had — naast de kwestie met de (schoon)dochters — nog een reden. De ouderen gingen de jongeren voor in die zonde. Als kinderen zulke voorbeelden hebben, is hun dan iets kwalijk te nemen als zij zich op dezelfde of nog erger wijze aan ontucht en overspel schuldig maken? Zeker, volwassen kinderen hebben hun eigen verantwoordelijkheid. Maar zij die hen in het bedrijven van de zonde voorgaan, zijn nog schuldiger. Waar ouderen voorgaan is het ondoenlijk jongeren op zonde te wijzen. De bandeloosheid viert hoogtij en, in navolging van de schandelijke Kanaänitische normen, vindt men bij de offerplaatsen vrouwen die 'gewijd' zijn aan de afgod en zich overgeven aan prostitutie. Tot zulk gedrag komt een volk dat heeft *'nagelaten de HERE te vereren'* (vers 10). De val van Israël is onvermijdelijk geworden en niet meer te stuiten.

4 vers 15: Indien gij, o Israël, al ontucht bedrijft, laat dan toch Juda geen schuld op zich laden! Komt dus niet naar Gilgal, en gaat niet naar Beth-Aven, en zweert er niet: zo waar de HERE leeft!

Niet naar Gilgal en Bethel

Gilgal is de plaats waar God het volk zich voor de tweede maal heeft laten besnijden. Hierdoor zou de smaad van Egypte worden afgewenteld, zie Jozua 5 vers 2—9. En Bethel is de plaats waar hun voorvader Jakob de beloften van God ontving (Genesis 28 vers 10—19). Maar Gilgal, nota bene de plaats van waaruit het land veroverd werd, is verworden tot een plaats van afgoderij. En Bethel, dat huis van God betekent, had een gouden kalf gekregen. Daarom noemt de profeet het hier Beth-Aven, en dat betekent 'huis van ongerechtigheid'. Niet God woonde daar meer, maar de ongerechtigheid had er haar intrek genomen. Ze deinzen er zelfs niet voor terug de heilige naam van de HERE te verbinden met hun afgodische praktijken: ze zweren bij zijn naam. Daardoor verbond men de naam van de HERE met zonde hetgeen afschuwelijk is. Het zweren van een eed was op zich niet zondig, als het maar in oprechtheid voor Gods aangezicht gebeurde.

Juda gewaarschuwd

Israël en Juda worden nog apart genoemd. Er was dus nog onderscheid tussen de beide rijken. Juda beleefde een tijd van

opwekking onder Hizkia, tijdens de laatste dagen van de profeet Hosea, en nog later onder Josia, waarbij de gruwelen werden weggedaan uit het land (helaas niet uit de harten). Maar ook Juda zal struikelen (5 vers 5). Toch is het alsof de profeet met een schuin oog naar Juda kijkt en de mensen daar waarschuwt niet mee te gaan in de afval van God. (Het is mogelijk dat mensen uit Juda naar plaatsen in het tienstammenrijk kwamen om mee te feesten en dat Hosea hen op het oog heeft.) Bethel lag tegen de grens van Juda aan. Het zoeken van contact met wat zondig is, brengt in gevaar die zonde zelf te gaan bedrijven. *'Verkeerde omgang bederft goede zeden'* (1 Korinthiërs 15 vers 34). Waar je mee omgaat, word je mee besmet. Hoewel Hosea hoofdzakelijk in het noordelijk rijk profeteerde, verhief hij soms ook zijn waarschuwende stem tot Juda. Hier waarschuwde hij het zuidelijk gelegen koninkrijk zijn noorderbuur niet te volgen in diens afschuwelijke vormen van aanbidding.

Houdt afstand!

Om ergens vrij van te blijven, kun je er het beste zo ver mogelijk van verwijderd blijven. Het is soms levensgevaarlijk om plaatsen te bezoeken, louter uit nieuwsgierigheid. De sfeer kan iemand zomaar in zijn greep krijgen en voor men het in de gaten heeft doet men mee. Dit geldt vooral voor dingen waar de wereld zijn vermaak in zoekt. Maar het geldt ook voor allerlei godsdienstige manifestaties waar kundig op de emoties wordt ingespeeld. Emoties hebben zeker hun plaats in het dienen en eren van God. Maar zodra ze de norm voor het dienen en eren van God worden, wordt de ziel weggevoerd van de enige echte norm: het Woord van God. Daarin staat de scheiding tussen wat van God en wat niet van God is heel duidelijk aangegeven. De gelovige wordt gewaarschuwd zich verre te houden van alles wat uit ongelof is voortgekomen: *'Gaat niet met ongelovigen onder een ongelijk juk. Want welk deelgenootschap hebben gerechtigheid en wetteloosheid... En welke overeenkomst heeft Gods tempel met de afgoden? Want wij zijn de tempel van de levende God, zoals God gezegd heeft: 'Ik zal onder hen wonen en wandelen en Ik zal hun God zijn en zij zullen mijn volk zijn'. Daarom, gaat weg uit hun midden en scheidt u af, zegt de Heer en raakt niet aan wat onrein is.'* De heerlijke belofte die aan het gehoorzamen aan deze opdracht is verbonden, is voor het geloof aantrekkelijk genoeg: *'En Ik zal u aannemen; en Ik zal u tot Vader zijn, en u zult Mij tot*

zonen en dochters zijn, zegt de Heer, de Almachtige. Daar wij dan deze beloften hebben, geliefden, laten wij onszelf reinigen van alle bevelking van het vlees en van de geest, en de heiligheid voleindigen in de vrees van God' (2 Korinthiërs 6 vers 14 tot hoofdstuk 7 vers 1). Hoewel dit gedeelte gaat over de verbinding met de wereld, is de toepassing ervan op zaken die binnen het christendom worden gevonden, maar uit de wereld stammen, zeker gerechtvaardigd.

4 vers 16: Want Israël is weerspannig als een weerspannige koe. Nu zou de HERE hen weiden als een schaap in het ruime veld?

De ruimte in

Na de waarschuwing aan het adres van Juda, richt de profeet zich in dit vers weer tot Israël, het noordelijk gelegen rijk. Zoals een weerspannige koe het juk afschudt, zo weigerde Israël het juk van gehoorzaamheid aan God te dragen. Willen ze vrij zijn? Nou, ze zullen het zijn. 'Maar', zo lijkt Hosea met een zeker sarcasme te zeggen, 'als jullie je als een weerspannige koe gedragen, moeten jullie niet denken dat de HERE jullie als makke schapen zal behandelen.' De HERE zal met hen handelen als een herder met een eigzinnig lam: het mag zijn eigen gang gaan, maar het omkomen zal zeker zijn.

Zo is het ook nu nog. Wie het in de buurt van de Heer te benauwd vindt, mag 'de ruimte' opzoeken; niemand wordt gedwongen de Heer te dienen. Wie zijn juk als knellend ervaart, kan het afwerpen. Maar laat zo iemand wel bedenken: Ga ik bij de Heer vandaan, dan ga ik onvermijdelijk het verderf tegemoet. Een aan zichzelf overgelaten schaap is reddeloos verloren.

4 vers 17: Verknocht aan beelden is Efraïm. Laat hem geworden!

Verknocht aan beelden

Efraïm, de invloedrijkste stam, vertegenwoordigt hier heel Israël. 'Verknocht' wil zeggen 'innig gehecht zijn aan'. In plaats van verknocht te zijn aan God, is Efraïm met hart en ziel gehecht aan de afgoden. De afgodendienaar is niet de man die gebroken heeft met godsdienst, maar die deze juist beoefent. Voor Paulus is dat, in zijn gesprek met de heidense inwoners van Athéne, een welkom

aanknopingspunt. Toen hij door de stad liep, had hij veel afgodsbeelden gezien. Naar aanleiding daarvan begint hij zijn evangelieverkondiging in Handelingen 17 vers 22 met: *'Mannen van Athéne, ik zie aan alles dat u de goden bijzonder toegewijd bent.'* Van daaruit gaat hij hun de hun onbekende God prediken. Afgoderij is een valse voorstelling en representatie van God. Als bijvoorbeeld de Heer Jezus, Die alleen het beeld van God is, slechts gezien wordt als een goed mens, wordt afgoderij bedreven. Dan heeft men een valse voorstelling van God.

Laat hem geworden!

Trouw zijn aan de ware God kan nooit leiden tot een compromis, daarom: laat hem alleen! Nooit kunnen we de Heer Jezus gaan vergelijken met Boeddha, Mohammed en andere afgoden. Dan zouden we heel compromitterend bezig zijn. Hij staat buiten en boven elke vergelijking. We kunnen de Mohammedaan en de Joodse rabbi in hun godsdienst respecteren, maar nooit met hen op een gemeenschappelijk, godsdienstig platform staan. Zij zijn verknocht aan een valse voorstelling van God. Als de zaak met Israël toen, en met de christenheid vandaag, er zo voor staat, kan God niet anders dan het kwaad de vrije teugel geven. Dat kwaad zal zich ten volle openbaren en God zal zijn rechtvaardig oordeel erover voltrekken. Als God Efraïm, of wie dan ook, zo'n rust geeft, is dat omdat Hij alle hoop op verbetering heeft opgegeven. Als God zijn handen terugtrekt en de mens aan zichzelf overlaat, is dat een vreselijke zaak voor een mens. Een zelfde uitspraak zagen we ook al in vers 4 en 14a. Hiermee sluit God aan op wat Hij in Deuteronomium 32 vers 20 zegt: *'Ik wil mijn aangezicht voor hen verbergen en zien, wat hun einde wezen zal, want zij zijn een verkeerd geslacht, kinderen, die geen trouw kennen.'* En de Heer Jezus zegt over de onverbeterlijke farizeeën net zoiets: *'Laat hen begaan'* (Mattheüs 15 vers 14). Zij die niet door hun zonden verontrust worden, zullen erdoor te gronde gaan.

4 vers 18: *Is hun roes geweken, dan bedrijven zij schaamteloos ontucht. Vurig beminnen hun schilden schande.*

De schilden

Met *'hun schilden'* worden hun vorsten of regeerders bedoeld. Een schild dient tot bescherming. De vorsten zouden een

bescherming voor het volk moeten zijn. In Psalm 47 vers 10 wordt op soortgelijke wijze gesproken over mensen die een hoge positie bekleden. Van de edelen van de volken wordt daar gezegd: *'Want Godes zijn de schilden der aarde.'* Maar in plaats van beschermend op te treden, geven ze zichzelf over aan hun hartstochten en begeerten. Met een dergelijk leefgedrag gaat schaamteloosheid gepaard die leidt tot schande. Het is maar niet af en toe een zonde van overspel, maar ze zondigen voortdurend. Het zijn mensen *'die niet ophouden te zondigen'* (2 Petrus 2 vers 14).

4 vers 19: *Een wind heeft hen met zijn vleugels omsloten, en zij zullen beschaamd uitkomen met hun offers.*

Offers die beschaamd maken

Hosea beschrijft hier in zinnebeeldige taal hoe het volk zal worden weggevaagd in een snelle en schandelijke verwoesting. God *'stormt hen weg'* (Psalm 58 vers 10) met zijn oordeel over hen. Zij weigerden van God in vrede en gerechtigheid te leren en moeten daarom overgegeven worden aan *'een wind'*, dat is de Assyriër. Deze vijand zal hen volledig omsluiten, hen uit hun land wegvoeren en verstrooien. Dan zullen ze inzien dat al hun offers aan de afgoden geen baat hadden. Ze zullen beschaamd staan over hun eigen dwaasheid door zo aan de afgoden verknocht te zijn. Het bleken goden te zijn die geen enkele kracht bezitten om hulp te kunnen bieden. Door op die afgoden te steunen, maakten ze God tot hun vijand. De God, Die wel machtig is, maar Die zijn macht nu tegen hen gebruikt en hen verstroot. Wij mogen ons best afvragen aan wie wij onze offers geven. Als we niet oppassen, zullen wij ook beschaamd worden! Hoeveel van onze tijd, energie en van ons geld hebben wij *'geofferd'* aan het vlees en aan de wereld?

HOOFDSTUK 5

Korte inhoud

De profeet vervolgt zijn aanklacht. In dit hoofdstuk wordt ook het koningshuis erbij betrokken. Het zijn de leiders die het volk op het verkeerde spoor zetten, maar dat maakt het volk niet minder schuldig. Van *allen* wordt gezegd dat zij de HERE niet kennen (vers 4). Wanneer de HERE probeert hen door tucht tot inkeer te brengen, zoeken ze hulp bij de hen omringende volken (vers 13). Zo diep is het volk gezonken en zo diep kunnen ook wij zinken. Ook wij zijn immers geneigd onze hulp bij anderen te zoeken dan de Heer?!

5 vers 1: Hoort dit, gij priesters, en merk op gij huis Israëls, en neig het oor, gij huis des konings! Want u gaat het gericht aan, omdat gij een strik zijt geworden voor Mizpa en een uitgespannen net op de Tabor.

De oproep om te luisteren geldt voor iedereen

De profeet gaat verder met dat waarmee hij in hoofdstuk 4 was begonnen: het aanspreken van de priesters, het volk en nu ook het huis van de koning. Hij roept hen op: *'hoort dit...'*, *'merk op...'*, *'neig het oor...'*. Je hoort het hem smeken: 'Luister toch alsjeblieft allemaal eens goed naar mij!' Hij richt zich vooral tot hen die het voorbeeld hadden moeten geven in het goede, zoals de priesters en de koning. In de praktijk waren zij juist tot een strik voor het volk geworden. Zij die door hun positie in een directe betrekking stonden tot God, waren de meest schuldigen. Priesters, de godsdienstige leiders, en regeerders, de staatkundige leiders worden aangesproken. Maar ook het gewone volk ontkomt niet aan de ernstige prediking van Hosea. Alle lagen van het volk waren doortrokken van het kwaad van afgoderij en van allerlei andere vormen van kwaad die daaruit voortvloeiden.

Bedrog in de rechtspraak

Hosea herinnert de leiders aan de hun toevertrouwde taak om het recht te handhaven en eerlijk recht te spreken. De praktijk is dat iedereen die met een rechtszaak tot hen komt, zich in een valstrik begeeft: de leiders verdraaien het recht en mergelen het volk uit. Mizpa doet denken aan de dagen van Samuël: het was één van die plaatsen waar Samuël het volk richtte (1 Samuël 7 vers 16), dus waar het volk tot hem kwam met hun rechtszaken. Op de berg Tabor werd Israëls leger verzameld in de tijd dat Debora Israël richtte (Richteren 4). Beide plaatsen hadden dus een bijzondere, nationale en religieuze betekenis. Daar waar het volk mocht rekenen op rechtvaardige rechtspraak, deden de leiders aan rechtsverkrachting, alleen om hun macht en rijkdom te vermeerderen. Het volk werd erheen gelokt, maar in plaats van het recht te krijgen, werden de mensen naar allerlei afgodische en schandelijke praktijken geleid.

Je aansluiten bij vertrouwde namen en bekende begrippen, dat is een tactiek die de vijand graag hanteert om argeloze zielen in zijn greep te krijgen. Het is op zich niet voldoende om naar de plaats te gaan waar onze vaders de Heer dienden en ontmoetten. We moeten er ook van overtuigd zijn dat de Heer op die vertrouwde plaats nog steeds wordt gediend. We hebben er niets te zoeken als die plaatsen verworpen zijn tot plaatsen waar het vlees wordt gediend en de belangen van de mensen worden nagestreefd. Een ieder van ons mag zich ook best wel eens afvragen: Ben ik op de plaats waar ik de Heer wil dienen soms 'een strik' of 'een uitgespannen net' voor een ander, doordat mijn gedrag of woorden niet overeenstemmen met mijn belijdenis?

5 vers 2: De afvalligen hebben een diepe valkuil gemaakt; terwijl Ik door hen allen ben terzijde geschoven.

Afvalligen getuchtigd

Een oud en interessant Joods verhaal vertelt dat in Mizpa de afvalligen wachtten op Israëlieten die naar Jeruzalem gingen om te aanbidden: zij wilden hen vermoorden. Zo is Mizpa in dubbel opzicht een strik: 1. Waar recht wordt verwacht, is onrecht aan de macht en komt men bedrogen uit. 2. Wie via Mizpa wil reizen, loopt de kans vermoord te worden. Eens te meer blijkt dat de verhoudingen tussen

mensen volledig verstoord zijn als God aan de kant wordt gezet. Nu is de vertaling *'terwijl Ik door hen allen ben terzijde geschoven'* waarschijnlijk niet juist. De Statenvertaling geeft die beter weer: *'maar Ik zal hen allen een tuchtmeester zijn.'* Ook andere vertalingen hebben die of een soortgelijke lezing. De gedachte is duidelijk: God zal de onrechtsprekers en misleiders, de van Hem afvalligen, tuchtigen. Hij kan niet toestaan dat zijn naam met onrecht verbonden wordt.

5 vers 3: *Ik ken Efraïm, en Israël is voor Mij niet verborgen. Waarlijk, nu hebt gij, o Efraïm, ontucht bedreven; Israël heeft zich verontreinigd.*

Door God gekend

Wat God hier over Efraïm zegt, doet denken aan wat David in Psalm 139 bidt: *'HERE, Gij doorgrondt en kent mij; Gij kent mijn zitten en mijn opstaan, Gij verstaat van verre mijn gedachten; Gij onderzoekt mijn gaan en mijn liggen, met al mijn wegen zijt Gij vertrouwd. Want er is geen woord op mijn tong of, zie, HERE, Gij kent het volkomen'* (vers 1—4). Maar er is een groot verschil tussen Efraïm en David. In de aangehaalde verzen uit Psalm 139 getuigt David van Gods alwetendheid. Hij was zich ervan bewust dat God hem volkomen kende. Het maakte hem klein en tegelijk vol vertrouwen. Bij Efraïm of Israël was dat anders. Zij waren zich niet bewust dat God hen kende en al hun daden zag (vgl. Hosea 7 vers 2). God kende hen, maar zij kenden Hem niet (vers 4). God zegt dat Hij de ontucht van Efraïm en de verontreiniging van Israël kent; Hij noemt hun daden. Dat God zijn volk door en door kent, bewijst Hij door hun hun zonden voor te houden. Niets is voor Hem verborgen. Het is zelfs genade dat Hij zijn volk op hun zonden wijst. Hij wil hen ertoe brengen dat ze de zonde zullen zien zoals Hij die ziet, zodat ze hun zonden belijden en Hij kan vergeven. Daartoe komt een heel volk of een enkel mens alleen als er, zoals David, in oprechtheid gebeden wordt: *'Doorgrondt mij, o God, en ken mijn hart, toets mij en ken mijn gedachten; zie, of bij mij een heilloze weg is, en leid mij op de eeuwige weg'* (Psalm 139 vers 23, 24).

5 vers 4: *Hun daden gedogen niet, dat zij zich bekeren tot hun God. Want een geest van ontucht woont in hen, en de Here kennen zij niet.*

Nogmaals de geest van ontucht

Helaas is een gezindheid zoals die van David het volk volkomen vreemd. Zij handelen op een manier waaruit absoluut niet af te leiden is dat ze zich willen bekeren. Ze zijn gewoon verstrikt in de zonden, ze zijn er volledig in vastgelopen. De uitweg zien ze niet, willen ze ook niet zien. Ze zijn helemaal in de macht van een geest van ontucht die in hen woont. (In hoofdstuk 4 vers 12 is die geest van ontucht ook genoemd. Zie voor commentaar bij dat vers. Daar was die geest werkzaam, deed hen dwalen. Hier lezen we dat die geest in hen woont. Dat gaat een stap verder.) Een geest van ontucht kan alleen in iemand gaan wonen als die persoon er zich voor openstelt. Maar daarmee sluit zo iemand zich wel af voor de kennis van de ware God. Een aangrijpend en afschrikwekkend voorbeeld zien we in Judas, één van de discipelen van de Heer Jezus. In Johannes 13 vers 2 staat van hem: *'En tijdens de maaltijd, toen de duivel Judas Iskariot, de zoon van Simon, al in het hart gegeven had Hem over te leveren.'* Dat is vergelijkbaar met de geest van ontucht die doet dwalen. Maar vervolgens lezen we in Johannes 13 vers 27: *'En na het stuk brood, toen voer de satan in hem.'* Gelukkig mag een kind van God weten: *'Hij die in u is [de Geest van God], is groter dan hij die in de wereld is [de duivel]'* (1 Johannes 4 vers 4).

5 vers 5: *De hoogmoed van Israël getuigt openlijk tegen hem. Israël en Efraïm zullen struikelen door hun ongerechtigheid. Ook Juda struikelt met hen.*

De val van Israël en Juda

De hoogmoed van Israël was niet iets wat alleen maar in het hart aanwezig was. Hun hele opstelling straalde hoogmoed uit. Het volk liep als het ware met de neus in de lucht en keek verachtelijk op anderen neer. Ootmoed en verslagenheid over de zonden die openlijk bedreven werden, ontbrak totaal! Het leek er zelfs op dat men prat ging op wat men deed. Zij waren immers het uitverkoren volk van God? Maar als daarbij wordt vergeten wat dat uitverkoren zijn inhoudt, is de weg van hoogmoed ingeslagen. Alles wat God aan zijn volk geschonken heeft, wordt door hen als een recht gezien. Weg is de afhankelijkheid van en dankbaarheid jegens God. Er is dan ook geen kracht meer om staande te blijven tegenover de vijand. Struikelen en vallen zijn het gevolg. Wie zijn hand loswringt uit Gods hand, zal niet

ver komen. Nog even een flinke mond opzetten, mogelijk nog een tijdje indruk maken, maar dan is het gebeurd. Een volk zonder God gaat verloren. Zo is het met Israël gegaan en zo zal het met de christenheid gaan. Zij beroemt zich ook op haar voorrechten alsof ze die verdiend heeft (Romeinen 11 vers 21). Maar dit is ook persoonlijk toe te passen: Ga ik hoogmoedig met iets om dat God me heeft gegeven, bijvoorbeeld met de positie die ik bekleed? Dan is de val nabij. In hoofdstuk 4 vers 15 had de HERE Juda gewaarschuwd om Israël niet na te doen, maar tevergeefs: Juda viel met Israël.

5 vers 6: Hun kleinvee en hun runderen zullen zij brengen om de HERE te zoeken, maar zij zullen Hem niet vinden: Hij onttrekt Zich aan hen!

Zoeken en *niet* vinden

Hosea's prediking lijkt effect te hebben. Israël gaat op zoek naar de HERE; ze hebben zelfs offerdieren bij zich. Maar helaas, ze willen offeren zonder berouw over hun zonden en daarom zoeken zij de HERE tevergeefs. Het is een kloppen en roepen: 'Heer, Heer doe ons open', maar de Hij zal zeggen: 'Ik ken u niet.' Het is heel belangrijk hóe we Hem zoeken. Het zijn hún kleinvee en hún runderen, en daarmee willen ze God tevreden stellen, het oordeel afkopen en zijn gunst juist kopen. Maar dan geeft God 'niet thuis'. Ze komen als mensen die menen ergens recht op te hebben en niet met ootmoed. De uiterlijke vormen zijn er wel, maar God is er niet. Hij onttrekt Zich aan hen. Dat het volk de HERE zoekt, maar Hem toch niet vindt, lijkt in strijd met wat de Heer Jezus zegt in Mattheüs 7 vers 7: *'Zoekt, en u zult vinden.'* Maar de vergelijking gaat niet op. In Mattheüs heeft de Heer het over oprechte, eerlijk zoekende mensen. Als zulke mensen zoeken, zullen ze altijd vinden. Die belofte geldt niet voor onoprechte mensen, die God willen gebruiken voor de vervulling van hun eigen plannen. Zo kunnen wij ook niet wat God heeft gezegd in de Bijbel naar onze eigen idee uitleggen en teksten gebruiken zoals ze ons het beste uitkomen. Gods Woord is alleen bedoeld voor mensen die Hem echt op zijn woord nemen. Zij mogen erop rekenen dat God Zich aan zijn woord houdt.

De Heer staat buiten

Wat voor Israël geldt, geldt ook voor naamchristenen. Als zij in de tijd van oordelen zich verheffen op de voorrechten die hun zijn verleend, zullen ook zij het meemaken dat God Zich aan hen onttrekt. In plaats van zich onder de tucht van God te buigen, die Hij door ontrouw soms moet brengen, kunnen plaatselijke gemeenten ertoe komen zich te verheffen op hun (ingebeelde) geweldige inzichten en vooruitgang. In de gemeente van Laodicéa, waarover we lezen in Openbaring 3 vers 14—22, treffen we die geest van hoogmoed ook aan. Terwijl de Heer Jezus hen aanspreekt, staat Hij buiten de deur: Hij moet kloppen om binnengelaten te worden (vers 20). God onttrekt Zich aan ontrouwe christenen. Hij onttrekt Zich niet aan ongelovigen; door deze laatsten wil Hij Zich juist laten vinden. Daarvoor openbaart Hij Zich in het evangelie aan hen.

5 vers 7: Tegen de HERE hebben zij trouweloos gehandeld, want zij hebben bastaardkinderen verwekt. Nu kan elke nieuwe maan hen verteren met hun bezittingen.

Gevolgen zichtbaar in de kinderen

Het trouweloos handelen tegen de HERE is tot uiting gekomen door hun afgoderij. In plaats van Hém te vereren, zijn ze vreemde goden nagelopen en hebben die geëerd. Het resultaat wordt gezien in hun kinderen. Als de ouders God niet zoeken, maar zich buigen voor de goden van de volken om hen heen, zullen de kinderen dat ook doen. Het is altijd eenvoudiger een afgod te dienen dan de levende God. Een afgod kies je zelf en als hij je niet bevalt, kies je gewoon een andere. Desnoods maak je er zelf één. Maar als je te maken hebt met de levende God, is er geen eigen keus. Dan is de vraag belangrijk: wil je Hem gehoorzamen? Het volk had God de rug toegekeerd. In hun vervreemding van God hadden ze ook hun kinderen niet verteld over de God van Israël. De kinderen kenden de levende God dus niet. Ze waren een geslacht van vreemde kinderen geworden, een van God vervreemd geslacht.

De toepassing ligt voor de hand: Wat wij als ouders zoeken en willen bezitten, zal door onze kinderen worden overgenomen. Daarom moeten we ons steeds afvragen: Wat leren we onze kinderen, waar brengen we ze, wat geven we ze, wat zien ze van ons?

Het oordeel is onafwendbaar

In het laatste deel van dit vers wordt een straf aangekondigd. Als kinderen niet meer naar God vragen omdat ouders God niet meer erkennen, is alle hoop vervlogen. Als ouders hun kinderen het verkeerde voorbeeld geven, zal de hoop op verbetering bij het volgende geslacht slechts ijdel zijn. Nieuwe maan spreekt van een nieuw begin, van hoop. Bij nieuwe maan is van de maan niets te zien, maar tegelijk betekent die positie van de maan dat het licht weer gaat komen. In Psalm 81 vers 4 wordt opgeroepen om tijdens nieuwe maan de bazuin te blazen: *'Blaast de bazuin op de nieuwe maan.'* Het aanbreken van een nieuwe periode heeft iets feestelijks. Eén van de hoofdfesten in Israël, het feest van bazuingeschal, viel op een nieuwe maan (zie Leviticus 23 vers 24). Maar van nieuwe hoop, van een nieuw begin, was in de dagen van Hosea geen sprake. Integendeel, wat vernieuwing moest aankondigen, zal slechts verwoesting brengen. Die verwoesting zal niet alleen de mens treffen die God de rug heeft toegekeerd. Ook alles wat de ontrouwe mens onder zijn beheer heeft, zal aan het oordeel worden prijsgegeven. De mens zal samen met zijn bezit omkomen, verteerd worden.

5 vers 8: *Blaast de bazuin in Gibeä, de trompet in Rama! Maakt alarm in Beth-Aven! Achter u Benjamin!*

Laat de bazuin klinken!

Het aangekondigde oordeel, aan het eind van vers 7, wordt gevolgd door krijgsrumoer in dit vers. De bazuin roept niet op tot een feest, maar blaast een alarmsignaal. De vijand is in aantocht! Verwoesting dreigt! De twee genoemde steden staan symbool voor de situatie waarin het volk verkeerde. Gibeä spreekt van diep verval. Wat daar is gebeurd (zie Richteren 19), zal bij ieder die eraan denkt het schaamrood op de kaken doen komen. Daarom moet juist dáár de bazuin worden geblazen. De gewetens moeten worden wakker geschud, er moet worden opgeroepen tot bezinning. Het gevolg moet belijdenis zijn van het verlaten van God en het plegen van afgoderij en de erkenning dat zijn oordeel rechtvaardig is. Ook in Rama moet de trompet worden geblazen. Het is de plaats waar Samuël recht sprak (1 Samuël 7 vers 17) en waar hij woonde. Het is ook de plaats waar het volk bij hem kwam en een koning wilde zoals de volken om hen heen (1 Samuël 8 vers 5). Ook Beth-Aven, dat eerst Beth-El (= huis

Gods) heette en Benjamin (dat tot de twee stammen behoorde) worden gewaarschuwd. Het oorlogsgevaar dreigt van alle kanten. Hosea ziet in de geest de vijand naderen. Hij rukt op, zowel van voren als van achteren; stad na stad valt. De vijand neemt geleidelijk aan alle steden in bezit.

Het is een beeld van hoe het in het leven van iemand kan gaan die bij Gods volk hoort. Eerst gaat hij werelds denken, vervolgens merk je het aan zijn manier van spreken en ten slotte komt het ook in zijn handelen tot uiting: hij is van God afgeweken. Daarom is het ook in onze tijd noodzakelijk dat het woord van God, als een krachtige bazuin, zijn geluid laat horen om zo zijn volk te waarschuwen voor de listen van de vijand. Om het met Nieuwtestamentische taal te zeggen: *'Predik het woord, wees paraat, gelegen en ongelegen; weerleg, bestraf, vermaan in alle lankmoedigheid en lering'* (2 Timotheüs 4 vers 2).

5 vers 9: *Tot een woestijn zal Efraïm worden ten dage des oordeels. Over de stammen Israëls maak Ik bekend wat vast besloten is.*

God maakt zijn plannen bekend

Wat Hosea voor zijn geestesoog als dreigend gevaar ziet opdoemen, zal eens zeker gebeuren. Het is vast besloten. Het oordeel over de zondaars is zeker. Het is daarom zaak aan de komende toorn te ontvluchten, want de dag van het oordeel komt. Het is een bijzondere genade van God dat Hij laat weten wat Hij van plan is, ook als het gaat om het oordeel. Hij waarschuwt heel vaak, want Hij wil niet dat de zondaar omkomt, maar dat deze zich bekeert en leeft. Maar over het hardnekkig volgen van een zondige weg en het volharden in een leven in de zonde, moet Hij zijn oordeel laten komen. Hij laat het nooit bij dreigementen, Hij voert ze ook uit als er geen inkeer komt.

5 vers 10: *De vorsten van Juda zijn als zij die de grenzen verleggen. Op hen zal Ik mijn verbolgenheid uitgieten als water.*

De grenzen verleggen

Het onheil dat het noordelijk rijk trof, wilde Juda uitbuiten om zijn terrein te vergroten. Maar wie op zo'n gemene manier

gebiedsuitbreiding tracht te krijgen, roept Gods oordeel over zich af. Verschillende keren wordt uitdrukkelijk tegen deze vorm van landroof gewaarschuwd. Er wordt zelfs een vloek uitgesproken over wie zoiets doe, zie Deuteronomium 19 vers 14; 27 vers 17; Job 24 vers 2; Spreuken 22 vers 28. God had aan elke stam zijn eigen erfdeel gegeven. Iemand anders mocht zich daarvan niet zomaar een stuk toe-eigenen. Wie werkelijk waarde hecht aan wat hij van God heeft gekregen, zal zich ervoor hoeden dat anderen hem iets ontnemen. In Naboth hebben we een voorbeeld van iemand die zich de waarde van zijn erfdeel bewust was. Toen koning Achab het van hem wilde kopen of ruilen tegen een ander stuk land, zei Naboth: *'Daarvoor beware mij de HERE, dat ik de erfenis van mijn vaderen aan u zou geven.'* Hij moest zijn weigering met de dood bekopen (1 Koningen 21). Achab toonde geen enkel respect voor de grenslijnen die God had getrokken.

Moderne grensverlegging

Dit gebrek aan respect voor door God ingestelde grenzen is ook tekenend voor de eenentwintigste eeuw die we juist zijn binnengegaan. Ik bedoel niet dat oprechte christenen bewust erop uit zouden zijn die grenzen uit te wissen. Maar toch zal de oplettende christen waarnemen dat de oorspronkelijke grenzen aan het vervagen zijn en nieuwe grenzen zich aftekenen. Het door de grenzen omsloten gebied wordt opgerekt. Denk bijvoorbeeld aan huwelijk en samenwonen. Voor de opmerkzame, trouwe bijbellezer was het vroeger geen punt: alleen het huwelijk was de door God ingestelde vorm waarin man en vrouw seksualiteit beleven. Vandaag worden door christenen steeds meer argumenten aangevoerd om ongehuwd samenwonen te zien als een huwelijk. Zo wordt de grens van het huwelijk opgerekt en wil men samenwonen ook binnen die grens brengen. En wat te denken van het al dan niet gehuwd samenwonen van twee mannen of twee vrouwen? De grenzen blijken steeds verder opgerekt en verlegd te worden. Kijk ook eens naar het verschil tussen man en vrouw, bijvoorbeeld waar het gaat om de samenkomsten van de gemeente. Vroeger was 1 Korinthe 14 vers 34 geen punt: *'Laten de vrouwen zwijgen in de gemeenten.'* Nu is dat allemaal niet zo duidelijk meer. Hele discussies worden er gehouden hoe je dit precies zou moeten zien. Of eigenlijk gaat het meer over hoe je het in elk geval *niet* moet zien. In plaats van een duidelijke verklaring van dit vers,

worden er talloze verklaringen gezocht en gevonden om duidelijk te maken hoe onduidelijk dit vers eigenlijk wel is. Dus, zo is dan de conclusie, je mag niet zeggen wat het wel betekent. En als je al zou willen zeggen wat het betekent, moet je zeggen: 'Ik denk dat het dit betekent.' De relativering van het Woord van God heeft toegeslagen en verslaat zijn duizenden. Het steeds terugkerend patroon bij het verleggen van de grenzen is: eerst worden er zaken ter discussie gesteld; hierdoor wordt een proces in gang gezet dat gedachten doet veranderen; daarna worden die zaken in praktijk gebracht.

God zal grensverleggers oordelen

Het zijn niet de onwetenden of de laagste klassen van de bevolking die verantwoordelijk zijn voor grensverlegging. Het zijn de vorsten van Juda, de leiders van een stam die door God buitengewoon bevoorrecht was. In Juda lag Jeruzalem met zijn tempel en eredienst. Maar hoe groter de voorrechten, des te groter ook de afwijking als het hart niet in gemeenschap blijft met God. De leiders zijn het volk voorgedaan op de weg van ontrouw, een weg waarop wat God heeft gezegd met voeten wordt getreden. Iedereen is uit op eigen belang. Zeker, deze houding zal in vrome bewoendingen verpakt zijn, zodat het op het eerste gezicht wel degelijk lijkt te gaan om de eer van God. Maar de realiteit zal vroeg of laat openbaar worden en het eind ervan is de dood. Over deze dingen komt onherroepelijk Gods oordeel als de wateren van de zondvloed. Zij die door gestelde God grenzen doorbreken zullen door Hem ter verantwoording worden geroepen.

5 vers 11: *Verdrukt is Efraïm, verpletterd door het recht, omdat hij heeft verkozen het ijdele te volgen.*

God oefent recht

Bij de verdrukking die Efraïm is overkomen kunnen we denken aan invallen van Tiglath-Pileser (2 Koningen 15 vers 29). Als God het recht uitoefent, wordt hij die niet aan dat recht beantwoordt, verpletterd. God verdrukte Efraïm omdat zij ervoor hadden gekozen Jerobeam te volgen in zijn afgodendienst ('het ijdele') te Bethel en te Dan — zij gingen niet meer naar Jeruzalem.

5 vers 12: *Daarom ben Ik voor Efraïm als een mot, en als een beeneter voor het huis van Juda.*

God als mot en beeneter

God vergelijkt Zichzelf hier met een mot en een beeneter. Beiden zien op een vernielende, verdervende macht. Een mot vreet de kleding op, zodat je op een gegeven moment naakt komt te staan. Een beeneter is een ziekte die van binnenuit het gebeente verderft. Mot en beeneter stellen verderfelijke invloeden voor, die zich langzaam een weg banen. Een mot vreet zich geleidelijk voort en een beeneter knaagt innerlijk aan het volksbestaan. Het meest aangrijpende is dat de verdervende macht de HERE Zelf is! Uiterlijk en innerlijk wordt het volk door God geoordeeld. Binnenlandse onrust en buitenlandse vijandschap komen uiteindelijk van Hem, als straf voor het zondige volk.

Jaloersheid

In Spreuken 14 vers 30 staat: *'Jaloersheid is vertering voor de beenderen.'* Hoeveel gemeenten hebben al hun kracht verloren door onderlinge jaloersheid? Soms zijn ze zelfs te gronde gegaan. Een gemeenschap lijdt er geweldig onder als de ene leider jaloers wordt op de invloed die een andere leider heeft. Dat is ook zo als leiders tegen elkaar worden uitgespeeld. Paulus waarschuwt de gemeente te Korinthe hiervoor: *'Want als er jaloersheid en twist onder u is, bent u dan niet vleselijk en wandelt u niet naar de mens? Want wanneer iemand zegt: Ik ben van Paulus, en een ander: Ik van Apollos, bent u dan niet menselijk?'* (1 Korinthiërs 3 vers 3, 4). Helaas hebben we als christenen niet naar dit woord geluisterd. Verdeeldheid, ook als gevolg van jaloersheid, schaadt het getuigenis van God in deze wereld. Er is geen kracht meer om samen Hem groot te maken. Ook in het huwelijk heeft jaloersheid uiteindelijk een verwoestende uitwerking. Het verteert de kracht om aan het huwelijk te bouwen. In plaats van opbouwen wordt er gesloopt. Als jaloersheid niet wordt overwonnen in de kracht van Gods Woord en Gods Geest zal dat huwelijk ten slotte schipbreuk leiden.

5 vers 13: *Toen Efraïm zijn krankheid zag, en Juda zijn gezwel, ging Efraïm naar Assur en zond boden naar koning Srijdlust. Deze*

echter kan u geen genezing schenken, en zal het gezwel van u niet wegnemen.

Verkeerde uitwerking van de tucht

De bedoeling van de tucht van mot en beeneter was, dat het volk zich bewust zou worden van zijn zwakheid en de bron van kracht bij de HERE zou zoeken. Maar wat deden ze? Ze gingen naar de Assyriër. Zeker, door de tucht die over hem was gekomen zag Efraïm in dat hij ziek was. Maar in plaats van zich voor genezing tot zijn God te wenden, keerde hij zich tot mensen (2 Koningen 15 vers 19). Hij besefte niet dat zijn ziekte niet door mensen te genezen was, omdat de ziekte van de HERE kwam. Efraïm vroeg zich niet af *waarom* hij ziek was en zocht de oplossing van zijn probleem buiten de HERE om.

Velen doen vandaag precies hetzelfde. Als een afgeweken gelovige steun zoekt bij de wereld zal hij dezelfde ervaring opdoen als Efraïm. De wereld helpt wel, maar dit gaat ten koste van alle geestelijke zegeningen.

'*Koning Strijdlust*' is waarschijnlijk een spotnaam voor de koning van Assur. Ze zoeken hun steun daar waar ze alleen maar de dood hebben te verwachten (vgl. 2 Kronieken 28 vers 16). Zo gaat het altijd met een volk dat van God vervreemd is. Vleselijk gezinde harten zien wel hun ziekte of wonden, maar zien niet de oorzaak ervan. Steun zoeken bij mensen, in plaats van bij God, leidt altijd tot teleurstelling.

5 vers 14: *Want ik ben als een leeuw voor Efraïm, en als een jonge leeuw voor het huis van Juda. Ik, Ik zal verscheuren en heengaan; Ik zal wegnemen, zonder dat iemand redden kan.*

God als (jonge) leeuw

Hier stelt de HERE Zich als een leeuw voor. De leeuw stelt een snel, plotseling en vreselijk oordeel voor. Ook hier is het doel het volk tot inkeer te brengen. Als mot en beeneter het beoogde doel niet bereiken, komt God met krachtiger middelen: de leeuw.

Zo gaat het ook in het leven van de mens. Soms fluistert God ons door zijn woord iets in het oor. Hij probeert daarmee ons geweten te bereiken. Maar als we doorgaan op de ingeslagen weg zonder naar

zijn zachte stem te luisteren, moet God met stemverheffing gaan spreken, soms zelfs bulderend. Dan kan het in ons leven plotseling heel erg te keer gaan, hevig gaan stormen. God spreekt dan heel duidelijk. Mochten we toch luisteren als Hij spreekt, zacht of hard.

Bij Israël zag Hij geen andere weg dan hen weg te nemen uit het land dat zij zozeer verontreinigd hadden. Maar Hij liet zijn volk niet wegvoeren zonder er Zelf ook weg te gaan. Hij ging ook heen, trok Zich terug om af te wachten wat de uitwerking van zijn bemoeienissen zou zijn.

5 vers 15: *Ik zal heengaan, Ik wil wederkeren naar mijn plaats, totdat zij zich schuldig gevoelen en mijn aangezicht zoeken; wanneer het hun bang te moede is, zullen zij verlangend naar Mij uitzien.*

Totdat...

God heeft Zich uit Israël teruggetrokken. Zijn heerlijkheid is van Israël geweken en teruggegaan naar de hemel. Hoe de heerlijkheid van God Zich uit Israël verwijderde, kunnen we lezen in Ezechiël 10 en 11. Hij zal pas tot Israël terugkeren als zij zich schuldig zullen voelen. Dat Hij Zich niet definitief aan het volk heeft onttrokken, komt prachtig tot uitdrukking in het woordje 'totdat'. Dit 'totdat' geeft hoop. Het geeft een keerpunt aan, maar dat keerpunt is wel afhankelijk van schulderkenning. Als de Heer Jezus de weerspanning van Jeruzalem beschrijft en Hij haar, als gevolg daarvan, moet verlaten, gebruikt Hij hetzelfde, voorwaardelijke 'totdat' als Hosea: *'Jeruzalem, Jeruzalem, dat de profeten doodt en hen stenigt die tot u zijn gezonden, hoe dikwijls heb Ik uw kinderen willen bijeenverzamelen, zoals een hen haar kuikens bijeenverzamelt onder haar vleugels, en u hebt niet gewild. Zie, uw huis wordt aan u woest overgelaten. Want Ik zeg u: u zult Mij van nu aan geenszins meer zien, totdat u zegt: 'Gezegend Hij die komt in de naam van de Heer'* (Mattheüs 23 vers 37-39). Totdat zij zich schuldig voelen aan afgoderij en zich ook schuldig voelen aan hun verwerping van hun Messias, tot zolang kan God Zich niet over zijn volk ontfermen. Ook in hoofdstuk 1 is dat aan de orde geweest. Ook daar hebben we ook gezien dat er wel een toekomst is voor het volk, want het zal weer als Gods volk worden aangenomen. Romeinen 11 beschrijft dat herstel van Israël.

Als God Zich terugtrekt...

Het terugtrekken van Gods aangezicht en bescherming betekende voor Israël de verstrooiing uit het land. Als ze met God wandelden kon niets hen deren, maar zonde maakte scheiding tussen hen en God. Als God Zich terugtrekt, hebben we alles verloren. Het juiste onderscheid tussen goed en kwaad is weg. Bovenal is de liefde verdwenen. Als God weggaat neemt Hij alles mee wat waardevol en kostbaar is, al het goede. God verlaat de mens nooit dan nadat deze eerst Hem heeft verlaten en Hij alles geprobeerd heeft de mens weer terug te brengen in de juiste verhouding tot Hem. Dat doet Hij door voor hen te zijn als een tuchtmeester (vers 2), als een mot en een beeneter (vers 12) en tenslotte als een leeuw (vers 14).

De grote verdrukking en daarna

'Wanneer het hun bang te moede is' zal plaatsvinden tijdens de grote verdrukking. In Jeremia 30 vers 7 wordt die tijd genoemd: *'een tijd van benauwdheid voor Jakob'*. De Heer Jezus spreekt over dezelfde periode in zijn grote profetische rede in Mattheüs 24 vers 21 en zegt daarvan: *'Want er zal dan een grote verdrukking zijn zoals er niet is geweest van het begin van de wereld af tot nu toe en er ook geenszins meer zal komen.'* Na afloop van die periode, die drieënhalf jaar zal duren, zal het volk zich schuldig voelen. Zij zullen tot belijdenis komen en verlangend uitzien naar God Die hen zal redden uit hun nood. God zal dat doen door de Heer Jezus voor de tweede keer naar de aarde te zenden. Dan niet om te lijden en te sterven voor de zonden, maar om het kwaad te oordelen en te gaan heersen (Zacharia 12 vers 10; 14 vers 3—5; Hebrëeën 9 vers 28). Als God terugkeert naar zijn plaats in Israël is dat om zijn volk te kunnen zegenen. Hij wacht in genade op hun bekering. Als uiteindelijk dát ogenblik is aangebroken, zal Hij opstaan van zijn plaats; Hij zal zijn volk helpen in hun nood. Dat zal Hij doen door zijn vijanden te oordelen: *'Want zie, de HERE verlaat zijn plaats om de ongerechtigheid der bewoners van de aarde aan hen te bezoeken'* (Jesaja 26 vers 21).

HOOFDSTUK 6

Korte inhoud

De laatste verzen van het vorige hoofdstuk vertelden ons dat de tucht van de HERE tenslotte de door Hem gewenste uitwerking zal hebben. Elk lid van het volk dat zijn schuld erkent, zal de oproep laten horen: *'Komt, laat ons wederkeren tot de HERE!'* Dan zullen ze gezegend worden. Deze enkelingen vormen een overblijfsel dat vertrouwen in God heeft. Dat vertrouwen beschaamt Hij niet. Helaas zal de oproep bij het grootste deel van het volk geen gehoor vinden. Die zijn alleen uiterlijk godsdienstig, maar hebben geen echte liefde voor God. De weldadigheid van het volk wordt vergeleken met een veelbelovende wolk, maar die in het niets oplost. Het gaat God niet om uiterlijke vormen, maar om een weldadigheid die uit het hart komt. Dat geldt nu nog steeds.

6 vers 1: *Komt, laat ons wederkeren tot de HERE! Want Hij heeft verscheurd, en zal ons helen; Hij heeft geslagen en zal ons verbinden.*

Een oproep vol vertrouwen

Met deze woorden doet Hosea een appèl op het geweten van het volk. Het kan ook zijn dat de getrouwen in het volk die woorden uitspreken naar elkaar toe. Er spreekt erkenning en vertrouwen uit. Erkenning dat de oordelen terecht waren, dat ze die hadden verdiend; vertrouwen dat God heelt en verbindt. Het is een oproep om terug te keren tot de HERE en niet langer naar de Assyriër te gaan. Hosea (of de getrouwen van het volk) sluit met deze woorden aan bij de woorden van de HERE Zelf in vers 14 van het vorige hoofdstuk. Door, in geloof, de woorden van de HERE over te nemen, erkennen ze tevens de waarheid ervan.

Het spreekt van geestelijke rijpheid als dingen die in ons leven gebeuren, worden aanvaard uit de hand van de Heer, en niet worden toegeschreven aan mensen of omstandigheden. Job heeft al het lijden dat hem overkwam, aangenomen uit de hand van God: *'Want Hij*

verwondt en Hij verbindt, Hij slaat en zijn handen helen' (Job 5 vers 18; zie ook Job 1 vers 21; 1 Samuël 2 vers 6).

Na de ervaring van zijn toorn, ziet het geloof ook de grootheid van zijn barmhartigheid en goedertierenheid. Zij zullen erkennen dat zijn oordeel rechtvaardig was. Ook zullen ze hun geloof gaan uiten evenals hun hoop op zijn barmhartigheid en de beloofde zegen van het herstel. Ze zien nu dat ze ziek zijn en dat alleen de HERE hen kan genezen. Naar Hém gaan ze dan ook! Ze gaan in het vertrouwen dat God nooit 'slaat' om zijn kinderen van Zich te vervreemden, maar juist om hen naar Zich toe te halen. Het 'verscheuren' en 'slaan' heeft de tien stammen getroffen toen de Assyriërs hen in de verstrooiing brachten en de twee stammen toen de koning van Babel hen in ballingschap wegvoerde. Als we God hebben verlaten, moeten we terug naar de plaats waar we Hem hebben verlaten. Daar kunnen we Hem terugvinden, daar is Hij blijven staan en wacht.... God is daar waar we Hem hebben verlaten. Daarheen moeten we terug.

6 vers 2 'Hij zal ons na twee dagen doen herleven, ten derde dage zal Hij ons oprichten, en wij zullen leven voor zijn aangezicht.'

De derde dag

Als zijn volk eerlijk heeft erkend dat er geen enkel recht meer is op zegen, omdat ze alles hebben verspeeld, gaat God aan het werk. Daarom staat er in vers 1 en 2 vier maal '*Hij zal*'. Hij brengt leven in de dood. Hij is God en niemand anders (zie Deuteronomium 32 vers 39). De derde dag spreekt in de Bijbel meestal van de opstanding uit de doden. Zoals Jona op de derde dag door de vis werd uitgespuwd (Jona 2 vers 10), zo komt er ook voor Israël een derde dag van leven en heerlijkheid. Het is ook mogelijk dit vers te verbinden met de opstanding van de Heer Jezus (1 Korinthiërs 15 vers 3). Hij is het ware Israël (vgl. hiervoor bijvoorbeeld Hosea 11 vers 1 met Mattheüs 2 vers 15).

De toekomst

Vers 2 houdt een belofte in voor de toekomst. God zal zijn volk uit de dood opwekken. Dit zal in fasen plaatsvinden. Ezechiël krijgt in zijn profetie in hoofdstuk 37 daarvan wat te zien. Hij ziet een dal vol dorre doodsbeenderen. Dat stelt Israël voor in de tijd van de

verstrooiing. Maar hij ziet ook hoe de beenderen zich aaneen voegen, zonder dat er geest in is (Ezechiël 37 vers 7, 8). Dat is de situatie waarin Israël zich sinds 14 mei 1948 bevindt: wel een nationaal bestaan, maar nog geen verbinding met God. Het is een staat die door eigen inspanning is opgericht en in vertrouwen op eigen militaire kracht en de hulp van bondgenoten in stand wordt gehouden. Met God wordt geen rekening gehouden. Pas als God over hen de geest van de genade en de gebeden uitstort en er schuldbelijdenis komt (Zacharia 12 vers 10—14), zal de betrekking met God worden hersteld.

Leven voor Gods aangezicht

Dan zal het volk leven voor zijn aangezicht, met andere woorden: leven in zijn gunst. Dit kan ook worden toegepast op het leven van de christen. Een christen leeft pas echt als hij leeft vanuit schuldbelijdenis en de zekerheid van de vergeving. Dan zal en mag er het bewustzijn zijn dat hij leeft in de gunst van God. Dat leven is om zo te zeggen verbonden met de derde dag, met de opstanding van de Heer Jezus. Zijn opstanding is het bewijs dat God alle zonden van hen die in zijn Zoon geloven niet meer ziet. Ze zijn voor eeuwig weggedaan. Wie dit werkelijk beleeft, zal het echte leven in Gods gunst genieten en niet anders meer willen. *Hoe* dat leven te genieten is maakt het volgende vers duidelijk.

6 vers 3: *Ja, wij willen de HERE kennen, er naar jagen Hem te kennen. Zo zeker als de dageraad is zijn opgang. Dan komt Hij tot ons als de regen, als de late regen, die het land besproeit.*

Hem leren kennen

Na de opstanding is er nieuw leven, een leven dat bij de opstanding past. Dat nieuwe leven heeft maar één verlangen: Hem te leren kennen. Maar, zou men kunnen zeggen, wie eenmaal nieuw leven heeft, kent Hem toch al? Dat is waar. Toch is het maar gedeeltelijk waar. Ik bedoel daarmee dat slechts één aspect van de Heer Jezus naar voren is gekomen. Het volk Israël zal in de eindtijd door de Heer Jezus verlost worden. Ze zullen Hem leren kennen als *Verlosser*. Dat geldt ook voor ieder die Hem nu als zondaar leert kennen. Maar de Heer Jezus is nog zo heel veel meer dan Verlosser. De rijkdom van zijn Persoon is oneindig. Welnu, ieder mens die Hem

als Verlosser heeft leren kennen, zal ernaar verlangen steeds meer heerlijkheden in Hem te ontdekken. Dit verlangen is een bewijs van het nieuwe leven. En hoe meer kennis we van God en zijn Zoon krijgen, des te meer zal daarmee de basis worden gelegd voor een leven van geloof en gehoorzaamheid. Als het verlangen er is om de Heer te kennen, zal er ook de inspanning komen om Hem te kennen. Zonder inzet zal er geen toenemen in kennis zijn. De waarheid moet 'gekocht' worden (Spreuken 23 vers 23), er moet een prijs voor worden betaald. Daarom wordt er in dit vers aan toegevoegd dat ze ernaar willen *jagen* Hem te kennen. Dit doet denken aan het verlangen van de apostel Paulus. In zijn brief aan de Filippiërs schrijft hij ook over het leren kennen van de Heer Jezus en het jagen naar iets: *'Jazeker, ik acht ook alles schade te zijn om de uitnemendheid van de kennis van Christus Jezus, mijn Heer...; om Hem te kennen.... Één ding doe ik: terwijl ik vergeet wat achter is en mij uitstrek naar wat vóór is, jaag ik in de richting van het doel naar de prijs van de hemelse roeping van God in Christus Jezus'* (Filippiërs 3 vers 8, 10, 14). We zouden kunnen zeggen: Maar Paulus kende de Heer toch al heel goed? Dat is ook zo. Toch wist Paulus ook van de oneindige heerlijkheid van zijn Heiland en Heer en wilde hij daarvan steeds meer ontdekken. Daar had hij alles voor over. Hoe is dat bij ons?

Zegen

Maar er komt nog wat bij. Juist het ontbreken van kennis was de oorzaak van hun ondergang geweest. We hebben dat gezien in Hosea 4 vers 6: *'Mijn volk gaat verloren door gebrek aan kennis.'* Maar als het verlangen naar de ware kennis van God er is, zal het resultaat geen neergang zijn en dat God Zich terugtrekt, maar juist het tegenover gestelde. In plaats van de nacht die over het volk moest komen, zal de dageraad aanbreken. Het verlangen van het volk zal beantwoord worden doordat de Heer Jezus Zich laat zien als de opgaande zon (vgl. Maleachi 4 vers 2) bij de dageraad, dat is de dageraad van het duizendjarig rijk. Het gevolg is een overvloedige regen, waardoor het land een overvloedige vrucht zal voortbrengen. Voor het volk dat in 1948 nationaal tot 'leven' is gekomen, zal een hernieuwde uitstorting van de Geest plaatsvinden, zoals in Joël 2 wordt beschreven. Dan zal het stenen hart zijn weggenomen en daarvoor in de plaats geeft God een hart van vlees aan zijn volk en tevens zijn Geest (Ezechiël 36 vers 26, 27). Vanaf dat ogenblik zullen

ze leven onder de zegen en in de gunst van God in Christus. Dan zal Christus als Koning regeren en het volk zal ervaren wat Spreuken 16 vers 15 zegt: *'Het licht op het gelaat van de koning is het leven, en zijn welgevallen is als een wolk van de late regen.'*

6 vers 4: *Wat zal Ik u aandoen, o Efraïm? Wat zal Ik u aandoen, o Juda? Immers uw liefde is als een morgenwolk, en als een dauw die in de vroege vergaat.*

Gods verontwaardiging

Met dit vers begint een nieuw gedeelte, een nieuwe profetische toespraak. Waarschijnlijk kunnen we dit deel plaatsen in de tijd van koning Pekah, die door de moord op koning Pekahia de regering over de tien stammen in handen nam (zie hiervoor 2 Koningen 15 vers 25. Een mogelijke zinspelende naam daarop hebben we in Hosea 6 vers 8 en 7 vers 7). Na zijn 'tussenzin' die loopt van hoofdstuk 5 vers 15 tot 6 vers 3 en handelt over het berouw en herstel van Israël, neemt Hosea hier weer zijn gewone taak van waarschuwen op zich. De HERE spreekt. Hij vraagt in heilige toorn wat Hij met Efraïm en Juda zal doen, zoals iemand in hevige verontwaardiging vraagt hoe hij een gevonden kwaad naar waarde zal straffen. Uit dit vers blijkt hoe God als het ware worstelt om de ziel van het volk te bereiken. De boodschap beweegt zich heen en weer tussen de genegenheid van het goddelijk hart en de verdorvenheid van de mens. Het lijkt alsof God niet meer weet wat Hij doen moet. Natuurlijk spreekt Hij menselijkerwijs, net zoals in Jesaja 5 vers 4.

Liefde die vervliegt als een damp

Efraïm en Juda vallen nu onder een gemeenschappelijk oordeel. Hun liefde was slechts vluchtig en oppervlakkig, zoals de dauw die 's morgens vroeg over de velden ligt. Een prachtig gezicht, die schittering. Maar hoe snel is de dauw weer verdwenen. Wat een contrast vormt de vlug verdwijnende dauw met vers 3 waar de HERE is als de opgang bij de dageraad. Gestaaft komt de zon op en blijft de hele dag schijnen. Zo is de liefde van de HERE voor zijn volk. Ze mogen daarvan blijven genieten. Hun liefde was slechts van korte duur. Toen het volk bij het ontstaan van de natie onder Mozes, zijn liefde voor God verklaarde, is dat ook slechts een tijdelijke zaak gebleken (Jeremia 2 vers 2). In hun geschiedenis zijn er steeds

bepaalde momenten geweest dat zij met God wilden leven, maar het waren slechts flikkeringen, tijdelijke liefdesuitingen, die zo weer verdwenen waren. Vaak is onze liefde ook zo, veranderlijk, op en neer gaand. God zij dank dat zijn liefde voor ons niet zo is! De liefde die hier wordt bedoeld, kan de liefde voor God zijn, maar het kan ook om de liefde voor de naaste gaan. Hoe dan ook, de liefdesuitingen zijn slechts schijn.

6 vers 5: *Daarom heb Ik er door de profeten op ingehouwen, heb Ik hen gedood door de woorden mijnsmonds. De oordelen over u waren een doorbrekend licht.*

Wat het woord van God bewerkt

Nu volgt het antwoord op de vraag uit het vorige vers: *‘Wat zal Ik u aandoen?’* God heeft zijn profeten naar zijn volk gestuurd. Zij kwamen met woorden van oordeel in plaats van vertroosting. Ze waren door Hem verwekt om het hart van het volk tot Hem terug te brengen. De taal van dit vers toont aan dat Gods woord een woord van kracht is, dat met kracht inwerkt op de hoorder. God spreekt duidelijke taal. Hij wil niet verkeerd begrepen worden. Iedere hoorder moet de kracht ervan voelen. De Statenvertaling zegt: *‘Heb Ik hen behouwen.’* Daarin ligt ook een mooie gedachte opgesloten. Het doet eraan denken dat God met zijn woord ons bewerkt zoals een beeldhouwer een stuk steen bewerkt (zie ook voetnoot 59 bij de vertaling van Hosea in het begin van dit boek). Hij slaat steeds meer van de ruwe steen weg, zodat steeds duidelijker het beeld zichtbaar wordt dat hij voor ogen heeft. Profeten en andere dienstknechten zijn Gods ‘gereedschap’ voor het bewerken van zijn volk. Paulus wilde ook graag dat Christus gestalte kreeg in de gelovigen (Galaten 4 vers 19). Omdat bij Israël Gods woord niet de uitwerking had die God wenste, betekende voor hen de prediking van het woord de dood. Wie wat God zegt, aanneemt, zal erdoor leven, maar wie het verwerpt, zal erdoor geoordeeld worden.

6 vers 6: *Want in liefde heb Ik behagen en niet in slachtoffer, in kennis van God en niet in brandoffers.*

Uiterlijke vorm alleen waarde bij innerlijke oprechtheid

God laat Zich niet bedriegen als er slechts uiterlijke vormen zijn en van een innerlijke betrekking met Hem geen sprake is. In het dienen van God komt het niet aan op uiterlijk eerbetoon, maar op de gezindheid van het hart. De woorden van vers 6 worden twee maal door de Heer Jezus aangehaald. Eerst in Mattheüs 9 vers 13, waar de Heer dit vers citeert om aan te geven dat zijn genade uitgaat naar zondaars en niet naar rechtvaardigen. De tweede keer citeert Hij het in Mattheüs 12 vers 7. Daar gebeurt het om aan te geven dat de onschuldigen niet moeten worden geoordeeld. In dezelfde zin als Hosea, hebben ook enkele van zijn tijdgenoten geprofeteerd (zie Jesaja 1 vers 11—17; Amos 5 vers 21—24; Micha 6 vers 6—8). Meerdere profeten hebben er dus op gewezen dat God verlangt naar echt geloof en niet naar niets zeggende offers. Dat wil niet zeggen dat God offers als zodanig versmaadt, maar Hij doet dat wel als ze worden gebracht zonder oprecht geloof in Hem. God wenst een hart dat naar Hem en de naaste uitgaat. God had zijn volk het bevel gegeven om te offeren, maar dit offeren moest gebeuren vanuit een oprecht hart, anders was de offerdienst zonder betekenis en waardeloos (vgl. ook Jeremia 7 vers 22, 23; Markus 12 vers 33; Psalm 51 vers 18, 19). God wil dat de mensen leven tot zijn eer. Als zijn offers daarop aansluiten, krijgen ze echt waarde voor Hem. Bij de afgodendienst is dat andersom. De afgod wil dat zijn altaar met offers wordt overladen en dan mag de mens leven zoals hij dat zelf wil.

6 vers 7: *Maar zij hebben als Adam het verbond overtreden; daar hebben zij Mij trouweloos bejegend.*

Overtreden als Adam

Zodra God een mens ergens verantwoordelijk voor laat zijn, faalt hij. Dat is al begonnen bij de eerste mens, Adam. En dit gegeven heeft zich vele malen in de geschiedenis van de mens herhaald. We treffen het aan bij het volk Israël, aan wie God hier het voorbeeld van Adam voorhoudt. Maar de gemeente heeft het er niet beter afgebracht. Het *'daar'* in ons vers wil zeggen: bij de Sinaï. Het *'daar'* kan ook slaan op het land Israël en misschien nog meer specifiek op Bethel. In Bethel hadden ze een gouden kalf neergezet en er zich voor neergebogen. God had afgoderij ten strengste verboden. Adam werd door zijn overtreding verdreven uit de hof, Israël werd erdoor

verdreven uit het beloofde land. Heidenen worden altijd ‘zondaren’ genoemd en niet ‘overtreders’. Van overtreden is sprake als er een gebod is. Adam stond onder een ‘wet’, een bepaald gebod dat God hem had opgelegd. Hij overtrad. Israël stond onder de wet. God had hun die op hun eigen verzoek gegeven. God had op die twee tafelen duidelijk laten zien wat Hij wilde. Maar het volk had zich daaraan niet gehouden. Ze hadden zijn wet weloverwogen en bewust overtreden en daarmee hun trouweloosheid jegens God openlijk getoond. Ze hadden God persoonlijk groot onrecht gedaan.

6 vers 8: *Gilead is een stad van misdadigers, vol bloedsporen.*

Gilead

Hoewel Gilead een landstreek was, aan de Oostzijde van de Jordaan, wordt hier over een stad gesproken. De hele streek is één bolwerk vol misdaad. Aangenomen wordt dat Sallum, de moordenaar van koning Zacharia (2 Koningen 15 vers 10), uit Gilead kwam. Pekah, die koning Pekahia heeft vermoord, maakte voor de uitvoering van zijn plannen gebruik van een bende moordenaars van vijftig Gileadieten (2 Koningen 15 vers 25). Gilead stond bekend om zijn balsem (Jeremia 8 vers 22) om wonden te genezen en pijn te verzachten. Die naam hebben ze geen eer aangedaan. In plaats van verlichting en genezing zaaiden ze dood en verderf om zich heen. In plaats van bloedstelpende hulp was er bloedvergietende activiteit.

6 vers 9: *Gelijk een troep bandieten ligt een priesterschare op de loer; zij moorden op de weg naar Sichem. Waarlijk, wandaden bedrijven zij.*

Priesterbenden

Sichem lag op de route van de hoofdstad Samaria naar het godsdienstig centrum Bethel. De gedachte hier is, dat juist de priesters — door Jerobeam uit alle lagen van de bevolking aangesteld (1 Koningen 12 vers 31) — de pelgrims beroofden en vermoordden. De priesters waren ordinaire straatrovers geworden. Niet alleen het Gilead van over de Jordaan maakte zich schuldig aan misdaden, ook in het land zelf beging men die veelvuldig. Het is één grote troep. De priesters opereerden in benden. Wat iemand alleen niet zou durven, durfde men wel samen met anderen. Dat is altijd zo geweest en is nog

steeds zo. Daarbij komt dan nog dat iedereen zijn best doet om de slechtste te zijn. Ze gaan heel gemeen en stiekem te werk: ze liggen op de loer. Als de prooi eenmaal gevangen is, gaan ze ook heel gewelddadig te werk: ze moorden en bedrijven wandaden. De onderlinge eensgezindheid in het kwaad is groot.

6 vers 10: *In het huis Israëls heb Ik afschuwelijke dingen gezien: daar is Efraïms ontucht; Israël heeft zich verontreinigd.*

Wat God heeft gezien

Als het kwaad dat in deze verzen beschreven wordt op de heidenen zou slaan, dan was dat te begrijpen. Maar God had deze afschuwelijke dingen bij zijn volk geconstateerd! En om welk kwaad ging het vooral? Om ontucht, om hoererij. Dit kunnen we zowel letterlijk als geestelijk opvatten. Letterlijk was er binnen de huwelijken in Israël veel ontrouw.

Ook vandaag is het heel pijnlijk om te moeten constateren dat in de christelijke gezinnen de ontrouw toeneemt. Statistieken geven aan dat het percentage echtscheidingen bij christenen net zo hoog is als bij niet—christenen. Deze letterlijke ontrouw is een gevolg van de geestelijke ontrouw. Veel christenen richten hun leven niet langer in naar bijbelse normen; ze richten zich naar wat gangbaar is in de wereld! Dat is geestelijke ontucht. *‘Verkeerde omgang bederft goede zeden’* (1 Korinthiërs 15 vers 33). Verkeerde omgang is het gevolg van het niet goed kennen van God. Daarvoor moeten christenen zich schamen (1 Korinthiërs 15 vers 34). Ze zouden hard aan de slag moeten gaan om die onwetendheid ongedaan te maken.

Door het plegen van ontucht heeft Israël zich verontreinigd (zie ook hoofdstuk 5 vers 3). Daardoor kan God er geen verbinding mee hebben. Die verontreiniging kan alleen ongedaan worden gemaakt door schuldbelijdenis en het brengen van een offer. Als er geen reiniging plaatsvindt, kan God zijn volk niet meer als zijn volk erkennen en moet Hij het oordelen. Uiteindelijk is dit oordeel ook gekomen toen de Assyriërs Israël binnenvielen en het volk in de verstrooiing brachten.

6 vers 11: *Ook voor u, Juda, is een oogst weggelegd, wanneer Ik in het lot van mijn volk een keer brengen zal.*

De ommekeer

Het is niet direct duidelijk wat met *'een oogst'* wordt bedoeld. Daarvoor zijn verschillende verklaringen gegeven. Mijn voorkeur gaat ernaar uit hier weer zo'n plotselinge straal van hoop te zien die ook wel te midden van andere oordeelsaankondigingen verschijnt. De oogst voor Juda is dan de zegen van het land die ze na de oordelen zullen ontvangen. Hiermee wordt niet bedoeld op de terugkeer uit Babel, maar we kunnen er een heenwijzing naar het vrederijk in zien. Volgens andere uitleggers wordt met de oogst een toekomstig oordeel bedoeld. Deze betekenis van het woord *'oogst'* vinden we bijvoorbeeld in Joël 3 vers 13. In elk geval heeft ook Juda nog steeds een plaats in de gedachten van Hosea. Juda is de kern en om Juda heen zal geheel Israël in de beloofde zegen delen. Het volk, in wiens lot God een keer zal brengen, is heel Israël. Wat *'een oogst'* ook moge betekenen, het brengen van een keer in het lot van zijn volk ziet in elk geval wel op de situatie dat er eind is gekomen aan alle ontrouw en de daaraan verbonden oordelen. Dan is de tijd aangebroken voor het genieten van alle beloften die God heeft gedaan en die Hij zijn volk zal geven. Het volk zal die beloften ontvangen, omdat aan alle voorwaarden ervoor is voldaan door de Heer Jezus.

HOOFDSTUK 7

Korte inhoud

In dit hoofdstuk volgen de wisselende beelden waarover de profeet schrijft, elkaar steeds onstuimiger op. Dat komt door zijn verontwaardiging over alle kwaad dat zijn oog waarnam. Er wordt alleen over Efraïm, de tien stammen, gesproken. De verzen 3—7 handelen over interne aangelegenheden, de verzen 8—16 gaan over de externe politiek. Elke poging van God om Israël te genezen wordt door hen beantwoord met nog grotere ontrouw. Efraïm (=Israël) heeft zich niet afgezonderd gehouden van de volken. Daardoor is zijn kracht verdwenen, maar hij had dat zelf niet in de gaten. En als ze tot God roepen om hulp is dat niet met hun hart. Ze hebben God alleen nodig om uit de ellende te komen om daarna weer hun eigen weg te gaan. Wee ons als wij menen zo met God te kunnen omgaan!

7 vers 1: Zodra Ik Israël genees, worden Efraïms ongerechtigheid en de boosheden van Samaria onthuld. Want zij plegen bedrog: de dief dringt binnen, de bende plundert daarbuiten.

Aangeboden genezing verworpen

Al Gods genadige pogingen om Israël te genezen, bleven zonder resultaat. Eerder ontstond een nog grotere openbaring van ongerechtigheid. Genoemde pogingen bestonden uit het zenden van zijn profeten. Hij wilde daardoor hun geweten bereiken, opdat het volk zijn schuld zou inzien en zijn zonde zou belijden. Maar in plaats van naar die profeten te luisteren, kwam hun haat jegens God openbaar; ze verwierpen Hem in zijn profeten. Het duidelijkst is dat te zien als de Heer Jezus te midden van zijn volk komt. Zijn tegenwoordigheid bracht die ongerechtigheid duidelijk aan het licht. God is altijd uit op genezing, Hij biedt steeds redding aan. Maar alles wordt geweigerd, door Israël en ook door de zondaar vandaag. God wil graag genezen, maar de kwaal moet erkend worden. In plaats van de kwaal in te zien en God zijn werk te laten doen, verergert het volk zijn kwaal door Hem af te wijzen. Het wil zijn kwaal niet inzien. Als een dokter steeds andere medicijnen moet voorschrijven omdat de eerdere niet baten,

moet de kwaal wel hardnekkig zijn en diep zitten. Er is dan sprake van een zeer ernstige ziekte. De HERE heeft steeds goede medicijnen gegeven, maar de patiënt Israël heeft ze niet ingenomen. De zonden bleven niet verborgen, maar ze braken voor ieder waarneembaar uit.

Fasen in de ziekte

De ongerechtigheid wordt in drie vormen beschreven, waarbij ze steeds brutalere vormen aanneemt. Eerst is er sprake van het plegen van bedrog. Dat gebeurt stiekem, terwijl de bedrieger zich naar buiten toe fatsoenlijk voordoet. De volgende, brutalere vorm is die van de dief. De dief doet ook iets stiekem, maar *zijn* gedrag kun je moeilijk fatsoenlijk noemen. De derde en brutaalste vorm van boosheid wordt zichtbaar in de bende of de straatschenders. Zij schamen zich nergens voor. Hun ongerechtigheid komt in het volle licht. Zo gaat het van kwaad tot erger. Als een ziekte niet tot staan wordt gebracht, is er alleen achteruitgang.

Deze voortgang van de ziekte, die dus achteruitgang van de gezondheid is, kenmerkt ook de christenheid. Waren bepaalde zonden vroeger een uitzondering, ze worden nu steeds algemener. Dat komt omdat sommige zonden niet meer als zonden worden ervaren. En, zo wordt geredeneerd, als je iets niet meer als zonde ervaart, *is* het ook geen zonde. Het gevoel dat ieder heeft wordt norm en de Bijbel, de enige juiste norm, wordt hoe langer hoe meer uitgehold en tenslotte aan de kant geschoven. Dit betekent een absolute afstomping van de natuurlijke gevoelens. Iemand heeft gezegd: we zijn de schaamte voorbij. Dat wil zeggen: het schaamtegevoel, dat door de zondeval in de wereld is gekomen, verdwijnt hoe langer hoe meer. Steeds meer mensen gaan zich voor steeds minder dingen schamen. Wat Nederland betreft is zelfs opgemerkt dat het niet mogelijk is om in dit land te zondigen: er is niets meer wat zonde genoemd wordt; alles mag en wordt normaal gevonden. Het meest recente voorbeeld, het homohuwelijk, toont dat aan. Voor iets zo gruwelijks is in Nederland, als eerste land ter wereld, nu een wettige basis aanwezig.

7 vers 2: *En zij denken er niet aan, dat Ik al hun kwaad in gedachten houd. Nu omringen hen hun daden; zij zijn vóór mijn aangezicht.*

God ontgaat niets

Hun schaamteloze houding en gedrag komen voort uit het ontkennen van Gods alwetendheid en alomtegenwoordigheid. Men leeft niet vanuit het geloof in de levende God. Het typeert de goddeloze dat hij meent dat er geen God is. Het typeert de afvallige dat hij denkt dat God het niet ziet. Als God naar hen kijkt, ziet Hij alleen maar zonden; ze zijn er helemaal door omringd, ja, omsingeld. Ze bevinden zich in de greep van hun zonden als in een vicieuze cirkel, waar ze niet uit kunnen komen. Hun zonden zijn altijd voor Gods aangezicht; dat geldt voor de zonden van alle mensen. Niets en niemand kan zich aan zijn oog onttrekken. God vergeet niets van wat een mens heeft gedaan. Eenmaal zal iedereen door Hem ter verantwoording worden geroepen. Zonder mankeren zal God elk mens met zijn woorden en daden confronteren en hem of haar overeenkomstig ieders werken oordelen (Openbaring 20 vers 12). Nu is het nog de tijd dat een mens zich tot God kan bekeren en in het geloof de Heer Jezus mag aannemen als de verzoening voor zijn zonden. Van hen zegt God: *‘En hun zonden zal Ik geenszins meer gedenken’* (Hebreeën 8 vers 12).

7 vers 3: Met hun boosheid verheugen zij de koning en met hun leugens de vorsten.

Inleiding op gedeelte vers 3—7

Het gedeelte van vers 3—7 handelt over koningen, regeerders, hoe men die ziet en met hen omgaat, en eindigt met de moord op hen. Het lijkt erop dat deze verzen beschrijven hoe de koning met zijn rijksgroten op een verraderlijke wijze ten val wordt gebracht. Om te schetsen wat hier gebeurt, wordt gebruik gemaakt van beeldspraak. De mensen die de koning naar het leven staan, worden vergeleken met een gloeiende oven. Ze zijn vol boosheid en wraaklust en heel hun binnenste gloeit van ijver om de koning om te brengen. Het deeg stelt de koning voor die in de oven van hun moordlust ter dood gebracht moet worden. Uiterlijk zijn ze vriendelijk voor de koning, maar in hun hart haten ze hem. Hier openbaart zich heel duidelijk het verraderlijke karakter van de zonde. Het begint ondergronds, ongemerkt. Het vuur is aangestoken, het deeg gekneed en de bakker slaapt. Dan breekt het geschikte ogenblik aan en laaien de vlammen hoog op. Gewetenloze lieden grijpen hun kans, doden de koning en

een ander gaat op de troon zitten. De bakker en de sluipmoordenaar hebben in deze beeldspraak gemeen dat ze — na de noodzakelijke voorbereidingen getroffen te hebben — beiden wachten tot het ogenblik van handelen is aangebroken. Bij dit alles is er geen enkele gedachte aan God aanwezig. Er is niemand die tot de HERE roept.

Feestvieren

'Zij verheugen de koning' wil zeggen dat ze hem vrolijk maken door hem wijn te geven om hem des te gemakkelijker te kunnen doden. Ze maken gebruik van leugens om de regeerders op het door hen georganiseerde feest te krijgen. Voor het vieren van een feestje zijn de regeerders altijd wel te porren. Of er ook een geldige reden voor is, doet er niet toe. Nog minder doet het er toe of het een feest is waarbij ook de HERE aanwezig kan zijn. Als er maar wat gevierd kan worden. Het leven is immers één groot feest? Maar de regeerders beseffen niet hoe de haat brandt in de harten van hen die genodigd hebben.

7 vers 4: *Zij allen zijn overspelig, zij zijn te vergelijken met een oven die blijft branden, ook al is de bakker opgehouden met stoken, omdat hij het deeg kneedt, totdat het doorzuurd is.*

Betekenis van de beeldspraak

Deze beeldspraak is niet zo gemakkelijk te begrijpen. Duidelijk is wel dat het overspelig gedrag van het volk wordt vergeleken met een oven die blijft branden, zonder dat er nieuwe voeding aan wordt gegeven. Het duidt de instelling, de gezindheid van hun hart aan. Dat is erop gericht toe te geven aan elke begeerte die zich voordoet. Hun overspelig gedrag kunnen we letterlijk nemen. Er kan ook gedacht worden aan een gedrag dat gelijk is aan dat van de volken om hen heen. Ze denken slechts aan eigen voordeel. Als de regeerders daarin niet voorzien, moeten ze uit de weg worden geruimd. De voorbereiding daartoe kan mogelijk worden gezien in het kneden van het deeg. Het denken van de mensen moet rijp worden gemaakt. De bakker, of hij die zijn plan klaar heeft, praat op de mensen in. Hij spiegelt hun voor hoeveel voordeel het oplevert als de koning aan de kant wordt gezet. Dit sluit aan bij de haat die het volk tegen zijn vorst koestert. Als zo het denken is beïnvloed, *'doorzuurd'*, is de tijd rijp om toe te slaan. Misschien meenden sommigen zelfs met het doden van

hun koning God een dienst te doen. De vermenging van afgodendienst met een dienst aan God komt dan wel treffend tot uitdrukking in de vermenging van het zuurdeeg (in de Bijbel altijd een beeld van iets zondigs) met het deeg (de vrucht van het land die door God is gegeven). Vergelijk Mattheüs 13 vers 33 maar eens, waar de Heer Jezus met het beeld van het zuurdeeg aantoont dat valse leer het hele christendom zou doortrekken.

7 vers 5: Op de feestdag van onze koning maken zij de vorsten ziek van verhitting door wijn. Hij wisselt handslag met gewetenloze lieden.

Dronkenschap en koningschap

Het spreken over 'ónze koning', lijkt een aanwijzing te zijn dat Hosea zich een onderdaan toont van het tienstammenrijk. 'De feestdag' kan een verjaardag of een ander soort gedenkdag zijn. Dat zij hun regeerders dronken willen voeren, zegt veel over de morele toestand van het volk van God. Iemand bewust dronken maken, zeker een regeerder, roept Gods oordeel op: *'Wee hem die zijn naaste doet drinken en er uw gif bijmengt, en hem ook dronken maakt om hun naaktheid te aanschouwen'* (Habakuk 2 vers 15). Het zegt ook veel over de morele toestand van de koning die zich dronken laat voeren. De koning is zelf verantwoordelijk: *'Het past koningen niet, o Lemuël, het past koningen niet om wijn te drinken, noch machthebbers bedwelmende drank te begeren, opdat hij niet drinke en de inzettingen vergete en het recht van alle verdrukten verkere'* (Spreuken 31 vers 3, 4). Hoe kan iemand die niet over zichzelf kan regeren, wel een land regeren? Dronkenschap maakt ziek, tast de gezondheid aan. Daarnaast voert het tot schaamteloos en gewetenloos gedrag, waartoe iemand normaal niet zou komen. Het brengt iemand in het gezelschap van gewetenloze lieden en door de bedwelming van de drank wordt hij het eens met deze lieden. Hij verlaagt zich tot hun niveau. Kinderen van God zijn ook koningen. Zij worden gewaarschuwd vooral nuchter te blijven, zich niet door de wijn te laten bedwelmen. Niet alleen letterlijk, maar ook niet in geestelijk opzicht door zich door het denken van de wereld te laten bedwelmen. Het is belangrijk dat zij een helder zicht houden op Gods plan met hun leven. Wie avond aan avond de invloed van TV programma's op zich laat inwerken, zal zich uiteindelijk verlagen tot het niveau van denken

en handelen zoals dat daar wordt getoond. Hetzelfde geldt voor het eindeloos surfen op internet.

7 vers 6: Maar zij stoken hun hart als een oven met hun arglist; al slaapt bij hen de bakker de ganse nacht, des morgens brandt de oven als een vlamvend vuur;

Het geweten en de begeerte

In de bakker kan ook het geweten van de mens worden gezien. Hun geweten slaapt; ze volgen hun eigen wil en inbeelding. Hun hart staat in brand door hun hartstochten. Een onrein hart is als een verhitte oven en de onreine lusten en verlangens ervan zijn als de brandstof die het vuur heet maken. Paulus gebruikt in Romeinen 1 vers 27 dezelfde, tot de verbeelding sprekende, taal. Hij beschrijft daar de ontuchtige begeerten waaraan mensen die zich van God en zijn Woord niets aantrekken zich overgeven: *'En evenzo hebben ook de mannen de natuurlijke omgang met de vrouw opgegeven en zijn in hun lust tegen elkaar ontbrand.'* Hier hebben we, wat ik al eerder zei, dat de natuurlijke gevoelens worden gedood als iemand geen rekening meer houdt met wat God heeft gezegd en men gewoon zijn eigen begeerten volgt. Het geweten is door God aan de mens gegeven, na en als gevolg van de zondeval. Het is een 'waarschuwingsmechanisme'. Dat wil zeggen dat het geweten alleen een signaal afgeeft als we iets bedenken en doen wat niet goed is. We kunnen ons geweten sussen door voortdurend argumenten te bedenken om het foute dat we gedaan hebben toch niet zo erg te laten lijken. Als we dit maar vaak genoeg herhalen, zal het geweten op den duur niet meer reageren als er iets gedaan wordt wat in strijd is met Gods Woord. Het geweten raakt afgestompt, het is alsof het slaapt. Maar de begeerte slaapt niet. Zij brandt constant als een oven.

7 vers 7: zij allen gloeien als een oven. Zij verteren hun regeerders, al hun koningen zijn gevallen. Niemand onder hen roept tot Mij.

Gloeien als een oven

Was in vers 6 alleen het hart nog de oven, hier lijkt het erop dat de hele persoon een oven geworden is, een oven die hun regeerders en koningen verteert. Al hun denken en handelingen zijn erop gericht

hun leiders om te brengen. Wat Salomo in Spreuken 4 vers 23 van het hart zegt is waar, zowel in positief als in negatief opzicht: *'Want daaruit zijn de oorsprongen des levens.'* Alle handelingen van een mens komen daaruit voort. Als er in het hart haat- of lustgevoelens worden gekoesterd, dan zullen die op een gegeven moment in daden worden omgezet. Hoe grievend dit alles voor God is, klinkt door in de laatste woorden van dit vers. God beklagt Zich erover dat er niemand is die tot Hem roept. Niets zou beter zijn voor het volk dan zich te wenden tot Hem die niet alleen uitkomst kan geven, maar *het beste* voor zijn volk zoekt.

7 vers 8: *Efraïm vermengt zich met de volken. Efraïm is een koek die niet gekeerd is.*

Geen vermenging met de volken

In hun persoonlijke nood trachtte het volk zich van zijn regeerders te ontdoen. De mensen voelden het juk van hun koning te veel knellen. Hij gaf hun niet die ruimte die ze graag wilden. Maar er was niet alleen interne onvrede, ook extern dreigde er gevaar. In het noorden was Assur. Werd het gevaar van die kant echt dreigend, dan zochten ze hulp bij het zuidelijk gelegen Egypte. Ging Egypte een bedreiging vormen, dan probeerden ze met Assur een verbond aan te gaan. Op die manier zocht Efraïm (dat is Israël) hulp bij de volken. Zij waren actief bezig zich te vermengen. Ze waren vergeten wat God van hen als volk had laten zeggen bij monde van Bileam: *'Zie, een volk, dat alleen woont en onder de naties zich niet rekent'* (Numeri 23 vers 9). Hoe God deze vermenging beoordeelt, wordt duidelijk uit een tweede beeldspraak uit de bakkerswereld. Door zijn optreden lijkt Efraïm op een koek die een bakker is vergeten om te keren. Hierdoor is het brood aan één kant verbrand en de andere kant is nog niet gaar. Dit beeld stelt mensen voor die aan twee kanten extreem zijn: ze zijn ijverig in het boze (zwartgebakken kant) en ze verwaarlozen de dienst van de HERE (de kant die niet gaar is). De onderkant, naar de wereld gericht is oververhit; de bovenkant, naar God gericht, is nog deeg, om van te walgen. Assur en zijn afgoden worden met alle inzet gediend, terwijl ze de HERE vergeten. Dat maakt Israël tot een misbaksel. Het is niet te eten en niet te verkopen. Je kunt er helemaal niets mee. Het enige waartoe het deugt, is om weggegooid te worden. Door de verstrooiing is dat ook gebeurd. Voor de christen staat de waarschuwing om zich niet met de wereld te vermengen in 2 Korinthe

6 vers 14: *'Gaat niet met ongelovigen onder een ongelijk juk.'* In de verzen die volgen wordt de ongerijmdheid en dwaasheid van zo'n vermenging duidelijk gemaakt.

7 vers 9: *Vreemden hebben zijn kracht verteerd, maar hij beseft het niet. Zelfs ligt grijsheid over hem gesprenkeld, maar hij beseft het niet.*

Hij beseft het niet

Grijsheid die over iemand gesprenkeld ligt, is de derde beeldspraak. Deze geeft aan dat de kracht en energie van vroeger er niet meer zijn. Grijsheid is vaak een teken van ouderdom en wijsheid, maar hier niet. Hier betekent het afnemende kracht, die uitmondt in het einde van hun volksbestaan. Als bij iemand de eerste grijze haren zichtbaar worden, wordt dat direct opgemerkt. Daarvoor bestaan er spiegels. Als het niet opgemerkt wordt, is dat onnatuurlijk. Zo is het bij Israël. Grijs haar hebben is geen schande, maar wel het niet inzien ervan. Twee maal staat in dit vers: *'maar hij beseft het niet.'* Hoe tragisch! In Maleachi komen we dit gebrek aan besef van eigen tekorten ook tegen, als we de tot zeven maal toe terugkerende vraag horen: waarin hebben we dit of dat gedaan? Ze waren het zich niet bewust dat ze in de dingen waarover ze werden aangesproken, waren afgedwaald. In geestelijk opzicht worden de eerste grijze haren zichtbaar bijvoorbeeld als bij ons de behoefte om met Gods volk samen te komen begint af te nemen; of als onze belangstelling voor Gods huis minder worden; of als onze inzet en behoefte om mensen het evangelie te brengen, vermindert; of als we het niet meer zo nauw nemen in ons werk en dergelijke; EN OOK ONS KAN HET GEBEUREN DAT WE HET NIET IN DE GATEN HEBBEN. En de oorzaak? Vreemden hebben onze kracht weggenomen. Vreemde gedachten hebben toegang in ons denken gekregen, doordat we de deur voor het wereldse denken hebben opengezet.

De kracht verdwijnt

De enige vrucht die Israël oogst met zijn zoeken naar hulp bij de wereldmachten is afhankelijkheid. Het volk komt in een afhankelijke positie terecht en wordt uitgezogen. We kunnen hierbij denken aan 2 Koningen 15 vers 19 en 20 waar we lezen van de zware schatting die Menahem moest betalen voor de hulp die hij van

de koning van Assur vroeg. Elke gunst die een gelovige van de wereld vraagt, moet duur betaald worden. De wereld geeft nooit iets voor niets. Omgang met de wereld verteert de kracht van een gelovige zonder dat hij het beseft. Efraïm is een afgeleefde grijsaard, voortstrompelend naar het graf. Het zou een afgezonderd volk moeten zijn, tot getuigenis van God. Van dit getuigenis kwam niets terecht omdat het heidense wegen was gegaan en heidense gewoonten had aangenomen. Simson is een tot de verbeelding sprekende illustratie van wat hier over Efraïm wordt gezegd. Toen Simson het geheim van zijn kracht, die gelegen was in zijn Nazireeërschap — dat is zijn afzondering voor de HERE — had prijsgegeven, was zijn kracht verdwenen. Net zo tragisch als bij Efraïm lezen we van Simson dat hij niet door had dat de HERE niet meer bij hem was: *‘Maar hij wist niet, dat de HERE van hem geweken was’* (Richteren 16 vers 19, 20). Elk heulen met de wereld, onder welke dekmantel ook, zorgt ervoor dat de christen zijn gemeenschap met de Heer verliest en daardoor ook alle geestelijke energie, vaak zonder dat hij zich dat realiseert.

7 vers 10: En de hoogmoed van Israëel getuigt openlijk tegen hem. Doch zij hebben zich niet bekeerd tot de HERE, hun God, en hebben Hem trots dit alles niet gezocht.

Hoogmoed maakt blind

Het getuigt van hoogmoed te roemen in eigen kwaliteiten, terwijl men blind is voor de gebreken welke die hooggeprezen kwaliteiten doen verbleken. Zo was het gesteld met Israël. Blind als ze waren voor het vervagen van de nationale roem, zien ze geen enkele aanleiding zich tot de HERE, hun God, te bekeren. Het *‘trots dit alles’*, slaat op wat in vers 8 en 9 is gezegd. Waarom zouden ze zich ook bekeren? Er was toch niets mis met hen? Wat eraan schortte was dat zij blind waren voor hun eigen hoogmoed. Op hen is van toepassing wat de Heer Jezus tot de farizeeën zei. Die meenden ook dat ze alles goed zagen en goed deden, terwijl ze door hun hoogmoed blind waren voor hun zonden. *‘De farizeeën... zeiden tot Hem: Zijn wij soms ook blind? Jezus zei tot hen: Als u blind was, zou u geen zonde hebben; maar nu zegt u: Wij zien; dus blijft uw zonde’* (Johannes 9 vers 40, 41). Wie meent te zien, maar in werkelijkheid blind is voor de eigen zonden, blijft in zijn zonden. Zo iemand meent geen bekering nodig te hebben; een zoeken naar God is er niet bij. Ze menen immers dat ze al bij Hem horen? Het is een houding die we ook in de

christenheid tegenkomen. Ze wordt ons met name in de boodschap voor de gemeente in Laodicéa voorgehouden. Die gemeente ging er prat op dat bij hen alles tip top in orde was. Aan hen mankeerde niets. Luister naar hun taal: *'Ik ben rijk en verrijkt en heb aan niets gebrek'* (Openbaring 3 vers 17a). Herken ik hier iets van in mijn eigen hart of in de gemeente die ik bezoek? Dan moet dat veroordeeld worden. In werkelijkheid staat de Heer in Laodicéa buiten de deur. Zijn reactie is dan ook niet mals: *'en u weet niet dat u de ellendige, jammerlijke, arme, blinde, en naakte bent,'* waar Hij in zijn liefde om hen terug te winnen aan toevoegt: *'raad Ik u aan goud van Mij te kopen, gelouterd door vuur, opdat u rijk wordt; en witte kleren, opdat u bekleed wordt en de schande van uw naaktheid niet openbaar wordt; en ogenzalf om uw ogen te zalven, opdat u kunt kijken'* (Openbaring 3 vers 17b, 18). Ook hier, evenals in Hosea, ontbreekt door de hoogmoed het besef van de ellende waarin de gemeente zich bevindt. De uitweg wordt nog geboden: de deur van ons hart openen en de Heer Jezus binnen laten om met Hem gemeenschap te hebben. Dat is de bekering waarop Hij wacht (Openbaring 3 vers 19, 20). Beste medechristen, geef Hem toch weer alle gezag in uw leven. Zolang de Heer Jezus klopt, is er nog hoop. Voor Israël lag die hoop in dat aandoenlijke *'hun God'*, zoals God Zich hier nog laat noemen.

7 vers 11: *Efraïm is geworden als een onnozele duif, zonder verstand. Egypte roepen zij te hulp, naar Assur trekken zij.*

Een onnozele duif

Met steeds nieuwe beelden probeert de profeet het volk duidelijk te maken in wat voor positie ze zich bevinden. Hij gebruikt een vierde beeldspraak, die van een duif. Dit dier stelt vaak iets positiefs voor. We moeten 'eenvoudig' of 'argeloos' zijn als de duiven, zegt de Heer Jezus in Mattheüs 10 vers 16. 'Argeloosheid' staat dan tegenover sluwheid en onbetrouwbaarheid. Een duif is nogal naïef en wordt gemakkelijk misleid en gevangen genomen. Een duif kent zijn thuis, hij gaat er bijna altijd naar terug. Maar Israël heeft geen verstand. Ze zijn erg argeloos en zonder verstand. Wie gaat er nu naar Egypte of naar Assyrië om bescherming te zoeken? Volken die zich ook gemakkelijk als vijanden openbaren? (zie ook hoofdstuk 5 vers 13). Er is sprake van een weifelende politiek, die de dwaasheid om hierbij God te vergeten nog groter maakt. De innerlijke toestand van halfslachtigheid werkt door in het aangaan van deze buitenlandse

betrekkingen. Dit gedrag is net zo verwerpelijk als de koek die niet te eten is. Zonder verstand is letterlijk 'zonder hart'. Ze hebben niet eens door dat het gevaar komt van de kant waar ze steun zoeken.

7 vers 12: Zodra zij gaan, span Ik mijn net over hen uit. Als het gevogelte des hemels haal Ik hen neer. Zodra hun zwerm rumoerig wordt, neem Ik ze gevangen.

Het net gespannen

Met '*mijn net*' bedoelt God de Assyriër zelf. Zoals een vogel zich onnadenkend in het klapnet begeeft, zo stort ook Israël zich met zijn politiek van ongelooft blindelings in het verderf. Dat verderf komt door het rechtvaardig Godsgericht over hen. De zwerm vogels, de vijfde beeldspraak, lijkt te wijzen op een gemeenschappelijke poging van de leiders om hulp te krijgen van zowel Egypte als van Assur. Het gevangennemen is letterlijk 'kastijden'. Deze kastijding van Godswege komt ten volle over hen als Hij Israël in de macht van de koning van Assur overgeeft.

7 vers 13: Wee over hen, omdat zij van Mij zijn weggevlogen! Verwoesting over hen, omdat zij van Mij zijn afgefallen! Hoewel Ik hen verloor, hebben zij tegen Mij leugens gesproken.

Weggevlogen, afgefallen, leugens gesproken

God roept Zelf het '*wee*' over hen uit, omdat ze Hem hebben verlaten. Wie God verlaat heeft smart op smart te vrezen. Wie van God afvalt, doet zijn eigen ziel geweld aan en bewijst daarmee stekeblind te zijn voor al zijn goedheid. Zowel het '*weggevlogen*' zijn, als het '*afgefallen*' zijn, geeft aan dat de verbinding met God er wel is geweest. Maar ze stellen die niet langer op prijs. Dat ziet op een verhard hart, op een bewust God de rug toekeren. Om deze houding te rechtvaardigen kunnen ze niets anders bedenken dan leugens over God te verspreiden. Toen de Heer Jezus op aarde was, hebben de godsdienstige leiders hetzelfde gedaan. Ze waagden het zelfs om zijn werken van barmhartigheid toe te schrijven aan de overste van de demonen! (zie bijvoorbeeld Mattheüs 9 vers 32—34). Zo beantwoordde Israël al Gods goedheid met enkel ondankbaarheid. Het kan zijn dat ze God ervan beschuldigden dat Hij hen in het verleden niet had geholpen tegen de vijanden, terwijl dat wel zo was

geweest. Het kan gebeuren in het leven van iemand die belijdt christen te zijn geworden, dat het leven als christen hem zo moeilijk valt dat hij God de rug toekeert. Om zijn terugkeer naar de wereld te rechtvaardigen, schrijft zo iemand God vaak ook ongerijmde dingen toe. Teleurgesteld als hij is in God, gaat hij God zwart maken. Hij vergeet gemakshalve dat God Zich in zijn leven wel degelijk heeft bewezen als de verlossende God. Mogelijk is, dat hij uit een benarde situatie is gered: financiële zaken, dingen binnen het gezin of ten aanzien van gezondheid. Maar als het hart niet door waarachtige bekering en geloof in een levende verbinding met God is gekomen, zullen er dingen gebeuren die de werkelijkheid van zijn verbinding met God aan het licht zullen brengen. Dan zal blijken dat zo iemand niet werkelijk een verbinding met God had.

7 vers 14: *En zij roepen niet tot Mij met hun hart, wanneer zij jammeren op hun leger. Om koren en most kerven zij zich; zij zijn weerspannig tegen Mij.*

Geloven om aards geluk

‘God, die de harten kent’ (Handelingen 15 vers 8) weet precies waarom een mens tot Hem roept. Zijn volk riep Hem aan vanwege het gemis aan aardse voorspoed. Ze waren verdrietig dat ze die niet meer in zo rijke mate hadden. Helaas, ze gingen eraan voorbij dat de schaarste het gevolg was van de tucht van God omdat ze ontrouw waren. Maar ze kwamen er niet toe dat te erkennen. Ze riepen wel tot de HERE, maar niet met hun hart. Ze riepen alleen omdat zij hun voorspoed en zegen kwijt waren. Bij dat roepen maakten ze, naar heidens voorbeeld, insnijdingen, alsof ze daarmee God konden vermurwen hun de bezittingen terug te geven. Ze behandelden Hem als een heidense afgod, die door hun zelfkastijding wel door de knieën zou gaan en hun zou geven waar ze om vroegen (vgl. 1 Koningen 18 vers 28).

Het is vandaag niet anders. Christenen menen soms ook dat ze God kunnen vermurwen om voor hen gunstig te handelen door allerlei zelf uitgedachte acties. Daarbij pijnigen ze zichzelf of onthouden zich van dingen. Het doel ervan is aardse voorspoed en een gezond leven. Ze gaan voorbij aan het feit dat geloof in de Heer Jezus niets garandeert ten aanzien van natuurlijk geluk en lichamelijke gezondheid. Integendeel: God zegt in zijn Woord: *‘En ook allen die*

godvruchtig willen leven in Christus Jezus zullen vervolgd worden' (2 Timotheüs 3 vers 12). Dat is wat anders dan wat de succespredikers uitkramen die hun gehoor zelfs beloven dat de vullingen in hun kiezen in goud zullen veranderen als ze Jezus aannemen.

7 vers 15: Ofschoon Ik hen onderricht en hun armen sterk, bedenken zij telkens kwaad tegen Mij.

Gods voorzieningen en de reactie van zijn volk

God had zijn volk niet in het onzekere gelaten over zijn plannen met hen en hoe Hij wilde dat zij leefden. Zijn dienstknechten hadden hen daarover steeds onderwezen. Ook stond zijn kracht hun ter beschikking, zodat ze zijn wil konden volbrengen. Van zijn kant had Hij alles gedaan om zijn volk in het goede spoor te houden. Maar het volk had lak aan Gods wil en zijn boodschap. Niet alleen luisterden zij niet naar Hem, zij keerden zich zelfs *tegen* Hem. Ondanks Wie Hij voor hen was geweest en wat Hij voor hen had gedaan, behandelde het volk Hem boosaardig. Het kwaad dat zij tegen Hem bedachten was te zien in hun aanbidding van de afgoden in Bethel en Dan. Zij maakten zelf uit hoe en waar ze God zouden dienen. Elke vorm van eigenwillige godsdienst is een bedenken van kwaad tegen God. Hij ziet dat als opstandig handelen. Niemand die een eigenwillige godsdienst najaagt, is te verontschuldigen, want God heeft zijn wil duidelijk in zijn Woord bekend gemaakt.

7 vers 16: Zij keren zich, maar niet naar omhoog; zij zijn geworden als een bedrieglijke boog. Door het zwaard zullen hun vorsten vallen wegens de heftigheid hunner tong. Daarover spot men met hen in het land Egypte.

Een bedrieglijke boog en de spot van de wereld

In de eerste woorden van dit vers zien we het onrustig zoeken van steun bij de hen omringende volken, terwijl hun blik niet naar boven, naar God is gericht, om van Hem hulp te vragen. Wie echter zijn hulp van mensen verwacht, lijkt op een bedrieglijke boog; het zesde beeld dat voor het volk wordt gebruikt. Een bedrieglijke boog treft geen doel, of een ander doel dan waarop hij gericht wordt. De boog deugt niet, je kunt er niet zuiver mee schieten, je kunt er de vijand niet mee op afstand bestoken en hem zo van je afhouden. In

Genesis 49 vers 23 en 24 lezen we van Jozef: *'De boogschutters hebben hem getergd, beschoten en vijandig bejegend, maar zijn boog bleef stevig en zijn sterke handen bleven lenig, door de handen van de Machtige Jakobs, daar de Steenrots Israëls zijn herder is.'* Als Israël, net als Jozef, zijn vertrouwen op God had gesteld, waren ze precies zo geweest als God had gewild: een boog tegen boosheid en afgoderij. In plaats daarvan keerden zij zich tegen God. Hun grote mond ten spijt, zouden hun koningen vallen door het zwaard. We kunnen hierbij denken aan mannen als Zacharia, Sallum, Pekahia en Pekah, die allemaal het slachtoffer van moord zijn geworden. Als we onze wapens niet gebruiken om de vijand op een afstand te houden, zullen ze worden gebruikt om onheil aan te richten te midden van het volk van God. Daarmee wordt het volk van God van zijn kracht beroofd en tegelijk tot een bespotting voor de wereld gemaakt. Zo is het gegaan bij Israël. In de dagen van voorspoed tijdens de regering van Jerobeam II had Israël tegenover Egypte geroemd in zijn kracht. Nu wordt Israël door Egypte bespot vanwege de val van hun koningen.

Mensen die zich eerst hebben uitgegeven voor christen en later weer de wereld zijn gaan zoeken, worden uiteindelijk een bespotting voor die wereld. Wie de vriendschap van de wereld zoekt, raakt niet alleen God kwijt, maar ten slotte ook de wereld, van wie men weer een slaaf wordt.

HOOFDSTUK 8

Korte inhoud

De bazuin kondigt het naderende oordeel aan, over een volk dat met de lippen beleed God te kennen, maar daar in zijn daden geen enkele rekening mee hield. Ze hadden veel altaren gemaakt en bedreven daar hun afgoderij, maar de woorden van God beschouwden ze als woorden van een vreemde. Ja, ze hebben Hem vergeten en leven voor hun eigen plezier. Maar God zal al hun werken door vuur (= oordeel) verteren.

8 vers 1: *De bazuin aan uw mond! Als een arend komt het tegen het huis des HEREN! Omdat zij mijn verbond hebben overtreden en tegen mijn wet gerebelleerd.*

De bazuin

Het boekdeel hoofdstuk 8—14 gaat waarschijnlijk over de tijd dat de laatste koning, Hosea, over het tienstammenrijk regeerde. Het is niet duidelijk of de profeet ook de tijd van de wegvoering onder zijn naamgenoot heeft meegemaakt. Hij schrijft er niet over. In de vorige hoofdstukken heeft Hosea uitvoerig de zonden aangetoond. Nu gaat hij meer over het aanstaande oordeel spreken, dat God moet laten komen als gevolg van die zonden. Dit hoofdstuk begint bijzonder dreigend. Er is oorlog op komst. De profeet moet de bazuin aan zijn mond zetten om te waarschuwen voor dit naderende oordeel dat naar het voornemen van God komt. Meerdere keren wordt in de profetische boeken deze bazuin genoemd, als een waarschuwingsinstrument (zie Ezechiël 33 vers 3; Jesaja 58 vers 1; Jeremia 6 vers 17; zie ook Mattheüs 24 vers 31 en de zeven bazuinen die vanaf Openbaring 8 vers 6 worden geblazen). Het blazen van de bazuin is te vergelijken met het spreken van het woord van God. Dat moet duidelijk en zeker, niet vaag gebeuren. De hoorders moeten weten waar ze aan toe zijn. Helaas zijn er predikers die niet reppen over de verschrikkingen die over de mensheid zullen komen. Of ze leggen het Woord van God zo uit dat het aangenaam is voor de mensen om het te horen. Dan laat de bazuin een onduidelijk geluid horen. Het geweten wordt niet

aangesproken en daarom worden er geen maatregelen getroffen om aan het naderende oordeel te ontkomen. Als de prediker trouw is aan zijn Zender zal hij zo spreken dat zijn woorden geen misverstand toelaten over de situatie waarin zijn toehoorders zich bevinden. Het gevolg is dan: *'De schrandere ziet het onheil en bergt zich'* (Spreuken 22 vers 3). Wie zich tot God bekeert, vindt bij de Heer Jezus bescherming. Als het volk zich zou bekeren, zou het aan het oordeel ontkomen.

Het oordeel begint bij het huis van God

De vijand, het oordeel, komt geruisloos en met de snelheid van een arend tot zijn prooi (Deuteronomium 28 vers 49). Als prooi wordt hier *'het huis des HEREN'* genoemd. Het is mogelijk hierbij te denken aan de tempel, hoewel deze niet in Israël, maar in Juda (Jeruzalem) stond. Waarschijnlijker is dat met *'het huis des HEREN'* Israël als geheel wordt bedoeld. Israël als zodanig was ook een woonplaats voor God. In ieder geval wordt het oordeel aangekondigd in verbinding met het wonen van God te midden van zijn volk. *'Want het is nu de tijd dat het oordeel begint bij het huis van God'* (1 Petrus 4 vers 17). Waar God woont, moet alles beantwoorden aan zijn wezen en zijn natuur. Als dat, ondanks vele vermaningen, niet gebeurt, kan God niet anders doen dan het kwaad en de kwaaddoeners oordelen. Datzelfde geldt nu voor de gemeente.

De aanleiding voor het oordeel

De oorzaak van het aangekondigde oordeel wordt gegeven. God had een verbond met hen gesloten. Dat hadden ze overtreden. God had zijn wet gegeven. Daartegen waren ze in opstand gekomen. Het volk was ontrouw geworden aan hun verbinding met God. Ze hadden zijn uitspraken niet alleen naast zich neer gelegd, ze hadden Hem zijn uitspraken ook kwalijk genomen en openlijk verklaard dat ze zich er niet aan wilden houden. Deze vermetelheid treffen we ook aan bij de godsdienstige mens van vandaag. Die mens belijdt een verbinding met God te hebben, maar hij behoudt zich het recht voor daar zijn eigen invulling aan te geven. Op dezelfde manier gaat hij om met het Woord van God: hij leest het, maar legt het uit zoals hem goeddunkt. Hoe God het bedoeld heeft, daaraan heeft hij geen boodschap. In dit hoofdstuk worden als het ware vijf stoten op de

bazuin gegeven die elk een reden voor het oordeel geven: vers 1 overtreding en opstand; vers 4 het aanstellen van valse koningen en regeerders zonder God te raadplegen; vers 5 afgoderij; vers 9 het vragen aan Assur om hulp; vers 11 valse altaren.

8 vers 2: *Tot Mij roepen zij: Mijn God! Wij, Israël, kennen U!*

Een lippenbelijdenis

Ze leefden nog steeds in de waan dat ze in hun nood een beroep op God konden doen als zijn volk. Maar dat is zelfmisleiding. De uitspraak dat ze Hem kennen is lippenbelijdenis, zonder waarheid in het hart, zoals in Mattheüs 7 vers 21 (zie ook Mattheüs 25 vers 11, 12; Lukas 13 vers 26, 27). Juist omdat zij kennis van God hebben, zijn ze des te schuldiger dat zij van Hem zijn afgeweken. Alleen als er ware verootmoediging is, zal God luisteren als er een beroep op Hem wordt gedaan. Als in spreekkoren geeft het volk hier een reactie op de oordeelsaankondiging. De één roept: *'Mijn God'*, anderen zeggen: *'Wij kennen U'*. Hiermee willen ze uitdrukken dat het voor hen ondenkbaar is dat God hen aan het oordeel zal prijsgeven. Dat kan toch niet?! Zij zijn immers het verbondsvolk?

8 vers 3: *Doch Israël verfoeit het goede — de vijand achtervolgt hem.*

Het goede

Petrus schrijft aan zijn lezers: *'En wie zal u kwaad doen, als u ijveraars voor het goede bent geworden?'* (1 Petrus 3 vers 13). Voor *'het goede'* kan, evenals in Petrus, ook hier gelezen worden *'de Goede'*. Het is duidelijk wie met *'de Goede'* wordt bedoeld: God. In plaats van ijverig te zijn in het navolgen van het goede of het navolgen van de Goede, verfoeide Israël het goede en daarmee ook de Goede. Ze hebben zijn wet versmaad. Over de wet wordt gezegd dat deze goed is (Romeinen 7 vers 12—21). Het doen van de wet betekende voor Israël het leven. Maar Israël heeft tegen Gods wet gerebelleerd. Daarom zal de vijand hem vervolgen. Het is onmogelijk te zeggen *'Mijn God'* en niet naar Hem te luisteren. Dat ongehoorzaam zijn komt tot uiting in het verfoeien van zijn woord en daarmee van Hemzelf.

8 vers 4: *Zij hebben koningen aangesteld, maar buiten Mij om; vorsten, zonder dat Ik er van wist. Van hun zilver en hun goud hebben zij zich afgodsbeelden gemaakt tot hun verderf.*

Koningen en afgoden

In dit vers worden twee zonden genoemd: het volk heeft koningen aangesteld naar eigen goeddenken en het heeft afgoderij gepleegd. Omdat niet God, maar het volk eigenmachtig koningen had aangesteld, verzweeg Hosea in 1 vers 1 alle koningen die Jerobeam II waren opgevolgd. God was er niet in gekend, ze hadden Hem genegeerd (vgl. Jesaja 31 vers 1). Dat aanstellen van koningen buiten God om was in de kiem al aanwezig in hun verzoek om een koning zoals de volken (1 Samuël 8). In Saul kregen ze de koning naar hun smaak. In 1 Koningen 12 herhaalde zich dit in Jerobeam I. Na Jehu hadden revolutie en doodslag koningen doen verdwijnen en verschijnen. Dit alles kon slechts hun verderf tot gevolg hebben.

Vandaag is men in de christenheid ook bezig de dingen in te richten naar eigen idee. Hoe God erover denkt, wordt niet gevraagd. Men legt zijn Woord uit zoals dat uitkomt. Dat is bij allerlei groepen en kerken waarneembaar. Men tracht het iedereen naar de zin te maken. Leraars worden voor zichzelf gekozen, naar de smaak die ieder heeft (2 Timotheüs 4 vers 3). Soms wordt dit eigenmachtig handelen verdedigd met vroom klinkende, maar misleidende argumenten. Er wordt gezegd dat je toch niet overal voor hoeft te bidden? Je hoeft toch niet overal je geloof bij te halen? Je moet zakelijk zijn, de dingen nuchter bekijken, je nuchtere verstand dat God je gegeven heeft, goed gebruiken. Zo wordt er geredeneerd en zo komen dingen 'buiten Hem om' tot stand.

Koningen waren aangesteld zonder God te raadplegen, dat was politiek terrein. Op godsdienstig terrein was het nog erger: God werd vervangen door afgoden! Daartoe misbruikten ze hun zilver en goud. Afgoderij is de wortel van alle zonden, waardoor de mens niets kan genieten van wat God hem wil geven.

Deze gruwel voor God is ook het grote gevaar waarvoor de christen wordt gewaarschuwd. Aan het eind van zijn brief, waarin Johannes heeft geschreven over de Heer Jezus als het eeuwige leven in de gelovige, waarschuwt hij: *'Kinderen, wacht u voor de afgoden'* (1 Johannes 5 vers 21).

8 vers 5: *Verfoeilijk is uw kalf, o Samaria! — Mijn toorn is tegen hen ontbrand. Hoe lang nog zal hun reiniging onmogelijk zijn? —*

Hoe lang nog?

De afgoderij wordt gehekeld. Ze vond plaats in het land van Samaria, in navolging van het kalf dat in Bethel stond. God spreekt er zijn afschuw over uit. Hoe lang moet Hij het nog verdragen, voordat zij zich van deze gruwelen zullen reinigen? Dit *'hoe lang'* geeft Gods verlangen naar hun herstel aan, toont zijn lankmoedigheid. De HERE roept met zijn hart en dat kan nu juist niet van Israël worden gezegd, dat is wat bij hen ontbreekt.

8 vers 6: *Voorwaar, ook dit is uit Israël, het is het maaksel van een werkmeester, een god is het niet. Voorwaar, tot splinters zal dat kalf van Samaria worden.*

Het einde van de afgod

Het kalf is mensenwerk, het komt niet van God. Een met handen gemaakte god is geen god. Toch meent de mens in zijn dwaasheid en verblindheid dat met handen gemaakte goden wel degelijk goden zijn. In Handelingen 19 vers 26 wordt Paulus ervan beschuldigd deze dwaasheid aan de kaak te hebben gesteld en krijgt hij de hele menigte tegen zich. Ook Jesaja laat op spottende toon de dwaasheid zien om te knielen voor het werk van mensenhanden. Een beetje nuchter denken moet iemand de onzinnigheid ervan doen inzien: Jesaja beschrijft een man die naar het bos gaat en daar een boom omhakt die hij zelf gekweekt heeft. Een deel van die boom gebruikt hij om een vuurtje van te maken, zodat hij brood kan bakken. Van een ander deel van diezelfde boom maakt hij een gesneden beeld en knielt daarvoor neer (Jesaja 44 vers 13—19). Naast dwaas en onzinnig is zoiets ook een gruwelijke zonde. Wat van het beeld overblijft, zijn slechts splinters: een toonbeeld van machteloosheid om zichzelf en zijn vereerders te beschermen. Er zal mee gebeuren wat Mozes deed met het gouden kalf: *'Daarop nam hij het kalf dat zij gemaakt hadden, verbrandde het met vuur en vermaalde het totdat het fijn gestoten was, vervolgens strooide hij het op het water en gaf dit aan de Israëlieten te drinken'* (Exodus 32 vers 20).

8 vers 7: *Want wind zaaien zij en storm oogsten zij: tot rijpheid komt het koren niet, het is een gewas dat geen meel voortbrengt; en brengt het al iets voort, dan verslinden het vreemden.*

Zaaien en oogsten

Elke daad die een mens verricht heeft gevolgen: goede daden hebben goede gevolgen, slechte daden hebben slechte gevolgen. Het is in de natuur te zien: goed zaad geeft een goede oogst, slecht zaad een slechte oogst. Een mens 'zaait' de hele dag woorden en daden. Alles wat hij doet heeft bepaalde gevolgen, voor hemzelf en mogelijk voor anderen. Soms zijn die gevolgen ingrijpend, soms zijn ze niet waarneembaar of meetbaar. In elk geval neemt God er altijd nota van. Elk woord en elke daad wordt door God naar waarde gewogen en beoordeeld. Een mens is óf bezig met en voor zichzelf, óf met en voor God. Dat is de achtergrond van alles wat hij zegt of doet. Paulus houdt het de wettisch gezinde gelovigen van de gemeenten in Galatië als volgt voor: *'Dwaalt niet, God laat zich niet bespotten. Want wat een mens zaait, dat zal hij ook oogsten. Want wie voor zijn eigen vlees zaait, zal uit het vlees verderf oogsten; maar wie voor de Geest zaait, zal uit de Geest eeuwig leven oogsten'* (Galaten 6 vers 7, 8; zie ook Hosea 10 vers 13; Job 4 vers 8; Spreuken 22 vers 8). De afgodenvereerders, Israël, zaaiden wind. Met 'wind' wordt de leegte van Israël's zonde aangeduid; de storm die ze zouden oogsten spreekt van Gods oordeel en het verderf. Naar de wet van de vermenigvuldiging is wat wordt geoogst, altijd meer dan wat werd gezaaid: de wind is een storm geworden, een macht die vernietigt. In al het zaaien van de zonde door het volk, is elke hoop op vrucht ijdel, tevergeefs (vgl. Prediker 5 vers 15; Habakuk 2 vers 13). Vruchteloosheid is het gevolg. Er is geen vrucht voor henzelf, ze lijden honger, maar er is ook geen vrucht voor God. En als er toch wat vrucht is, dan wordt dat allemaal verslonden door vreemden. En zelfs dat is nog niet het einde. Het volgende vers laat een nog grotere leegte zien.

8 vers 8: *Israël is verslonden. Nu zijn zij geworden onder de volken als een voorwerp waar niemand behagen in scheidt,*

Een vat tot eer

Niet alleen de vrucht (vers 7) is verslonden, maar ook Israël zélf is verdwenen, verslonden door zijn vijanden. Dat ziet hier niet zozeer op de wegvoering in de verstrooiing door de Assyriërs, maar meer op het zich volledig vermengen met de volken, waardoor zij vele eeuwen hun eigen identiteit als volk zijn kwijt geweest. Israël is een waardeloos en nutteloos voorwerp geworden (of: 'vat', zoals de Statenvertaling zegt; vgl. Jeremia 22 vers 28).

Wie als persoon, als volk maar ook als plaatselijke gemeente niet, of niet meer beantwoordt aan Gods doel, zal voor allen die er met Gods ogen naar kijken niets aantrekkelijks hebben. Het verlies van die aantrekkelijkheid komt door het invoeren van wereldse elementen, waardoor men meent zichzelf te kunnen aanprijzen. Maar wie meent beter over te komen door zich als de wereld te gaan gedragen, zal te maken krijgen met een omgekeerd effect: het stoot juist af.

Israël had zijn hoge roeping prijs gegeven en was een voorwerp van verachting geworden. Door zich met de volken te verbinden was het volk verslonden.

Hetzelfde is met de christenheid gebeurd, zowel het verachten als het verslinden. Tegenover dit *'voorwerp (of: vat) waar niemand behagen in schept'*, kunnen wij een vat tot eer zijn, bruikbaar voor de meester. In 2 Timotheüs 2 vers 19—22 staan de voorwaarden daarvoor.

8 vers 9: *omdat zij naar Assur getogen zijn. Een wilde ezel houdt zich afgezonderd, maar Efraïm reikt minnegeschenken uit.*

Een wilde ezel

Een wilde ezel is geen dier dat alleen en in de eenzaamheid leeft. Men treft het dier bijna altijd in kudden aan. Het is ook een dier dat schuw is. Het leeft in de steppen, ver weg van het lawaai van de stad. Hiermee wordt Efraïm vergeleken. Maar terwijl de wilde ezel, dit dier zonder verstand, de omgang met mensen schuwt om zijn onafhankelijkheid te handhaven, tracht Efraïm, tegen zijn Goddelijke bestemming in, onnatuurlijke verbindingen met de volken erom heen aan te gaan. In plaats van zich van Assur afgezonderd te houden, gaf Efraïm bewijzen van liefde aan Assur (2 Koningen 15 vers 19) om

daarmee een bondgenootschap aan te gaan. Ze bieden zichzelf te koop aan. Liefdesgeschenken gaf ze om hoererie te kunnen plegen. Wat ze zouden moeten leren, is dat wilde ezels weliswaar in troepen leven, maar dat ze zich niet in de buurt van mensen wagen, want die zouden hen wel eens van hun vrijheid kunnen beroven. Maar Israël mist die wijsheid. Het volk gaat naar Assur om zich met hem te verbinden en zet daarmee zijn vrijheid op het spel. Het is zijn vrijheid ook daadwerkelijk kwijtgeraakt.

8 vers 10: *Zelfs al zouden zij die onder de volken ontvangen, Ik zal hen nu vergaderen; zij hebben weinig te hopen van de uitspraak van de koning der vorsten.*

Valse hoop

God zegt hier dat het volk van de koning der vorsten, dat is de koning van Assur, niets te hopen had. Zelfs al zou het erop lijken dat Assur inging op de toenadering van Israël, God zou ervoor zorgen dat het door hen gewenste resultaat niet zou worden bereikt. Integendeel, God zou deze toenadering gebruiken om zijn oordeelsaankondigingen te vervullen. God zou Assur gebruiken om zijn volk te vergaderen in gevangenschap. Assur zou geen vriendschap met hen sluiten, maar hen verstrooien onder de volken.

8 vers 11: *Voorwaar, vele altaren heeft Efraïm gesticht om te zondigen; de altaren hebben hun gediend om te zondigen.*

De altaren

God had zijn volk maar twee altaren gegeven: het koperen brandofferaltaar in de voorhof van de tempel en het gouden reukofferaltaar in de tempel. Psalm 84 spreekt over deze beide altaren als plaatsen waar een mens rust kan vinden. Het koperen brandofferaltaar stelt het kruis van de Heer Jezus voor waar de zondaar de last van zijn zonden kwijt kan en waar hij rust vindt voor zijn geweten. Het gouden reukofferaltaar spreekt van de aanbidding die iemand aan God mag brengen. Alle andere altaren die worden genoemd spreken wel van een schijn van godsdienstigheid, maar zijn in werkelijkheid alleen een aanleiding tot zondigen. Het zijn altaren die door mensen zijn bedacht en opgericht. Ze spreken van een naderen tot God op een voor de mens gemakzuchtige manier die geen

rekening houdt met wat God heeft gezegd over het naderen tot Hem. In hoofdstuk 10 vers 1 komt Hosea op deze altaren terug.

8 vers 12: *Al schrijf Ik hun tienduizendvoudig mijn wetten voor, toch worden deze geacht als die van een vreemde.*

God behandelen als een vreemde

Efraïm had de rechte, de goede weg wel kunnen kennen, maar het wil naar geen lering luisteren. Ze beschouwen dat wat God zegt als woorden van een vreemde. Ze luisteren niet naar wat Hij zegt, want het gaat hen niet aan, vinden ze. Ze begrijpen niet dat dit onderwijs van God voor hen bestemd is. Ook wij kunnen met Gods Woord omgaan, alsof Hij een Vreemde voor ons is. We luisteren alleen naar Hem als we daar tijd voor of zin in hebben; of we raadplegen Hem door zijn Woord te lezen alleen bij speciale gelegenheden! Soms lezen we de Bijbel om onze godsdienstige gevoelens te behagen, waarbij het lezen van de Bijbel dan als een aangenaam tijdverdrijf kan worden ervaren. Wat bij dit alles ontbreekt, is de nuchtere toepassing van wat God zegt op alle terreinen van het leven. Van Mozes tot Hosea had God een overvloed aan onderwijs gegeven, zodat Israël geen enkel excuus had dat ze Gods wil niet kenden.

8 vers 13: *Offergaven brengen zij, vlees, en zij eten het. De HERE heeft in hen geen behagen; nu gedenkt Hij hun verkeerdheid en straft hun zonden: zij zullen terugkeren naar Egypte.*

Gehoorzamen is beter dan offers brengen

Als er niet naar Gods Woord wordt geluisterd (vers 12), heeft het ook geen zin om te offeren. Daar heeft God dan geen boodschap aan. Hij wil die offers niet; Hij merkt ze niet eens op. Daarbij kwam nog dat zij zelf naar hartelust van hun offers aten, zoals eens de zonen van de priester Eli (1 Samuël 2 vers 12—17). Hun hart was niet gericht op God, maar op henzelf. Daarom waren de offers die ze brachten in Gods ogen alleen maar voedsel voor zijn volk en geen offers voor Hem. Het is ermee als met veel wat in de christenheid aanbedding wordt genoemd. Het komt erop neer dat je er helemaal zelf in mag en moet opgaan, je geniet ervan, je smult ervan, en dan geloof je dat God er ook wel heel blij mee zal zijn. Over de inrichting

van ons leven naar de wil van God maken we ons niet zo druk. Het lezen en bestuderen van zijn Woord is maar een vermoeiende bezigheid. Toch is het enige waar God echt op zit te wachten onze gehoorzaamheid. *'Zie, gehoorzamen is beter dan slachtoffers, luisteren beter dan het vette der rammen'* (1 Samuël 15 vers 22). Waar die niet wordt gevonden, mag ogenschijnlijk nog zoveel geestelijke activiteit zijn, God kan er niet verder mee. Hij zal al die godsdienstige mensen terugvoeren naar Egypte. Dat wil zeggen dat ze zullen terugkeren in de slavernij waarin ze vroeger waren en die ze vergeten zijn. Deze keer zullen de Assyriërs hen in slavernij wegvoeren (zie ook 9 vers 3 en 11 vers 5).

8 vers 14: *Ja, Israël heeft zijn Maker vergeten, en heeft paleizen gebouwd, terwijl Juda talrijke versterkte steden maakte. Doch Ik zal een vuur in zijn steden werpen; dat zal haar burchten verteren.*

De Maker vergeten

In Deuteronomium 32 vers 15, Job 35 vers 10 en Psalm 100 vers 2 wordt ook over God als Maker gesproken. Wat Hij maakt is van Hem en voor Hem, om er nut van te hebben en vreugde aan te beleven. Als Maker heeft Hij zijn maaksel uitgerust met allerlei functies, zodat deze optimaal kan functioneren, met een perfecte harmonie tussen de verschillende functies. Hij heeft in zijn wet een gedetailleerde beschrijving voor zijn maaksel gegeven. Maar helaas heeft het maaksel vergeten afhankelijk te blijven van zijn Maker. Ze hebben zijn 'gebruiksaanwijzingen' naast zich neergelegd. Ze hebben een eigen invulling gegeven aan hun functioneren. Ze zijn vergeten van wie ze zijn en wat hun opdracht was. Bij het aangaan van de band met zijn volk had God gezegd: *'Gij zult Mij een koninkrijk van priesters zijn en een heilig volk'* (Exodus 19 vers 6). Dat waren ze kwijt. Het woord *'vergeten'* betekent hier letterlijk 'op de verkeerde plaats leggen'. God vergeten is dan niet hetzelfde als niet meer aan Hem denken, maar Hem niet de plaats geven die Hem toekomt. Zo kunnen we bijvoorbeeld als feit aannemen dat God bestaat, er intellectueel mee instemmen dat Hij er is, zonder dat dit invloed heeft op ons gedrag. Zo kunnen wij God verbannen tot de samenkomst of kerkdienst op zondag en Hem daar laten tot de volgende zondag. Als God een verkeerde plaats heeft gekregen, heeft Hij zijn actieve kracht over ons leven verloren. In het boek Deuteronomium waarschuwt Mozes het volk keer op keer om God niet te vergeten, Hem niet de

verkeerde plaats te geven door geen rekening meer met Hem houden. Maar God wordt om zo te zeggen verbannen tot de tempel en daar gelaten!

Bouwwerken voor zichzelf en het einde ervan

Als het volk God niet meer de plaats geeft die Hem toekomt, is dat onder meer te zien aan de activiteiten die zij ontwikkelen. In plaats van zich bezig te houden met zijn huis zijn ze bezig met het bouwen van hun eigen tempels of paleizen en versterkte steden. Tempels en paleizen wijzen beide op ruimte, uitgestrektheid. Het maakt daarbij niet uit of die ruimte gebruikt wordt voor aanbidding of genotzucht. De oorsprong is de wil en de lust van de mens. Het is de zucht naar grootsheid, een bouwen zonder God. Het bouwen van versterkte steden ziet op de poging tot het verkrijgen van veiligheid en zekerheid buiten God om. Israël en Juda worden weer samen aangesproken. Ze zijn hun Maker vergeten en wijden zich aan aardse pracht en grootheid, paleizen waarin men weelderig leeft, en vaste steden waarin men zich veilig waant voor de vijand. Veiligheid is iets waarnaar de mens voortdurend op zoek is. Hij leeft voortdurend in angst voor wat hij kan verliezen aan bezit en gezondheid. Tot straf zal God het allemaal prijsgeven aan het vuur. Zowel Israël als Juda krijgen met het oordeel te maken, ieder voor de zonde die het heeft begaan: Israël zal door de Assyriër worden verstrooid en Juda zal naar Babel worden weggevoerd.

HOOFDSTUK 9

Korte inhoud

De profeet dreigt met de wegvoering van de bevolking en hun verstrooiing. Dan zal het gedaan zijn met hun eredienst. Het land zal verwoest worden achtergelaten. Voor de ontvolking van het land gebruikt de profeet tot de verbeelding sprekende gebeurtenissen: geen geboorte, moederschoot of ontvangenis meer; kinderloos maken door de slachting van wat er nog aan kinderen is. Wat dan nog over is, wordt door God uit het land verdreven. Hij verwerpt hen. De reden wordt in het laatste vers gegeven: *'omdat zij naar Hem niet geluisterd hebben'*.

9 vers 1: *Verheug u niet, Israël, tot jubelens toe, als de volkeren, want gij zijt overspelig van uw God afgeweken, gij hebt het loon der ontucht liefgehad op alle dorsvloeren van het koren.*

Verkeerde feestvreugde

God heeft beslist geen afkeer van vreugde. Somberheid heeft niets met God en zijn dienst te maken. God verheugt Zich ook. Hij is zelfs de God van de blijdschap Die zijn volk met blijdschap wil vervullen (Romeinen 15 vers 13). Maar de vreugde van Israël was een verkeerde vreugde. Het was met hen gesteld zoals met de oudste zoon uit Lukas 15. Die jongen wilde ook vrolijk zijn, maar alleen met zijn vrienden, zonder zijn vader. De blijdschap die we hier bij Israël opmerken, is een blijdschap *'als de volkeren'*. God stond er dus buiten. De voorspoed die het volk had gekend onder Jerobeam II en die zichtbaar was geworden in overvloedige oogst, gebruikten ze tot hun eigen genoegens. Ze gaven die aan Assyrië om daarmee hun gunst te kopen en gingen op die manier een overspelige verhouding aan. Ze beseften niet dat alleen God uitkomst kon geven en dat mensenhulp niets baat (Psalm 60 vers 13). Vers 1 doet vermoeden dat Hosea zijn boodschap uitspreekt terwijl het volk aan het feestvieren is (zie ook vers 5). Mogelijk betreft het een oogstfeest, het loofhuttenfeest, of althans dat wat Jerobeam I daarvoor als vervanging had bedacht. Voor het aankondigen van de naderende

Godsgerichten hebben de profeten meermalen van de grote feesten gebruik gemaakt, omdat er dan veel volk bij elkaar was. Hosea moet daar als een grote spelbreker zijn gezien. Hij vermaant hen op te houden met het vreugde bedrijven. Zij jubelen als de volken, en daarin ligt hun overspel. Door hun verbond met God waren ze *met Hem* in een huwelijksbetrekking gekomen. Daarbij zou van elke andere verbinding moeten worden afgezien. Van de volken kan niet gezegd worden dat zij overspel pleegden, want zij hadden geen verbond met God gesloten. Maar bij zulke feesten werd, naast het geestelijk overspel dat het volk bedreef, vaak ook letterlijk hoererij gepleegd. Hosea wil hen uit hun roes van lichtzinnige vreugde wakker schudden, want er is allerminst reden voor feestvieren (vgl. ook 2 Koningen 9 vers 19—22; Jakobus 4 vers 9).

9 vers 2: *Dorsvloer noch perskuip zal hen voeden, de most zal hen teleurstellen.*

De oorzaak van vreugde weggenomen

Gods oordeel begint met hen te treffen in hun oogst. Als er niets meer is om te eten, is er ook niets meer om mee te feesten. Waarschijnlijk zal door gebrek aan regen er geen opbrengst zijn. Hosea's boodschap is: nu vieren jullie wel feest, maar binnenkort zal er geen koren meer geoogst worden en er geen wijn meer zijn om vrolijk te worden. Wie zijn vreugde in de Heer Zelf vindt en niet in wat Hij geeft, zal Habakuk 3 vers 17, 18 kunnen ervaren.

9 vers 3: *Zij zullen in het land des HEREN niet blijven, maar Efraïm zal naar Egypte terugkeren, en in Assur zullen zij het onreine eten.*

Het land is van de HERE

Op het oordeel van de misoogst, volgt het oordeel van verwijdering uit het land. Het land houdt op het volk te voeden en te herbergen. Het land wordt hier *'het land des HEREN'* genoemd. In Leviticus 25 vers 23 zegt God dat het land zijn exclusief eigendom is: *'En het land zal niet voor altijd verkocht worden, want het land is van Mij, en gij zijt vreemdelingen en bijwoners bij Mij.'* Het zou een land van recht moeten zijn (Jesaja 26 vers 10), een land waar ieder zijn deel zou krijgen van de overvloed die het opleverde (Deuteronomium

8 vers 7—9). Maar zij hadden gedaan alsof het hun eigen land was en nu zouden ze er als goddelozen uit worden verdreven zoals eenmaal Adam en Eva uit het paradijs. Wie zich niet onderwerpt aan de wet van God en zich niet openstelt voor zijn barmhartigheid en liefde, moet niet verwachten in zijn land te kunnen blijven. Dat eigendomsrecht bezit God niet alleen met betrekking tot het land van Israël, het betreft de hele aarde. *'Des HEREN is de aarde en haar volheid, de wereld en die daarop wonen'* (Psalm 24 vers 1). Daarom zal elke boze er uiteindelijk ook uit worden verwijderd.

Terug in slavernij

Egypte en Assur zijn de landen waarnaar ze zullen worden weggevoerd. Assur is het land dat het oordeel daadwerkelijk zal uitvoeren (zie 11 vers 5). Het noemen van Egypte moet waarschijnlijk meer symbolisch worden gezien. Egypte staat symbool voor de slavernij waaruit Israël vroeger is bevrijd. In deze slavernij komen ze door hun ontrouw opnieuw terecht (zie ook 8 vers 13), maar nu zal de koning van Assur macht over hen uitoefenen. In elk geval zijn Egypte en Assur de landen waarop ze hun vertrouwen hadden gesteld in plaats van op God. Alles wat ze onder het slavenjuk van de koning van Assur zullen eten, zal onrein zijn, omdat het niet van de bodem van het land des HEREN komt. Het voedsel zou ook niet geselecteerd en klaargemaakt zijn zoals Mozes dat had voorgeschreven en ook niet geheiligd doordat de eerstelingen ervan aan God waren aangeboden (Leviticus 23 vers 10—12).

9 vers 4: *Zij zullen voor de HERE geen wijn plengen en hun slachtoffers zullen Hem niet aangenaam zijn; zij zijn voor hen als treurbrood; allen die het eten, verontreinigen zich, want hun brood dient voor hen zelf; het zal in het huis des HEREN niet komen.*

Offers die de HERE niet aangenaam zijn

Het volk dacht er niet aan om iets van de vrucht van het land aan de HERE te geven. Alles was voor henzelf. En als ze al iets als offer brachten, was ook dat alleen om er zelf van te kunnen eten (8 vers 13). Eenmaal uit het land verwijderd is het gebeurd met heel de uitwendige, ceremoniële dienst van Israël. In Deuteronomium 12 wordt als enige plaats van eredienst gewezen op *'de plaats, die de HERE, uw God, uit het gebied van al uw stammen verkiezen zal om*

daar zijn naam te vestigen, om daar te wonen, die zult gij zoeken en daarheen zult gij gaan. Daarheen zult gij brengen uw brandoffers en slachtoffers, uw tienden en uw wijgeschenken' (vers 5 en 6). Deze beschrijving laat geen ruimte voor het brengen van offers in het vreemde land waarnaar ze zouden worden weggevoerd. Maar zelfs al zouden ze hun offers naar Jeruzalem willen brengen, dan nog wilde God die niet aanvaarden. Hun offers waren niet aangenaam voor Hem. Hij wilde ze niet in zijn huis hebben, omdat hun harten niet verootmoedigd waren. Als er iemand was overleden werd er treurbrood gegeten. Dat was onrein door de dood (vgl. Deuteronomium 26 vers 14). Zo zou alles wat ze als offer wilden brengen of wat ze aten dit karakter dragen, omdat het gebeurde in een onrein land en door een onrein volk.

9 vers 5: *Wat zult gij doen op een hoogtijdag en op een feestdag des HEREN?*

Vraag als beroep op geweten

Eenmaal weggevoerd naar Assyrië zouden ze geen offers meer kunnen brengen. Maar ze zouden ook de feesten niet meer kunnen vieren. Tijdens hun verblijf buiten het land zouden ze met heimwee aan Jeruzalem denken en aan de vreugde die bij de feesten des HEREN hun deel was, maar waaraan door hun ontrouw een einde was gekomen. De vraag van de profeet: *'Wat zult gij doen?'* zou hen tot bezinning moeten brengen. Ze zouden moeten inzien in welke situatie ze zich bevonden en dat het oordeel naderde.

9 vers 6: *Want zie, al zijn zij aan de verwoesting ontkomen, Egypte zal hen verzamelen, Memphis hen begraven. Onkruid zal hun zilveren kostbaarheden overwoekeren, dorens zullen in hun tenten opschieten.*

Elke uitvlucht afgesneden

Om de Assyriër te ontvluchten, zouden sommigen naar het zuiden gaan. Maar dat land van hun ballingschap zou ook hun graf worden. Met Egypte wordt in type mogelijk weer Assur bedoeld. Memphis kan symbolisch een begraafplaats zijn. Memphis is beroemd door zijn enorme piramiden en talloze graven. Het is ook mogelijk dat ze hun toevlucht in Egypte hadden gezocht voor de Assyriër en dat ze

hoopten binnenkort terug te kunnen gaan. Maar dat zou niet gebeuren. Terwijl zij zelf zouden omkomen, zouden al hun kostbaarheden en al hun weelde bedekt worden door onkruid en dorens, die een aanduiding zijn van wat verwerpelijk is en verbrand wordt. Het zou hun niets opleveren. Voor zover zij het zouden overleven, zou er in hun tenten, hun woningen geen vrede wonen. Stekeligheden, de irritaties in de onderlinge omgang zouden hun leven verzuren. Dorens zijn het gevolg van de zonde (Genesis 3 vers 18).

9 vers 7: *Gekomen zijn de dagen der bezoeking, gekomen de dagen der vergelding. Israël zal het ervaren. Dwaas is de profeet, waanzinnig de man des geestes, wegens de grootte uwer ongerechtigheid en omdat er grote vijandschap is.*

Hoe de boodschapper van God wordt behandeld

Hosea ziet dat de dagen van de bezoeking zijn gekomen. Hij wil ermee zeggen dat ze voor de deur stonden. Het lijdt ook geen twijfel dat Israël de bezoeking aan den lijve zal ervaren. Het lijkt erop dat het volk de profeet 'dwaas' verklaart en 'de man des geestes', dat is de man die door de Geest van God wordt geleid, 'onzinnig' noemt. Zo reageert het volk op de man die hen duidelijk op hun zonden wijst. Met deze woorden zou Israël dan de ware profeet beschimpen. Mogelijk zagen ze dat de profeet in geestvervoering was. Hij was volledig bij zijn boodschap betrokken (zie Jesaja 21 vers 3; vgl. ook Deuteronomium 28 vers 34). We zouden ons dit als volgt kunnen voorstellen: Nadat Hosea te midden van het feestgewoel op het feestplein de dagen van de bezoeking heeft aangekondigd, schreeuwt iemand: 'De profeet is een dwaas! Weg met die man, hij verstoort ons feest.' Op deze wijze is ook de Heer Jezus uitgescholden. Van Hem zeiden ze: 'Hij is buiten Zichzelf' (Markus 3 vers 21) en 'Hij heeft een demon' (Johannes 10 vers 20). Ook Paulus werd zo bespot: 'U spreekt wartaal, Paulus, uw grote geleerdheid brengt u tot waanzin' (Handelingen 26 vers 24). In feite kan iedereen die een echte volgeling van de Heer Jezus is, instemmen met wat Paulus zegt van zichzelf en zijn medewerkers: 'Wij zijn dwaas om Christus' wil' (1 Korinthiërs 4 vers 10). Door Hosea voor dwaas uit te schelden, wordt gezegd dat de profeet iemand is aan wie je geen enkele aandacht moet geven. Als iemand harde woorden spreekt die het geweten

raken, kun je hem het beste waanzinnig noemen, iemand die raast. Dan heb je direct een excuus om er niet naar te luisteren.

Echte liefde is niet te stoppen

Nadat de profeet in de rede is gevallen en men hem heeft uitgescholden, gaat hij onverstoort verder. Hij sluit zelfs aan bij de woorden van de spotter. Jazeker, hij is waanzinnig, maar de oorzaak daarvan ligt bij de enorme omvang van de ongerechtigheden van het volk. Bij het zien van zoveel ongerechtigheid kun je toch niet onbewogen blijven? Dat vliegt je toch aan? Temeer als je ook nog eens ziet welk een zwaar oordeel God daarover zal laten komen. Het spreekt van echte liefde voor het volk om het daarop te wijzen en zelfs na afwijzing gewoon door te gaan. Naarmate de profeet het volk in zijn liefde voor hen steeds heftiger waarschuwt, wordt de reactie van het volk steeds pijnlijker voor hem en wordt hij nadrukkelijker afgewezen. Achter de profeet zien we Godzelf. Hoe moet de reactie van het volk ook Hém smarten. De zonde waarop de boodschapper van God wijst en waarvan men geen afstand wil doen, is de oorzaak van hun handelwijze. De grote vijandschap waarmee het volk de profeet behandelt, is in feite vijandschap jegens God. Het getuigt van grote moed om, ondanks de reactie, toch getrouw door te gaan en te verkondigen dat er zwaar weer op komst is voor een volk dat alleen brood en spelen wil.

9 vers 8: *De wachter over Efraïm bij mijn God, de profeet — een strik van een vogelvanger is op al zijn wegen, vijandschap in het huis van zijn God.*

Wachter bij God

De profeet is een wachter bij God ten gunste van het volk (Ezechiël 3 vers 17). Hij wordt door God op de hoogte gehouden van zijn plannen en daarmee mag hij het volk dienen (Habakuk 2 vers 1). Wachter bij God zijn, is een groot voorrecht. Dat voorrecht valt maar betrekkelijk weinig ten deel, hoewel de Heer Jezus tot allen zegt: 'Waakt' (Markus 13 vers 37). Wachters mogen, behalve waarschuwen voor het naderende onheil, uitzien naar de morgen (Jesaja 21 vers 11, 12). Zij mogen horen wat God zegt (Habakuk 2 vers 1). Zoals al opgemerkt, worden de waarschuwingen van de profeet hem niet in dank afgenomen. Een verklaring van de zin 'een strik van een

vogelvanger is op al zijn wegen' kan zijn, dat de mensen de profeet als een strik zien. Dat zou dan betekenen dat zij zich door zijn woorden gevangen genomen voelen, dat ze, als ze naar hem zouden luisteren, hun vrijheid om naar eigen genoegens te leven, kwijt zouden zijn. Ze hadden de zonde te lief om dat leven weer prijs te geven. Een andere verklaring kan zijn dat de profeet erop bedacht moest zijn, dat op zijn wegen strikken verborgen lagen. De mensen tot wie hij zijn boodschap richtte, zouden hun best doen zijn stem te laten zwijgen (vgl. Amos 7 vers 10—17). Daarvoor zetten ze valstrikken uit, maakten ze valkuilen. Ze lagen op de loer om de profeet de mond te kunnen snoeren, of dat men hem op zijn woord kon vangen, zoals ook steeds bij de Heer Jezus is geprobeerd. De profeet ondervond deze vijandschap niet van mensen buiten Gods volk. Het bittere was dat de profeet juist zulke felle tegenstand ondervond *in* het huis van zijn God. Waar hij God wilde dienen, dáár ondervond hij de meeste vijandschap. Het doet denken aan wat we lezen in Psalm 55 vers 13—15: *'Want het is geen vijand, die mij smaadt; dat zou ik dragen; het is niet mijn hater, die zich over mij verheft; voor hem zou ik mij verbergen. Maar gij zijt het, een mens — mijns gelijke, mijn vriend en vertrouwde: wij, die samen vertrouwelijke omgang genoten, die in het feestgewoel gingen naar Gods huis.'*

9 vers 9: *Zij hebben diep verdorven gehandeld, als in de dagen van Gibeá: Hij zal hun ongerechtigheid gedachtig zijn, hun zonden bezoeken.*

Wat er vroeger was, is er nu ook nog

De profeet wijst niet zozeer op de plaats Gibeá, als wel op *'de dagen van Gibeá'*. In hoofdstuk 10 vers 9 doet hij dat nog eens. Hiermee wijst hij op wat er in Gibeá gebeurde, maar ook op hoe men daarmee omging, hoe het volk erop reageerde. Het geeft de atmosfeer aan waarbinnen die afschuwelijke zonde zich afspeelde en waarbij openbaar kwam wat er in de harten leefde van allen die erbij betrokken waren (zie Richteren 19—21). Door te verwijzen naar de dagen van Gibeá zegt Hosea eigenlijk dat het in zijn dagen met het volk niet anders was. Mogelijk kwam de zonde niet op dezelfde wijze openbaar als destijds in Gibeá, toen het wel duidelijk waarneembaar was. Maar zeker was de atmosfeer van destijds in zijn dagen aanwezig. Daardoor werd er *'diep verdorven gehandeld'*. Het is vreselijk, maar het ergste kwaad kan gebeuren, ook nu in de

gemeente. Maar nog vreselijker is het als die zonde niet wordt geoordeeld of slechts wordt geoordeeld in een geest van hooghartigheid en trots en vanuit eigen belang. God zal ervoor zorgen dat de zonde wordt geoordeeld en dat zijn volk, te midden waarvan de zonde heeft plaatsgevonden, daarover leert denken en daarmee leert handelen zoals Hij dat doet. Zonde sterft nooit een natuurlijke dood, maar moet volkomen worden geoordeeld. Wanneer een zonde wordt toegelaten, hetzij in het leven van een persoon, hetzij in een plaatselijke gemeente, zal deze zonde zijn werk blijven doen tot ze wordt geoordeeld. Dit oordeel moet gebeuren door de persoon zelf, of door de gemeente, anders zal God het doen.

9 vers 10: *Als druiven in de woestijn vond Ik Israël; als vroege vijgen, als eerste opbrengst aan de vijgenboom, zag Ik uw vaderen. Zij echter gingen naar Baäl-Peor en wijdden zich aan de schandgod; daardoor werden zij even gruwelijk als het voorwerp van hun liefde.*

Het voorwerp van hun (onze) liefde

In het volgende gedeelte verwijst de profeet driemaal naar het begin van het bestaan van Israël als volk (9 vers 10; 10 vers 1; 11 vers 1). Telkens laat hij zien hoe ontrouw Israël is geworden aan zijn Goddelijke roeping. God vond Israël. *'Hij vond hem in een land van steppen, in een woest land van gehuil in de wildernis'* (Deuteronomium 32 vers 10). God zag destijds het hele volk als druiven en vijgen. Hij had daarbij de vreugdevolle verwachting van de volle oogst. Als Eigenaar zag Hij zijn volk als iemand die aan zijn wijnstok de eerste druiven ontwaart of die aan zijn vijgenboom de eerste vroege vijgen ziet. Zo had God in het begin naar zijn volk gekeken en er zijn verwachtingen van gehad. En in Jeremia 2 vers 2, 3 herinnert God Israël eraan hoe in die tijd hun gevoelens tegenover Hem waren: *'Ik gedenk de genegenheid van uw jeugd, de liefde van uw bruidstijd, toen gij Mij gevolgd waart in de woestijn.'* Helaas, wat vreugdevol werd verwacht, liep uit op een bittere ontgoocheling. Numeri 25 vers 3—18 vertelt hoe Baäl-Peor tot een valstrik werd en de ontrouw van het volk blootlegde. Peor is een berg in Moab waarmee de afgod Baäl wordt verbonden. Hosea wijst niet alleen terug naar die eerste ontrouw, maar zegt ook dat zij zich sindsdien zo hebben gedragen. Door zich aan deze schandgod te wijden werd het volk voor God net zo gruwelijk als de schandgod zelf, die hier *'het voorwerp van hun liefde'* wordt genoemd. Men gaat steeds meer lijken

op het voorwerp dat bewonderd wordt. Men zal zich daarmee steeds meer identificeren en dat zal alleen maar toenemen naarmate men zich meer verdiept in en overgeeft aan dit voorwerp van zijn liefde. Als iets op deze wijze meer onze aandacht en liefde krijgt dan God, worden we voor Hem verwerpelijk. God kan niet toestaan dat wij de eer die Hem toekomt aan anderen geven.

9 vers 11: *Efraïms heerlijkheid zal wegvliegen als het gevogelte: geen geboorte, geen moederschoot, en geen ontvangenis meer.*

Onvruchtbaarheid

Na de honger in vers 2 en de wegvoering in gevangenschap in vers 3 volgt nu onvruchtbaarheid als een oordeel van God. Dit is een straf waarmee nog niet eerder is gedreigd. Efraïm betekent 'dubbele vruchtbaarheid' (Genesis 41 vers 52). Maar de heerlijkheid, de kracht van het hebben van veel kinderen, zou er niet zijn. Kinderen zijn 'een erfdeel des HEREN' (Psalm 127 vers 3—5; 128 vers 6). Dit erfdeel zou hun worden ontnomen. Het volk zou niet toenemen, maar afnemen. Er zouden geen kinderen meer worden geboren; ook de eerdere stadia, zwangerschap en bevruchting zouden tot het verleden behoren. In tegenstelling tot de algemene maatschappelijke opvattingen in onze tijd, was het toen een groot gemis, bijna een schande, om geen kinderen te hebben.

9 vers 12: *Ja, al brengen zij zonen groot, Ik zal hen kinderloos maken, zodat er geen mens meer zal zijn. Ja, ook wee hun, wanneer Ik van hen wijk.*

Kindersterfte

Van de kinderen die al geboren waren, zouden ze niet lang genieten. God zou er Zelf voor zorgen dat zij zouden sterven, misschien door een ziekte. Het geslacht van mensen tot wie Hosea zich richt zal volledig worden uitgeroeid. Het zal geen opvolging kennen. De wijze waarop God dit oordeel gaat uitvoeren, is eenvoudig, maar smartelijk: door Zich aan hen te onttrekken. Als God van iemand wijkt is dat werkelijk een 'wee'. Buiten God is geen leven mogelijk. Alles wat iemand dan leeft en beleeft, is met het oog op de dood. Alles wat iemand zonder God tot stand brengt, zal vergaan.

9 vers 13 *'Efraïm, zoals Ik het gezien had, was een Tyrus, gepland in een landouw; maar nu moet Efraïm zijn zonen uitleveren aan de moordenaar.'*

Efraïm was een Tyrus

Tyrus staat voor kracht en rijkdom, maar ook voor trots en zekerheid. Zo had Israël zich ontwikkeld. Helaas hadden ze al hun voorspoed voor zichzelf gebruikt en waren ze vergeten van Wie ze al hun zegeningen gekregen hadden. Zoals Tyrus zich beroemde op zijn eigen inspanningen, zo was Israël ook geworden: *'Toen werd Jeschurun [Israël] vet, en sloeg achteruit – vet werd jij, dik en vet gemest — en hij verwierp God, die hem gemaakt had, hij minachtte de Rots van zijn heil'* (Deuteronomium 32 vers 15). Wie in die geest zijn kinderen opvoedt, zoekt hun onheil. Dat onheil kan gestalte krijgen in een persoon. Het kunnen ook omstandigheden zijn die wij zelf creëren waardoor onze kinderen totaal niet zullen verlangen om met God te leven. Dit kan gebeuren als ze ook in ons leven de karaktertrekken van Tyrus zien. Een kind verloren te zien gaan is erg, maar nog erger is het als we tot het besef moeten komen dat het door onze eigen schuld is gebeurd, omdat wij de heerlijkheid van de wereld zochten en niet naar Gods stem hebben geluisterd.

9 vers 14: *Geef hun, HERE, wat Gij maar wilt: geef hun een kinderloze schoot en verdroogde borsten.*

Het gebed van de profeet

Hosea vraagt aan God zijn volk te oordelen. Hiermee kiest hij duidelijk de kant van God tegen de ontrouw van het volk. Zo bad Elia om droogte (Jakobus 5 vers 17). Dat lijkt hard, maar alleen hierdoor kan het volk misschien nog bereikt worden en hopelijk tot inkeer komen. Hosea laat de straf aan de HERE over. Het voorstel dat hij doet is het ergste wat hij kan bedenken. Hij weet geen erger oordeel dan de dood door misgeboorte en door gebrek aan moedervoeding. Het lijkt erop dat hij bidt met horten en stoten: hij wil iets vragen, maar weet eigenlijk niet wat. Hij laat het aan God over, God moet het maar weten. In die overgave brengt hij dan toch onder woorden wat nodig is om Gods volk te treffen. Je voelt hoe hij worstelt om zijn volk te redden, om het alsnog weer bij God te brengen.

9 vers 15: *Al hun boosheid is in Gilgal, daar heb Ik ze dan ook gehaat; wegens hun boze handelingen zal Ik ze uit mijn huis verdrijven. Ik zal ze niet meer liefhebben: al hun vorsten zijn opstandelingen.*

Wat God niet kan liefhebben

God kan geen zonde in zijn huis tolereren; zijn huis is hier het volk Israël. God kon niets meer ten gunste van hen zeggen, daarom kon Hij hen ook niet meer liefhebben. Nooit kan God opstand tegen zijn gezag met liefde benaderen. Het is goed dat te bedenken, zeker in onze tijd, waarin zo luchtig over de liefde van God wordt gepraat. Je hoort opmerkingen in de zin van: 'Hij accepteert ons wel met onze zonden, omdat Hij toch wel weet hoe we het bedoelen.' Maar zo spreekt God nooit.

9 vers 16: *Efraïm is geslagen, hun wortel is verdord; vrucht zullen zij niet zetten. Wanneer zij nog kinderen zouden voortbrengen, zal Ik de lievelingen van hun schoot doden.*

Geen vrucht voor God

Efraïm wordt vergeleken met een zieke plant. Hij zou aan de vervloekte vijgenboom gelijk worden (Markus 11 vers 12—14; 20—25). Het wonder waarbij de Heer Jezus de vijgenboom vervloekt zodat deze van de wortels af verdort, is het enige wonder van oordeel van de Heer Jezus. De betekenis van dit wonder is, dat er van het volk dat leeft in eigen gerechtigheid nooit enige vrucht voor God zal zijn. Efraïm, dat is Israël, heeft dat in zijn geschiedenis overduidelijk bewezen. Al zijn nakomelingen hebben dezelfde opstandigheid getoond; zij hebben hun kinderen die opstandigheid voorgehouden, hen erin opgevoed. God kan niet anders dan hen oordelen.

9 vers 17: — *Mijn God zal hen verwerpen, omdat zij naar Hem niet geluisterd hebben; en zij zullen dolende zijn onder de volken.*

Verworpen

Hosea spreekt hier van '*mijn God*'. Daarmee geeft hij aan dat hij het volledig met God eens is in zijn handelen met het volk. Maar ook omdat Hij niet meer de God van Israël is als het volk zal zijn

weggevoerd. De reden van hun wegvoering en verstrooiing onder de volken is duidelijk: ze hebben niet naar God geluisterd. Ook de eerste koning van Israël, Saul, werd verworpen omdat hij niet naar God had geluisterd: *'Zo stierf Saul, omdat hij de HERE ontrouw geweest was, omdat hij het woord des HEREN niet in acht had genomen'* (1 Kronieken 10 vers 13); *'Omdat gij het woord des HEREN verworpen hebt, heeft Hij u verworpen, zodat gij geen koning meer zult zijn'* (1 Samuël 15 vers 23). Dit geeft overduidelijk aan hoeveel belang God hecht aan hoe wij met zijn Woord omgaan en wat wij ermee doen.

HOOFDSTUK 10

Korte inhoud

Welvaart was vroeger, en is ook nu, een zaak die de mens losweekt van God. In plaats van God ervoor te eren, bedreef het volk afgoderij. Voor de gevaren die van buitenaf dreigden, zocht het volk steun bij Assur. De profeet brengt de oorzaak van de vervreemding van God aan het licht: de zonde van Gibea leefde nog steeds voort. Het vroeger bedreven kwaad was niet in zijn oorsprong geoordeeld. God geeft het volk nog een nieuwe kans in het *'ontgint u nieuw land'*. Helaas grijpen zij die kans niet. Daarom kan het oordeel niet uitblijven.

10 vers 1: *Israël is een welige wijnstok, die zijn vrucht voortbrengt; naarmate hij meer vrucht verkreeg, maakte hij meer altaren; naarmate het zijn land beter ging, maakte hij mooiere gewijde stenen.*

Voor wie is onze vrucht?

Dit vers wijst op de welvaart die er was in Israël, speciaal in de dagen van Jerobeam II. Maar hoe meer God hen zegende, des te ijveriger werden zij in hun zondige eredienst: altaar na altaar verscheen. En de vrucht was voor henzelf (zie 9 vers 4). Waarvoor gebruiken wij wat de Heer ons gegeven heeft? Ons verstand, geheugen, kracht, gezondheid, goederen? Tot bevrediging van onze eigen begeerten, of voor Hem? Israël was de wijnstok en de wijngaard van de HERE (Psalm 80 vers 9; Jesaja 5 vers 7). Maar hij bracht slechte vruchten voort (Jesaja 5 vers 2). Toen kwam de Heer Jezus als de ware wijnstok (Johannes 15 vers 1). Alles wat Hij deed, was volmaakte vrucht voor de Vader. Iedereen die in Hem blijft, brengt ook veel en goede vruchten voor de Vader voort. Zonder de Heer Jezus, dat is los van Hem, kunnen we niets doen wat vrucht voor de Vader zou betekenen (Johannes 15 vers 5).

De altaren

Voor die voorspoed dankte het volk niet God, maar de afgoden. Er werden steeds meer altaren gebouwd. Een altaar is een symbool voor aanbidding. Het bouwen van al die altaren betekent niet anders dan dat zij de bronnen van welvaart steeds meer buiten God gingen zoeken. Mogelijk hadden ze een altaar voor de zon, en eentje voor de regen, weer een ander voor de handel, en ook nog een voor de gezondheid. Telkens werd er een nieuw altaar bedacht, bang dat er eentje vergeten zou zijn. Zo is de mens nog steeds, ook anno 2001. Hij zoekt zijn heil in allerlei vormen van spiritualiteit. Amuletten worden steeds meer gedragen, ringen, kettingen, piercings, noem maar op! Men verwacht daardoor voorspoed, bescherming of een veilig gevoel te krijgen. God wordt volledig buiten gesloten. Hoe meer vrucht, hoe meer altaren. Er was veel godsdienstigheid waarneembaar door de vele altaren, maar niets ervan kon door God worden aangenomen. De aanklacht hier is dat het volk gefaald heeft, omdat het zijn eigen voordelen zocht in plaats van het vervullen van Gods voornemens. De altaren zijn centra van eigen belang in plaats van symbolen en centra van heilige offers. Een grote tegenstelling met Christus, Die nooit zijn eigen belang heeft gezocht. Ook een grote tegenstelling met Timotheüs, van wie Paulus kon getuigen dat hij niet zijn eigen belang, maar dat van anderen zocht (Filippiërs 2 vers 19—21). Hierin leek hij op Christus. Dat is de roeping van elke christen. De ware dienst aan God gebeurt op slechts twee altaren: het koperen brandofferaltaar en het gouden reukofferaltaar. Het eerste altaar staat meer in verbinding met het werk van de Heer Jezus aan het kruis als het ware brandoffer voor God; het tweede altaar staat meer in verbinding met de heerlijkheid van zijn Persoon, al de eigenschappen van Hem Die God en Mens in één Persoon is. God wil graag van ons horen wat we van zijn Zoon vinden. Aanbidding is ook: aan God vertellen wie de Heer Jezus voor Hem en voor ons is. Waar Hij uit onze aanbidding verdwijnt, wordt die plaats ingenomen door iets van de schepping of iets van onszelf en dat kan God niet aannemen. Dan verlagen we de standaard, de inhoud en het voorwerp van aanbidding tot het niveau van de schepping en brengen we de demonen eer (zie 1 Korinthiërs 10 vers 19, 20). God kan alleen dat aannemen wat in verbinding staat met de Persoon en het werk van zijn Zoon en Hij verlangt ernaar dat met ons te delen.

10 vers 2: *Bedrieglijk was hun hart, nu zullen zij hun schuld boeten: Hij zal hun altaren verwoesten, hun gewijde stenen vernielen.*

Eén ding

Zij hadden een verdeeld, bedrieglijk hart, omdat ze uiterlijk de HERE nog steeds dienden, maar tevens steeds meer altaren voor de afgoden oprichtten. In Psalm 86 vers 11 staat: *'verenig mijn hart om uw naam te vrezen'* (zie ook Jeremia 32 vers 39 en 1 Koningen 18 vers 21). Een verdeeld hart geeft problemen. Als we op het terrein van onze verlangens naast God iets anders toestaan om de voorrang te krijgen, is het zeker dat we een nieuw hoofdstuk toevoegen aan de geschiedenis van ons falen. Het gaat maar om één ding. Daarover lezen we in Markus 10 vers 21; Lukas 10 vers 42; Filippiërs 3 vers 13; Psalm 27 vers 4. Er zijn mensen die willen niet iemand zijn met maar één idee. Ze willen meer. Met slechts 'één ding' zijn ze niet tevreden, het is hun te beperkt. Misschien bent u, lezer, zo iemand. Maar waarom zou u meer willen dan dat 'ene ding'? Het hangt allemaal af van de waarde die dat ene ding voor u heeft. Als het groot genoeg is, is er geen plaats voor meer dan één. Als u er dan toch iets bijneemt, blijkt dat ene ding niet groot genoeg voor u te zijn. U zult ook zien dat als u naast dat ene ding er nog een ding bij neemt, de waarde van dat ene ding steeds verder afneemt. Een lied in de bundel Geestelijke Liederen geeft het mooi weer: *'Wat ik meer dan u begeer, kan alleen mijn vrede hinderen, en mijn vreugd verminderen.'* De moeilijkheid met ons is dat de begeerte naar verscheidenheid God op één lijst plaatst met andere dingen. Dat zou niet zo moeten zijn. God moet *alles* zijn. Hij geeft zijn eer niet aan een ander en kan die ook niet met een ander delen. Het volk stond schuldig tegenover Hem, zoals wij dat ook staan als we iets vereren in plaats van Hem, of naast Hem. God zal dat waarmee we schuld op ons hebben geladen en dat we niet hebben beleden, oordelen. Wat Israël betreft: God zou het oordeel over hun afgoden Zelf voltrekken.

10 vers 3: *Nu zeggen zij wel: wij hebben geen koning – maar, wanneer wij de HERE niet vrezen, wat zou dan de koning voor ons kunnen doen?*

Verstandelijke erkenning is geen bekering

Ze hadden wel een koning, maar ze hadden niets aan hem. Het leek erop dat hij er niet was. Dat was althans hun ervaring. Het was met hun koning net als met veel andere dingen: bracht het hun voordeel dan accepteerden ze hem; deed hij niets voor hen, dan wilden ze hem liever kwijt. Maar ook de koningen dachten alleen aan zichzelf. Zulke koningen droegen ook niets bij aan het keren van het dreigende onheil. Bovendien leefde bij het volk het besef, dat als zij buiten God leefden, het beroep op een mens tevergeefs zou zijn, hoe machtig die mens ook was (vgl. 2 Koningen 6 vers 27). Helaas bracht dat besef hen niet op de knieën om God om uitkomst te smeken. Het was een verstandelijk besef; hart en geweten kwamen er niet door in beroering.

10 vers 4: *Zij spreken holle woorden: zweren valse eden, sluiten maar verbonden. En het gericht schiet op als een gifplant in de voren van de akker.*

Holle, valse woorden; verkeerd handelen

Hun erkenning van vers 3 was er één van holle woorden. Hun woorden betekenden niets, ze hadden geen inhoud. Maar dat niet alleen, je kon er ook niet op vertrouwen. Dat bleek uit het zweren van valse eden. Dit betekent dat ze bewust bezig waren anderen met woorden te misleiden. Zo handelde bijvoorbeeld koning Hosea tegenover de koning van Assur (2 Koningen 17 vers 3, 4), met wie een eerdere koning, Menahem, een verbond had gesloten (2 Koningen 15 vers 19). Dergelijke woorden en zulk handelen waren voor God onaanvaardbaar. Zijn oordeel schoot dan ook even snel en dodelijk op als een gifplant in de voren van de akker. In de voren werd gezaaid en daar zou de vrucht te voorschijn moeten komen. Maar door de gifplant werd de oogst verdorven. Dit oordeel werd uiteindelijk uitgevoerd door de koning van Assur, die Israël wegvoerde.

10 vers 5: *Om dat kalf van Beth-Aven zijn de inwoners van Samaria bezorgd; ja, daarover treurt het volk, daarover maken de afgodspriesters misbaar, omdat de heerlijkheid daarvan is geweken.*

De teloorgang van de afgod en zijn heerlijkheid

Niet het naderende oordeel dat opschoot als een gifplant baarde de inwoners van Samaria zorgen. (Samaria wil zeggen de inwoners van het tienstammenrijk dat hier naar de hoofdstad wordt genoemd.) Hun zorg ging veeleer uit naar het verlies van hun welvaart, die ze, naar zij meenden, te danken hadden aan het gouden kalf dat in Bethel stond (dat hier weer Beth-Aven wordt genoemd, zie bij hoofdstuk 4 vers 15). Het kalf, dat van stoffelijke welvaart getuigde, was tegelijk hun afgod. De gedachte dat ze het kalf met zijn versierselen zouden kwijtraken, maakte dat ze treurden en droevig gestemd waren. In plaats dat hun afgod voor hen zorgde, waren zij in zorg over hun afgod. Het is triest om te zien hoezeer mensen kunnen treuren over verlies van uiterlijke welvaart, terwijl ze zich totaal niet druk maken over hun verhouding met God of wat er met hun ziel gebeurt.

10 vers 6: *Ja, het wordt zelf naar Assur gebracht als een geschenk voor koning Strijdlust. Schande zal Efraïm op zich laden, en Israëel zal beschaamd uitkomen met zijn overleggingen.*

Schande en schaamte over het volk van God

Als Assur Israëel in de verstrooiing voert, zal het kalf als een trofee naar hun koning worden gebracht. Daarmee wordt nog eens duidelijk hoe dwaas het is te vertrouwen op iets wat je zomaar kan worden afgenomen. Israëel zal voor de omringende volken te schande worden gemaakt. De profeet blijft erop hameren dat het volk zijn vertrouwen niet moet stellen op iets of iemand anders dan op God. Als ze dat wel doen zullen ze beschaamd uitkomen. Al hun slim bedachte politieke plannen lopen alleen maar op teleurstelling uit. Ook wij mogen ons best eens afvragen in hoeverre wij hulp verwachten van ongelovigen. Overleggen wij soms ook op hun manier? En dat, terwijl we alleen van God ons heil zouden moeten verwachten en onze overleggingen aan Hem zouden moeten voorleggen.

10 vers 7: *Verdelgd wordt Samaria; zijn koning wordt als een spaander op het watervlak.*

Als een spaander op het water

De afgoden waren nutteloos, evenals het volk en de priesters. Zou er dan in de koning nog wat hulp gevonden kunnen worden? De vergelijking van de koning met een spaander laat geen er twijfel over bestaan dat ook van die kant geen uitkomst te verwachten valt. Een spaander op het water is een speelbal van wind en golven. Het heeft geen fundament, in zichzelf bezit het geen enkele kracht en om zich heen vindt het geen enkel houvast. Onbetekenend en weerloos wordt het meegenomen door de stroom. Het is een veelzeggend beeld van de koning van Samaria, wat er met hem en zijn onderdanen gaat gebeuren. Zonder enig houvast zal hij een speelbal van geweldige gebeurtenissen worden. Hij heeft geen enkel verweer tegen hem door wie hij zal worden weggevoerd en die hem zal doen verdwijnen.

10 vers 8: *En verwoest worden de hoogten van Aven, Israëls zonde. Doornen en distelen zullen hun altaren overwoekeren. En zij zullen zeggen tot de bergen: Bedekt ons, en tot de heuvelen: Valt op ons!*

Verwoesting, verwildering, angst

Als de grote zonde van Israël wordt hier verwezen naar de hoogten van Aven, dat is de kalverendienst te Bethel. Mogelijk waren daar nog meer afgoden, omdat er sprake is van 'hoogten', meervoud dus. God zou de plaatsen waar afgoderij werd gepleegd verwoesten. Hij zou die plaatsen laten overwoekeren door dorens en distels. Zo zouden ze een blijvende herinnering worden van zijn oordeel over die erge zonde.

Dorens en distels hebben pas hun plaats in de schepping gekregen, nadat Adam en Eva hadden gezondigd (Genesis 3 vers 18). Een les voor ons. Als wij iets uit ons leven moeten verwijderen, omdat het in de plaats van of naast God is gekomen, moeten we dat altijd blijven zien als zonde! Anders is het gevaar groot dat we er weer naar gaan verlangen. Als we echter inzien dat wat ons vroeger van God afvoerde, bedekt is met dorens en distels, zullen we het ook niet snel weer een plaats in ons leven geven. Dorens en distels zijn immers helemaal niet aantrekkelijk!

Israël zal, als het tijdens de oordelen die God over het volk zal laten komen door de inval van de Assyriër, in radeloze angst en

hopeloze vertwijfeling geraakt, een snelle dood en verdelging wensen. Het spreken tot de bergen en heuvelen is meer dan alleen het verlangen naar een schuilplaats. Het brengt het verlangen tot uitdrukking om onder de ineenstortende bergen en heuvelen begraven te worden om de nood en de verschrikkingen van het oordeel niet langer te hoeven verdragen. Het is een voorbeeld van de oordelen die in de eindtijd nog over Israël en de rest van de wereld zullen komen (zie Lukas 23 vers 30; Openbaring 6 vers 16; Jesaja 2 vers 19).

10 vers 9: *Sinds de dagen van Gibeaa hebt gij gezondigd, Israël. Daarbij zijn zij blijven staan; zou hen te Gibeaa de strijd tegen de goddelozen niet bereiken, naar mijn begeren?*

Opnieuw de zonde van Gibeaa

De zonde van Gibeaa, die we vinden in Richteren 19—21 werd nog steeds bedreven. Er wordt hier weer naar verwezen (zie 5 vers 8; 9 vers 9) als een typerend dieptepunt in hun goddeloosheid. Het betrof echter niet slechts een historisch dieptepunt, waarna het beter ging met het volk. Nee, de goddeloosheid die de dagen van Gibeaa kenmerkte was ook nog aanwezig in de dagen van de profeet Hosea. Ze hadden de zonde wel bestreden, maar niet uit hun harten weggedaan. Ze hadden de zonde van Gibeaa niet echt vaarwel gezegd. Ze zouden daarvoor dan ook door God geoordeeld worden en ze moesten vooral niet denken dat Hij hen niet zou kunnen bereiken. Evenals in hoofdstuk 7 vers 2 denken ze er gewoon niet aan dat niemand aan Gods arm kan ontkomen. De woorden *'naar mijn begeren'* lijken bij vers 10 te horen.

10 vers 10: *Ja, Ik zal hen tuchtigen, en volken zullen tegen hen verzameld worden, terwijl zij getuchtigd zullen worden om hun beide zonden.*

Tuchtiging voortkomend uit Gods verlangen naar heiligheid

Dit vers begint met het verlangen van God om zijn volk te tuchtigen. Het begin van het vers luidt dus: *'Ja, naar mijn begeren zal Ik hen tuchtigen.'* Voor die tuchtiging zal Hij andere volken gebruiken. Dat verlangen van God om hen te tuchtigen, heeft uiteraard een doel. God wil graag dat Israël weer echt zijn volk wordt. Dat kan alleen als

zij wegdoen wat Hij moet veroordelen. Met *'hun beide zonden'* kunnen de beide kalveren worden bedoeld. Andere uitleggers menen dat iets anders wordt bedoeld, namelijk: het verlaten van de HERE en het afwijken van de regering van het huis van David onder Jerobeam I. Volgens weer anderen zou ook gedoeld kunnen worden op de letterlijke, lichamelijke hoererij en op de geestelijke hoererij, de verbinding met de afgodische volken.

10 vers 11: *Efraïm was een afgerichte jonge koe, die gewillig dorste; Ik heb haar schone hals gespaard. Ik ga Efraïm inspannen, Juda zal ploegen, Jakob eggen.*

Niet meer dorsen, maar ploegen en eggen

Dorsen is voor een os een gemakkelijke en aangename bezigheid. Terwijl hij dorst, mag hij ook eten (Deuteronomium 25 vers 4). Zo is het steeds Gods bedoeling geweest dat zijn volk, terwijl het Hem diende, vrij kon genieten van de producten die het land Kanaän opleverden. Maar door hun ontrouw hadden ze dit voorrecht verspeeld. Nu zou God Efraïm moeten dwingen tot het veel zwaardere ploegen en eggen. Daarvoor moest Hij hun een juk opleggen. Ze zouden slaven van vreemden worden en gedwongen worden het vreemde land te bewerken opdat de bewoners van dat land een goede oogst zouden hebben (vgl. Exodus 1 vers 11). Hierdoor zouden ze in hart en geweten geraakt moeten worden om vervolgens terug te keren tot de HERE. Wat betreft hun zonden was er geen onderscheid tussen Juda en Efraïm (= Israëel). Beide rijken zullen onder dit oordeel vallen. *'Jakob'* vertegenwoordigt mogelijk het hele vroegere Israëel van de twaalf stammen.

10 vers 12: *Zaait in gerechtigheid, oogst in liefde, ontgint u nieuw land. Dan is het tijd om de HERE te vragen, totdat Hij komt en voor u gerechtigheid laat regenen.*

Een nieuw begin kan altijd gemaakt worden

Er werd geen gerechtigheid en ook geen liefde meer gevonden in het land. Het was de hoogste tijd een nieuw leven te beginnen waarin gerechtigheid gezaaid werd en geoogst werd in liefde. Dat kon niet gebeuren op de bodem van verharde harten. Daarvoor moest de grond eerst worden bewerkt. In Jeremia 4 vers 3 en 4 wordt dezelfde

beeldspraak gebruikt: *‘Want zo zegt de HERE tot de mannen van Juda en tot Jeruzalem: Ontgint u nieuw land en zaait niet tussen de doornen; besnijdt u voor de HERE en doet weg de voorhuid van uw hart.’* Het nieuw te ontginnen land heeft betrekking op een hart dat door zelfoordeel van de zonde is gereinigd en waarin weer het verlangen is ontstaan om naar Gods wil te vragen en die te doen. Met niet aflatende bewogenheid wijst Hosea door deze oproep nog een keer op de mogelijkheid aan Gods oordeel te ontkomen. Het *‘ontgint u nieuw land’* stelt ware bekering tot God voor: de reiniging van het hart van alle verderf.

Het omploegen van de grond

Dat betekent een radicale breuk met het oude. Met gehoor geven aan die oproep moet niet gewacht worden tot morgen. Het is nú de tijd om de HERE te zoeken, morgen kan het te laat zijn (Jesaja 55 vers 6, 7). Als ze tot Hem zouden terugkeren en ze zouden gerechtigheid zaaien, dan zouden ze barmhartigheid oogsten. Maar zulk zaaien is onmogelijk in niet-omgeploegde aarde. Eerst moet de grond worden bewerkt. De ploeg moet door het geweten. Dit kan betekenen dat dingen van het verleden die we hadden weggestopt weer naar boven komen. Dat zijn vaak dingen waardoor het leven met God verstopt kwam te zitten; die kunnen dan worden opgeruimd. We kunnen hierbij denken aan: het betalen van vergeten schulden; het afleggen van verkeerde gewoontes; het in orde maken van verstoorde verhoudingen met broeders en zusters; het vergeven van oude pijn, enz.

Twee soorten grond

In een artikel, waarvan ik de herkomst niet heb kunnen achterhalen, las ik een toepassing van het ontginnen van nieuw land. Die wil ik graag doorgeven.

Er zijn twee soorten grond: braakliggende en grond die is opengescheurd door de ploeg. Het braakliggend land stelt een toestand van zelfgenoegzaamheid voor. Het is tevreden, kent niet de schok van de ploeg en de beroering van de eg. Als een veld er zo bij ligt, wordt het een vertrouwd baken voor de vogels in de lucht. Het bezit standvastigheid en verandert nooit, terwijl de akkers eromheen veranderen van bruin naar groen en weer bruin worden. Veilig en

ongestoord is het een beeld van slaperige tevredenheid. Maar zelf ziet het nooit het wonder van de vrucht, van het leven, het openbarstende zaad en de schoonheid van rijpend graan. Het kent geen vrucht omdat het bang is voor ploeg en eg. In tegenstelling hiermee staat het land dat de ploeg heeft toegelaten. De rust is verstoord, het veld heeft de verandering gevoeld. Het wonder van het leven kan beginnen. Het zaad schiet op en over het hele veld is de hand van God aan het werk. De wonderen van de natuur volgen altijd op de ploeg.

Er zijn ook twee soorten levens: het braakliggende en het omgeploegde. De mens die lijkt op braakliggend land is tevreden met zichzelf en met de vrucht die hij eens droeg. De geest van activiteit die hij eens bezat, is nu dood. Hij is wel standvastig en trouw, altijd op zijn eigen plaats. In zeker opzicht kan hij zelfs een baken zijn. Maar wat is hij onvruchtbaar! Hij heeft zichzelf afgesloten voor God en het wonder van de groei.

Het omgeploegde leven is het leven dat de omheining voor de ploeg heeft geopend. Hij heeft de ploeg van schuldbelijdenis in zijn leven toegelaten. Die heeft zijn ziel tot diep berouw gebracht. De Geest heeft door de druk van de omstandigheden aan de ziel laten zien hoe onvruchtbaar zijn bestaan wel is. De Geest heeft hem ook tot inzicht gebracht dat de oorzaak van die onvruchtbaarheid het vruchtdodende kwaad van het materialisme is en dat eigen inspanning geen leven kan geven.

Als God 'gerechtigheid laat regenen' begint het leven en de groei. Ook in een plaatselijke gemeente werkt het zo. Er zijn statische en dynamische gemeenten.

Een dynamische gemeente verwisselt de veiligheid van stilstand voor de gevaren van door God geïnspireerde vooruitgang. De vroege Gemeente is in dit opzicht een voorbeeld. Het resultaat van hun vreugde en eendracht was een wondergrote en dagelijkse vrucht tot eer van God. Gods kracht ging wanneer en waar zijn volk ging en werd tegengehouden als zijn volk stopte.

Statische perioden zijn die tijden waarin het volk van God zich terugtrekt uit de strijd en een leven van vrede en ongestoorde rust zoekt. Dit zijn de tijden waarin zij zichzelf vernietigt door te proberen de verworvenheden te bewaren die ze hebben verkregen in de dagen van meer moed, toen de kracht van God nog onder hen werkte.

Dit beginsel werkt ook vandaag nog. God werkt vandaag. Hij werkt zolang zijn volk met moed leeft. Hij stopt als het niet langer zijn hulp nodig heeft of zoekt. Zodra een kind van God bescherming zoekt buiten Hem en steun vindt in zijn bezittingen die het materialisme hem kan brengen, zal hij verlies lijden. En wat een verlies voor God en zijn werk! De kracht van God komt alleen waar die door de ploeg in de gelegenheid wordt gesteld werkzaam te zijn. Hij wordt alleen openbaar in de gemeente als die iets doet waarvoor kracht wordt verlangd. En 'doen' is niet alleen maar activiteit, maar activiteit geleid door God, bezielde door de Heilige Geest. We kunnen de kracht van God zien in de zendingsgebieden. Eenvoudige wonderlijke dingen gaan samen met inspanningen; ze houden op hetzelfde moment op dat de zendingen denken tevreden te kunnen zijn en gaan stoppen.

Wat is het gevolg van deze waarheid voor de enkeling en voor de plaatselijke gemeente? Wat zijn de moeilijkheden voor elk als men ophoudt vrucht voort te brengen? God is onveranderlijk; zijn bedoelingen met de gemeente en de enkeling zijn niet in de geringste mate veranderd. Nee, de enkeling en de gemeente zijn zelf veranderd. Een klein onderzoek zal aantonen dat zij 'braakliggend' zijn geworden. Ze hebben misschien op vroegere werken geteerd en hebben nu een gemakkelijker manier van leven geaccepteerd. De gemeente handhaaft op de juiste manier en gehoorzaam het gedachtenismaal aan de offerdood van de Heer Jezus. Maar in andere samenkomsten is zij meer een school dan een kazernes. Haar leden zijn meer studenten dan soldaten; een groep mensen die meer geneigd zijn ervaringen van anderen te bestuderen in plaats van ook die van henzelf te zoeken. De enige manier voor zo'n gemeente om weer kracht te krijgen is weer het met gevaar omringde pad van de gehoorzaamheid te gaan. De 'veiligheid' van de plaatselijke gemeente is haar meest dodelijke vijand. De gemeente die de ploeg vreest, schrijft haar eigen grafschrift. De gemeente die de ploeg gebruikt, wandelt in de weg van kracht en zegen.

Vraag en antwoord

We gaan verder met vers 12. Als er nieuw land is ontgonnen, kan ook de HERE worden gevraagd. Dan is daarvoor de tijd aangebroken. Wat Hij antwoordt, sluit aan op onze vragen en activiteiten. Als we gerechtigheid zaaien in dat nieuwe land, als we in ons leven doen wat recht is voor Hem, en we vragen Hem om ons te

zegenen, dan zal zijn antwoord zijn in overeenstemming met zijn Persoon. Daarin ligt de ware zegen voor de mens verborgen. In het duizendjarig vrede-rijk heerst gerechtigheid; dat wil zeggen dat de zonde geen kans meer krijgt onvrede te stichten. Het recht van God zal ervoor zorgen dat alles in harmonie met Hem en met elkaar leeft. Elk element dat die harmonie wil verstoren wordt door het recht geoordeeld. Dit leven kan nu al geleefd worden door ieder die zich met zijn activiteiten en vragen richt op het recht van God.

10 vers 13: *Gij hebt goddeloosheid geploegd, misdaad geogst; de vrucht van leugen hebt gij gegeten, omdat gij hebt vertrouwd op uw eigen weg, op uw vele helden.*

Vertrouwen op eigen weg en helden

De praktijk van het volk die in dit vers wordt beschreven, staat in schril contrast met de oproep en belofte van het vorige vers. De gevestigde praktijk maakt die oproep des te klemmender. In plaats van gerechtigheid was er goddeloosheid in het land en in plaats van liefde werd misdaad gevonden. Israël had het bittere resultaat van hun goddeloosheid en misdaad te verwerken gekregen als een vrucht van de leugen. Dat kwam omdat zij hun eigen weg waren gegaan en niet de weg van God. Als het volk in de toekomst tot bekering zal komen en het de Heer Jezus als de ware Knecht des HEREN zal aannemen, zullen ze tot de volgende schuldbelijdenis komen: *'Wij allen dwaalden als schapen, wij wendden ons ieder naar zijn eigen weg'* (Jesaja 53 vers 6). Ze zullen dan het vervolg van dat vers erbij mogen zeggen: *'maar de HERE heeft ons aller ongerechtigheid op hem doen neerkomen.'* Hierdoor weten ze dat de straf over hun eigen weg door de Heer Jezus is gedragen en dat zij vrijuit mogen gaan. Zover is het in Hosea echter nog niet. Naast het uitstippelen van hun eigen weg, vertrouwden ze ook op de kracht van hun helden. Het Israël ten tijde van de profeet Hosea is een voorafschaduw van het Israël in de toekomst. Als ze van alle zijden worden aangevallen zullen ze ook vertrouwen op hun eigen kracht en scherpzinnigheid. Ze zullen steeds bezig zijn om de beste tactiek uit te stippelen en met hun eigen kundigheid en heldhaftigheid zullen ze deze tactiek proberen te volgen.

10 vers 14: *Daarom zal krijgsrumoer zich tegen uw volk verheffen, en al uw vestingen zullen worden verwoest, gelijk Salman*

Beth-Arbel verwoestte, ten dage van de strijd, toen moeder en kinderen werden verpletterd.

Vertrouwen op eigen kracht baat niet

Israël vertrouwde op zijn krijgsmacht. Welnu, ze zouden krijgsrumoer horen. Maar uit de strijd die ze zouden voeren, zouden ze niet als overwinnaar te voorschijn komen. Al de versterkte steden waarop ze vertrouwden, zouden worden verwoest. Om de verschrikking van de aanstaande oorlog weer te geven, roept de profeet in herinnering wat Salman met Beth-Arbel had gedaan (Salman is waarschijnlijk Salmeneser, de koning van Assur, 2 Koningen 17 vers 3). Het is niet duidelijk op welke gebeurtenis Hosea hier doelt, maar dat zal voor hen tot wie hij zich richtte geen vraag zijn geweest. Evenals bij Beth-Arbel, zou ook nu de moeder (= Israël), met de kinderen (= alle inwoners), omkomen.

10 vers 15: *Zulks heeft Bethel u aangedaan, vanwege uw diepe verdorvenheid. In de morgenstond wordt de koning van Israël voorgoed verdelgd.*

De oorzaak van alle ellende

Alle ellende die over Israël zou komen, is het gevolg van de kalverendienst in Bethel. Het tweede deel van dit vers is een zinspeling op het feit dat de koning van Assur koning Hosea van Israël gevangen neemt (2 Koningen 17 vers 1—6). *'In de morgenstond'* kan zien op de snelheid van het oordeel, omdat in het oosten de zon heel snel opkomt. Het kan ook een aanduiding zijn voor een tijd waarvan men ten onrechte meent dat nieuw geluk zich aandient, terwijl de verdelging komt.

HOOFDSTUK 11

Korte inhoud

In aandoenlijke bewoordingen spreekt de HERE over Israël: hoe Hij het volk als kind en zoon liefhad, het bevrijdde, leerde lopen, in zijn armen koesterde, verzorgde, voedde en opvoedde. Hoe schrijnend staat hier tegenover de grote ondankbaarheid waarmee het volk al die liefde van God beantwoordde. Daarom zou God het volk moeten tuchtigen en er afstand van moeten nemen. Maar niet voorgoed! God zou Zich uiteindelijk weer in liefde over zijn volk ontfermen en het weer aannemen. Zo wordt er in dit hoofdstuk meer gesproken over Israëls hoop dan over zijn ondergang. Het thema verandert van oordeel over Israël in zegen voor Israël.

11 vers 1: *Toen Israël een kind was, heb Ik het liefgehad, en uit Egypte heb Ik mijn zoon geroepen.*

God stelt Zich voor aan zijn volk

In vers 1—4 stelt God Zich op verschillende wijzen aan zijn volk voor. In vers 1 is Hij een liefdevolle Vader en Israël is zijn kind en zoon. In vers 3a is Hij de Leermeester die Efraïm leert lopen en de Vertrouster die hem in zijn armen neemt als hij gevallen is. In vers 4 toont Hij Zich een liefhebbende Echtgenoot die met Israël verbonden is door banden van liefde. Hij is ook hun Verlosser die het juk van hen wegneemt. Hij is niet ver bij hen vandaan, maar daalt tot hun niveau af om als een Naaste heel dicht bij hen te zijn om hun als een Verzorger voedsel te kunnen geven. Paulus wijst in Handelingen 13 vers 18 ook op de zorg van God voor zijn volk, met name dan tijdens de woestijnreis: *'En gedurende ongeveer veertig jaar verzorgde Hij hen in de woestijn.'*

De liefde van God voor zijn volk

De liefde van God, daaraan moet zijn volk, toen en nu, altijd weer herinnerd worden. Die liefde is het geheim waarom Hij niet volledig en definitief met zijn ontrouwe volk afrekent. Gods liefde vindt

reden in zichzelf om zich te blijven uiten, ook al is de wijze waarop die liefde zich uit niet altijd dezelfde. Al Gods handelen komt voort uit zijn eigen liefde en niet uit de voorwerpen waarop zijn liefde zich richt. Israël had geen meerwaarde voor God boven andere volken. *'Niet, omdat gij talrijker waart dan enig ander volk, heeft de HERE Zich aan u verbonden en u uitverkoren; veeleer zijt gij de kleinste van alle volken. Maar omdat de HERE u liefhad en de eed hield, die Hij uw vaderen gezworen had, heeft de HERE u met een sterke hand uitgeleid en u verlost uit het diensthuis, uit de macht van Farao, de koning van Egypte'* (Deuteronomium 7 vers 7, 8). In tegenstelling tot veel groten der aarde die allen hun koninkrijk bouwden en staande hielden door kracht en geweld, heeft God zijn volk gebouwd en staande gehouden door liefde. Er is geen macht in het universum die groter is dan de macht van de liefde van God.

Terug naar het begin

Israël wordt door God niet alleen aan zijn liefde voor hen herinnerd, maar ook aan de beginperiode van zijn omgang met hen: *'Toen Israël een kind was'*. In Ezechiël 16 vers 1—14 lezen we ook over Gods liefde voor Israël in de begintijd van het volk. Daar vertelt de HERE hoe Hij Israël aantrof als een hulpeloze baby en hoe Hij Zich in zijn liefde over de baby ontfermde.

Als we ouder geworden zijn, is het goed dat we ons Gods liefde in onze jeugd herinneren. 'Onze jeugd' wil zeggen de periode in ons leven dat we over de Heer Jezus hebben gehoord en we ons zijn liefde en zorg voor ons bewust zijn geworden. Dat kan zijn toen we nog kinderen waren, jong in leeftijd; het kan ook betrekking hebben op jong zijn in het geloof, de tijd toen we pas tot geloof gekomen waren, wat uiteraard ook op latere leeftijd kan zijn gebeurd. Maar dat terugdenken aan het ontvankelijk zijn voor Gods liefde in de begintijd is van groot belang. Gods liefde is namelijk nooit veranderd. Als we er niet meer van genieten, ligt dat niet aan Hem, maar aan ons. Zeker missen we zelf veel, maar wie het nog meer mist is God. Hij wil zo graag zijn liefde aan zijn volk als aan zijn kind, aan ons als zijn kinderen, kwijt. Laten we ons daar niet voor afsluiten, maar er ons (opnieuw?) voor openstellen en zo de vermaning ter harte nemen: *'Bewaart uzelf in de liefde van God'* (Judas vers 21), wat wil zeggen dat we ons voortdurend zullen moeten realiseren dat Gods liefde naar ons uitgaat. In het besef dat we dit vaak vergeten en ons buiten het

gebied van Gods liefde begeven, mogen we ten opzichte van elkaar het verlangen hebben wat Paulus had voor de gelovigen in Thessalonika: *'De Heer nu moge uw harten richten tot de liefde van God'* (2 Thessaloniërs 3 vers 5).

Mijn zoon

Dan is er nog iets. Hij noemt Israël niet alleen *'een kind'*, Hij noemt hem ook *'mijn zoon'*. Bij Israël als kind kunnen we denken aan een zekere hulpeloosheid. Een klein kind vraagt om verzorging en vertedert de gevoelens van de ouders. Bij 'zoon' denken we meer aan volwassenheid, iemand met wie een ouder bepaalde dingen kan bespreken. Een zoon is iemand met wie je kunt overleggen en die zelfstandig kan denken en handelen. Hij kent de gedachten van zijn vader en kan die tot de zijne maken en zo in de geest van zijn vader handelen. Hij kan zijn vader vertegenwoordigen. Kind en zoon is dezelfde persoon, maar met een verschillende benadering. Zo was het ook met Israël en zo is het ook met de gelovige die tot de gemeente behoort.

God heeft Israël als zijn zoon uit Egypte geroepen (Exodus 4 vers 22, 23). Hij heeft het volk bevrijd uit de slavernij, opdat Hij met Israël zijn gedachten kon delen en via Israël in deze wereld kon laten zien wie Hij is. Helaas heeft Israël daaraan niet beantwoord. Maar er is een Ander die daaraan wel heeft beantwoord. Dat is dé Zoon van God, de Heer Jezus. Het is dan ook niet voor niets dat dit vers uit Hosea wordt aangehaald in Mattheüs 2 vers 15. De Heer Jezus keert daar terug uit Egypte waarheen Hij had moeten vluchten voor Herodes. Israël had gefaald, maar God stelde zijn Zoon in hun plaats. Zijn Zoon zou de geschiedenis van Israël opnieuw doormaken, maar Hij zou dat doen zonder te falen en alles zou zijn tot heerlijkheid van God. Een dergelijke vergelijking is er ook met de wijnstok. Israël wordt in Jesaja 5 als een wijnstok voorgesteld. God had alles gedaan, opdat hij goede vruchten zou voortbrengen, maar hij bracht slechte vruchten voort. De Heer Jezus nam in volmaaktheid de plaats in van de ware wijnstok; zie Johannes 15).

11 vers 2: *Hoe meer men hen riep, des te meer dwaalden zij weg: aan de Baäls offerden zij en aan de gesneden beelden brachten zij reukoffers.*

Gods inspanning en de reactie van het volk

Je zou denken dat het volk wel heel dankbaar zou zijn dat ze eindelijk van het zware slavenjuk waren bevrijd. In het begin was dat ook zo. In Exodus 15 prijzen ze hun Bevrijder. Maar al spoedig daarna blijkt hoe dwaalziek ze zijn. Telkens weer dwalen ze van God weg. In Richteren zien we keer op keer dat ze God verlaten. Hij roept hen steeds weer terug, maar telkens maken ze het weer erger dan de keer ervoor. Ze zakken steeds dieper weg in het moeras van eigenwil en afgodendienst. Lees Richteren 2 vers 10—19 maar eens. Het *'Hoe meer men hen riep'*, geeft de inspanningen aan die God Zich getrooste om door middel van zijn profeten het volk tot Zich terug te brengen. Hij heeft dat keer op keer gedaan.

11 vers 3: *En Ik leerde Efraïm lopen; Ik nam hen op mijn armen, maar zij erkenden niet, dat Ik hen genas.*

Onderwijs om als kind van God te leven

God leerde Efraïm lopen, Hij leerde hem op eigen benen staan, Hij voedde hem op tot zelfstandigheid. God geeft zijn kinderen onderwijs, lessen. Dat onderwijs bestaat niet alleen uit het geven van een routebeschrijving, het tonen van de weg van begin tot eind. Leren lopen heeft vooral te maken met ons gedrag op die weg en wat we er allemaal kunnen tegenkomen: de snelheid, de gevaarlijke kruispunten, de plaatsen waar we kunnen pauzeren, waar we voedsel kunnen krijgen en wat voor soort voedsel het beste is. God heeft de hele Bijbel met dit doel aan zijn volk gegeven. Vooral het boek Deuteronomium staat vol met inzettingen en verordeningen die het volk moest leren. Als ze daarnaar zouden luisteren, zou het goed met hen gaan en zouden ze blijvend kunnen genieten van de zegeningen van het land dat God hun had gegeven. *'Nu dan, o Israëel, hoor de inzettingen en verordeningen, die ik u leer na te komen, opdat gij leeft en opdat gij het land binnengaat en in bezit neemt, dat de HERE, de God uwer vaderen, u geven zal'* (Deuteronomium 4 vers 1). In 2 Timotheüs 3 vers 14—16 wordt ons meegedeeld hoe belangrijk de Schriften zijn als enige middel waardoor we kunnen leren lopen. Er wordt daar gesproken van: *'de heilige Schriften, die je wijs kunnen maken tot behoudenis'*. Met behoudenis wordt dan bedoeld: het bereiken van het einddoel. Timotheüs was al een kind van God, maar hij moest ook 'leren lopen'. De toerusting hiervoor ligt voor ieder kind

van God, net als voor Timotheüs, in het lezen van de Bijbel. En als het dan eens misgaat, als we vallen, dan is daar de helpende hand van God. Hij tilt ons op, troost ons, zet ons weer neer en we mogen weer verder lopen. Zo leren we God kennen als de God, Die *'u droeg, zoals een man zijn kind draagt, op heel de weg die gij gegaan zijt, totdat gij op deze plaats gekomen zijt'* (Deuteronomium 1 vers 31).

De HERE, uw Heelmeester

Ondanks al die bewijzen van zorg en troost, erkende het volk al die liefdevolle bemoeienissen van God niet. Bij het woord 'genezen' aan het eind van dit vers zouden we kunnen denken aan de verwondingen die een kind oploopt als het valt tijdens het leren lopen. De Israëlieten zullen zich letterlijk vaak bezeerd hebben tijdens het gaan door de woestijn met zijn vele scherpe stenen en rotsblokken. Toch lijkt de genezing waarop Hosea doelt niet zozeer op het lichaam betrekking te hebben, als wel op de geest. Hoe vaak heeft het volk niet getwijfeld aan de liefde van God, bijvoorbeeld als het geen water of voedsel had. En God gaf telkens wat ze nodig hadden. Hij genas hen van hun gemopper. Hij was ook in dit opzicht *'de HERE, uw Heelmeester'* (Exodus 15 vers 26). Maar ze erkenden niet dat Hij dat deed, ze hadden er geen oog voor.

11 vers 4: *Met mensenbanden trok Ik hen, met koorden der liefde; Ik was hun als degenen die het juk van hun kinnebak hieven. Ik neigde Mij tot hem, gaf hem te eten.*

God trekt tot Zich

Onophoudelijk en met steeds andere middelen wilde God zijn volk laten zien en voelen hoeveel Hij van hen hield. De *'mensenbanden'* zijn banden die passen bij de menselijke zwakheid. Het zijn middelen die God als hulpmiddelen aan de mens heeft gegeven en die volmaakt aansluiten bij zijn zwakheid. Het zijn banden die aangepast zijn aan het mens-zijn en die daarom in staat zijn om hem te helpen op de weg van God te blijven en die weg tot zijn eer te gaan. We kunnen denken aan de hele priesterdienst die God heeft ingesteld. Die was er helemaal op gericht dat het volk in gemeenschap met God kon blijven, of weer komen als die gemeenschap door een zonde was verstoord. Zo hebben wij *'niet een hogepriester die niet met onze zwakheden kan mee lijden, maar Eén*

die in alle dingen verzocht is als wij, met uitzondering van de zonde' (Hebreeën 4 vers 15). Maar we kunnen dergelijke banden ook zien als *'koorden der liefde'*. Alles wat God doet om zijn volk met Zich te verbinden, gebeurt uit en met liefde. Gods liefde is een zoekende en trekkende liefde. Wie als zondaar tot de Heer Jezus gaat, gaat tot Hem omdat de Vader hem daarheen trekt. *'Niemand kan tot Mij komen tenzij de Vader die Mij heeft gezonden, hem trekt'* (Johannes 6 vers 44). Wie de Heer Jezus liefheeft, voelt ook zijn eigen zwakheid om Hem te volgen en zal Hem vragen of Hij hem wil trekken: *'Trek mij achter u mee'* (Hooglied 1 vers 4). Als God trekt, is dat zijn liefde: *'Ja, Ik heb u liefgehad met eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken in goedertierenheid'* (Jeremia 31 vers 3).

God bevrijdt van het slavenjuk

Als God zijn volk zo in liefde tot Zich en ook achter Zich aan heeft getrokken, betekent dat tevens de bevrijding van het slavenjuk. God handelt uit liefde en bewijst zijn liefde aan het voorwerp van zijn liefde. Hierbij past geen juk waaronder men gebukt gaat. In Galaten 5 vers 1 staat het voor de christen als volgt: *'Voor de vrijheid heeft Christus ons vrij gemaakt; staat dan vast en laat u niet weer onder een slavenjuk binden.'* Een wandelen aan de zijde van God is een licht wandelen, waarbij de last van de zonde niet meer drukt. Helaas kan een christen, net als de Israëliet, weer zonde in zijn leven toelaten. Dan wordt het knellende juk weer gevoeld. Het leven wordt weer zwaar. Dat ondervond ook David na zijn zonde met Bathseba, toen hij die nog niet had beleden: *'want dag en nacht drukt uw hand zwaar op mij'* (Psalm 32 vers 4). Pas toen hij zijn zonde had bekend gemaakt, kwamen er jubelzangen van bevrijding (Psalm 32 vers 5—7).

God daalt af naar de mens en verzorgt hem

Het woord 'neigen' betekent 'overhellen', 'naar beneden gaan'. Het is: dichterbij komen. God komt in de Heer Jezus naar beneden, helt over naar de mens en komt zo heel dicht bij hem. De Heer Jezus, die God is, is mens geworden. In de Heer Jezus is God zo dicht bij de mens gekomen dat Hij de Naaste van hem werd. In die positie wilde Hij de mens, zijn volk, verzorgen en gaf Hij hem te eten. In het begin van dit vers was God de 'trekkende' God die zijn volk bij Zich neemt.

Aan het slot van het vers daalt God af tot zijn volk en wil Hij bij hen zijn. Hij wil delen in hun nood en erin voorzien. Zo is God ook voor ons. Hij komt bij ons in onze nood en wil ons geven wat we nodig hebben. In ons vers lijkt het geven van eten nog heen te wijzen naar het 'kind Israël'. Eten is van belang voor de groei. Maar ook geestelijk kunnen we alleen groeien als we het geestelijk voedsel dat God ons geeft ook tot ons nemen. Dat geestelijke voedsel komt uit de Bijbel. Een geestelijk gezonde christen zal een gezonde honger en dorst naar het Woord van God hebben. *'Verlangt als pasgeboren kinderen naar de redelijke, onvervalste melk [van het Woord], opdat u daardoor opgroeit tot behoudenis'* (1 Petrus 2 vers 2).

11 vers 5: *Zal hij niet naar het land Egypte terugkeren? Ja, Assur zal zijn koning zijn, omdat zij geweigerd hebben zich te bekeren.*

Terug naar Egypte

De verzen 1—4 geven een uitvoerig overzicht van Gods houding van liefde en handelingen van genade ten opzichte van zijn volk. Alles was ervoor geëigend om het volk tot vrijwillige toewijding te brengen. Toch heeft God tussen de regels door in deze verzen al een enkele keer op Israëls ondankbaarheid gewezen. En als is gebleken dat alle liefdebewijzen door Israël verworpen zijn en God moet aankondigen dat Hij op zijn beurt nu hen moet verwerpen, komt dit niet als een verrassing. *'Het land Egypte'* staat hier als symbool voor een land van slavernij, een slavernij die ze daadwerkelijk in Assyrië zullen ondergaan. *'Assur zal zijn koning zijn'* wil zeggen dat ze onder de heerschappij van de Assyriërs zullen komen. In hoofdstuk 9 vers 3 is er ook al sprake van geweest dat ze door de Assyriërs uit het land zouden worden weggevoerd.

11 vers 6: *Het zwaard zal zijn steden treffen en zijn grendels vernietigen en verteren, wegens hun overleggingen.*

De ondergang staat vast

Het zwaard van de oorlog, in de hand van de koning van Assur, hun vijand, zal hen treffen. Hij zal overwinnen. Hun grendels, dat wil zeggen de vestingen en andere verdedigingswerken, zullen de vijand uiteindelijk niet buiten hun poorten houden. Het *'wegens hun*

overleggingen' lijkt erop te wijzen, dat ze juist door hun zelfbedachte oplossingen, waardoor zij meenden de vijand te kunnen tegenhouden, de vijand toegang verschaffen tot binnen hun muren. De mens die geen rekening houdt met God, speelt altijd de vijand in de kaart.

11 vers 7: *Ja, mijn volk volhardt in het afdwalen van Mij. — En al roepen zij tot Hem omhoog, Hij zal hen geenszins opheffen.*

Volharden in afdwalen

Hoewel het volk al aangezegd is dat het zal worden weggevoerd, spreekt God hier toch weer van *'mijn volk'*. Dit moet ertoe dienen dat het volk zich weer bewust wordt dat het een relatie met God heeft. God spreekt nog over *'mijn volk'*; hoe smartelijk is dan het volgende verwijt. Het volk dwaalt niet alleen af, het volhardt erin. Door niets kunnen ze op de rechte weg worden gebracht laat staan er blijven. De betekenis van het tweede deel van dit vers is niet eenvoudig. Mogelijk is het als volgt te verklaren: Al roepen zij, dat zijn de profeten (zie ook vers 2), het volk op, om omhoog tot God te gaan, het volk luistert niet; daarom zal God hen ook niet opheffen (of verlossen) uit hun ellende en het slijk van de zonde. Het volk wilde dus niet luisteren naar de profeten die opriepen terug te keren tot God, maar ze kozen ervoor om in de zonde te volharden.

11 vers 8: *Hoe zou Ik u prijsgeven, Efraïm, u overleveren, Israël? Hoe zou Ik u prijsgeven als Adama, u maken als Zeboïm? Mijn hart keert zich om in Mij, ten volle wordt mijn erbarming opgewekt.*

Hoe zou Ik... ?

De verzen 8—11 zijn als een venster waardoor we in het hart van God kunnen kijken. We zien dan dat er een toekomstig herstel is voor zijn volk. Na de aankondiging van het oordeel, dat noodzakelijk moest komen, is het alsof God de gedachte wil voorkomen dat het nu afgelopen is met zijn volk. Met Adama en Zeboïm was dat wel zo: die steden bestonden niet meer. Ze waren tegelijk met de omkering van Sodom en Gomorra van de aardbodem verdwenen. In Deuteronomium 29 vers 23 heeft God gedreigd zijn volk te behandelen als Sodom, Gomorra, Adama en Zeboïm. De herinnering aan wat Hij met die steden heeft moeten doen, bewerkt bij God grote innerlijke beroering. *'Mijn hart keert zich om in Mij'* wil zeggen 'neemt

een andere richting, verandert van gezindheid'. God heeft berouw over het kwaad dat Hij dacht hun aan te doen. Dit kan alleen, omdat God voorziet dat zijn volk tot inkeer zal komen. In Richteren 10 vers 16 komt die verandering in Gods houding ook schitterend naar voren, juist ook in verbinding met hun roepen tot Hem: *'En zij verwijderden de vreemde goden uit hun midden en dienden de HERE; toen kon Hij Israëls ellende niet langer aanzien.'* Ook Jeremia 31 vers 20 laat prachtig zien hoe God bewogen wordt als Hij aan zijn ontrouwe volk denkt: *'Is Efraïm Mij een lievelingszoon, een troetelkind, dat Ik, zo vaak als Ik van hem spreek, gedurig weder aan hem denken moet? Daarom is mijn binnenste over hem ontroerd, Ik zal Mij zeker over hem ontfermen, luidt het woord des HEREN.'* Zijn erbarming of barmhartigheid, die ten volle, en niet maar een beetje, wordt opgewekt staat er garant voor dat het volk uit de ellende zal worden bevrijd waarin het door eigen schuld terecht is gekomen. Zo is dat altijd bij Hem ten opzichte van de mens en zijn volk: bij Hem is altijd aanwezig wat passend is voor de situatie, zowel de gevoelens van liefde en ontferming, als de macht tot handelen. De vraag *'Hoe zou Ik u prijsgeven, u overleveren?'* kwam niet bij God op toen Hij zijn Zoon overgaf op het kruis, toen Hij Hem niet spaarde. Uit dat prijsgeven en overleveren van zijn Zoon komt een met het oog op ons nieuw en wonderbaarlijk *'Hoe?'* voort: *'Hoe zal Hij die zelfs zijn eigen Zoon niet gespaard, maar Hem voor ons allen overgegeven heeft, ons met Hem ook niet alle dingen schenken?'* (Romeinen 8 vers 32).

11 vers 9: *Ik zal mijn brandende toorn niet ten uitvoer brengen. Ik zal Efraïm niet verder verderen. Want Ik ben God en geen mens, heilig in uw midden, en Ik zal niet komen in toorn gloed.*

God is God en geen mens

In dit vers vinden we het antwoord op het 'hoe?' van vers 8 en de reden waarom Hij zijn brandende toorn niet ten uitvoer brengt en Efraïm niet verder verderft. Dit antwoord is: Hij is *'God en geen mens, heilig in uw midden.'* Als een mens was aangedaan wat God is aangedaan, zou deze mens heel anders hebben gereageerd dan God. De mens zou in woede zijn ontstoken en het kwaad dat hem was aangedaan hebben vergolden. Maar God gaat heel anders te werk. Hij zal het aangekondigde strafgericht wel over Israël laten komen, maar zijn volk niet geheel vernietigen zoals bij Adama en Zeboïm, steden die voor eeuwig onder de vloek van Gods toorn liggen. Dat

Israël niet voor eeuwig onder de vloek zal liggen komt, omdat God een oplossing heeft gevonden die geen mens kon bedenken. Dat Hij God is en geen mens wil ook zeggen dat Hij in zijn soevereiniteit volledig aan de mens voorbijgaat. Zijn wegen gaan die van de zondige mens ver te boven. Bij de oplossing van God wordt volledig recht gedaan aan zijn gerechtigheid en heiligheid, maar ook aan zijn plannen van liefde met zijn uitverkoren volk. Die oplossing is in de Persoon en het werk van Christus gevonden. In Christus aan het kruis is volledig recht gedaan aan Gods gerechtigheid en heiligheid. God oordeelde daar de zonden van iedereen die ze oprecht voor Hem belijdt. Ook Israël zal in de toekomst berouw hebben over de begane zonden. Op grond van het werk van Christus mogen ook zij dan weten dat hun zonden vergeven zijn. Daarom wordt in Christus ook Gods liefde zichtbaar. Als de zonden door zijn Zoon zijn gedragen en daardoor weggedaan, is de weg vrij om zijn plannen van liefde uit te voeren. Israël zal uiteindelijk alle door God beloofde zegeningen mogen genieten, terwijl God als de Heilige in hun midden zal wonen. Dat God niet blijvend zijn toorn gloed laat branden, komt omdat de Heer Jezus in Gods toorn gloed is geweest.

11 vers 10: *Zij zullen achter de HERE aan gaan, als een leeuw zal Hij brullen. Wanneer Hij brult, dan zullen zonen uit het Westen bevend komen.*

Brullen als een leeuw

Wat een verandering! Hier niet meer wat we in vers 7 vonden, een *'afdwalen van Mij'*, maar een *'achter HERE aan gaan'*. Dit zal in de toekomst gebeuren. Op grond van dat feit en hetgeen in de vorige alinea is uiteengezet, zal het volk het duizendjarig vrede-rijk binnengaan en van de zegen genieten. Aan het volgen van de Heer is altijd zegen verbonden, ook voor ons, die nu leven. Als Petrus de Heer Jezus een vraag stelt over het loon voor het volgen van Hem, antwoordt Hij met een opmerking die gaat over de toekomst en over het heden: *'Voorwaar, Ik zeg u, dat u die Mij gevolgd bent, in de wedergeboorte, wanneer de Zoon des mensen zal zitten op de troon van zijn heerlijkheid, u ook op twaalf tronen zult zitten om de twaalf stammen van Israël te oordelen. En ieder die heeft verlaten huizen, broers, zusters, vader, moeder, vrouw, kinderen of akkers ter wille van mijn naam, zal honderdvoudig ontvangen en eeuwig leven beërven'* (Mattheüs 19 vers 28, 29). In Hosea gaat het over die

'wedergeboorte', waarmee het toekomstig vredegerijk wordt bedoeld, als alles in de schepping nieuw zal zijn. Vlak daaraan vooraf zal Hij dan niet tegen zijn volk brullen met het doel het te verscheuren (zie hoofdstuk 5 vers 14), maar tegen de volkeren die zijn volk hadden onderworpen. Hij treedt dan openlijk voor zijn volk als Beschermers op. Dat zal Hij doen op de dag dat Hij als de leeuw uit de stam van Juda zal verschijnen. Was Hij eerder een leeuw die hen zou verscheuren, nu is Hij een leeuw die brult om hen tot Zichzelf terug te roepen. Hij zal Israël uit de ballingschap doen terugkeren. Het is ook mogelijk dat we dit 'brullen als een leeuw' moeten zien in de politieke omwentelingen en gebeurtenissen die aan de verlossing vooraf gaan. In dat wat zich in die tijd op politiek terrein zal afspelen, zal voor Gods volk de stem van God herkenbaar zijn.

11 vers 11: *Zij zullen bevend komen als een vogel uit Egypte, als een duif uit het land Assur, en Ik zal hen doen wonen in hun huizen, luidt het woord des HEREN.*

Eindelijk thuis

De snelheid en zekerheid waarmee straks de verstrooiden van Israël op het roepen van de HERE naar het land zullen terugkeren, wordt vergeleken met het vliegen zoals vogels en in het bijzonder een duif doen (vgl. Jesaja 60 vers 8). Egypte is het zuiden, Assur het noordoosten. Beide landen waren genoemd als landen van ballingschap, maar tevens als een symbool van de vele naties waarheen Israël verstrooid is. Dat ze 'bevend komen' heeft wellicht te maken met het feit dat ze onder de indruk zijn van de majesteit van de HERE. Eenmaal in het land aangekomen zal Hij hen in hun huizen doen wonen. Dat zal hun permanente verblijfplaats zijn; nooit zullen ze er weer uit worden verjaagd. Deze belofte wordt extra kracht bijgezet door het 'luidt het woord des HEREN'. En als Hij het gezegd heeft, wie zal dan daaraan ook maar iets kunnen veranderen?

HOOFDSTUK 12

Korte inhoud

Na het prachtige hoofdstuk 11, waarin we zoveel liefde en beloften van God voor zijn volk aantreffen, staat in dit hoofdstuk de zonde van Israël weer centraal. In een hernieuwde poging het volk hun zondige toestand zich bewust te doen worden, spreekt Hosea over hun aller vader Jakob. Verschillende gebeurtenissen uit het leven van Jakob zouden het volk tot nadenken moeten stemmen. Ook de profeten worden genoemd. Zij hebben namens God gesproken. Van hen was Mozes de belangrijkste. Hij voerde hen uit Egypte. Hij is ook een beeld van de Heer Jezus, Die zijn volk in de laatste dagen zal bevrijden van alle machten die het benauwen.

12 vers 1: *Met leugen heeft Efraïm Mij omringd, met bedrog het huis Israëls — terwijl Juda zich voortdurend bandeloos gedraagt tegenover God en tegenover de Hoogheilige, die getrouw is.*

God wordt omringd door leugen

Efraïm was onwaarachtig in zijn omgang met God. Al hun dienen van Hem, wanneer zij bij zijn altaar kwamen, was huichelachtig en geveinsd. Als ze Hem met hun lofprijzingen en gebeden omringden of Hem naderden met een verzoek, logen ze tegen Hem met hun mond en vleiden Hem met hun tong. Ze spraken misschien mooie zinnen uit, maar hun woorden vertelden niet de waarheid. Ze kwamen bij God met egoïstische bedoelingen: Hij moest maar voorzien in hun wensen. Ze schuwden de leugen daarbij niet, alsof ze Hem voor de gek konden houden! In hoofdstuk 7 vers 2 zag God hen omringd door hun zonden. Ze dachten er echter niet aan dat Hij het zag. Hier wordt God door hen omringd met leugen en bedrog, omdat ze in die toestand bij Hem kwamen. De gedachte, dat Hij op die manier niets met hen te maken wilde hebben, kwam niet bij hen op.

Juda

Wat Juda betreft is het niet duidelijk hoe de vertaling precies moet zijn. Er zijn vertalingen die net als die van het Nederlands Bijbelgenootschap vertalen dat Juda zich voortdurend bandeloos gedraagt. Andere vertalingen, zoals de Statenvertaling, geven weer dat Juda nog met God heerste. Men zou dan kunnen vertalen: *'Juda rekent nog met God en is getrouw jegens de Hoogheilige.'* Dat wil zeggen dat zij regeerden in de vrees voor God. Juda was dan, om het met 2 Samuël 23 vers 3 te zeggen, *'een heerser in de vreze Gods'*. Juda vormt op deze manier een overblijfsel te midden van alle ontrouw en huichelarij. Toch lijkt het mij dat we in de geschiedenis van Israël en Juda zijn aangekomen in een periode waarin voor beiden geen hoop op verbetering meer was. Ik geef dan ook de voorkeur aan de vertaling waarin gesproken wordt over de bandeloosheid van Juda. De Enige die trouw bleef was de Hoogheilige Zelf. Hij bleef onaantastbaar voor de zonde en bij Hem is geen spoor van ontrouw te bespeuren. Deze waarheid is voor de individuele gelovige in alle tijden tot grote steun geweest. *'Want de trouw is niet het deel van allen; maar de Heer is trouw'* (2 Thessalonikers 3 vers 2). God toont Zich de getrouwe Heilige ten opzichte van zijn volk doordat Hij zowel hen heiligt die zijn heil aangrijpen alsook door het oordeel over hen die zijn aanbod om genade te bewijzen hardnekkig afwijzen.

12 vers 2: *Efraïm weidt wind, en jaagt de gehele dag de Oostenwind na, het vermeedert leugen en verwoesting. Zij sluiten een verbond met Assur, en er wordt olie naar Egypte gebracht.*

De dwaasheid van politieke verbonden

Efraïm spande zich geweldig in om zich staande te houden tussen Assur en Egypte, de politieke grootmachten van die dagen. De dwaasheid hiervan wordt door de profeet aangeduid als een 'weiden van wind'. Hoe kun je nu iets dat zo ongrijpbaar is als wind proberen te weiden, dat wil zeggen, in banen leiden en naar je hand zetten? Het najagen van wind geeft aan hoe ijdel de hoop is die op mensen steunt. Hoe hardleers is het volk (en dat geldt voor ieder mens) dat, ondanks de teleurstelling die het zoeken van hulp bij mensen steeds oplevert, een volgende keer toch weer hulp bij mensen wordt gezocht. Dit najagen gaf niet alleen geen enkel voordeel, maar leverde zelfs groot nadeel op: het bewerkte zijn eigen ondergang. Daarom is niet

alleen sprake van het weiden van wind, waarmee de nutteloosheid van de inspanningen wordt aangegeven, maar wordt ook nog de Oostenwind genoemd. Deze Oostenwind of sirocco is de verzengende wind uit de woestijn, die als een gesel het woestijnzand op de oogst doet neerkomen en verwoest (zie ook 13 vers 15). Israëls hardnekkigheid om hulp bij de buurlanden te zoeken, blijkt uit ook het feit dat ze er *'de gehele dag'* mee bezig zijn. In hoofdstuk 10 vers 4 was de klacht al geuit dat ze maar verbonden bleven sluiten. Ze sloten een verbond met Assur en probeerden ook Egypte op hun hand te krijgen door er olie aan te leveren. Hun hele politiek was erop gericht om deze grootmachten tegen elkaar uit te spelen (zie 2 Koningen 17 vers 3, 4). Hierin kunnen we ook de onbetrouwbaarheid van Israël waarnemen: nu eens houden ze het met Egypte, dan weer met Assur, al naar gelang het hun uitkomt.

12 vers 3: *De HERE heeft een rechtsgeding met Juda; Hij gaat Jakob straffen voor zijn wandel, naar zijn daden zal Hij hem vergelden.*

Juda en Jakob

Opnieuw wijst Gods vinger naar Juda en weer in negatieve zin. Met Israël gaat het van kwaad tot erger, maar ook Juda ontwikkelt zich niet in positieve zin. Juda zal zich moeten verantwoorden voor het afwijken van God. In Jakob, de stamvader van de twaalf stammen, mogen we zeker Efraïm en Juda, de tien en de twee stammen samen, zien. God zal ze allemaal moeten straffen voor de weg die ze gegaan zijn en wat ze daarop gedaan hebben. Maar in de volgende verzen bedient God zich eerst nog van de geschiedenis van Jakob om te laten zien dat de weg van bekering voor het hele volk nog open is.

12 vers 4: *In de moederschoot bedroog hij zijn broeder, en in zijn mannelijke kracht streed hij met God.*

Jakob in de moederschoot en in zijn mannelijke kracht

In vers 3 en 4 wordt de aandacht gevestigd op drie gebeurtenissen uit het leven van Jakob. Deze dienen tot voorbeeld voor heel Israël, de twaalf stammen. Het gaat om zijn geboorte (Genesis 25 vers 24—26), zijn 'overwinning' te Pniël (Genesis 32 vers

22—32) en de reiniging van zijn huis in Bethel (Genesis 35 vers 1—15).

Het eerste voorbeeld betreft dus zijn geboorte. De NBG-vertaling spreekt over zijn bedrog in de moederschoot. Dat is dan voor Israël een negatief voorbeeld. Jakob bedroog zijn broer door zijn hiel vast te houden. Het vasthouden van de hiel heeft de betekenis van bedriegen. Andere vertalingen spreken niet over bedrog, maar vermelden alleen het feit dat hij de hiel van zijn broer vasthield. Bijvoorbeeld de Statenvertaling: *'In moeders buik hield hij zijn broeder bij de verzenen.'* De verklaring kan dan positief zijn: al in de moederschoot ging het Jakob erom het eerstgeboorterecht te bezitten, waarvan later zou blijken hoe weinig waarde zijn broer eraan hechtte. Ezau verkocht het voor een schotel linzensoep. Hoe bedrieglijk Jakob zich ook steeds heeft gedragen, toch heeft hij altijd belangstelling gehad voor de zegen van God en die erg op prijs gesteld. En dat ontbrak eraan bij het volk. Daarom zie ik in de verwijzing naar de geboorte van Jakob graag een aansporing voor het volk om zich uit te strekken naar en in te zetten voor de zegen die God wil geven. Maar niet op de manier van Jakob. Hij wilde vaak op een verkeerde manier Gods zegen verkrijgen, namelijk door eigen inspanning. Jakob moest leren dat het zo niet gaat bij God. Bovendien leverde eigen inspanning hem strijd op met mensen. Hij moest die handelwijze afleren en dat gebeurde bij het tweede voorval dat van hem wordt vermeld: zijn strijd met God bij Pniël.

12 vers 5: *Hij streed tegen een engel en overwon. Hij weende en smeekte om genade. Te Bethel vond hij Hem, en daar sprak Hij met ons,*

Hoe Jakob overwon

Jakob streed tegen God bij Pniël. Er is wel gesteld dat Jakob met een boze engel heeft gevochten, als een interessante uitleg die een nieuw perspectief opent. Het zou dan een schutsengel van Ezau zijn geweest. Maar dat klopt niet met de geschiedenis die in Genesis 32 vers 22—32 wordt vermeld. Het klopt ook niet met wat Hosea hier zegt. Er staat duidelijk in vers 4 dat Jakob streed met God. Het is ook duidelijk dat God in de gedaante van een engel met Jakob vocht. Overal in het Oude Testament is de gestalte die God aanneemt als Hij

Zich aan mensen vertoont die van een engel. Vaak wordt er dan gesproken van de Engel des HEREN.

Waar het Hosea met het aanhalen van deze geschiedenis om gaat, is te laten zien op welke wijze Jakob hier streed en overwon. Jakob streed in mannelijke kracht. Maar dat gaf hem niet de overwinning. In die kracht moest God hem juist treffen. God raakte hem in zijn heupspier, waarin de kracht zit om te lopen. Vanaf dat moment liep Jakob kreupel, als een voortdurende herinnering aan zijn gevecht met God. Toch overwon Jakob. Niet door zijn kracht, maar door zijn zwakheid. En juist die zwakheid werd de kracht waardoor hij overwon. Hierin deed hij de ervaring van Paulus op, die in zijn zwakheid van de Heer te horen kreeg: *'Mijn genade is u genoeg; want de kracht wordt in zwakheid volbracht'* (2 Korinthiërs 12 vers 9). Jakob overwon door te wenen en om genade te smeken. Hij streed met het wapen van het gebed (vgl. Kolossers 4 vers 12). Daarvoor is geen lichamelijke, maar geestelijke kracht nodig. Daardoor liet God Zich, en laat Hij Zich nog altijd, overwinnen.

Het moment waarop iemand God om genade smeekt, is altijd het moment dat de strijd ophoudt en God niet langer tegenstander is, maar medestander wordt. Huilen doe je omdat je berouw hebt over je zonden, als je inziet hoeveel slechtheid en boosheid er in je leven is geweest. Smeken om genade doe je, omdat je erop mag vertrouwen dat God al die slechtheid en boosheid wil vergeven. Jakob behaalde de overwinning door zwak te zijn. Wanneer we verlamd en gebroken zijn en niets anders meer kunnen doen dan ons vastklampen aan God, zullen we zijn genade ervaren. Daarna gaan Gods verborgen schatten van zegen voor ons open.

Wat een zegen had het voor Israël betekend als ze de strijdmethode van Jakob hadden gehanteerd. Wat een zegen zal er voor de christen stromen die leert strijden zoals Jakob hier deed.

God sprak met Jakob

De geboorte van Jakob heeft laten zien dat hij prijs stelde op de zegen van God. In zijn strijd zagen we dat hij de zegen ontving door de juiste houding ten opzichte van God in te nemen. Maar dan komt er nog een gebeurtenis waaruit Israël en ook wij het nodige kunnen leren. Die heeft te maken met de omgang tussen God en zijn volk. Dit komt tot uiting in het *'daar sprak Hij met ons'*, wat ziet op

gemeenschap. Er staat *'met ons'* en niet *'met hem'*. Jakob vertegenwoordigt het hele volk. Hosea zegt als het ware: daar heeft Hij door Jakob tot ons gesproken; wat Hij daar tot Jakob zei, geldt evenzeer voor ons. Een volk dat verlangt naar gemeenschap met God, moet de afgoden wegdoen. Dat gebeurde bij Bethel. Nadat hij zijn huis gereinigd had, ontmoette Jakob God in Bethel (Genesis 35, vooral vers 9—12). Wat Jakob gedaan had — roepen tot God, zich vernederen, de vreemde goden wegdoen — dat hadden Efraïm en Juda ook moeten doen, maar hebben ze niet gedaan.

12 vers 6: *namelijk de HERE, de God der heerscharen, wiens naam HERE is.*

HERE is zijn naam

Van Jakob gaat de schijnwerper nu naar Godzelf. Hier zien we God in zijn verhevenheid en majesteit. Hij is de Aanvoerder van de legers van Israël. Hij, Die nu door Hosea tot zijn volk sprak, is Dezelfde Die destijds aan Jakob is verschenen en met hem sprak. Met Hem alleen hebben ze te doen en met niemand anders: geen kalf in Bethel en ook geen Baäl op allerlei andere plaatsen. Zijn naam *'HERE'* staat garant voor de verbinding met zijn volk. Het is zijn verbondsnaam, de naam waarmee Hij Zich aan zijn volk heeft bekend gemaakt om hun God te zijn. Op grond daarvan zal Hij de beloften die Hij aan Abraham, Izaäk en Jakob heeft gedaan, vervullen (Exodus 6 vers 1—7). De vervulling van al zijn beloften ligt ook in zijn macht. Hij is de God der heerscharen, dat wil zeggen dat Hij aan het hoofd staat van alle machten. Alles is aan zijn gezag onderworpen en alles staat Hem ter beschikking om zijn doel te bereiken. Wat een aansporing voor Israël om zich gewillig aan die grote, indrukwekkende God te onderwerpen, die Zich zo aan hen heeft verbonden. Wat een dwaasheid is het om je van die God te verwijderen, waardoor alle zegen wordt misgelopen.

12 vers 7: *Gij dan, keer tot uw God terug, bewaar liefde en recht en wacht bestendig op uw God.*

Keer terug tot God!

Na de gebeurtenissen uit het leven van Jakob als voorbeeld te hebben gesteld en te hebben gewezen op de HERE Zelf, volgt nu de

oproep om terug te keren tot 'uw God'. Het is treffend te zien hoeveel moeite God doet om een terugkeer tot Hem aantrekkelijk te maken. Telkens opnieuw maakt Hij duidelijk wat dat oplevert. Wie maar even nadenkt, moet tot de conclusie komen dat terugkeren tot God de enig juiste stap is die gedaan kan worden. Het treffende 'uw' voor 'God' moet een extra impuls aan het volk geven om die stap te doen. Het 'gij dan' wordt door Hosea tot het hele volk gezegd. Hij spreekt het aan als een eenheid. Om van die gezegende betrekking waarin Hij Zich met Jakob in Bethel had verbonden, te kunnen genieten, moest Israël zich tot God bekeren of terugkeren, zoals Jakob dat had gedaan. Zoals gezegd kan deze terugkeer alleen plaatsvinden in het gevoel van eigen machteloosheid, echte verootmoediging en een wegdoen van de afgoden. Eenmaal bij God teruggekeerd, zal het gevolg zijn dat ook de houding ten opzichte van de naaste zal veranderen, met als kenmerken liefde en recht. De liefde zal zich uiten in zorg voor armen en troost voor bedroefden; het recht zal zich uiten in het aan ieder geven wat hem of haar toekomt. Van opnieuw van God afdwalen zal geen sprake meer zijn. Het is veeleer een wachten op zijn tussenkomst, in plaats van hun heil te verwachten van aardse grootmachten. Wachten op God betekent: afhankelijk willen zijn van Hem alleen en van niemand anders, juist ook in omstandigheden als we hulp nodig hebben en deze maar niet lijkt te komen.

12 vers 8: *'Kanaän — in zijn hand is een bedrieglijke weegschaal, afpersen is zijn lust.*

Wat Kanaän doet

Hoe noodzakelijk de oproep tot bekering van het vorige vers is, blijkt wel uit de verzen die nu volgen. Het volk wordt hier met de naam Kanaän genoemd, om aan te geven dat het niet handelde zoals zijn stamvader Israël, maar naar de gewoonten van de vroegere inwoners van het land. De plotselinge invoering van deze naam houdt verachting in voor de houding die Israël nu aanneemt. Israël had juist ten opzichte van de Kanaänieten en hun gruwelen een duidelijk getuigenis van zijn God moeten geven. In plaats daarvan hadden ze de gruwelijke praktijken van de Kanaänieten overgenomen.

Een toepassing van de naam Kanaän voor deze tijd zou kunnen zijn dat God tot de gemeente zou zeggen: wereld! Zo kunnen er gemeenten zijn waar er nauwelijks verschil te zien is tussen de

gemeente van God en de wereld. De grenzen zijn daar praktisch verdwenen. De gemeente had een zegen moeten zijn voor de wereld maar ze is er in opgegaan door de wereld in haar midden toe te laten.

Een verkeerde houding tot God geeft ook een verkeerde houding tot de naaste. Dit kwam tot uiting in de handel met de naaste waarbij een bedrieglijke weegschaal werd gebruikt. In Leviticus 19 vers 36 had God zijn volk geboden: *'Een zuivere weegschaal, zuivere gewichten, een zuivere efa en een zuivere hin zult gij gebruiken: Ik ben de HERE, uw God, die u uit het land Egypte geleid heb'* (zie ook Deuteronomium 25 vers 13—16). Bij een bedrieglijke weegschaal lijkt het eerlijk toe te gaan, maar het tegengewicht heeft niet de geijkte norm. Op deze wijze persten zij hun naasten af. Dat alleen is al verkeerd, maar ze vonden er nog het grootste genoegen in ook. Het geweten reageerde totaal niet meer bij deze mensen. Maar al had de koper er geen erg in dat hij werd bedrogen, God zag het wel.

Hij ziet altijd hoe wij dingen 'wegen'. Dit wegen heeft ook een geestelijke toepassing, ook binnen de gemeente. Als daar dingen moeten worden beoordeeld, moet dat ook met een eerlijke 'weegschaal' gebeuren. Helaas gebeurt dat niet altijd. Jakobus wijst op het gebruik van 'een bedrieglijke weegschaal' als hij zegt: *'Want als er in uw samenkomst een man binnenkomt met een gouden ring, in prachtige kleding, en er komt ook een arme binnen in haveloze kleding, en u kijkt op tegen hem die de prachtige kleding draagt en zegt: Gaat u hier op een goede plaats zitten, en tot de arme zegt u: Gaat u daar staan, of: Gaat u hier onderaan mijn voetenbank zitten, hebt u dan niet bij uzelf onderscheid gemaakt en bent rechters met boze overleggingen geworden?'* (Jakobus 2 vers 2, 3). Elke goede of slechte daad moet zonder aanzien des persoons worden beoordeeld. En laten we eerlijk zijn: hoe geneigd zijn wij om een slechte daad van iemand die we niet zo mogen, zwaarder aan te rekenen dan die van onze vrienden. Dan worden daden gewogen met een bedrieglijke weegschaal.

12 vers 9: *Maar Efraïm zegt: Waarlijk, ik ben rijk geworden, ik heb mij rijkdom verworven; in al mijn vermogen vindt men bij mij geen ongerechtigheid die zonde zou zijn.*

Rijkdom geen bewijs dat het geestelijk goed zit

Hosea's beschuldiging van vers 8 had geen doel getroffen. Wat Efraïm hier zegt, doet heel erg denken aan wat de gemeente in Laodicéa opmerkt in Openbaring 3 vers 17: *'Ik ben rijk en verrijkt en heb aan niets gebrek.'* Door dit uit te spreken, blijkt dat ze, net als Efraïm, volstrekt blind zijn voor hun zonden. In de laatste dagen zal de christenheid door dezelfde zelfvoldaanheid worden gekenmerkt als Efraïm destijds. Voor Efraïm was hun rijkdom het bewijs dat het wel goed zat. Ze dachten in de zin van: 'Als we verkeerd waren, zou God ons dan zo zegenen?' Maar rijkdom is nooit een bewijs van zegen. 'Waarlijk' vertalen anderen met 'evenwel'. De bedoeling is dan: Je kunt zeggen wat je wilt, maar onze praktijken leveren dan toch maar groot voordeel op.

Voorspoed maakt vaak blind voor de zonde. Het is dom je hoop op zoiets als de onzekerheid van rijkdom te stellen. Jakobus waarschuwt ons voor die verkeerde inschatting van rijkdom: *'Laat de geringe broeder echter roemen in zijn hoogheid, en de rijke in zijn geringheid, omdat hij als een bloem van het gras zal vergaan'* (Jakobus 1 vers 9, 10). Wie het betrekkelijke van de rijkdom kent, zal het woord ter harte nemen zijn *'hoop niet gevestigd te hebben op de onzekerheid van de rijkdom, maar op God'* (1 Timotheüs 6 vers 17).

Bij alle rijkdom matigt Efraïm zich aan dat er geen zonde is begaan. Elke aanklacht wordt bij voorbaat ongegrond verklaard. Blijkbaar hadden ze in de wet mazen ontdekt waardoor ze zichzelf konden wijsmaken dat ze met hun handelwijze de wet niet overtraden. Mensen die alleen gericht zijn op zichzelf en op eigen voordeel uit zijn, hebben altijd een goede mening over zichzelf. Als er toch iets van zonde zou zijn, wordt dat afgedaan met: 'Niet de moeite waard om over te praten.'

Voor vleselijke christenen is wereldse voorspoed en het succes dat ze hebben vaak de bevestiging dat ze het wat hun levenswijze betreft bij het rechte eind hebben.

12 vers 10: *Maar Ik ben de HERE, uw God, van het land Egypte af. Ik zal u weer doen wonen in tenten als in de dagen der samenkomst.*

Wonen in tenten als oordeel en als belofte

Het woordje 'maar' waarmee dit vers begint, geeft het contrast aan tussen wie God is en de houding van het volk zoals die in het vorige vers werd gegeven. Als het volk gezondigd heeft, herinnert God hen er vaak aan waar ze vandaan gekomen zijn. Het moet de herinnering levend maken aan de tijd dat ze in slavernij waren en door Wie ze daaruit zijn verlost. Vanaf die tijd was Hij hun God. Als ze daar eens rustig over zouden nadenken, zouden ze moeten erkennen dat God hen sindsdien altijd met liefde en zorg had omgeven. Maar zij namen daar de tijd niet voor. En nu zou God hen vanwege hun zonden uit hun land verdrijven en zouden ze weer, net als toen ze in de woestijn waren, in tenten moeten wonen. Die tenten spreken van de tijdelijkheid van de woonplaats die ze zouden betrekken. Het zou niet definitief zijn. Een tent heeft immers als kenmerk dat het een tijdelijk verblijf is? Dit betekent dan ook dat tegelijk met het oordeel van de ballingschap aan het volk de belofte wordt gegeven, dat die ballingschap niet definitief is en dat er een eind aan komt. *'De dagen der samenkomst'* zien op de feesten die in de woestijn werden gehouden. Het enige feest waarbij in tenten werd gewoond was het loofhuttenfeest. Dit versterkt de gedachte dat Hosea met zijn oordeel over het wonen in tenten, tegelijk een belofte uitspreekt. Het loofhuttenfeest is het laatste van de zeven feesten van de HERE (zie Leviticus 23) en wijst profetisch vooruit naar het duizendjarig vrederijk.

12 vers 11: *En Ik zal tot de profeten spreken en Ik zal veel gezichten geven, en door de dienst van profeten zal Ik in gelijkenissen spreken.*

De profeten

Profeten waren altijd de mensen door wie God met zijn volk in verbinding trad als het volk Hem de rug had toegekeerd. Profeten hebben het volk altijd opgeroepen om tot God terug te keren. In de eindtijd zullen twee getuigen van God optreden die *'zullen profeteren twaalfhonderdzestig dagen lang... Dezen hebben macht de hemel te sluiten, zodat er geen regen valt in de dagen van hun profeteren; en zij hebben macht over de wateren om die in bloed te veranderen en om de aarde te slaan met allerlei plagen, zo dikwijls zij willen'* (Openbaring 11 vers 3, 6). Deze twee profeten zullen dingen doen die Mozes en Elia ook hebben gedaan. Over Mozes als profeet wordt

verderop in vers 14 van ons hoofdstuk ook nog gesproken. Het getuigt van Gods goedheid dat Hij profeten geeft. Zij zijn het die zijn gedachten aan een afgedwaald volk doorgeven. Aan het volk als geheel verkondigen zij het oordeel. Voor de enkelingen onder het volk die naar hun woorden luisteren, hebben zij beloften, als bemoediging.

12 vers 12: *Was Gilead boosheid, zij zijn tot louter niets geworden; heeft men in Gilgal stieren geofferd, ook hun altaren zullen als steenhopen worden in de voren van het veld.*

Zonde verderft vroegere heerlijkheid

In dit vers komt de actuele situatie weer in zijn gehele omvang naar voren. Het is mogelijk Gilead aan de oostzijde van de Jordaan en Gilgal aan de westzijde ervan te zien als de vertegenwoordigers van de situatie zoals die in heel Israël was. Gilead was eens een plek die spreekwoordelijk was voor luister en macht: *'Want zo zegt de HERE aangaande het huis van de koning van Juda: Een Gilead zijt gij Mij, de top van de Libanon'* (Jeremia 22 vers 6). Het was een plaats waarvan genezing uitging (Jeremia 8 vers 22). Van al die heerlijkheid was echter niets over. De zonde had alles wat mooi was en genezing bood, verdorven. Gilead was tot niets goeds meer in staat. Ook van de vroegere luister van Gilgal als offerplaats was niets meer over.

12 vers 13: *Jakob vluchtte naar het veld van Aram, en Israël diende om een vrouw en om een vrouw was hij veehoeder.*

Jakob

Nog eens herinnert de profeet het volk aan hun stamvader Jakob. De naam Jakob wordt meestal gebruikt om Jakob als zwak mens aan te duiden. Jakob is de mens die wel belangstelling heeft voor de zegen van God, maar die probeert die zegen via slinkse wegen in zijn bezit te krijgen. Hij gebruikt daarbij zelfs bedrog. Met die handelwijze loopt hij God vaak voor de voeten. Toch weet God alles in het leven van Jakob te gebruiken voor de uitvoering van zijn plannen. Het is telkens weer indrukwekkend om over God te lezen als 'de God van Jakob'. Juist van die zwakke Jakob wilde God de God zijn. Het is ook een bemoediging voor een ieder van ons die zich vaak een Jakob voelt: wel door God gezegend willen worden, maar weinig geduld hebben en proberen de zegen van God op onze eigen manier veilig te

stellen. Niet dat God ons daarbij helpt, maar Hij laat ons zeker niet los. Als we dan onze eigen pogingen staken en de toevlucht tot Hem nemen, staat Hij voor ons klaar en helpt ons verder. Jakob is gevlucht omdat hij met bedrog zijn vader Izaäk de zegen ontstal die deze voor Ezau had bedoeld. Dat is nu een goed voorbeeld van hoe Jakob, onder aansturing van zijn moeder Rebekka, te werk gaat om zich de zegen die God hem had beloofd toe te eigenen. God had die zegen beloofd. Waarom dan niet op Hem vertrouwd?

Israël

Omdat hij als Jakob had gehandeld, moest hij als Jakob vluchten. Maar dan spreekt Hosea over Israël en wel in verbinding met zijn dienen om een vrouw. Hier treden het geloof en de trouw van Jakob op de voorgrond en dan wordt hij Israël genoemd. Israël betekent 'vorst Gods' of 'strijder van God'. De wijze waarop Jakob dient om Rachel te kunnen trouwen, is een trouwe dienst geweest. Later, als hij voor Laban is gevlucht en door hem is ingehaald, kan hij daarvan getuigen. Hierbij geeft hij God de eer (Genesis 31 vers 36—42). Daar handelt en spreekt hij als Israël. Opnieuw zou dit het volk, tot wie Hosea zich richt, moeten aanspreken en tot inkeer moeten brengen. De weg die God met Jakob is gegaan, is niet altijd even gemakkelijk geweest. Niet gemakkelijk door het eigenzinnige handelen van Jakob zelf; ook niet gemakkelijk door wat anderen hem hebben aangedaan. Het zijn dezelfde dingen waarmee ook wij in ons leven te maken kunnen hebben.

12 vers 14: *Door een profeet heeft de HERE Israël uit Egypte gevoerd, en door een profeet werd het gehoed.*

Mozes

In vers 11 sprak Hosea over profeten die *in de toekomst* een rol zullen spelen ten gunste van het volk. Hier kijkt hij terug naar *het begin*, want ook toen heeft een profeet een grote rol gespeeld. De profeet die door de HERE werd gebruikt om Israël uit Egypte te leiden, is natuurlijk niemand anders dan Mozes. In Deuteronomium 18 vers 15 spreekt Mozes over zichzelf als profeet: *'Een profeet uit uw midden, uit uw broederen, zoals ik ben, zal de HERE, uw God, u verwekken; naar hem zult gij luisteren.'*

Maar er is meer van te zeggen dan alleen dat Mozes zich daar profeet noemt ('een profeet... zoals ik ben'). Hij verwijst tevens naar iemand die net als hij een profeet zal zijn en naar Wie het volk zal luisteren. In Handelingen 3 vers 22 wordt dit vers aangehaald. Uit de verzen, die aan Handelingen 3 vers 22 vooraf gaan en die erop volgen, blijkt dat de profeet naar wie Mozes verwijst niemand minder is dan de Heer Jezus. Zoals Mozes als profeet het volk van God uit Egypte bevrijd heeft en het als een herder in de woestijn heeft gehoed, zo doet de Heer Jezus dat nu (en heeft Hij dat altijd gedaan). Hij redt uit de wereld en uit de macht van de duivel en Hij is de Herder die zijn kudde hoedt en weidt.

Als profeet heeft Mozes in Egypte het woord van God gesproken tot Farao en dat woord bekrachtigd met tekenen en wonderen, die voor Farao en zijn onderdanen plagen waren. Als profeet heeft Mozes in de woestijn het woord van God gesproken tot Gods volk. Daarin toonde God, na de verlossing uit Egypte, zijn zorg voor zijn volk. Wie luisterde, ging het goed, wie ongehoorzaam was, kwam om. God hoedt, bewaakt zijn volk door zijn woord.

Profeten vandaag

Ook vandaag geeft God nog profeten aan zijn volk. Zij hebben niets te maken met het voorspellen van de toekomst, maar alles met het doorgeven van het woord van God. Met name als de gemeente samenkomt om naar Gods woord te luisteren, kunnen broeders als profeet worden gebruikt. Dat gebeurt als zij spreken '*tot opbouwning, vermaning en vertroosting*' (1 Korinthiërs 14 vers 3, 26—37).

12 vers 15: *Bitter krenkend heeft Efraïm gehandeld, maar zijn Here zal zijn bloedschuld op hem doen neerkomen, en hem zijn smaad vergelden.*

God straft de zonde

In plaats van God dankbaar te zijn voor al zijn goedheid die Hij heeft getoond door hen te verlossen uit Egypte en te verzorgen in de woestijn, heeft zijn volk Hem bitter gekrenkt. Zij roemden in Mozes als hun grote leidsman, maar zij hebben met voeten de woorden getreden die hij hun namens God doorgaf. Al hun zonden, vooral die waarmee bloedschuld verbonden was, zouden door de Here, hun Gebieder, aan

hen bezocht worden. Bloedschuld op iemand doen neerkomen is het tegenovergestelde van het wegnemen of vergeven van iemands bloedschuld. God is ook een God van vergelding: Hij laat het kwaad niet ongestraft.

HOOFDSTUK 13

Korte inhoud

Ook in dit hoofdstuk komen de twee dingen aan de orde die in de profetie van Hosea als het ware om de voorrang strijden. Aan de ene kant is daar Gods verontwaardiging over de zonde van zijn volk en zijn rechtvaardige toorn daarover. Aan de andere kant zien we zijn liefde en verlangen om, naar zijn raadsbesluiten, dit volk te zegenen, als het zich in de toekomst tot Hem heeft bekeerd. Deze twee kanten worden in de van Hosea bekende abrupte wisselingen naar voren gebracht. Mensen worden niet graag gewezen op hun zonden of de gevaren die deze opleveren. Maar God wordt niet moe van het waarschuwen. Als een laatste donderbui kondigt de profeet het oordeel over Efraïm aan. Koning of vorst kan hun geen nut brengen. Assyrië, dat met een verschroeiende Oostenwind wordt vergeleken, zal het volkomen verwoesten. Maar tussen de oordeelsregels door zijn enkele stralen van de toekomstige zegen te ontdekken. God zal hen niet volkomen aan het dodenrijk prijsgeven. God heeft voorzien in een oplossing! Christus heeft door zijn werk op Golgotha de dood verslonden tot overwinning. De heerlijke resultaten daarvan worden in hoofdstuk 14 gegeven.

13 vers 1: *Zodra Efraïm sprak, was er schrik, hij was verheven in Israël; maar hij maakte zich schuldig door de Baäl, en stierf weg.*

Van voorrecht naar verderf

De profeet gaat verder met het uiteenzetten van de toestand van Efraïm, maar nu meer vanuit historisch perspectief. In het begin was Efraïm (hier gezien als stam en niet als natie van de tien stammen) steeds de eerste en sprak met gezag. Ze hadden een bevoorrechte plaats in Israël gekregen. Zo noemt God hem zijn 'troetelkind' (Jeremia 31 vers 20). Leiders als Jozua en Debora kwamen uit Efraïm. Allemaal dingen waarop het vlees zich kan beroemen. Dat was dan ook gebeurd. Ze hadden hun bevoorrechte plaats misbruikt. Ze meenden door hun positie ook meer rechten te hebben. Ze waren jaloeers, als andere stammen hun positie niet

erkenden. Dat zien we bijvoorbeeld in Richteren 8 vers 1—3. Die jaloersheid ging zover dat later in het boek Richteren (zie hoofdstuk 12 vers 1—6) een burgeroorlog ontstaat die aan maar liefst 42.000 mensen het leven kost. Efraïm werd opgeblazen, verhief zichzelf. Dat leidde tot de scheuring van het rijk. De eerste koning van het tienstammenrijk, Jerobeam, kwam uit Efraïm.

De geschiedenis van Efraïm is de geestelijke geschiedenis van velen die goed zijn begonnen, maar slecht zijn geëindigd, omdat ze niet hebben geluisterd naar de vermaning om *'met het voornemen van hun hart bij de Heer te blijven'* (Handelingen 11 vers 23).

Zelfverheffing de bron van de zonde

Efraïm had een roemrijk verleden, maar een droevig heden. Dat heden begon met het invoeren van de afgoderij door koning Jerobeam. Hij plaatste kalveren in Bethel en Dan. Daarmee zette de dood van het volk in. De weg was ingeslagen waardoor Baäl voet aan de grond kon krijgen. Die werd dan ook sinds Achab gediend. Efraïm stierf steeds verder weg. Dat wegsterven typeert een leven zonder God. God, de levende God, geeft leven; afgoden zijn dood en brengen ook de dood.

In de gemeente werkt dit niet anders. Diótrifes, in 3 Johannes, was in geestelijk opzicht een nakomeling van Efraïm. Hij wilde de eerste zijn. Er zijn in de geschiedenis van de christenheid vele 'Diótriffessen' geweest, allemaal mensen die zichzelf een plaats van gezag aanmatigden. Die houding voert, via het grote Babylon, dat *'zichzelf verheerlijkt heeft'* en in haar hart zegt: *'Ik zit als koningin'* (Openbaring 18 vers 7), uiteindelijk tot het oordeel over een christenheid zonder Christus in de eindtijd. Steeds is de geschiedenis: na zegen komt zelfverheffing, gevolgd door afgoderij en de geestelijke dood met tenslotte het oordeel van God. Altijd is zelfverheffing de start, het begin van het verlaten van God, wat uiteindelijk tot de dood voert.

In tegenstelling tot de christenheid is er in de toekomst voor Efraïm herstel. Het zal, bevrijd van zijn jaloersheid, worden hersteld in zijn land (Jesaja 11 vers 13).

13 vers 2: *Ook nu gaan zij voort met zondigen en maken zich gegoten beelden van hun zilver, afgodsbeelden, naar eigen inzicht, alles het werk van metaalbewerkers.*

Afgodsbeelden naar eigen inzicht

Het handelen naar eigen inzicht met het oog op eigen voordeel heeft Hosea in hoofdstuk 8 vers 4 ook al aan de kaak gesteld. Maar zonder resultaat. Efraïm gaat voort met zondigen. Het gaat van kwaad tot erger.

Zo spreekt Paulus ook tot Timotheüs over de ontwikkelingen in de christenheid: *'Maar boze mensen en bedriegers zullen van kwaad tot erger voortgaan, terwijl zij misleiden en misleid worden'* (2 Timotheüs 3 vers 13). Hij wijst Timotheüs in de volgende verzen erop, hoe hij kan voorkomen dat hij wordt meegesleept, namelijk door vast te houden aan de Schriften.

Efraïm, verknocht als hij is aan beelden (zie 4 vers 17), maakt die beelden naar eigen inzicht. Een gegoten beeld kan gemakkelijk worden verveelvoudigd. Eerst is er een sjabloon, een vorm. Daarvan worden afgietsels gemaakt. Zo gaat dat met elk beeld. Het is een godsdienst die in bepaalde vorm is gegoten en die overal kan worden ingevoerd. Het is een godsdienst van dode orthodoxie die alleen uit vormen bestaat, waaraan een ieder die zich daar wel bij voelt, kan voldoen. De vorm kan worden beschreven en iedereen kan zich daaraan houden. Enige oefening van het geweten is niet nodig. Wie zich aan de vastgestelde geboden houdt, krijgt zeker geen last van zijn geweten. Men kan zelfs menen dat ook God er tevreden mee is. Tevens kan men zichzelf (en ook anderen) ermee controleren en zo vaststellen hoe het met iemands godsdienst gesteld is.

De Efraïmieten hadden er hun zilver voor over. Het mocht wat kosten, maar daarbij werd het ook hun eigen bezit. En hoewel het werk van mensenhanden was, gingen ze er met hun hele ziel en zaligheid in op.

Ieder mens heeft zijn afgod

Ieder mens heeft een ingebouwde behoefte aan God. Afgoderij is het valse antwoord op het godsdienstig bewustzijn van de menselijke natuur. Ieder mens heeft zijn god en geeft daaraan de

meeste kracht van zijn leven. Voor de één is dat muziek, voor de ander sport, kunst, zaken, gezin, huis, enz. Wanneer de mens het goede zicht op God kwijt is, maakt hij een god naar zijn eigen inzicht. Dat deed Jerobeam. Hij ontkende het bestaan van de HERE niet, maar hij bedacht in zijn eigen hart (1 Koningen 12 vers 33), hoe de HERE gediend moest worden en op welke plaats. Hij deed dat vanuit politieke motieven en richtte een nieuw centrum van aanbidding op. Hij loochende de HERE niet, maar naar zijn eigen inzicht maakte hij een gelijkenis van God. Daarmee was een valse voorstelling van God geboren. Het kwaad woekert voort en vindt bij Achab zijn hoogtepunt, of liever zijn dieptepunt. Dan worden er geen dingen aanbeden als voorwerpen die God moeten voorstellen, maar wordt de HERE geheel vervangen door de afgod.

Hoe ver de liefde voor de afgod gaat

De vloek van afgoderij wordt altijd zichtbaar. De mens wordt aan zijn afgod gelijk, hij vereenzelvigd zich ermee. Een paar actuele voorbeelden. De spanning rond de duels van het voetbalspektakel Euro 2000 heeft een flink aantal hartaanvallen opgeleverd. In de krant stond dat het voor voetbalfans mogelijk was om zich in een oranje doodskist te laten begraven. Een tijdje later werden tijdens een popconcert in Denemarken letterlijk enkele fans onder de voet gelopen. Hun afgod werd hun dood. En zo zijn er nog wel wat voorbeelden te noemen, op alle terreinen waar de mens zijn afgoden heeft. In Psalm 115 vers 4—8 is sprake van de volgende vicieuze cirkel: de mens maakt een afgod die gelijk is aan hemzelf en zelf gaat hij steeds meer op de door hemzelf gemaakte afgod lijken. Ze tonen hun liefde, hun eerbied voor hun afgod door hem te kussen (zie ook 1 Koningen 19 vers 18). Maar God zegt: *'Kust de Zoon, opdat Hij niet toorne en gij onderweg niet te gronde gaat, want zeer licht ontbrandt zijn toorn. Welzalig allen die bij Hem schuilen!'* (Psalm 2 vers 12).

13 vers 3: *Daarom zullen zij worden als een morgenwolk, als dauw die in de vroege vergaat, als kaf dat van de dorsvloer wegstuift, en als rook uit het venster.*

Wie afgoderij bedrijft, vervliegt als een damp

Volharding in de zonde van vers 2 zou maar één resultaat hebben. Het *'daarom'* wijst terug naar vers 2 en geeft de reden voor

wat volgt. Hosea schetst het resultaat in vier begrippen: morgenwolk, dauw, kaf en rook. Zo is Efraïm geworden. Al eeuwen, tot op vandaag, zijn ze onvindbaar. Ze zijn verdwenen zoals een morgenwolk verdwijnt, zoals de dauw oplost bij het opgaan van de zon, zoals het kaf wordt weggeblazen door de wind en zoals de rook wegvliegt uit de schoorsteen (vgl. Psalm 68 vers 3). Efraïms voorspoed was net zo verdwenen als de genoemde dingen die geen enkel houvast geven en ongrijpbaar verdwijnen.

13 vers 4: *Maar Ik ben de HERE, uw God, van het land Egypte af; een God nevens Mij kent gij niet en een verlosser buiten Mij is er niet.*

Er is niemand buiten God

Na deze voorstelling van de onbeduidende afgoden die geen enkele zekerheid en steun bieden, verschijnt hier God in al zijn kracht en majesteit. Hij verklaart zijn Wezen en zijn handelen. Het contrast is enorm! We moeten dat goed tot ons laten doordringen. Lees nog eens in vers 2 en 3 over de afgoden en de mensen die ze maken. Lees vervolgens nog eens wat God hier over Zichzelf zegt. Wie is dan nog zo dwaas om, in welke geringe mate ook, zijn liefde te blijven geven aan welke vorm van afgoderij dan ook? God is de HERE. Dat wil zeggen: Hij staat in verbinding met zijn volk. Hij alleen is hun God. Sinds Hij hen verlost uit Egypte hebben ze geen andere God gekend dan de HERE, dat wil zeggen dat ze geen andere God als Helper en Redder hebben meegemaakt (zie ook Jesaja 45 vers 21). Zoals in hoofdstuk 12 vers 10 zien we ook hier weer de herinnering aan het begin.

Zo is God ook de Vader van een ieder die door de Heer Jezus uit de wereld verlost is, waarvan Egypte een beeld is: *'Onze Heer Jezus Christus, die Zichzelf heeft gegeven voor onze zonden, opdat Hij ons zou trekken uit de tegenwoordige boze eeuw, naar de wil van onze God en Vader, Wie de heerlijkheid zij tot in alle eeuwigheid! Amen'* (Galaten 1 vers 4). Als God Zich zo heeft doen kennen, hoe zouden zij die in een betrekking tot Hem zijn gebracht, dan nog andere goden nalopen? Of zijn velen van hen die Hem belijden, vergeten wat in Handelingen 4 vers 12 staat: *'En in niemand anders is de behoudenis; want er is ook onder de hemel geen andere naam onder de mensen gegeven waardoor wij behouden moeten worden.'*

Velen die belijden dat alleen de Heer Jezus hen kon behouden, leven alsof hun redding toch afhangt van iets anders. Het beleven van die unieke redding door de Heer Jezus in ons leven van elke dag, is voor velen erg moeilijk. Het leven biedt immers zoveel dat aangenaam is?! Er worden zoveel zekerheden aangeboden dat het nauwelijks nog nodig is om voor de dagelijkse dingen op de Heer Jezus te vertrouwen. Het vertrouwen op Hem wordt ongemerkt losgelaten en we gaan steeds meer vertrouwen stellen op de dingen van dit leven. Zo wordt de afgoderij geboren. Daarom: terug naar de oorsprong, terug naar Hem die ons verlostte.

13 vers 5: *Ik heb u in de woestijn gekend, in een verschroeid land.*

Hij kent ons

Maar Efraïm wordt niet alleen herinnerd aan het begin. Het volk wordt ook herinnerd aan de zware tijd in de woestijn, na de verlossing uit Egypte. God had Zich doen kennen als niet zomaar een Vriend, maar als een Vriend in hun nood. Het *'gekend'* wil zeggen, dat Hij Zich hun lot aantrok, in ontferming op hen neerzag als zijn volk. In *'gekend'* zit ook iets van verkiezing. In de woestijn hadden ze slechts 'God en het zand' en moesten ze wel van stap tot stap op Hem rekenen. Gods zorg is niet alleen waarneembaar in de verlossing, maar ook in alle zorg die daarna nodig is tijdens de reis naar het beloofde land. Dit beginsel geldt ook voor ons. God wist hoe, bij onze bekering, de wereld voor ons zou veranderen. Eerst waren we vrienden van de wereld, we voelden ons er thuis. Nu we eruit bevrijd zijn door het verlossingswerk van de Heer Jezus is diezelfde wereld waar we onze vrienden hadden en die ons als haar vrienden kende, veranderd in een omgeving waar we vijandschap ondervinden. *'In de wereld hebt u verdrukking, maar hebt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen'* (Johannes 16 vers 33). Terwijl de wereld ons nu niet meer kent, is het een grote bemoediging te weten dat de Heer Jezus ons wel kent.

13 vers 6: *Toen zij weidden, werden zij verzadigd; toen zij verzadigd waren, verhief zich hun hart; daarom vergaten zij Mij.*

Het vergeten van de HERE

God zorgde voor zijn volk in de woestijn. Dat kwam elke morgen tot uiting door het manna dat Hij hun gaf. *'Toen zij weidden'*, wat ziet op de rust waarin zij verkeerden, verzadigde Hij hen met manna. Ze hoefden niets anders te doen dan het te verzamelen en te nuttigen. Wat je in een woestijn niet verwacht aan te treffen, is er gewoon wel als de HERE voor zijn volk zorgt: de woestijn wordt dan een weldadige weideplaats. Ze hadden zijn zorg van stap tot stap ervaren, maar hun reactie was dat ze Hem vergaten. Je hoort als het ware de teleurstelling in de stem van God. Dit *'vergeten'* is dan ook een schuldig *'vergeten'*. God mocht verwachten dat het volk Hem, door al de goedheid die Hij hun had bewezen, voor altijd dankbaar zou blijven. Maar dat is niet gebeurd! Zo wordt dan de ontrouw en ondankbaarheid van het menselijk hart openbaar. In Deuteronomium 8 vers 11—20 waarschuwt Mozes het volk ervoor dat ze niet moesten vergeten Wie hen zo verzorgd had en aan Wie ze hun zegeningen te danken hadden. In Deuteronomium 32 vers 15 en 18 ziet dezelfde Mozes profetisch vooruit naar de situatie die zich zal voordoen, als het volk zijn woorden niet ter harte heeft genomen: *'Toen werd Jeschurun vet, en sloeg achteruit – vet werdt gij, dik en vet gemest – en hij verwierp de God, die hem gemaakt had, hij minachtte de Rots van zijn heil' ... 'De Rots, die u verwekt heeft, hebt gij veronachtzaamd en vergeten de God, die u heeft voortgebracht.'*

Evenals het volk kunnen ook wij slecht tegen ruimte, want we verdwalen erin; we kunnen slecht tegen vrijheid, want die leidt zo gemakkelijk tot losbandigheid; we kunnen ook slecht tegen overvloed want we denken al gauw dat we de Heer niet meer nodig hebben.

13 vers 7 en 8: *Zo ben Ik hun als een leeuw geworden, loer Ik als een panter op de weg. Ik val hen aan als een van jongen beroofde berin, Ik rijt hun borstkas open, en verslind ze dan als een leeuwin; het gedierte des velds verscheurt hen.*

Gods vergelding van hun ondankbaarheid

De wijze waarop het volk reageerde op Gods zorg, zorgt ervoor dat de profeet opnieuw met de aankondiging van het oordeel komt. Van een goede Herder, die zijn volk weidde en verzadigde, wordt de HERE nu een verscheurend dier voor zijn volk. Door hun grove

ondankbaarheid en het vergeten van Hem moest God hen wel op die manier behandelen. De leeuw, de panter, de beer, het wild gedierte, het kwam allemaal voor in Israël. Ze stonden bekend om de gruwelijke wijze waarop zij hun prooi doodden. Men heeft deze dieren wel vergeleken met de verschillende wereldrijken die Israël, maar dan voornamelijk de twee stammen, zouden overheersen. Dit naar aanleiding van het visioen dat Daniël in hoofdstuk 7 van zijn profetie ziet. Of dit gerechtvaardigd is weet ik niet, maar er is in elk geval een merkwaardige overeenkomst in de dieren die Hosea hier beschrijft en die Daniël in zijn droomgezicht ziet. In Daniël 7 stelt de leeuw het Babylonische wereldrijk voor. De beer is het Medisch-Perzische en de panter het Grieks-Macedonische rijk. De vergelijking tussen de uitdrukking ‘dieren van het veld’ in Hosea en het vierde dier in Daniël is niet zo gemakkelijk te maken. Maar als het gaat om alle verscheurende dieren dan kan ik me voorstellen dat we die verenigd vinden in het vierde dier, waarvan staat dat het ‘vreselijk, schrikwekkend en geweldig sterk’ is (Daniël 7 vers 7). Zie voor het wild gedierte ook nog Ezechiël 14 vers 15. Nog een woord over de leeuw als tegenstander van Gods volk. Als de duivel rondgaat als een brullende leeuw is er uitkomst bij de Heer. Maar als de Heer Zelf een brullende leeuw wordt, is er geen redding meer mogelijk. God stelt Zich naar zijn volk toe vaker zo op: zie bijvoorbeeld Hosea 5 vers 14.

13 vers 9: *Het is uw verderf, Israël, dat gij u keert tegen Mij, uw helper.*

God als Helper

Als iemand hulp nodig heeft, maar hij wijst die hulp bewust af, is dat de oorzaak van zijn verderf. De enige hoop en hulp voor het zondige volk was gelegen in de soevereine genade van God. Ze gaan daaraan niet alleen voorbij, ze keren zich zelfs tegen Hem. Deze houding staat gelijk aan het plegen van zelfmoord, zowel in nationaal als in geestelijk opzicht. Ze hadden hun verderf aan zichzelf te wijten, juist omdat ze hun enige Helper bewust afwezen. De gedachte is dat zij ten onder zouden gaan, omdat zij in opstand tegen God leefden, terwijl ze juist alle hulp van Hem nodig hadden.

13 vers 10: *Waar is toch uw koning, dat hij u zou verlossen in al uw steden, en waar zijn uw regeerders – gij die zeidet: Geef mij een koning en vorsten!*

Eigen keus geeft geen steun

Het volk had geen behoefte meer aan God als hun Helper. Ze wezen Hem bewust af. Als reactie op hun houding vraagt de HERE nu spottend naar hun koning. Juist nu moesten ze immers verlost worden van hun vijand?! Maar geen mens kan Hem vervangen. Daarom kan hun koning niets voor hen doen, net zo min als de vorsten, dus allen die verantwoordelijkheid dragen in het bestuur van het land. En om zulke mensen hadden ze zelf gevraagd! Zie 1 Samuël 8 vers 4—8; 1 Koningen 12 vers 8—16.

13 vers 11: *Ik geef u een koning in mijn toorn, en Ik neem hem weg in mijn verbolgenheid.*

God gaf een koning en nam hem ook weer weg

Dit vers is van toepassing op Saul. Het volk wilde een koning en God had hun Saul als koning gegeven (1 Samuël 8—10). God deed dat niet van harte, maar in zijn toorn. Het verzoek van het volk was niet gebaseerd op geloof, maar op ongeloof. God gaf zijn volk een koning naar hun eigen 'smaak'. Saul bleek een koning te zijn die uiteindelijk met God en zijn wil geen rekening hield. Hij stond daarmee model voor het hele volk. Zo'n koning kon God niet handhaven. Hij nam Saul weg, verbolgen als Hij was over diens ongehoorzaamheid (1 Kronieken 10 vers 13, 14). Hetzelfde gold voor de koningen die over het tienstammenrijk hebben geregeerd. Elke koning was onder toelating van God op de troon gekomen. Maar omdat ze ontrouw waren had God ook toegelaten dat ze weer verdwenen, op welke manier dan ook. Velen stierven een gewelddadige dood.

De les voor ons is dat God soms gehoor geeft aan wat we dwingend vragen. Hij doet dat echter opdat we door de verhooring zullen ervaren hoe groot de dwaasheid van ons vragen is geweest. Beslissend is niet wat we vragen, maar hoe we vragen en met welk doel.

13 vers 12: *Welbewaard is Efraïms ongerechtigheid, weggeborgen zijn zonde.*

Wat verborgen is, komt aan het licht

In plaats van met zijn zonde voor de dag te komen en die te belijden, volhardde Efraïm in zijn zonde en verborg die. Zo ging Efraïm om met zijn zonde. Maar God bewaart Efraïms zonde ook. De door Hosea gekozen woorden doen denken aan het oosters gebruik om geld en andere waardevolle dingen in een bundel samen te binden en ergens weg te leggen. Dat gebeurde voor de veiligheid. 'Welbewaard' is letterlijk 'samengebundeld'. De gedachte is dat God de zonden die Efraïm heeft gedaan en niet wil loslaten, als een bundel ongerechtigheid bewaart en verbergt tot de dag van de vergelding. Iets dergelijks staat ook in Deuteronomium 32 vers 34. Zonden die niet zijn beleden, zullen eens rechtvaardig vergolden worden. Aan de andere kant weten we dat wat beleden is, door God echt wordt weggedaan: *'Ja, Gij zult al onze zonden werpen in de diepten der zee'* (Micha 7 vers 19).

13 vers 13: *Barensweeën gaan hem vooraf: maar het is een onverstandig kind; wanneer de tijd daar is, komt het niet ter wereld.*

Barensweeën, maar geen nieuw leven

Barensweeën geven enerzijds een tijd van benauwdheid aan en anderzijds zijn het 'boodschappers' van nieuw leven. Toen Hizkia zich in vergelijkbare omstandigheden bevond als hier de tien stammen, zond hij een boodschap naar Jesaja met als inhoud: *'Zo zegt Hizkia: deze dag is een dag van benauwdheid, straf en smaad, want kinderen zijn aan de geboorte toe, maar er is geen kracht om te baren. Wellicht hoort de HERE, uw God, de woorden van de maarschalk, waarmee zijn heer, de koning van Assur, hem gezonden heeft om de levende God te honen, en zal Hij straf oefenen om de woorden die de HERE, uw God, gehoord heeft; wil dan een gebed opzenden voor het overblijfsel dat nog gevonden wordt'* (Jesaja 37 vers 3, 4). Uit het vervolg blijkt dat God het gebed verhoort en uitredding geeft. Hizkia en zijn volk krijgen als het ware nieuw leven, omdat de dreiging van de dood is geweken. Maar het volk tot wie Hosea zich richt, reageert niet op die manier. De vijand, Assur, bedreigt ook hen. De benauwdheid, de dreiging van de dood is volop aanwezig. Maar in plaats van dat er nieuw leven komt, gaan hier moeder en kind beide ten onder. Ze nemen niet de toevlucht tot de HERE. De illustratie die Hosea gebruikt is in zekere zin ongewoon. Hij

vergelijkt Israël zowel met een vrouw in barensnood, als met een kind dat geboren wordt. Van dit kind zegt Hosea dat het een onverstandig kind is, omdat *'wanneer de tijd daar is, het niet ter wereld komt'*. Met andere woorden: God brengt straf over het volk, opdat het herboren zou worden, om Hem weer te volgen zoals Hij dat graag wilde. Ze waren echter zo dwaas om deze gelegenheid niet aan te grijpen. God had, steeds met dit doel voor ogen, zijn volk al op verschillende manieren getuchtigd, maar steeds zonder resultaat.

13 vers 14: *Zou Ik hen uit de macht van het dodenrijk bevrijden, van de dood loskopen? Dood, waar zijn uw pestziekten, dodenrijk, waar is uw verderf? Mijn oog kent geen medelijden.*

De dood heeft niet het laatste woord

Van de vertalingen die ik ken, geeft alleen die van het Nederlands Bijbelgenootschap de gedachte weer dat God zijn volk aan de macht van de vijand prijsgeeft. God zou dan de dood en het dodenrijk te hulp roepen om zijn volk te oordelen. Andere vertalingen, bijvoorbeeld de Statenvertaling, geven dit vers niet weer als een vraag met een negatieve inhoud, maar stellen dat God zijn volk uit de macht van de dood bevrijdt. Het eerste deel van het vers spreekt over het volk dat wordt verlost van de macht van het graf en van de dood. Het is bedoeld als een bemoediging voor de Godvrezenden onder het volk, om de gedachte bij hen weg te nemen dat zij mogelijk ook tot het *'onverstandige kind'* van het vorige vers zouden behoren. Hun gevreesde vijanden zullen nooit macht krijgen over een volk dat door God is verlost. Dat zijn gedachten die verwijzen naar de heerlijke toekomst die voor het volk is weggelegd. Hier is, te midden van de oordelen die vlak voor de deur staan, zomaar weer een belofte voor de toekomst. Opnieuw en ongevraagd wil God zijn volk bemoedigen. De totale hopeloosheid van de mens is voor God dé gelegenheid om voor zijn volk aan het werk te gaan.

De opstanding van de Heer Jezus

In 1 Korinthiërs 15 vers 55 haalt Paulus dit vers uit Hosea aan. In vers 54 staat dat de dood verslonden is tot overwinning. Dat zal gezien worden bij de komst van Christus. Dan wordt het resultaat van het werk van *'onze Heiland Christus Jezus die de dood te niet gedaan en leven en onvergankelijkheid aan het licht heeft gebracht'* (2

Timotheüs 1 vers 10) volledig zichtbaar. Alle levenden die in Hem geloven, zullen bij zijn komst worden veranderd en alle doden die in het geloof in Hem zijn gestorven, zullen worden opgewekt. Dan is het bewijs geleverd dat door de dood en opstanding van Christus de dood is verslonden tot overwinning. En dan kan ook, als een soort overwinningsroep, naar aanleiding van het vers uit Hosea 13 klinken: *'Waar is, dood, uw prikkel? Waar is, dood, uw overwinning?'* Wat door Paulus uit Hosea wordt geciteerd en wordt gebruikt in verband met de opstanding uit de doden van hen die tot gemeente behoren, geldt ook in letterlijke zin voor het Israël van de toekomst. Als alles verloren lijkt, als de dood van alle kanten zijn volk bedreigt, zal het volk door Christus verlost worden. Jesaja 25 vers 8 en 9 geeft dezelfde gedachte weer. Ook de uiteindelijke bevrijding van Israël is gebaseerd op de opstanding van de Heer Jezus. Zie hiervoor ook Hosea 6 vers 2, waar eveneens is verwezen naar de dood en opstanding van de Heiland. Als de HERE de zaak in de hand neemt, zal Hij niet alleen de vijanden, maar ook dood en graf onderwerpen. De vertalingen die dit vers ten gunste van Israël vertalen, besluiten met: *'berouw zal van Mijn ogen verborgen zijn.'* Dat wil zeggen dat bij de terugkeer en de bevrijding van het volk God hen zal herstellen zonder daar berouw over te hebben.

13 vers 15: *Ook wanneer hij tussen broeders zou opbloeien, zou toch de Oostenwind, de wind des HEREN, opstekend uit de woestijn, komen, zodat zijn bron zou opdrogen en zijn wel droog zou worden; die zal de voorraad van alle kostbaarheden plunderen.*

Droogte en plundering

Het opbloeien verwijst mogelijk naar de tijd van voorspoed onder Jerobeam II. Al zou die tijd nog eens komen, dan zou ook daaraan weer een eind komen. Met de Oostenwind wordt de Assyriër bedoeld, die in het jaar 722 voor Christus als een sirocco, de al eerder genoemde verzengende woestijnwind, het volk wegvoerde. Ze wordt een *'wind des HEREN'* genoemd, omdat dit oordeel van Hem uitgaat. In Jesaja 10 vers 5 noemt God Assur *'de roede van mijn toorn'*, en in vers 6 zegt Hij: *'Tegen een godvergeten volk zal Ik die koning zenden, en tegen de natie waarover Ik verbolgen ben, zal Ik hem ontbieden om buit te behalen en roof te plegen en om het volk te vertrappen als slijk der straten.'* Door het optreden van Assur zullen bron en wel opdrogen. Heel het land zal verdorren bij gebrek aan water. Ook zal

het volk al zijn kracht en voorspoed verliezen. De weg die van God afvoert is vol verlies en verderf.

HOOFDSTUK 14

Korte inhoud

Vers 1 hoort nog bij hoofdstuk 13. Vanaf vers 2 vinden we een prachtige beschrijving over de toekomst van Israël. Deze beschrijving is als de regenboog na een weggedreven onweersbui. Uit vers 2 valt af te leiden dat het door Hosea aangekondigde oordeel ook gekomen is. Maar dan komt de ommekeer. De oproep tot bekering heeft eindelijk weerklank gevonden in het hart van het volk. Het volk komt met schuldbelijdenis, het bekeert zich tot de HERE. Het antwoord van de HERE is: heerlijkheid voor Israël, een heerlijkheid die afkomstig is van Godzelf. Het laatste vers is een samenvatting van de profetie: Hosea heeft gesproken over de rechte wegen van de HERE, zowel in oordeel als in zegen. *‘Wie wijs is geve op deze dingen acht; wie verstandig is, erkenne ze.’*

14 vers 1: *Samaria moet boeten, omdat het weerspannig is geweest tegen zijn God. Door het zwaard zullen zij vallen, hun kleine kinderen zullen worden verpletterd, hun zwangere vrouwen zullen worden opengereten.*

Samaria moet boeten

Samaria vertegenwoordigt hier het hele noordelijke rijk van de tien stammen. De voortdurende weerspannigheid tegen zijn God is er de oorzaak van dat God het oordeel, dat Hij zo lang heeft uitgesteld, wel moet uitvoeren. Zo wordt de straf die al in 9 vers 11 en de daarop volgende verzen was aangekondigd, daadwerkelijk uitgevoerd. Het oordeel is radicaal: het zwaard zal zijn verderfelijke werk doen. De drie stadia van het leven vallen ten prooi aan het zwaard: volwassenen, vooral natuurlijk zij die tegenstand kunnen bieden; kleine kinderen, want die zullen in de toekomst tegenstand kunnen bieden en het ongeboren kind, waardoor tevens de groei van het volk wordt voorkomen. De gruweldaden die hier beschreven worden, gebeurden niet alleen in primitieve tijden of door primitieve volken. Ze zijn niet alleen van die tijd, ze zijn er ook in onze tijd en ze zullen er ook in de eindtijd zijn.

14 vers 2: *Bekeer u Israël, tot de HERE, uw God, want door uw ongerechtigheid zijt gij gestruikeld.*

Bekering

Het lange twistgesprek dat de HERE in de voorgaande hoofdstukken met zijn volk heeft gevoerd, eindigt met een prachtige, positieve dialoog. In het gedeelte dat nu volgt, zien we de ontknoping van Gods wegen met zijn volk. Hier geen oordeelsaankondigingen meer. Zonder terugkeer tot God is er geen heil voor de gevallen mens. Daarom begint de zegen met de oproep tot bekering en het gehoor dat daaraan gegeven wordt. Het lijkt erop dat Hosea in de geest de val van het volk al heeft gezien en het vanuit die positie oproept tot bekering. Dit is af te leiden uit het woord *'gestruikeld'*, dat de feitelijke, algehele ondergang van Israël inhoudt. Bekering wil zeggen: je omkeren op de weg die je gaat en in tegenovergestelde richting gaan lopen. Eerst loopt een mens met zijn rug naar God toe. Als hij zich bekeert, keert hij zich om en kijkt hij naar God en vraagt Hem wat hij moet doen om behouden te worden. Zo komt ook Israël tot bekering.

14 vers 3: *Komt met woorden van schuldbelijdenis, bekeert u tot de HERE, zegt tot Hem: Vergeef de ongerechtigheid geheel en al, en wees genadig; wij bieden als offerstieren de belijdenis onzer lippen.*

Belijdenis

Bekering is de eerste stap. Dan moet belijdenis volgen. Die belijdenis geeft uiting aan de bekering. Het zullen natuurlijk woorden moeten zijn die echt weergeven wat in het hart is. Het hart moet als het ware de tong dicteren. De zonde moet genoemd worden. In de belijdenis van het volk komt de erkenning van de ongerechtigheid duidelijk tot uiting. Ze hadden dingen gedaan zonder rekening te houden met God. De woorden waarmee ze hun belijdenis uitspreken worden hun door Hosea aangereikt. (Zo mogen wij ook mensen helpen, om hun belijdenis onder woorden te brengen.) Hun uitgesproken belijdenis wordt vergeleken met het brengen van offerstieren. Dat duidt op het bewustzijn dat God hun belijdenis als een offer zal aannemen, met in hun hart de verschuldigde eerbied die daarbij hoort. Het zijn offerstieren; het is dus een groot offer. Ze zijn zich bewust dat hun zonden groot en vele waren en dat een dergelijk

groot offer nodig was om al die overtredingen te kunnen vergeven. Dat offer is in werkelijkheid door de Heer Jezus gebracht. Zijn offer is groot genoeg om de grootste zonde te kunnen vergeven. In Hebreeën 13 vers 15 haalt Paulus dit vers uit Hosea aan om de gelovigen aan te sporen God te eren: *'Laten wij dan door Hem voortdurend een loffer brengen aan God, dat is de vrucht van de lippen die zijn naam belijden.'* Paulus zegt hier dat God het echt waard is om Hem altijd, niet alleen bij schuldbelijdenis of tijdens bepaalde diensten, te loven en te prijzen. Hebben we daar niet alle reden toe?

God en zijn vergeving

Het volk, en dat geldt voor ieder mens die weet dat hij schuldig voor God staat, wordt aangemoedigd tot de God te gaan en Hem om vergeving te vragen. Het volk wordt als het ware opgeroepen erop te vertrouwen dat ze met een vergevende God te maken hebben. Ook vandaag mag iedereen weten dat onze God is: *'een God van vergeving, genadig en barmhartig, lankmoedig en groot van goedertierenheid'* (Nehemia 9 vers 17). Vergeven is een gezindheid die bij God hoort, in Hem aanwezig is. Hij is *'een vergevend God'* (Psalm 99 vers 8). Hij is *'goed en gaarne vergevend'* (Psalm 86 vers 5). *'Hij vergeeft menigvuldig'* (Jesaja 55 vers 7). Hij vergeeft en gedenkt niet meer: *'Want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en hun zonde niet meer gedenken'* (Jeremia 31 vers 34). Het woord *'vergeven'* wil ten eerste zeggen dat de *straf* die het zondige gedrag verdient, wordt *kwijtgeshouden*; ten tweede houdt dat woord in dat de *oorzaak* van de overtreding volledig wordt *verwijderd*. God kan op deze radicale wijze met de zonde omgaan, omdat Hij daarvoor een rechtvaardige grondslag heeft: het plaatsvervangend en verzoenend offer van Christus, want *'zonder bloedstorting is er geen vergeving'* (Hebreeën 9 vers 22). Na zo onder de indruk te zijn gekomen van de vergevende God, kan de bewondering voor Hem niet uitblijven: *'Wie is een God als Gij, die de ongerechtigheid vergeeft en de overtreding van zijn erfdeel voorbijgaat'* (Micha 7 vers 18). Met zo'n God heeft Israël te maken. Zo kende Hosea Hem en daarom kan hij het volk aansporen tot die God te gaan. Het volk mag ook rekenen op een totale vergeving, waarbij geen enkele zonde overblijft die niet vergeven is. De ongerechtigheid wordt *'geheel en al'* vergeven.

14 vers 4: *Assur zal ons niet verlossen, op paarden zullen wij niet rijden. En wij zullen niet meer zeggen tot het werk onzer handen: onze God! Want van U verkrijgt de wees barmhartigheid.*

De breuk met het verleden

Na de belijdenis en de vergeving, is een radicale breuk met het verleden op zijn plaats. Wég met het vroegere leven, het leven in de zonde! God vergeeft de zonden niet als we van plan zijn ermee door te gaan. We moeten echt breken met de zonde. *'Wie zijn overtredingen bedekt, zal niet voorspoedig zijn; maar wie ze belijdt en nalaat, die vindt ontferming'* (Spreuken 28 vers 13). Belangrijk in de belijdenis is dat de zonde met name wordt genoemd. Israël doet dat hier: ze zullen niet langer voor hun verlossing uitzien naar Assur (5 vers 13; 7 vers 11; 8 vers 9), maar naar God; ook zullen ze niet langer op hun eigen kracht vertrouwen of die van hun (oorlogs)paarden. Mogelijk doelt het rijden op paarden op de steun die ze bij Egypte hebben gezocht. Al in Deuteronomium 17 vers 16 waarschuwde God de toekomstige koning van Israël als volgt: *'Maar hij zal niet veel paarden houden en het volk niet naar Egypte terugvoeren om zich veel paarden aan te schaffen'* (zie ook Jesaja 30 vers 16; 31 vers 1, 3). Met *'het werk onzer handen'* bedoelt het volk de afgoden. Ook die zweren ze af. In zijn belijdenis vergelijkt Israël zich met een wees en rekent hij op de barmhartigheid van God voor een vaderloos kind. David het zegt zo in Psalm 27 vers 10: *'Al hebben mijn vader en moeder mij verlaten, toch neemt de HERE mij aan.'* Met deze belijdenis laat het volk zien dat het elk recht op het kind-zijn heeft verspeeld en dat alleen een beroep op Gods barmhartigheid overblijft. Dit beroep is niet vergeefs. Het is beter om een voorwerp van Gods genade te zijn, dan met Hem in een verhouding van recht te staan. Gods zorg voor de wees komt ook in Exodus 22 vers 22 en Deuteronomium 10 vers 18 tot uiting. God staat altijd klaar om de hulpeloze te helpen. Hij wil hen beschermen die geen bescherming hebben. Hij zorgt voor hen, voor wie niemand zorgt en ontfermt Zich over hen die aan zichzelf zijn overgelaten. In deze situatie zal Israël zich in de eindtijd bevinden en ze zullen in God vinden wat nodig is.

14 vers 5: *Ik zal hun afkerigheid genezen, Ik zal hen vrijwillig liefhebben, want mijn toorn keert zich van hen af.*

Gods antwoord op de belijdenis

Na hun belijdenis verzekert God hen van zijn liefde: Hij heeft hen weer aangenomen als zijn volk. Hij neemt alle gevolgen van hun zonde weg en vervangt hun ellende door de zegeningen die bij het nieuwe leven horen. Zijn liefde was er altijd, maar Hij kon die vanwege hun afkerigheid niet laten blijken. Nu kan zijn liefde weer zonder verhindering naar hen uitgaan. Hun verlaten van de HERE is de oorzaak van alle ellende geweest. Daaraan maakt Hij voorgoed een einde. Hij doet dat als volgt: *'Ik zal rein water over u sprengen, en gij zult rein worden; van al uw onreinheden en van al uw afgoden zal Ik u reinigen; een nieuw hart zal Ik u geven en een nieuwe geest in uw binnenste; het hart van steen zal Ik uit uw lichaam verwijderen en Ik zal u een hart van vlees geven'* (Ezechiël 36 vers 25, 26). In vers 5 en 6 zegt de HERE drie maal *'Ik zal'*. Het eerste *'Ik zal'* heeft te maken met het verleden, met de zonde die Hij heeft weggenomen; het tweede *'Ik zal'* heeft te maken met het heden, met zijn liefde die ze op dat moment mogen ervaren; het derde *'Ik zal'* ziet op de toekomstige heerlijkheid van Israël, wanneer zij in het duizendjarig vreedrijk door zijn verkwikking zullen bloeien en vaststaan.

14 vers 6: *Ik zal zijn als de dauw voor Israël, hij zal bloeien als een lelie, en zijn wortelen uitstrekken als de Libanon.*

Toekomstige heerlijkheid voor Israël

Voor de derde keer gebruikt Hosea het beeld van de dauw. In hoofdstuk 6 vers 4 gebruikte hij het als beeld van de vluchtigheid van Israëls liefde en in hoofdstuk 13 vers 3 met het oog op hun oordeel. Beide keren staat erbij dat het een dauw is die in de vroegte vergaat. Hier is de dauw een beeld van zegen en is Godzelf als de dauw. Hij is de eeuwige God, bij Wie het altijd morgen is, bij Wie de dauw nooit optrekt. Wanneer God voor zijn volk als de dauw zal zijn, het volk dat zo lang zonder een druppel vochtigheid is geweest, zal het bloeien als een lelie. Dan is er een eind gekomen aan de periode dat de Oostenwind al wat bloeide en groeide verschroeide (13 vers 15).

Als de christen droge perioden in zijn leven kent, is dat ook vaak het gevolg van een zondige weg. Na belijdenis en vergeving komt er weer verlangen naar het lezen van het Woord van God. Dat is dan als de dauw (Deuteronomium 32 vers 2) waardoor het leven van

de christen weer gaat groeien en bloeien. Met de dauw kwam ook het manna (Exodus 16 vers 14; Numeri 11 vers 9). Het manna is een beeld van de Heer Jezus (Johannes 6 vers 48—51).

Israël zal dus bloeien als de lelie. De lelie ziet op gratie en sierlijkheid, op de heerlijkheid die Israël zal uitstralen in het vrederijk. Maar dat is niet het enige. Een lelie is een kwetsbare bloem. Daarom staat er ook bij *'en zijn wortelen uitstrekken als de Libanon'*. Bij de Libanon duikt het beeld op van stabiliteit, onbeweeglijkheid. Israëls zichtbare heerlijkheid wordt gedragen door de onwankelbare grondslag van de heerschappij van Christus die geen einde heeft. Dat is de vervulling van Daniël 2 vers 44: *'Maar in de dagen van die koningen zal de God des hemels een koninkrijk oprichten, dat in eeuwigheid niet zal te gronde gaan, en waarvan de heerschappij op geen ander volk meer zal overgaan: het zal al die koninkrijken verbrijzelen en daaraan een einde maken, maar zelf zal het bestaan in eeuwigheid.'* De heerlijkheid van Israël zal zijn als de lelie en dat volk zal al die duizend jaar even onwankelbaar zijn als de Libanon.

14 vers 7: *Zijn loten zullen uitlopen; zijn pracht zal zijn als die van een olijfboom en zijn geur als die van de Libanon.*

Israël als de olijfboom

De heerlijkheid die Israël dan zal bezitten, zal niet alleen voor hemzelf zijn. Zijn loten zullen zich uitbreiden tot anderen om ook voor hen tot zegen te zijn. Na de lelie als een beeld van heerlijkheid (zie Mattheüs 6 vers 28, 29) verschijnt nu een ander mooi beeld: de olijfboom. In Jeremia 11 vers 16 staat van Israël: *'Een groene olijf, schoon van prachtige vrucht, heeft de HERE u genoemd.'* In Romeinen 11 vers 17—24 wordt duidelijk dat de olijfboom te maken heeft met het getuige voor God op aarde zijn. De olijfboom toont wat Israël waard is voor de HERE: groen, altijd fris, met prachtige, goede vruchten. God wenst dat christenen nu hetzelfde getuigenis van Hem in deze wereld geven als wat Israël in het vrederijk zal geven. De geur die van zo'n getuigenis uitgaat, is aantrekkelijk. Wat de vrucht van de olijfboom voortbrengt, is de olijfolie. Als ze wordt uitgegoten, verspreidt ze een aangename geur (Hooglied 1 vers 3). De geur die Israël zal verspreiden zal ook aangenaam zijn. Ook hier wordt de Libanon genoemd, ditmaal om het onveranderlijk en duurzame karakter van de geur die Israël om zich heen zal verspreiden, te beklemtonen. Al de

tijd dat het volk onder de gezegende regering van Christus zal zijn, zal ze even heerlijk blijven.

Onze geur

Tot ons als christenen die nu al onder de heerschappij van Christus leven, komt de vraag: Welke geur verspreiden wij? Het is te hopen dat de geur die wij verspreiden, lijkt op wat er gezegd wordt van de gelovigen die in Rome leefden. Over hen schrijft Paulus: *'Allereerst dank ik mijn God door Jezus Christus over u allen, omdat uw geloof wordt rondverteld in de hele wereld'* (Romeinen 1 vers 8). Die gelovigen verspreidden echt de geur van hun geloof om zich heen. Kennen de mensen uit onze omgeving ons als mensen die leven vanuit ons geloof? Dan verspreiden wij een goede geur. Van de gelovigen in Thessalonika kon hetzelfde worden gezegd: *'Want van u uit heeft het woord van de Heer weerklonken, niet alleen in Macedonië en Achaje, maar in elke plaats is uw geloof jegens God uitgegaan'* (1 Thessaloniërs 1 vers 8).

14 vers 8: *Zij die in zijn schaduw wonen, zullen weer koren verbouwen. Ja, zij zullen bloeien als een wijnstok, beroemd als de wijn van de Libanon.*

De wijnstok

De 'zij', waarmee dit vers begint, zijn individuele Israëlieten. *'Zijn schaduw'* is de schaduw van het hele volk, de natie Israël. Israël zal aan zijn inwoners beschutting en bescherming bieden, omdat de zegen van de HERE erop rust. Ze zullen in die tijd weer kunnen zaaien, en zelf van de opbrengst van het land genieten (vgl. hoofdstuk 2 vers 8, 20—22). In de wijnstok hebben we weer een ander beeld van Israël, dat we ook al in hoofdstuk 10 vers 1 zijn tegengekomen. Lange tijd heeft hij alleen maar slechte vruchten voortgebracht, ondanks de zorgen die de HERE eraan heeft besteed (Jesaja 5). Maar nu is het een uitstekende wijnstok, die zuivere wijn levert. Dat komt door zijn verbinding met Christus, de ware wijnstok (Johannes 15 vers 1). Wijn stelt vreugde, blijdschap voor. Israël zal in de toekomst een bron van vreugde zijn voor de hele aarde, maar bovenal voor God en de Heer Jezus. Op die tijd doelt de Heer Jezus als Hij in Mattheüs 26 vers 29, in verbinding met de wijn van het avondmaal, zegt: *'Ik zeg u echter, dat Ik van nu aan geenszins zal drinken van*

deze vrucht van de wijnstok tot op die dag wanneer Ik die met u nieuw zal drinken in het koninkrijk van mijn Vader.’ Op het moment dat de Heer Jezus dit zei, stond Hij op het punt door zijn volk gedood te worden. Zijn dood zou tegelijk de verzoening betekenen voor iedere enkeling voor wie Hij zijn bloed zou vergieten. De wijn in de drinkbeker van het avondmaal spreekt van zijn bloed. Die drinkbeker gevuld met wijn spreekt echter ook van het heerlijke resultaat dat het gevolg zou zijn van het vergieten van zijn bloed. Niet alleen voor de enkeling die tot geloof zou komen, maar ook voor het volk wanneer dat in de toekomst als geheel Hem zou aannemen. Over dit laatste gaat het in Hosea. De Heer Jezus en God zullen Zich met vreugde over hen verblijden (Zefanja 3 vers 17). Die vreugde is even vast als de Libanon. Niemand neemt die vreugde weg (zie Johannes 16 vers 22).

14 vers 9: *Efraïm, wat heb Ik nog met de afgoden te doen? — Ik verhoor hem en zie hem aan. — Ik ben als een altijd groene cypres, aan Mij is uw vrucht te danken.*

Een tweegesprek

Hoewel het niet met zekerheid kan worden gezegd, lijkt het erop dat we in dit vers een tweegesprek tussen de HERE en Efraïm beluisteren.

In de eerste zin spreekt Efraïm. Het *‘Ik’* moet hier dan worden gelezen met een kleine letter. Hij, die verknocht was aan de afgoden (4 vers 17) zal dit zeggen. Als iemand echt bekeerd is, heeft Hij genoeg aan de Heer Jezus Christus. Wat zouden zijn vroegere afgoden dan nog voor hem kunnen betekenen?

In de tweede zin geeft God op die houding van Efraïm een tweeledig antwoord. In de eerste plaats wordt over verhooring gesproken. De HERE verhoort en dat wil zeggen dat Efraïm inderdaad niet meer zijn toevlucht neemt tot afgoden, maar alles aan de HERE vraagt. Wie in vertrouwen tot Hem gaat, ontvangt wat hij nodig heeft. In de tweede plaats heeft Gods antwoord te maken met het aannemen van Efraïm. Dat ziet op de positie van gunst waarin Efraïm zich geplaatst mag weten. God ziet met liefde en goedheid op hem en Efraïm mag zich dat bewust zijn. (Zie voor een tegenstelling Job 35 vers 13.) Dat geldt ook voor de christen die niets met afgoderij te maken wil hebben en alleen op God wil vertrouwen. Hij mag ook

weten dat God hem zal geven wat hij nodig heeft en dat God hem *'aangenaam gemaakt heeft in de Geliefde'* (Efeziërs 1 vers 6) en zo in gunst naar hem kijkt.

Vervolgens horen we Efraïm weer spreken. Hij kan in aansluiting op wat de HERE zei, zeggen dat het leven in de gunst van God de beste voedingsbodem om *'een altijd groene cypres'* te zijn. In Jesaja 55 vers 13 wordt de cypres genoemd als de boom die in het vrederijk de doornstruik zal vervangen. Aan een doornstruik zit meestal niet veel groen. Hij staat symbool voor de dood als gevolg van de zonde. Maar dat Efraïm zich hier vergelijkt met *'een altijd groene cypres'*, wil zeggen dat hij in het vrederijk symbool zal staan voor het leven. Van de eerder vermelde grijsheid (7 vers 9) is niets meer overgebleven. Er is eeuwige frisheid en kracht, zonder verval.

Maar alles komt van de HERE; niets van wat aan of bij Efraïm gevonden wordt, heeft hij aan zichzelf te danken. Het laatste deel van het vers laat dat duidelijk zien. Alles wat Israël voortbrengt, komt uit de HERE voort. Slechts door gemeenschap met Hem wordt al dat goeds in Israël gevonden en zal het gehandhaafd blijven.

14 vers 10: *Wie wijs is, geve op deze dingen acht; wie verstandig is, erkenne ze. Want de wegen des HEREN zijn recht: rechtvaardigen wandelen daarop, maar overtreders struikelen er.*

Wijzen en verstandigen en de wegen des HEREN

'Deze dingen' zijn de dingen die in de voorgaande hoofdstukken door Hosea zijn genoemd. De korte inhoud van die dingen luidt: *'de wegen des HEREN zijn recht.'* Die wegen zijn wat God heeft bepaald over het verloop van de menselijke geschiedenis. God heeft daarvoor vaste regels gegeven. Aan de hand daarvan wordt ieders wel en wee bepaald. Iedereen kan de regels waarnaar God handelt, weten. Wij wandelen of struikelen naar onze verhouding tot de rechte wegen van de Heer. Anders gezegd: of wij goed wandelen of van de weg afwijken, wordt bepaald door Gods norm, zijn regels, dus door *'de rechte weg'* des HEREN. Een wijze en verstandige is iemand die op een goddelijke manier in zijn hart is onderwezen over de wegen van God (vgl. Psalm 84 vers 6). De weg waarlangs de HERE zijn handelingen verricht, heeft altijd met recht te maken; ze gaan recht vooruit, hoe groot zijn barmhartigheid ook is. Het is daarmee net zo als met de *'wagen van Gods regering'* die in Ezechiël

1 wordt beschreven. Die wagen wijkt niet af, maar gaat steeds recht vooruit en is door niets of niemand tegen te houden. Zijn wegen zijn recht. Dat kunnen we zien aan de straf die God over de zonde uitoefent en aan de eer die Hij hun verleent die Hem dienen. Het bestuur van God over deze wereld loopt uit op de verheerlijking van hen die Hem vrezen en op de ondergang van de goddelozen. Al dit handelen zal bovenal zijn tot verheerlijking van God en van zijn Zoon Jezus Christus. *'Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen! Hem zij de heerlijkheid tot in eeuwigheid! Amen'* (Romeinen 11 vers 36).